

YYSQ – www.yysq.org

www.kitabxana.net

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

“Çağdaş Azərbaycan detektivi”: 27 (03 - 2015)

Çingiz Abdullayev

“Xammurapi Məcəlləsi”

(Detektiv roman)

YYSQ - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

Bakı - YYSQ – 2015

2015

www.kitabxana.net

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

Bu elektron nəşr Yeni Yazarlar və Sənətçilər Qurumunun
"Çağdaş Azərbaycan detektivi" ədəbi-kulturoloji
layihəsi çərçivəsində təqdim edilir.

Elektron Kitab N 27 (03 - 2015)

Kulturoloji layihəni maliyyələşdirən qurum:

YYSQ - <http://www.yysq.org>

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

(Detektiv roman. Azərbaycanca)

Redaktə və bütün hüquqlar müəllif və tərcüməçi məxsüsdür.

Kitab YYSQ tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb.

Virtual redaktoru və e-nəşrə hazırlayani: Aydın Xan
(Əbilov), yazar-kulturoloq

YYSQ - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

Bakı, YYSQ – 2015

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
DİQQƏT

*Müəlliflik hüququ Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və
əlaqədar beynəlxalq sənədlərə uyğun qorunur. Müəllifin razılığı
olmadan kitabın bütöv halda, yaxud hər hansı bir hissəsinin nəşri, eləcə
də elektron informasiya daşıyıcılarında, Internetdə yayımı yasaqdır. Bu
qadağa kitabın elmi mənbə kimi istifadəsinə, araştırma və tədqiqatlar
üçün ədəbiyyat kimi göstərilməsinə şamil olunmur.*

Çingiz Abdullayev

XAMMURAPİ
MƏCƏLLƏSİ

(Roman)

Bakı – 2011

Tərcümə edəni:

*Pərvin Vəzir-Keani,
Fidan-Vəzir Keani*

Redaktorları:

Zeynəb Əliqızı

Valeh Məhərrəmli

ISBN 978-9952-440-04-1

© Cingiz Abdullayev, 2011

YYSQ - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

Bakı, YYSQ – 2015

O, vəkil kontorunun yalnız adı bir əməkdaşıdır... eyni zamanda, əvəzedici iş üsulu ilə, əvəzsiz DETEKTİVDİR!

Gənc qadın ondan izsiz–soraqsız itkin düşən biznesmen ərini axtarmağı xahiş edir – və o, TƏHQİQATA BAŞLAYIR.

Əslində, NƏ BAŞ VERİB?

Oğurlanma?

Qətl?

Yoxsa çoxsaylı problemlərdən qaçmaq cəhdidir?

Hələ ki, məlum olan budur, – itkin düşmüş şəxsə HƏR KƏS nifrət hissi ilə yanaşırıdı - cangudənindən məşuqəsinədək, əməkdaşlarından sürücülərinədək hamı nifrət edirdi, bir arvadından başqa.

Lakin deyəsən, o da nəsə gizlədir.

«Şəri xeyirdən ayırmağı bacaran kəs deyil, iki şərdən ən cüzisini seçməyi bacaran kəs kamil insandır».

Talmud

«Bizi məhv edə bilməyən şey bizi güclü edir».

Fridrix Nitsşe

Birinci fəsil

Bu səhər məndə qəfildən xoşagelməz bir hiss yarandı. Əvvəla, ondan başlayım ki, biz yatıb qaldıq – zəngli saatım nədənsə işə düşmədi. Nəticədə mən oğlumu məktəbə yollamaq üçün yuxudan oyada bilmədim, balaca yaramaz isə həmişə mənim onu ayıltmağımı gözləyir və qəsdən öz zəngli saatını işə salmır. Amma onun nəyi balacdır? Artıq səkkizinci sinifdə oxuyur, boyu isə mənim boyumu da geridə qoyub. Lakin bu gün o, birinci dərsə mənim təqsirim ucbatından ləngidi. Zənnimcə, Saşa artıq səhərlər özü yuxudan oyanmayı və özünə səhər yeməyini hazırlamağı öyrənməlidir. Yetər, - deyə mən öz–özümə qət etdim, - sabahdan etibarən özü məktəbə sərbəst hazırlaşın. Bu gün bir sentyabr ilə əlaqədar sonuncu zəiflikdir. Doğrudur, mən keçən il boyu da bu sözləri söyləmişəm, amma hər necə olsa ayağa qalxır, oğlumu yuxudan oyadır və mətbəxə qaçırdım.

Sonra mühüm görüşə tələsən Viktor üzünü kəsmişdi. Vitya – mənim ikinci həyat yoldaşimdır, biz onunla keçən il evlənmişik. O, mənim Saşamı övladlığa götürdü və demək lazımdır ki, özünü qüsursuz aparır. Onlar bir neçə ay bir-birinə uyğunlaşmağa çalışırdılar, mən isə kişilərimin bir-biri

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
ilə tədricən necə münasibət yaratdıqlarını müşahidə edirdim.

Viktor hətta bizim yanımıza da köcdü, baxmayaraq ki,
vəziyyətin bu cür gedişi onun heç də ürəyincə deyildi. Axı o,
bizim artıq bir ildir ki, əlverişli təmir etdirməyə səy
göstərdiyimiz beş otaqlı mənzili alıb. Lakin yaxşı olar ki,
təmir barəsində bəhs etməyək, çünki mənim dərhal təzyiqim
qalxır. Bizə sanki yardım etmək üçün evimizə soxulan, əslində
isə bizim bütün sinirlərimizə toxunan bu ustalar, santexniklər,
parket ustaları, çilingərlər, rəngsazlar, xülasə, bütün bu
qəsbkarlar ordusu gəbərsələr yaxşıdır. Ululardan kimsə
demişdir ki, təmiri tamamlamaq mümkün deyil, onu yalnız
dayandırmaq olar. Mən bu kəlmələri də əlavə edərdim: buna
yalnız bütün ustaları qətlə yetirmək vasitəsilə nail olmaq
mümkündür. Onlar bizi necə də təngə gətirirlər! Mən
düşünürdüm ki, belə naqışlıyi yalnız ustalara cüzi pul
ödəyəndə və hər şeyin – santexnikadan tutmuş boyaya qədər
hər şeyin əskik olduğu sovet dövründə edirmişlər. Amma əsla
belə deyil! Onlara istədikləri qədər pul ödə, onları əcnəbi
plitələr və boyalar ilə təchiz et, onlar, bu yaramazlar yenə də
nəsə bir şey uyduracaqlar. Onların qəlbiniə bizim islaholunmaz
pofigizmimiz hakim kəsilib. Mənim qonşum Ella mənə
taciklərə müraciət etməyi tövsiyə etmişdi. Səliqə ilə işləyirlər,
pulu insafla qoparırlar, bir kəlmə belə söyləmirlər və hər şeyə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
görə də minnətdarlıq edirlər. Əbəs yerə onun sözünü
qulaqardına vurdum. Nə üçün Moskvada gəlmələri belə
xoşlamırlar? Onlar olmasalar, bəs bizim evlərimizi kim təmir
edər, kim tərəvəz və meyvələri bazara gətirər və ümumiyyətlə,
kim bizim küçələrimizlə küçə qapımızı yığışdırar. Biz artıq
belə şeylərə əlimizi bulaşdırmaq istəmirik, məğrur olmuşuq.

Xülasə, Viktor veyllərin növbəti bölüyü ilə görüşə
yubanırdı və ona görə də tələsirdi. Onun əla bir elektrik
ülgücü var, amma o, nədənsə bu Nuh əyyamından qalmış
ülgüclərə üstünlük verir. Bax, elə tələsdiyi üçün də üzünü
kəsdi. Nəticədə biz onun sıfəti ilə əlləşməli olduq və onun
səhər yeməyinə vaxtı qalmadı. Qəhvə belə içmədən işə qaçıdı.

Tək qalan kimi anladım ki, əhval–ruhiyyəm elə səhərdən
korlanıb. Bu azmiş kimi, başım sancmağa başladı və
mədəmdə səciyyəvi bulantını hiss etdim. Bu, o demək idi ki,
sabah aybaşı olacağam və bu mənim ovqatımı daha da təlx
etdi. Axı, nə üçün hər şey bu cür ədalətsizdir? Axı, nə üçün
biz ayda bir dəfə belə bir xoşagelməz hissələri yaşamalıyıq?
Bilmirəm başqalarında necə, amma məndə aybaşı həmişə ağır
keçir. Belə günlərdə mən, sadəcə, müvazinətsiz bir nacinsə
çəvrilirəm. Deyəsən, Viktor da bunu sezir. Özümü ələ almağa
çalışsam da, heç nə alınmır. Bu gün bütün Moskvanın qəbul
etdiyi dəbli həblər də dadıma yetmir. Baxmayaraq ki,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri deyilənə görə, bəzilərinə köməyi dəyir. Mən heç nə hiss etməyən qadınları görmək istərdim, amma hələ ki, belələrinə rast gəlməmişəm. Hamiya eyni şəkildə yaxınlaşan aybaşı siklinin bu səciyyəvi simptomları xoş gəlmir. Bəzilərində bu yüngül ötüşsə də, mənim kimilərə çox pis təsir göstərir. Başım ağrıyır, qarnım sancılanır, qanım qaralır. Ümumiyyətlə, elə bir təəssürat yaranır ki, ayda bir dəfə mənə heyvanlığımızın necəliyini və onlardan çox da uzağa getməməyimizi xatırladır. Kişiılardə belə hallara təsadüf olunmur, baxmayaraq ki, onlar heyvanlar aləminə bizə nisbətən daha çox yaxındırlar. Misal üçün, öz səfəh instinktləri ilə.

Mən tez-tez bu barədə düşünürəm. İstənilən kişi yağılı sıfət görən kimi dərhal olan-qalan aqlını da itirir. Onun tamamilə sarsaq olması və hamar dəri ilə gənc simadan başqa heç bir şeyə malik olmaması da onların vecinə deyil. Daha çox da gənc qadınlara bənd olurlar. Sanki biz heç qadın deyilik. Bəlkə mən özümə bununla təsəlli verməyə çalışıram? Otuz yaşından sonra hər bir qadın təlaşlanmağa başlayır: bunun sonrası necə olacaq? Heç nə baş verməyəndə biz ağlımızı itirməyə başlayırıq, sadəcə, fiziki cəhətdən necə qocaldığınımizi hiss edirik. Kişiılardə belə bir aşkar müddət yoxdur, bizdə isə var. Hər bir ay dölləndirilmiş olmur və məhz elə bu səbəbdən də məhvə məruz qalan toxum hüceyrəsi bizə zamanın amansız

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri olduğunu xatırladır. Üstəlik, əgər kişilər altmış yaşına qədər xoruzlanırlarsa, biz artıq qırx yaşında heç kimə gərəkli olmur uq. Bəlkə mən həddindən artıq sərtəm?

Mənim həyatımda birinci ərimlə boşandıqdan sonra kişilər olmuşdu. Mən onunla iyirmi altı yaşında ikən boşandım. Bir çirtma ilə bütün kişilərin ayağıma düşəcəyini düşünən gənc və sarsaq qadın olmuşam. İndi nə qədər lovğa və ərköyünlüğüne təəccüb edirəm. Başqa cür ola da bilməzdi! Axı, mən Moskva Dövlət Beynəlxalq Əlaqələr İnstitutunun hüquq fakültəsini bitirmişdim və bir neçə il sonra Moskvanın ən məşhur vəkillərindən olan Mark Borisoviç Rozentalın yanında işə qəbul edilmişdim. Onda mənə elə gəlirdi ki, «bütün cümlə-aləm mənimdir». Ərimlə boşanma da, mənim birinci nigahımı, zənn etdiyim kimi, yalnız yüngül bir anlaşılmazlıq və qızlara xas diqqətsizliyin nəticəsidir.

O tipi xatırlayanda dərhal əsəbiləşməyə başlayıram. Xeyr, biz onunla qalmaqla salmır, söyüşmürdük. Mənə onun bizim bütün tanındığımız qadınlarla yatdığı məlum olana qədər, demək olar ki, söyüşmürdük. «Şorgöz - döllüyə» bir bax! Bax, elə o məqamda onun mənə gərəkli olmadığını qərara aldım. Biz çox sakitcə ayrıldıq. Hələ on iki il bundan əvvəl. Bir-birimizə tamamilə yad olduğumuzu anladıq. Yaxşı ki, bunu çox tez anladıq. Mənim iyirmi altı yaşım və iki yaşlı oğlum

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri var idi. Sonra isə mən uzun müddət mənə ərlik, oğluma isə atalıq etməyə münasib olacaq insanı axtardım. Lakin layiqlisini tapa bilmirdim. Sən demə, bu, çox çətin imiş – normal kişi tapmaq. Bütün münasib olanları çoxdan qapışdırılmışdır, yerdə qalanlar isə hətta özləri üçün belə maraq kəsb etmirdilər.

Ərimin əlverişli biznesi var idi – o, avtomobilərin satışı ilə məşgul olurdu. Əsas etibarilə işlənmiş avtomobilərlə, lakin bəzən yeniləri ilə də alver edirdi. Mənsə o dövrlərdə artıq normal məbləğdə pul qazanmağa başlamışdım və onsuz da yaşaya biləcəyimi qərara almışdım. Doğrudur, o öz oğluna qarşı vicdanla yanaşır – hər ay Şaşa üçün min dollar ayırır. Mən də bu pulları yalnız oğluma sərf edirəm: yarı hissəsini onun təhsilinə, geyiminə, qidalanmasına xərcləyir, yerdə qalanlarını isə kənara qoyuram. Özüm də hal-hazırda yaxşı qazanıram. İndi mən Mark Borisoviç Rozentalın sağ əliyəm və ayda üç min dollara yaxın əmək haqqı alıram. Xülasə, özümü təmin edə bilərəm və hətta özümə dörd yüz altmış modelli, mavi rəngli «Pejo» avtomobili də almışam.

İlk zamanlarda ərsiz həyat hətta maraqlı idi. İlk beş-altı il ərzində. Yaxşı iş, böyük imkanlar, çoxlu sayda görüşlər, naməlum kişilərlə ünsiyyət. Lakin biri məni tərk etdi, digəri evli çıxdı, üçüncüsü isə qarasevdalıya çevrildi... Sonradan

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
mən Nitsaya səfər etdim və «arzularımın» kişi – hər bir
qadının yalnız arzulaya biləcəyi italyan milyonçusu
Alessandro ilə rastlaşdım. Yaraşıqlı, ağıllı, zəngin, öz yaxtası
vardı. Lakin sonradan mənə məlum oldu ki, bu «yaraşıqlı»
məni dərhal öldürməyi düşünürmüş. Nə çox, nə az. Mən də
onların bu cür alçaq olduğunu düşünüb daha heç vaxt kişilərə
inanmayacağımı qərara aldım.

Lakin bir müddət sonra Viktorla qarşılaşdım. O, məni öz
etibarlılığı, nəsə bir kəndlisayağı ciddiyəti ilə ram etdi. Onun
bütün ulu babaları kəndli olmuşdular – Voronej vilayətindən
gəlmə idilər. Onun atası Moskvaya əllinci illərdə köçmüdü
və Viktor da artıq burada anadan olmuşdu. Məhz elə buna
görə də, o, eyni zamanda həm də moskvalı idi. Viktor
Moskvadakı iri Qərb kompaniyasının nümayəndəsi kimi
çalışırdı. O, firildaqdə xoşlanmaz, ona borclu olanlara etibar
etməz, müştərilərlə münasibətlərini çox aşkar bir şəkildə qurar
və hər zaman ilkin məbləğin əvvəlcədən ödənilməsini tələb
edərdi. Bax, belə sanballı və güvəniləsi adam idi. Onlar
müxtəlif dəftərxana texnikasının tədarükü ilə məşğul olurlar.
Viktor o qədər də pis qazanmir, ay ərzində onun mənim dərhal
işimin müqabilində aldığım bir neçə ayın məvacibindən artıq
qazancı olur. Bu da mənim xoşuma gəlir. Kişi qadından çox
qazanmalı və ailəsini təmin etməlidir. Maraqlısı odur ki, mən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri də onun ikinci arvadiyam. Birinci arvadını o, evdən heç nə götürməyərək tərk edib. Hətta alt paltarını belə götürməyiib. O, mənə heç bir zaman onun barəsində bir kəlmə də olsun danışmayıib. Mən onun bacısından öyrənmişəm ki, onun arvadı ilə ciddi səhbəti olandan sonra o evi tərk edərək, qapını möhkəm bağlayıb və oraya bir daha qayıtmayıib. Onun ilk nikahdan uşağı yoxdur.

Onun çalışdığı şirkət bizim xidmətlərimizdən istifadə etmiş və mən də bir neçə dəfə onun qəbulunda olmuşdum. Sanballı və çox işgüzar otaq idi. Deməliyəm ki, Viktoru dərhal bəyəndim. O, məndən bir neçə yaş böyük idi, yalnız sakit, asta səslə danışirdı və hər zaman da çox səliqəli geyinirdi. Sonra mən xəbər tutdum ki, o köynəklərini özü ütüləyirmiş və bu, mənə ağır təsir etdi. Mən, əlbəttə, onun xoşuna gəlməyə çalışırdım, bunun üçün dəridən-qabıqdan çıxırdım. Saçlarımı ağlaşırmaz şəkildə düzəldirdim, hətta kimyəvi prosedurların keçirilməsinə də razılıq verdim. Hər dəfə də əsynimə təzə paltar geyinirdim.

Doğrudur, mən xoş sevgi romanından artığına da ümid bəsləmirdim. Amma qəlbimin dərinliyində, ola bilsin ki, onun haqqında şüuraltı surətdə düşünürdüm, axı o, bütün tanışlarım arasında yeganə nəzakətli subay kişi idi. Bir dəfə, bizim tanışlığımızdan beş ay sonra o, qəflətən məni axşam yeməyinə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri dəvət etdi. Sonra isə nəcib bir tərzdə məni evimə qədər ötürdü. Bir həftə sonra yenə də yeməyə dəvət etdi. Sonra yenə də evimə qədər yola saldı, hətta «axşam yeməyinin davam etdirilməsi»nə də işarə etmədi. Bu, mənim xoşuma gəlmədi. O, məni üçüncü dəfə dəvət edəndə, mən qəsdən Saşanı anamın yanına yolladım və özüm Viktoru evimə dəvət etdim. Ümumiyyətlə, o, nəfsinə hakim çıxmağı bacarırdı. Lakin qadın istəyəndə... Mən əvvəlcədən çox da pis olmayan likörlər hazırlamışdım. Bizim onunla birlikdə axşam yeməyindən əvvəl içdiyimiz iki butulka şərab bizi kifayət etdi. O, mənim yanında qaldı. Biz onunla iki ildən çox, onun mənə evlənmək təklif etməsinə qədər görüşdük. Bu zamana qədər o, artıq Saşa və hətta mənim oğlumdan savayı ətrafindakı kişilərin heç birindən xoşlanmayan anamlı da dostlaşmağa müvəffəq oldu. Keçən il isə biz evləndik. Bizim elə bir şən toyumuz oldu ki, bütün dostlarla qohumlar onu hələ indiyə qədər də xatırlayırlar. Mənim o zamanlar artıq otuz yeddi yaşım tamam olmuşdu. Buradan sizə asanlıqla məlum olur ki, mənim hal-hazırda otuz səkkiz yaşım var, artıq on dörd yaşılı oğlum var.

Mənim rəsmələrim iki dəfə sanballı dərgilərdə nəşr olunub, haqqımda qəzetlərdə məqalələr yazılır. Rozentalın fikrincə, zaman keçdikcə, səbatlı və təmkinli olmayı öyrənsəm,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məndən yaxşı vəkil çıxacaq. Oy, mən ki özümü təqdim etməyi unutmuşam. Mənim adım Kseniya Morjikovadır. Sankt-Peterburqda losman kimi çalışan əcdadlarımdan mənə gəlib çatan belə bir soyad. Anamın isə bir tərəfi ingilisdir. Onun geoloq atası Türkiyədə qarşılaşdığı ingilis qadınla evlənmişdi. Onun gülməli soyadı var idi – Marpl.

Bu gün məndə, həqiqətən də, çox pis hiss baş qaldırmışdı. Bəlkə də Viktorun üzünü kəsməsinə görəmi, yoxsa Şaşanın dərsə gecikməyinə görəmi? Bütün bunlar azmış kimi, mən bizim mətbəx servisimizdən bir boşqab da sindirdim. Əlbəttə, əhəmiyyətsiz şeydir, boşqabı almaq da olar, amma bu, mənə xoşagelməz təsir bağışladı, mən qab yumağı kənara qoyub, yataq otağıma qayıtdım. Bircə mənə qabyuyan maşınları xatırlatmayın! Muxosranskdan alınan adı mətbəx qab-qacağının yuyulması üçün onlar demək olar ki, idealdırlar, lakin bizim «Vilera Boxdan» alınan bahalı qab-qacaqlarımız üçün yararsızdır – onların üzərində elə bir iz və cızıq qoyurlar ki, onları korlamamaq üçün əllə yumaq istəyirsən.

Xülasə, mən yataq otağıma qayıdaraq saata nəzər saldım. İşə getməyimə lüzum yox idi. Mən avqust ayının on dördündən məzuniyyətə çıxmışdım və məhz elə buna görə də irəlidə məni iki həfətəlik tam dəyərli istirahət gözləyirdi. Biz üçlükdə Portuqaliyaya, cənub sahillərinə səyahət etmişdik və

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bura mənim çox xoşuma gəldi. Baxmayaraq ki, mən səyahət etdiyimiz hər yeri bəyənirəm. Lakin biz orada iki həftədən çox ləngiyə bilmədik. Viktorun işi, Saşanın isə təhsili var. Ondan əvvəl isə bütün bunlardan yaxa qurtarmaq alınmırıldı. Mən digər aylar ərzində məzuniyyətə çıxanda Rozental da deyinməyə başlayır. Yalnız avqust ayında bizim ənənəvi olaraq, demək olar ki, işimiz olmur – bütün müştərilərimiz bu müddət ərzində işlə məşğul olmaqdan çox, istirahət etməyə üstünlük verirlər. Məhz elə buna görə də, biz yalnız avqust ayının on dördündə istirahətə yollanmalı olduq və hal-hazırda mənim də irəlidə tam iki sərbəst həftəm var. Məhz elə bu səbəbdən bizim qulluqqumuz da evdə yalnız sentyabr ayının ortalarında peyda olmalıdır. Onun da «layiq olduğu» məzuniyyətə ehtiyacı var.

Təbii ki, mən nə ilə məşğul olacağımı düşünməyə başladım. Bəlkə Viktora onun ustaları ilə köməklik edim? Lakin dərhal da onun mənim bu kimi səylərimdən xoşlanmayıcağını qərara aldım. O, onlarla ünsiyyətin kişi işi olduğunu və mənim bu işlərə müdaxilə etməyimin vacib olmadığını düşünür. Bəlkə də o, haqlıdır. Sadəcə, mən kişi qayığısını yadırğamışam. Axı, neçə illər ərzində hər şeyi özüm etməli olmuşam!

Sanki mənim düşüncələrimə cavab olaraq bu məqamda telefon zəngi çalındı. Mən hətta düşündüm ki, dəstəyi qaldırırm, ya yox? Viktor adətən, səhərlər evə zəng etmir, Saşa isə məktəbdədir. Sözsüz ki, anam zəng edə bilər, amma heç o da belə erkən saatlarda zəng etmir – saatın əqrəbləri onun yarısını göstərir. Nəhayət, istənilən halda cavab verməyin gərəkli olduğunu qərara aldım və dərhal da Leranın səsini eşitmədim.

– Ksyuşa, salam. İşlər necədir?

Bu, mənim köhnə rəfiqəm Valeriyadır. Biz artıq uzun illərdir ki, rəfiqəlik edirik. Tez-tez zəngləşməsək də, onun səsini eşitmək mənim üçün hər zaman xoşdur. O, müəyyən üsluba riayət edən güclü qadındır, təklikdə iki oğul böyüdür. Bəzi hallarda mən bütün kişilərin qeyd-şərtsiz ağıldan kəm olduqlarını düşünürəm. Belə bir ağıllı, gözəl və işgüzər qadına necə nəzər salmamaq olar? Amma görünür, kişilərə nəsə ayrı bir şey lazımdır, əsk təqdirdə qırx yaşılı Valeriya iki-üç görüşdən sonra dərhal da yoxa çıxan təsadüfi tanışlarla «keçinməli» olmazdı. Ona görə və həm də bizim hər birimizə görə rəncidə oluram.

– Hər zaman səni eşitməyə şadam, - deyə mən məhz bu məqamdan etibarən hansı məcaralara sürüklənəcəyimi təxmin belə etmədən rəfiqəmə cavab verdim.

– Mənim səninlə vacib işim var, - Valeriya bəyan etdi, - biz səninlə təcili görüşməli və söhbət etməliyik. Bu gün günorta işdə olacaqsan?

– Xeyr, mən hələ ki, məzuniyyətdəyəm.
– Təəssüf. Mən sənə nahar fasiləsində baş çəkib, səninlə kafelərdən birində oturub söhbətləşmək istəyirdim.
– Gəl ən yaxşısı, mən sənə baş çəkim, - mən Leraya öz təklifimi bildirdim və saatə nəzər saldıqdan sonra nahar fasiləsinə qədər özümü qaydaya salmağa macal tapacağımı düşündüm. Bundan başqa, onlarda qəlyənaltı etmək üçün yer də var. Lera Puşkin meydanındakı «Xəbərlər» kompleksinin keçmiş binasında bir neçə mənzili icarəyə götürmüş daşınmaz əmlakın satışı üzrə agentlikdə işləyirdi. Görüş üçün ideal məkandır – yaxınlıqda müxtəlif kafe və restoranlar da var. Amma şəhərin mərkəzinə bir saatə getmək lazım gələcək. Orada hər zaman elə tixaclar olur ki! Hərçənd ki, mən də Mir prospektində yaşayıram.

– Sən heç olmazsa, mənə nələrin baş verdiyini söylə, - Leradan rica etdim. – Nəsə bir xoşagəlməz hadisə olub?
– Tanrıya şükürlər olsun ki, mən yaxşıyam, - o, ah çəkdi.
– Amma səninlə məsləhətləşməliyəm. Çox təcilidir. Bir sözlə, səni saat birdə aşağıda, vestibüldə gözləyəcəyəm. O vaxta qədər çata bilərsənmi?

– Razılaşdıq. – Mən dəstəyi asdım və bir qədər də yatmağa vaxtımın olduğunu düşündüm. Saat bire qədər hələ xeyli vaxt var idi.

İkinci fəsil

Şəhərin mərkəzindəki bu lənətə gəlmış tixaclar məni lap təngə götürüb. Puşkin meydanına demək olar ki, yarıma saatca çatdım. Hərçənd ki, Mir prospektindən gəlirdim! Rüsvayçılıqdır! Görəsən, bizim şəhər hökuməti nə haqda düşünür? Yeri gəlmişkən, onların nə düşündüyünü mən çox yaxşı təsəvvür edirdim. Bizim bir tanışımız şəhər meriyasında işləyir. Onun əlli beş yaşı var və son otuz il ərzində onun əmək fəaliyyəti əvvəller şəhər icraiyyə komitəsi adlandırılaraq məhz bu meriyada keçmişdir. Bax, belə bir «fədakar», əsil əmək qəhrəmanı kimi. Otuz ilindən çoxunu «şəhərin xoş rifahına» sərf edib. Mən onu hələ qız vaxtlarından xatırlayıram. O zamanlar o, sakit, məzlum və fağır bir adam idi. O mənim xalamin ərinin əmisi oğludur, xülasə, bizim bəzən mənim anamın bacısının ad günlərində qarşılaştığımız çox uzaq qohumlarımızdandır. Bu adamı görəydiniz! Əynində hər zaman artıq par-par yanın eyni boz rəngli kostyumu olur.

O, hətta pəsdən danişardı, sanki gurultulu nitqinin kənar şəxslərin diqqətini cəlb edəcəyindən ehtiyat edirdi. Bu zaman, müstəsna olaraq, özünü Eduard Petroviç kimi təqdim edirdi, baxmayaraq ki, əsil adı Edvarddır. Nədənsə o, adının bir qədər ayrı cür olduğunu etiraf etməkdən ehtiyat edirdi. İş yerində o, yerli komitə sədrinin müavini idi və onun dürüst öcəşkənliyi bütün şöbənin kefini açırıcıdı. Eduard Petroviç qırx yaşında olarkən, kiçik yaşlı uşağı olan bir dul qadınla evlənmişdi. O zamanlar atamın hənək edərək söylədiyi kimi, o, uşağın təşkili üzrə məsuliyyətli işi də digər insanın üzərinə qoymağını qərara alıbmış. Onun işə yollandığı və öz ailəsini kinoya apardığı köhnə bir «Moskviç»i vardi. Mən onun həyat yoldaşı ilə onun balaca övladını xatırlayıram. Oğlan çox sakit və üzüyola uşaq idi. Həyat yoldaşı da gözə çarpmağı xoşlamazdı – yalnız bir boz kölgəni xatırladırdı. Onların istirahət günlərində kinoteatra səfərləri dünya mədəniyyətinə uyğunlaşmaları idi. Bax, beləcə, onlar doxsan birinci ilə qədər yaşadılar.

Sonradan qəribə metamorfozlar meydana çıxmaga başladı. Eduard Petroviçin qəfildən yeni kostyumları peyda oldu, əvvəlcə o qədər də yaxşı və heç ona yaraşan da deyildi. Sonradan kostyumlar onun bədən quruluşuna uyğun şəkildə alınmağa başladı. O, bahalı sıqaretlər çəkməyə və... maşınlarını ayrı maşınlarla əvəz etməyə başladı: «Moskviçi» -

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri «Volqa»ya, «Volqa»nı isə «Audi»yə dəyişdi... Hal-hazırda onun yeddinci modelli «BMV»si var. Onun qolundakı saatların necə bir tezliklə dəyişdiyini gərək öz gözlərinlə görəydi. Saatlarının indiki modellərinin dəyəri iyirmi min dollardan ucuz olmaz. Arvadı da yaxşı geyinməyə başlayıb, ona da maşın alıb. Artıq böyümüş oğulları isə xüsusi məktəbdə təhsil alır. Bir dəfə Eduard Petroviç bizi qonaq çağırmışdı və biz onun Rublyov şosesində inşa etdirdiyi bağ evinə heyran olduq. Mənim rəfiqəm Valeriya bu bağ evinin torpaq sahəsi ilə birlikdə milyon dollar dəyəri olduğunu söyləmişdi. Bütün bunlara keçmiş şəhər icraiyyə komitəsinin indiki şəhər meriyasının təvazökar əməkdaşı nail olmuşdur. Deyilənə görə, o, sadəcə, daşınmaz əmlakla bağlı sazişlərin tərtibati ilə məşğul olur. Mənə elə gəlir ki, o, bu məqamlarda yüksək dəyərlər haqqında az düşünür. Çünkü digərlərinin özlərini necə apardıqlarını görür. Özünüyü inandırmağa çalışmayıñ ki, bizim məmurlarımız xalqın, bizim problemlərimizin və şəhər tixaclarının qayğısına qalırlar. Əgər onlar həqiqətən də nəyəsə can yandırırlarsa, bu tamamilə fərqli bir şeydir. Mən heç də kasib insan deyiləm, ərimin də qazancı qənaətbəxşdir, lakin mən tixaclarda ilişib qalmağa məcbur olanda, o an, hal-hazırda asanlıqla Edvarda çevrilən Eduard Petroviçi xatırlayıram və bizim hələ uzun müddət bu

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
qarmaqarışılıqlıdan yaxa qurtara bilməyəcəyimizi anlayıram.

Amma bütün bunların mənə nə dəxli?

Ümumiyyətlə isə hamının vəziyyəti yaxşılığa doğru
dəyişib. Mənim xalam özünə xeyir axtarmadan, qohumu ilə
əlaqədən istifadə etməklə, bütün tanışlarına əl tutur.

Xoşagelməz atalığı olan oğlan sanballı və etibarlı
himayədarını tapıb, onun anası isə nəhayət, yaxşı geyinməyə
və adam arasına çıxmaga başlayıb. Burada pis nə var ki?
Bəlkə onlarda pul, onun müvəffəqiyyətli kommersiya
fəaliyyəti ilə məşğul olması nəticəsində peyda olmağa
başlayıb?

Mən özümü aldatdığını dərk edirdim. İstənilən əliyri
məmur xalqa meydan oxuyan şəxsdir. Onlar bizim pullarımızı
oğurlayıb, çətinliklərimizin hesabına pul qazanır və
zəifliklərimizdən istifadə edirlər. Mən biznesmenlərlə
kommersantların böyük pullar qazanmasına etiraz etmirəm.
Bu, normal və yaxşı haldır. Lakin ölkədə ən zəngin insanlar
məmurlardırsa, bu, sadəcə olaraq, pis deyil. Bu, çox pisdir.
Məmurlar və onların qohumları. Dövlət qulluğuna təyin
olunan insanların əksəriyyəti buraya məcburi olaraq gedirlər.
Ən ağıllılar elmə, ən istedadlılar – incəsənətə, ən işgüzar və
özünə yol açmayı bacaran insanlar isə biznes sahəsinə meyil
göstərirlər. Dövlət xidmətinə isə zaman keçdikcə öz siyasi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
dividendlərini maddi dividendlərə çevirən ikiüzlü

konformistlər təyin olunurlar. Əgər mən nə zamansa bizim Rozentalın kontorunda necə işlədiyimiz haqqında memuarlar yazmalı olsam, məni sadəcə, kiçik tikələrə bölgərlər. İnanın, bizim bütün vəzifəli müştərilərimiz bu və ya digər şəkildə dövlət hakimiyyəti ilə əlaqəli olmuş və onların vasitəsilə də özlərinin ən aqlasızlaşdırılmış gəlirlərini əldə etmişdir. Xülasə, mən mövzudan kənara çıxdım. Tixaclar müdhiş idilər və mən, əlbəttə, gecikdim. Bundan başqa, bütün səma da buludlarla tarıma çəkilmişdi və istənilən məqamda leysan yağışları yağacığı hiss olunurdu.

Lera artıq iyirmi dəqiqə idi ki, məni vestibüldə gözləyirdi. Lakin o, mənim qəsdən yubanmadığımı anladığı üçün heç üzrxahlığımı da dinləmədi. Biz dərhal qonşuluqda olan kafeyə keçdik və Lera məni nə üçün belə təcili görmək istədyini nağıllı etməyə başladı.

– Mənim əmim qızı Maşanın başına müdhiş bir hadisə gəlib, - deyə o, dərhal səhbətə keçdi. – Biz nə edəcəyimizi bilmirik. Bu dəhşət, demək olar ki, bir həftədir davam edir. Biz milisə müraciət etdik, bütün meyitxanalara və xəstəxanalara zəng etdik...

– Bir dəqiqə, - mən rəfiqəmin sözünü yarımcıq kəsdim, - bəlkə mənə nələrin baş verdiyini normal tərzdə başa salasan?

– Maşanın əri yoxa çıxbı, - Valeriya dərindən nəfəs aldı.

– Sən belə bir müdhiş səhnəni təsəvvürünə gətirə bilərsənmi?

Artıq bir həftədir ki, nə milis, nə də prokurorluq heç nə edə bilmir. O, sanki havada buxarlanıb. Maşa isə qızı ilə birlikdə qorxunc vəziyyətdədir. Dəhşətdir, çox dəhşətdir!

– Necə yəni yoxa çıxbı? – mən onun söylədiklərindən heç nə anlamadım. Mənə rəfiqəmin əmisi qızının – ölkə ilə şəhərin siyasi gecələrində görünməyi xoşlaması səbəbilə tez-tez ekranlarda görünən məşhur biznesmen Vadim Strekavinin həyat yoldaşı olduğu bəlli idi. Xatırladığım kimi, onun öz mühafizə dəstəsi, öz sürücüləri var idi və o, ailəsi ilə birlikdə sutka ərzində xüsusi olaraq mühafizə olunan çox bahalı seçmə evdə yaşayırırdı. Onun ofisində də belə mühafizə var idi.

Strekavin tikinti biznesində ən tanınmış iş adamı, məşhur bir kompaniyanın vitse-prezidentidir. O, səbəbsiz yoxa çıxa bilməzdi. Bu, ümumiyyətlə, mümkün deyil... - Vadim yoxa çıxbı? – mən təəccüblə xəbər aldım. – Axı, o, necə yoxa çıxa bilər? Axı, nə üçün bu barədə qəzetdə bir kəlmə belə yazılmayıb?

– Artıq yazılıb, - Valeriya cavab verdi. – Bugünkü qəzetlərdə yazılıb. Amma hələ ki, bütün bunların şayiə olması şərtli. Maşa qızı ilə birlikdə bağ evində qalır, mühafizəçilər heç kimi onun yanına buraxmırlar. Rəsmi olaraq Strekavin

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məzuniyyətdədir. Qəzetlərdə məhz bu məlumatları verirlər, onun ofisində də məhz bu kəlmələr deyilir. Məhz elə bu səbəbdən də jurnalistlər onun yoxa çıxmazı haqqında versiyanın, hələ ki, bir şayiə olduğunu söyləyirlər. Lakin artıq sabahdan etibarən hər kəs onun itdiyindən hali olacaq.

- Yox, mən yenə də başa düşə bilmirəm, axı, o, necə yoxa çıxa bilər? Axı, onun mühafizə dəstəsi, köməkçiləri, katibələri var. Axı, mən onun hər zaman üzərində iki və ya üç əl telefonu gəzdirdiyini xatırlayıram. Yəni onların hər üçü eyni zamanda susub? Və o, haraya gedə bilər? Axı, o, hansısa bir evsiz-eşiksiz deyil, iri şirkətin vitse-prezidentidir. Bəlkə onu oğurlayıblar və buna görə girov pulu istəyirlər?
- Elə buna görə də, Maşa əvvəlcə heç kimə heç nə demək istəməyib, - Valeriya izah etdi. – Hamı elə belə də düşünürdü. Biz düz iki gün gözləməli olmuşuq və yalnız bundan sonra milisə müraciət etmişik. Orada isə müstəntiqin özü ehtimal olunan oğruların bizimlə əlaqə yaradacaqlarına qədər heç kimə heç nə deməməyimizi rica etdi. Lakin artıq yeddi gün keçib, əlaqə saxlayan isə olmayıb. Tam yeddi gün.
- Onlara necə ağır olduğunu təsəvvür edirəm, - mən səmimi təəssüf hissi ilə dilləndim. – Naməlumluq hər şeydən pisdir. Ağlına min cür fikir gəlir, nə edəcəyini bilmirsən...

- Heç biz də nə edəcəyimizi bilmirik, - Lera etiraf etdi. – Maşa elə bir haldadır ki, istənilən saman çöpündən yapışır. Dünən biz hətta falçı da dəvət etmişdik, ümid edirdik ki, Vadimin haraya yoxa çıxdığını bizə söyləyəcək. Falçı dedi ki, o, sağıdır, lakin Moskvadan uzaqdadır.
- Əbəs yerə dəvət etmisiniz, - mən öz münasibətimi bildirdim. – Bütün bu falçılar belə hallarda kömək edə bilmirlər.
- Mən də belə düşünürəm, - həddindən artıq praqmatik olan Lera məni dəstəklədi. İlkinci dərəcəli evlərlə alver etməklə falçılarla inanmaq uyğun gəlmir. Köhnə evləri yeni sakinlərə satmaq üçün mistik deyil, rasional praqmatik və optimist olmaq lazımdır. Bax, elə bu cəhətinə görə də mən Leranı sevirəm.
- Həmin qadını görəydin! – O mənimlə düşüncələrini bölüşdü. – Məncə, bu falçı öz söylədiklərinə belə inanmırı. Lakin bizi inandırmağa çalışırı. Öz kələkbazlığına görə də bizdən beş yüz dollar qopardı.

- Onların hamısı elədir.
- Heç müştəntiqlər də yaxşı deyillər, - Valeriya bəyan etdi. – Elə bir təəssürat yaranır ki, sanki milisdə yalnız əbləhlər çalışırlar. Sən onların Maşaya verdikləri sualları eşidəydin! Vadimin hansı vərdişlərə malik olduğunu, onun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ailəsinə xəbərdarlıq etmədən harayasa təcili olaraq ezamiyyətə yollanmasının mümkün olub–olmadığını soruşturdu. Hətta onun iş otağını da axtardılar, sanki bu, onlara kömək edəcəkdi. Bundan başqa, biz ehtimal olunan oğrulardan zəngin gözlənilməsi ilə nə qədər zaman itirdik.

- Bəs o, necə itib? – mən işin təffərrüatı ilə maraqlandım. – Axı o, ümumiyyətlə, necə yoxa çıxa bilər? Onun mühafizə dəstəsi, maşını, köməkçiləri harda olublar?
- Elə iş də burasındadır. Maşa qızı ilə birlikdə kurortda, İsveçrədə dincəlirmiş, o da onlara baş çəkərək, geri qayıdırıbmış. Sonuncu dəfə Moskvaya onlardan iki gün əvvəl, keçən şənbənin axşam vaxtı qayıdırıb. Onun təxirəsalınmaz işləri olub. Növbəti səhər, bazar günü isə işə yollanıb. Onu orada keşikçilər görüb'lər. Onu adətən, cangüdəni Artur müşayiət edirmiş, lakin həmin gün Vadim onu çağırmayıb və yalnız sürücü ilə işə gəlib. İş yerində saat iki və ya üçə qədər olub, sonra isə maşına əyləşərək tez-tez baş çəkdiyi restorana nahar etməyə yollanıb. Orada o, tək olub, amma tez-tez kiməsə zəng edirmiş, həmin adamın kimliyi artıq müstəntiqlərə məlumdur. Sonra hansısa bir anda restorandan çıxaraq, sürücünü buraxıb və yenidən restorana qayıdırıb. Bu qədər. Bundan sonra onu daha heç kim görməyib və heç kim də onun barəsində bir kəlmə də olsun eşitməyib. Bütün

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri telefonları da bağlıdır. Maşa isə Moskvaya növbəti gün qayıdıb. O, bazar günü onun zəngini gözləsə də, axşama qədər zəng etməyib. Belə olan təqdirdə, o özü sürücüyə zəng edərək Vadimin restoranda qaldığını aydınlaşdırıb. Onun dostları ilə əyləndiyini düşünüb. Telefonları açıq imiş, amma zənglərə cavab vermirmiş. Lakin Vadim sabahısı gün də peyda olmayıb. Onlar Moskvaya qayıdanda isə onun telefonları artıq söndürülübmiş. Maşanı qızı ilə birlikdə şübhəsiz ki, qarşılıyan olub. Arturla digər sürücüyə gəldikdə, Vadim barəsində onların heç bir məlumatı olmayıb. Vadim özü Artura maşınla sürücünü götürərək, bazar ertəsi Maşa ilə qızını aeropotda qarşılaması həvalə edibmiş. Onlar adətən, VİP zalı sıfariş edirlərmiş.

Məhz o anda Maşa nəsə bir dəhşətli hadisənin baş verdiyini qərara alıb və Vadimin bütün dostlarına zəng etməyə başlayıb, restorana belə yollanıb. Artıq axşam məlum olub ki, o, yoxa çıxıb, hər iki əl telefonu isə söndürülüb.

- Vadim evə baş çəkibmi? Bəlkə evdən nəsə itib?
- Heç nə itməyib. Evə də qayıtmayıb. Orada onların mühafizə dəstəsi var, onu görərdilər. Bazar günü bağ evində də olmayıb. Xülasə, kişi izsiz-soraqsız qeyb olub. Artıq sabahısı gün Maşa mənə zəng etdi. Biz onun kiçik qardaşı ilə birlikdə bütün meyixana və xəstəxanalara zəng etdik,

Vadimin hər iki katibəsini bu işə qoşduq ki, telefonları

yoxlasınlar. Amma onu heç bir yerdə tapa bilmədilər.

– Müdhiş zəmanədir! – Mən üz-gözümü turşutdum. – Əgər belə bir insan yoxa çıxırsa, təsəvvür edirsənmi, bizim hamımız üçün küçələri dolaşmaq nə qədər təhlükəlidir? Bizdə məktəb evin yaxınlığındadır və Şaşanı məktəbə Viktorun sürücüsü aparır, amma yenə də ona görə nigaran qalıram.

– Mənim tanışımın başına belə bir əhvalat gəlmişdi, - Lera bəyan etdi, - əri onu evə gətirdikdən sonra maşını qaraja salmağa gedib. Qaraj isə yaxınlıqda imiş – qonşu küçədə. Darvazanı açıb, maşını qaraja salıb və qəfildən iki veyllə qarşılaşmalı olub. Hər biri on altı yaşında olan yeniyetmə. Sən demə, könüllərindən maşında bir qədər gəzmək keçirmiş, sonra isə maşını oğurlayaraq satmağı qərara alıblar. Tanışımın ərinin başına boru ilə zərbə endirdikdən sonra «doqquzluğ» sürüb aparıblar. Hələ yaxşı ki, öldürməyiblər. Bəlkə də öldürdüklərini zənn ediblər, gəncdirlər axı, yoxlamaqdan çəkiniblər. Parka gedən yolun üzərinə atıblar. O isə bir neçə gün xəstəxanada huşsuz vəziyyətdə qalsa da, ölməyib. Onun arvadı sevincindən «doqquzluğ» belə xatırlamayıb. Təsəvvür edirsənmi? Əgər o, ölsəydi, heç kimin bundan xəbəri olmazdı. Adam maşını ilə birlikdə yoxa çıxıb, sanki havada

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri buxarlanaraq, qeybə çəkilib. Ya da onu yadplanetlilər oğurlayıblar.

- Vadimin üstündə pulu olubmu?
- Yəqin ki, olub. Amma o qədər də çox deyilmiş. Axı o, normal insandır, üstündə pul gəzdirmir, yalnız kredit kartları...
 - Bəs onları yoxlayıblarmı?
 - Əlbəttə ki, yoxlayıblar. Kredit kartlarının bütün nömrələri müstəntiqə təqdim olunub. Bütün banklar üzrə. Heç kim bu günlər ərzində hesabdan bir dollar, bir rubl belə çıxarmayıb. Əgər onlar quldurdurlarsa, bəs onda nə üçün onun kredit kartlarından yararlanmayıblar? Heç olmasa, geyimlərinə və ya restorana xərcləyəydilər. Orada kim imzaları yoxlayır ki? Kart işləyirsə, deməli, hər şey qaydasındadır.
- Pasportu da üzərindəymış?
- Xeyr. O, şənbə günü evə qayıdanan sonra onu evdə qoyub. Ümumiyyətlə, evdən heç nə, heç bir sənəditməyiib. Ofisdə də hər şey öz qaydasındadır. Onun kompaniyasının bu rüb üzrə gəliri də olacaq. Ümumiyyətlə, bu il üzrə də. Onların düşmənləri olmayıb, onlar mötəbər adamlardır, şəxsi biznesləri var, hal-hazırda Moskvada mövcud olan inşaat ilə bağlı canlanmanın necə əhəmiyyətə malik olduğu sənədə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məlumdur. Vadimin qırx və ya əlli milyon «dəyəri var idi».

Bəlkə bundan da bir qədər artıq.

– Şerlok Holms üçün sadəcə, bir tapmacadır, - mən etiraf etdim. – Bəs sən niyə məni çağırırsan?

– Məhz bu cărdür, Şerlok Holms üçün, - Lera qaşqabaqlı tərzdə gülümsədi, - yalnız hal-hazırda milis belələrini işdə saxlamır. Prokurorluqda da belələrinə təsadüf etmək mümkün deyil, hamı biznesə keçib. Xülasə, onlar ümumiyyətlə, axtarmayacaqlar da. Onların pis qırılxılmış üzlərini, geyimlərini görəyidin! Axı, onlar bütün bu «oliqarxlara» nifrət edirlər. Onların hər birinin idbar sıfətlərində bu sözlər yazılıb: «Sizə elə belə də lazımdır. Sizi nə qədər çox əzsələr, bir o qədər yaxşıdır». Heç kim də axtarışla ciddi şəkildə məşğul olmaq istəmir. Deyirlər ki, o, harayasa yollana və bu barədə məlumat verməyə də bilərdi. Bu səbəbdən də onlara xüsusi olaraq güvənməyə dəyməz. Doğrudur, Maşa kompaniyanın prezidenti zəng edib, öz xidməti istintaqlarını aparacaqlarını bildirib, lakin bundan da bir şey alınmayacaq. Axı, onlar Pinkerton deyil, inşaat işçiləridirlər.

– Sizə Pinkerton lazımdır?

– İndi anladın? – Lera başını yırğaladı. – Biz Maşa ilə səhbət etdik və sənə zəng etməyi qərara aldıq. Sən bizim hüquqşunasımızsan, hələ Rozental kimi insanla işləyirsən.

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Maşanın qardaşı dedi ki, Vadimi, necə deyərlər, fərdi qaydada
axtaraq.

- Siz işə fərdi detektiv cəlb etmək istəyirsiniz?
- Bu, vacib deyil. Biz bunun xəlvəti olmasını istəyirik.

Nə qədər lazımdırsa, pul verəcəyik. Müstəntiq bizə heç bir təşəbbüs göstərməməyimizi tapşırıb, əks təqdirdə, Vadimə xətər yetirə bilərlər. Bizim sərbəst axtarışa başladığımızı və ya fərdi detektivə müraciət etdiyimizi bilsələr, onu oğurlayan şəxslər qorxar və bizimlə əlaqə saxlamaqdan çəkinərlər. Deyirlər ki, biz hər şeyi korlaya bilərik. Axı, sən məşhur hüquq kompaniyasında işləyirsən və hər kəs inanar ki, siz öz müştərinizi axtarırsınız. Əgər qəzetlər Maşanın fərdi detektiv tutduğunu bilsələr, onu sadəcə, işləmək imkanından məhrum edəcəklər. Dərhal bu barədə yazacaqlar, lazımsız hay-küy qopacaq, Maşa işə riskə getməkdən qorxur. Məhz elə buna görə də biz səndən əlaqlərini işə salmaqla, Vadimin haraya yoxa çıxdığını və kimin tərəfindən oğurlandığını aydınlaşdırmağı rica etmək istəyirik. Onun ofisində çalışan qızlarla söhbət et. Onlar sənə müstəntiq və ya detektivlərlə müqayisədə daha çox etibar edərlər. Biz səni Maşanın vəkili kimi rəsmiləşdirə bilərik və o zaman heç kim heç nədən şübhələnməz.

– Ümumiyyətlə, mən məzuniyyətdəyəm, - Leraya bunu bəyan etsəm də, əslində, onun təklifi məni də ilhamlandırmışdı. Ömrümün sonuna kimi Rozentalın köməkçisi olmayıacağam ki. Bəlkə mənim içimdə qüdrətli bir xəfiyyə tələf olur, mənim isə bundan heç xəbərim də yoxdur? Məhz elə buna görə də, əlavə etdim: - Amma bir qədər işləyə bilərəm.

– Sən bunu artıq mənə demisən, - Lera xatırladı, - Maşa elə bir haldadır ki, Vadimi tapmaq üçün istənilən saman çöpündən belə yapışmağa hazırlıdır. Qızın da altı yaşı var, artıq hər şeyi başa düşür.

– Əslində, mən belə işlərlə heç bir zaman məşğul olmamışam, - mən rəfiqəmə səmimi şəkildə bunu etiraf etdim və Fransadakı macəralarımı xatırladım. Necə yəni məşğul olmamışam? Orada mən beynəlxalq cinayətkarlar dəstəsini ifşa etməyə yardım etmişəm. Bütöv bir sindikatı. Deməli, mənim belə bir bacarığım var. Maşa ilə Lera da mənə müraciət etməkdə düzgün ediblər.

– Gəl bu gün axşam Maşaya baş çəkək, - mən təklif etdim. – Görək nə edə bilirik. Ancaq o, qoy heç kimə heç nə deməsin. Əgər Vadimi həqiqətən oğurlayıblarsa, o zaman sakitcə gözləmək lazımla olacaq. Bəzi hallarda cinayətkarlar oğurlanmış insanın qohumlarına əzab verməkdən ötrü vaxtı

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri qəsdən uzadırlar. Heç kimə sizin də axtarış apardığınızı söyləməyin.

- Eyni sözləri bizə müstəntiq də demişdi, - Lera sevindi.
- Bax, görürsənmi, sən hər şeyi düzgün anlayırsan. Gəl birlikdə gedək, bəlkə də sən bizə həqiqətən də nəyisə açıqlaya bildin?

Üçüncü fəsil

Leysan heç nəyə baxmayaraq yağıdı. Son dövrlərdə Moskvada bəzi hallarda elə yağışlar yağır ki, sanki biz subtropik qurşaqda yaşayırıq. Mən anamgilə yollanıb, orada yağışın səngiməsini bir qədər gözləməli oldum. Əksər hallarda belə olur: əvvəl sözü deyirəm, sonra isə düşünürəm. Məgər öz anana baş çəkmək haqqında bu cür danışmaq olarmı? Mən artıq çoxdan idi ki, ona baş çəkəcəyimi planlaşdırmışdım və budur, cədvəlimdəki boş «pəncərədən» istifadə etməyi qərara aldım. Biz hamımız necə də diqqətsizik! Mən tez-tez Saşanın da mənə münasibətdə bu cür davranışlığını düşünürəm. Əlbəttə, mən anamı çox sevirəm, amma biz tez-tez görüşmürük, mən nadir hallarda ona baş çəkirəm. Mənim həmişə təxirəsalınmaz işlərim olur və ona hətta zəng etməyi belə unuduram. Saşanı isə bircə dəqiqlik də

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri olsun unutmuram. Bu yaxında Bakıda mənə bir köhnə Şərq hekayəsi nağıl etmişdilər. Uşağın ruhu bədəninə yerləşməmiş, o, Tanrı ilə qarşılaşır. «İllahi, – ruh həyəcan keçirir, - mən getdiyim yerdə heç kimi tanımırıam, dünyaya çılpaq və köməksiz vəziyyətdə, hətta danışmağı belə bacarmadan göz açıram. Bəs mən nə edim?». Tanrı ruha hər zaman körpənin yanında olacaq iki mələyi yol yoldaşı edəcəyini bildirir. «Bəs mən onları necə tanıyacam? – gənc ruh soruşur. – Mənə onların adlarını de». O zaman Tanrı ona bu mələklərin adlarının müxtəlif olduğunu, lakin hamının onları «Ana» və «Ata» kimi çağırıldıqlarını söyləyir. Bax, belə bir iibrətamız hekaya. Bizim yanımızda anadan olduğumuz məqamdan etibarən məqsədi bizi müdafiə etmək, qorumaq, sevmək və əvəzində heç nəyi tələb etməmək olan iki mələk yaşıyır.

Axşam, Lieranın işinin sona yetməsindən sonra biz Maşa Strekavinanın bağ evinə yollandıq. Mən sükan arxasında əyləşmişdim və Valeriya mənə bələdçilik edirdi. Amma buna elə də lüzum yox idi, mən özüm də təqribən yola bələd idim. Axşamlar Rublyov şosesində bütün maşınlar yeni bağ qəsəbələrinə tərəf hərəkət edirlər. Bu maşınları görəsiniz! Sadəcə, kapitalist ölkələrinin maşınqayırma sahəsi üzrə nailiyyətlərinin sərgisidir. Bütün məşhur şirkətlər bu «şöhrətpərəslik yarmarkasında» iştirak edirlər, bircə mənim

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yeni «Pejo»m möhtəşəm «rolls-roys»ların arasında görünən köhnə «Zaporojets»ə bənzəyirdi. Daha dəqiq desək, bu yolda əsas etibarilə, böyük yolkənarı maşınlara – «Leksus»lar ilə Amerika istehsalı olan ciplərə təsadüf etmək mümkündür, onların arasından isə sonuncu modelli «Mersedes»lər ilə «BMW»lər fərqlənir.

Biz lazımı döngəyə qədər həddindən artıq sürətlə yetişdik və bağ evinə döndük. Hasar ilə çəpərlənmiş qəsəbənin öz mühafizə dəstəsi vardı. Bizim kimin yanına gəldiyimizi dəqiqləşdirdikdən sonra bizi buraxdılar. Mən yenə də öz-özlüyümdə şəxsi mühafizəçilər ilə sürücülərin daimi nəzarəti altında yaşamağın o qədər də xoşagelməz bir hal olduğunu düşündüm. Biz giriş hissəsində iki avtomobilin dayandığı ikimərtəbəli evə yaxınlaşdıq. Valeriya boz rəngli cipi görən kimi Maşanın itkin düşmüş ərinin işlədiyi kompaniyada çalışan kiçik qardaşı Nikolayın buraya gəldiyini izah etdi. Nikolaya onun qohumunun iş yerində hər hansı xoşagelməzliklərin mövcud olub–olmadığı hamidan yaxşı məlum olmalı idi.

Adətən, belə qəsəbələrdə evlərin qapılarını bağlamırlar, amma bu dəfə istisna təşkil edirdi. Biz qapı açılana qədər uzun müddət gözləməli olduğum. Valeriya hətta aşkar tərzdə əsəbiləşmişdi. Nəhayət, bizi evə buraxdılar. Mətbəxdə yaşı

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
bir qadın, çox güman ki, o, aşpaz idi, əl-ayağa düşmüştü.

Qonaq otağında bizi Maşa ilə qardaşı gözləyirdi. Maşanın ağlamaqdan gözləri şişmişdi. O özünü ələ almağa çalışırdı, lakin onun son günlər ərzində çox təlaş keçirdiyi hiss olunurdu: gözlərinin altında qara dairələr, kosmetik bərzəyin olmaması, bir yiğin dağınıq saç... Maşanın əynində ağ sviter ilə cins şalvar var idi. Mən onu tamamilə fərqli tərzdə görməyi vərdiş etmişdim – yaxşı qulluq görmüş və cəlbedici bir tərzdə. On il bundan əvvəl Maşa gözəllik müsabiqəsində hansısa bir mükafatlı yeri tutmuşdu.

Təsəvvürünüzdə hündür boylu, xoşagəlimli üz cizgili, açıq rəngli saçlı və mavi gözlü bir qızı canlandırın... O, kişilərin xoşuna gəldiyini yaxşı bilirdi. Məhz elə bu səbəbdən də birinci dəfə hansısa bir bankirə ərə getmişdi. Doğrudur, bu nikah o qədər də uzun sürmədi, iki ilə yaxın davam etdi. Onlar boşanandan sonra isə Maşa Vadimlə qarşılaşdı və ona ərə getdi. Amma yox. Əvvəlcə iki il onlar dost kimi yaşıdilar, sonra isə evləndilər. Yalnız bu vaxt o, uşaq doğdu. Çox düzgün qərardır. Əvvəlcə yaşamağa başladığın insanı tanımaq və yalnız bundan sonra belə bir məsuliyyətli addımı atmaq lazımdır. Əlbəttə, övladını qanuni nikahla dünyaya gətirmək. Maşa həddindən artıq özünə bənzəyən gözəl bir qız uşağıını dünyaya gətirdi. Uşaq həm də atasına oxşayırırdı. Gözlərinin

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ifadəsi eynən atasınınkı kimi idi. Mən Maşa üçün indi nə qədər ağır olduğunu təsəvvürümə gətirdim. Belə bir əri itirmək! Özü heç yerdə işləməyib, heç bir şeylə məşğul olmayıb. İndi isə özünün yeganə çörək gətirənini itirib...

Onun yanında kiçik qardaşı Nikolay oturmuşdu.

Xarici görünüşünə görə o da böyük bacısına bənzəyirdi. Yalnız bir baş qədər bəstə boyu, zəif insanın çənəsini xatırladan çənəsi, həlim və rəvan üz cizgiləri var idi. Mən öz-özlüyümdə onun ən cəlbedici xüsusiyyətinin dalğavarı şabalıdı saçları olduğunu qət etdim. Amma belə kişiye nəzər salmaqla, o dəqiqə başa düşürsən ki, o, heç bir zaman lider olmayıacaq. Bəşəriyyətin güclü yarısının əsil nümayəndələrini digər insanlardan fərqləndirən həmin iti energetikasız mənasız gözlər. Onun əynində yaxası açıq köynək ilə boz rəngli kostyum var idi və hiss olunurdu ki, o da bacısından az təlaşlanır. Bu ailədə hər şey Vadimin çıyinləri üzərində idi.

– Xoş gördük, Kseniya, - Maşa qəmgin səslə nəzakətlə tərzdə dilləndi. – Cox sağ olun ki, gəldiniz. Buyurun, əyləşin.

Mən onun uzun ince əllərinə diqqət yetirdim. O, əsəbi halda siqaret çıxararaq, onu alışdırıcı. Dərisi də hamardır, bunu mən dərhal sezdim. Mən də öz dərimdən şikayətçi deyiləm, amma onun dərisi sanki cilalanmış perqamentə bənzəyirdi. Bircə dənə də olsun damarı görünmürdü.

– Axşamınız xeyir, - Nikolay nəzakətli tərzdə salamlaşdı. – Salam, Lera!

Valeriya təmtəraqlı şəkildə başını yırğaladı və stulda əyləşdi. Mən onun yanında özümə yer elədim. Belə hallarda ən yaxşısı əvvəlcə susmaq və dinləməkdir. Mən onların dərdini anlayırdım.

– Sizə artıq hər şeyi nağıl ediblər? – Maşa məndən soruşdu. – Təsəvvür edirsinizmi, biz nə edəcəyimizi bilmirik. Dünən falçıya müraciət etmişdik, bizə nəsə deyəcəyini düşünürdük... Bütün bu hadisələr... bütün bu intizarda qalmaq dəhşəti... nə edəcəyini və nə düşünəcəyini belə bilmirsən. Müstəntiq də deyir ki, gözləmək lazımdır. Bir neçə gün də gözləmək. Mən isə havalanacağımı hiss edirəm. Bax, Kolya da Vadimin katibələri ilə danışacaq qadının tapılmasının gərəkləyini söyləyir. Bəlkə də hansısa yeni bir təfərrüat aşkar olundu. Müstəntiq fərdi xəfiyyələrə müraciət etməyə izn vermir. Prokurorluqdan da gəlmışdilər, onlar da gözləməyin vacib olduğunu söyləyirlər... Lakin nə qədər gözləmək olar? Mən nə edəcəyimizi təssəvvürümə belə gətirə bilmirəm.

– Siz mənim ərinizin qadın əməkdaşları ilə səhbət etməyimi istəyirsiniz? – Mən işgüzər ton ilə konkret təkliflərin, ona mənim təsəlliədici içimi çəkməmdən daha

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
sürətlə sakitləşdirəcəyini anlamaqla, dəqiqləşdirməyə
çalışdım.

- Bunu Nikolay təklif edir, - Maşa qardaşına işarə etdi. – O, Vadimin kompaniyasında işləyir və mənim ərimin katibələrinin bizimlə müqayisdə sizinlə daha səmimi olacaqlarını düşünür. Onlarla danışa biləcək qadın vəkilə müraciət etməyi də o, təklif edib.
- Sizin ərinizin iki katibəsi var? – Mən ev sahibəsindən xəbər aldım.
- Bəli, - o, təsdiq etdi, - Esmira və Lena. Birincisi – başqırddır, otuz bir yaşındadır, ərdədir, bir oğlu var. İkincisi – daha gəncdir, institutda təhsil alır, ərdə deyil. Onun deyəsən, iyirmi yeddi, ya da iyirmi səkkiz yaşı var.
- İyirmi beş, - Nikolay bacısının səhvinə düzəliş verdi.
- Bunu o, belə deyir, - Maşa onun söylədiklərini laqeyd qarşılıdı, - Əslində, onun yaşıının neçə olmasına bizi nə dəxli? Onların hər ikisi ərimin yanında artıq kifayət qədər işləyiblər. Vadim yad insanlara etibar etmir, onun katibələri ilə sürücülərini dəyişməkdən xoşu gəlmir.
- Sizin iki sürücünüz var?
- Üç, - Maşa dilləndi. – Pyotr Petroviç adətən, yalnız ərim ilə işləyir, onun artıq əlli altı yaşı var. Ravil ona

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri təsərrüfat işlərində kömək edir, alış-veriş üçün supermarketə gedir. Şurik Qolyayev isə mənimlə işləyir.

- Sizin ərinizin cangüdənləri də var?
- O, bizim ailəmizin üzvü kimidir. Artur Mişarov. Biz onu da, onun gənc arvadını da tanıyırıq. Yeri gəlmışkən, arvadı hamilədir. Məncə, Artur bizdən daha çox həyəcan keçirir. Müstəntiq ona əlahiddə heç bir təşəbbüs göstərməməyini tapşırıb. Amma Artur heç nəyə baxmayaraq, hər dəfə həmin o restorana baş çəkərək, Vadim Yevgenyeviçin necə yoxa çıxdığını aydınlaşdırmağa çalışır.
- Mənfur cangüdən! – Nikolay qəzəblə əlavə etdi. – Yox bir, ailə üzvüdür. Onun vəzifəsi bazar günü gəzmək yox, Vadimi mühafizə etmək idi. Əgər o, restoranda öz sahibinin yanında olsayıdı, belə bir hadisə baş verməzdı.
- Sənə ki Vadimin özünün onu yanına çağırmadığı məlumdur, - bacısı etiraz etdi.
- Bunu bizə o, belə deyir. Bızsə bunu yoxlaya bilmirik. Bəlkə, Vadim ona zəng edib, o da gənc arvadı və məşğul olduğuna dair nağıl uydurub. Onu müdafiə etmə. Əgər sahib itibə, deməli, təqsir cangüdəndədir. Sənin yerinə olsaydım, onu işdən qovardım.

– Dediyindən dönmə, - Maşa onun sözünü yarımcıq kəsdi, - amma mənim işlərimə qarışma.

Onların arasında qalmaqla düşəcəyini hiss etdiyim üçün növbəti sualımı verdim:

- Həmin gün ərinizin yanında kim olub?
- Pyotr Petroviç. O, çox etibarlı və vicdanlı işcidir. O, uzun illərdir ki, bizim ailəmizlədir. Onun iki nəvəsi var, elə heyranedici oğlanlardır ki.
- Kimsə sizin ərinizlə yaxın ünsiyyətdə olubmu? Onun köməkçiləri, mətbuat katibləri, digər cangüdənləri olubmu?
- İşdə olublar. Amma mən onların hamısını tanımiram.
- Berta İosifovnanı istisna etmək şərtilə, - Nikolay xatırlatdı.

Maşanın üzündə açıq—aydın təzahür edən narazılıq meydana çıxdı. O, siqareti söndürdü. Maşanın onun üçün qoyduğu külqabını görmək lazımdı! Belə əşyanın min beş yüz dəyəri olardı. Bəlkə də, ondan da çox.

- Onun bu işə nə dəxli? – Maşa qəzəb hissi ilə maraqlandı. – Sən həmişə lazım olmayan məqamdan yapışırsan. Bari müstəntiqlə də belə ünsiyyətcil olaydın. Ya da cinayət axtarışı şöbəsinin əməkdaşları ilə.
- Yenə də sən mənə təzyiq göstərisən! - Nikolay qəzəbləndi. – Kifayət deyilmə? Mən yardım etmək istəyirəm,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
sənəsə məni təngə gətirirsən... - O, ayağa qalxaraq hırslı
otaqda gəzişdi.

– Otur! – bacısı ona amiranə təzrdə bildirdi. – Səndən
xahiş etməyincə, hər kəlmədən yapışma. Yenə də Berta
İosifovna, o, baş iqtisadçıdır, Vadim Yevgenyeviçin sağ əlidir.
Qarımış qızdır, amma özünü maddi və iqtisadi biliyinə görə
füsunkar qadın zənn edir.

- O, çox ağıllı qadındır, - Nikolay təkidlə dilləndi.
- Qadın heç nəyi ilə fəxr edə bilməyəndə, təhsilini
artırmağa çalışır, - Maşa acı-acı etiraz etdi. – Xülasə, o,
hamının dediyi kimi, onların baş iqtisadçısı və baş
köməkçisidir. Mənim onu qısqandığımı düşünməyin. Onun
qırx yaşı var, ibtidai sinif müəlliməsinə bənzəyir, amma əlli və
ya altmış yaşılı qadını xatırladır. Lakin onu kompaniyada
yüksek qiymətləndirirlər, bunun səbəbini isə anlaya bilmirəm.
- Sənə onun necə işlədiyi bəllidir, - Nikolay yenidən
müdaxilə etdi.

O, bacısını necə əsəbiləşdiriyini özü də anlamırdı. Onun
problemləri onsuz da başından aşırıdı. Həyatda böyüklərin
boynunda qocalana qədər oturan belə kiçik qardaşlara da
təsadüf etmək mümkündür. Onlar hətta ayrı insanların
hesabına dəfn olunmaq üçün böyük qardaş və ya bacılarından

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri tez ölməyə belə cəhd edirlər. Nikolay açıq-aşkar bu kateqoriyaya aid idi...

– Kəs səsini! – Maşa tab gətirə bilmədi. – Mən artıq səni dinləmək istəmirəm. Onun ağıllı və ya sarsaq olmasının mənim üçün heç bir fərqi yoxdur. Bu, sənin ideyan idi – bizim bütün qadın əməkdaşlarımız ilə söhbət etmək üçün qadın vəkil dəvət etmək. Eləcə də kişi əməkdaşlarımıza. Əgər bu Vadimi tapmağa yardım edəcəksə, onda mən razi. Mənə ərimin kimin tərəfindən və nə üçün oğurlanmasını aydınlaşdırmaq vacibdir. Nə səbəbdən onlar indiyə qədər susurlar...

Maşa yenə siqaret çıxardı. Bu qədər siqaret çəkmək olmaz, bu onun dərisinə öz təsirini göstərə bilər. Sifətinə də həmçinin. Lakin mən məsləhət verməkdən iibrətamız tərzdə çəkindim. Bunun əvəzinə isə digər sarsaq hərəkətə yol verdim.

- Sizin ərinizin güclü xarakteri var, - mən əminliklə bəyan etdim, belə ki, mənim fikrimcə, belə bir xarakterə malik olmadan bu növ sanballı kompaniyanın vitse-prezidenti vəzifəsində çalışmaq qeyri-mümkündür. – Bəlkə onu doğrudan da, oğurlamağa cəhd ediblər və o, müqavimət göstərib? Belə bir variantın mövcudluğu mümkün mü? İndi onlar Vadimin vəziyyətinin yaxşılaşmasını gözləyə bilərlər. Axı, Vadim Yevgenyeviç təqribən sizin boydadır... - İfadəmi bitirməmiş, mən məhz nə dediyimi dərk etdim.

Nikolay ağızını açdı və müdhiş bir tərzdə bacısına nəzər saldı. Valeriya tənə ilə başını yırğalayırdı. Mən isə qəti cəfəngiyyat danışdığını dərk etdim. Lakin Maşa bunu sakit qarşıladı. İsterik hallar ona xas üslub deyil. Mən onun əlinin necə titrədiyini gördüm, sualını isə o, tamamilə sakit bir səslə verdi:

- Sizcə, bu, istisna olunmur?
- Üzr istəyirəm, mən düşünmədən danışdım. – Daha nə deyə bilərdim ki? – Onlar mütləq zəng edəcəklər. Sadəcə, bizim əsəbiləşməyimiz və onların şərtlərini tezliklə qəbul etməyimiz üçün vaxtı uzatmaq istəyirlər.
- Bəlkə onu çeçenlər oğurlayıb? – Nikolay yenidən müdaxilə etdi.

Maşa ona nəzər salaraq, başını yellədi:

- Nə üçün məhz çeçenlər? Məgər sizin çeçenlərlə biznes əlaqələriniz var idi?
- Yox. Amma onlar adətən, məşhur biznesmenləri oğurlayırlar... - Sözünün yarımcıq kəsilmədiyini hiss edən Nikolay nə isə əlavə etmək istəyirdi ki, Maşa qaşlarını çatıb onu kəskin tərzdə dayandırdı:
- Kifayətdir! Mən onsuz da ağlımı itirmək dərəcəsindəyəm. Görünür, sən mənim axırıma çıxməq

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri niyyətindəsən. Deyin görək, Kseniya, biz hansı tərzdə düzgün hərəkət etməliyik? Biz müqaviləni tərtib edib, sizə sərf etdiyiniz vaxta görə haqqınızı ödəyəcəyik. Valeriya mənə zəng edib, sizin məzuniyyətdə olduğunuzu söyləmişdi. Deməli, sizin vaxtiniz var?

- Yalnız iki həftə.
- Əgər siz nəyisə aydınlaşdırı bilsəniz, sizə minnətdar olardıq. Sözsüz ki, bütün məsrəflərinizi ödəyəcəyik. Bəlkə, biz onun haraya yollandığını və ya kimin tərəfindən oğurlandığını anlaya bildik. Valeriya sizin ofisinizə baş çəkib, müqaviləni tərtib edəcək.
- Mənim sizə bir neçə sualım olacaq, - bloknotumu çıxarıb orada qeyd edə-edə ona xatırlatdım. Mən xüsusi şifr ilə qeydlər aparıram və məndən savayı heç kim onu başa düşə bilməz.

Dəhlizdən nəsə bir taqqılıt eşidildi. Valeriya Maşa sinayıcı nəzər saldı. O, siqaretini söndürdü, başını yırgaladı, ayağa qalxdı və qonaq otağından keçərkən izahat verdi:

- Yenə də Katya yatırı.
- Mənim əyləşdiyim yerdən onun dəhlizə keçməsi yaxşı görünürdü. Sonra isə onun səsi eşidildi. Maşa qızının yuxarı, yataq otağına qalxması üçün onu dilə tutmağa çalışırdı. Nəhayət, onların pilləkəndə ayaq səsləri eşidildi.

- Katya da mütəəssirdir, - Valeriya əlavə etdi, - hər dəfə atasının harada olduğunu soruşur. Zavallı Maşa sonuncu qüvvəsi ilə təskinlik tapmağa çalışır.
- Mən bütün bu qarayağızları paytaxtdan köçürərdim, - Nikolay yumruqlarını düyünlədi. – Deyəsən, onlardan hansısa bu yolla qazanmağı qərara alıb. Əgər çeçenlər deyillərsə, hansısa bir qafqazlıdır – bütöv bir kriminal kütlə. Onları Moskvadan qovmaq lazımdır.
- Siz qohumunuzun oğurlandığına əminsinizmi? Onu kimsə təhdid edibmi? Onun düşmənləri varmı? – Mən maraqlandım.
- Vadimin necə düşməni ola bilər axı? – Bacısının söhbətdə iştirak etməməsindən istifadə edən Nikolay, künçdə dayanan təkərli masanın üzərindəki iri konyak butulkasını əlinə alaraq, enli qədəhə özü üçün içki süzdü. – Konyak istəyirsinizmi? – o, xəbər aldı.
- Xeyr, təşəkkür edirəm.
- Onun düşmənləri yoxdur. Hamı ona hörmətlə yanaşır və ondan qorxurlar. Ər oğuldur! Ona kompaniyanın prezidenti belə həsəd aparırlar. Anlayır ki, Vadim əsil mütəxəssisdir. Peşəkardır. Kompaniyada yaranan bütün mübahisəli

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məsələləri yoluna qoyur. Arvadların da ondan xoşları gəlir.

Üzr istəyirəm, qadınların.

- Sizin kompaniyanızdakı qadınların, yoxsa ümumiyyətlə, qadınların?
- Hamısının. Həm bizdəkilərin, həm də digər yerlərdəki qadınların.
- Bəs sizin bacınız onun qadınlar arasında belə məşhur olmasından xəbərdardırı mı?
- Əlbəttə, xəbərdardır, - Nikolay konyakı içərək qımışdı.
– O ki axmaq deyil, əsil kişinin bəzi hallarda zəiflik göstərmək hüququna malik olduğunu anlayır. Amma o, yaxşı ər və yaxşı atadır. Onun kənarda olan qızları isə onun arvadı üçün problem olmamalıdır. Hər bir kişi özünə elə bir ixtiyar verə bilər... - Bu məqamda o, otağa daxil olan Maşanı gördü və dərhal da susdu.
- Sözünü tamamlıa, - yanımda əyləşən bacısı onun sözünü tamamlamasına izn verdi. – Necə səfəh olmusansa, elə də qalmışan. Siz isə, Kseniya, ona fikir verməyin. «Azad məhəbbətin tərənnümçüsünə» bir bax! Amma Nikolay haqlıdır. Əgər kişi belə bir vəzifədə çalışarsa, onun pulu varsa, o, mütləq qadınlar arasında müvəfəqiyyət qazanacaqdır. Onun xarici görünüşü ilə xarakteri qadılarda cüzi maraq oyadır. Ən əsası – onun pul kisəsidir. Bu mənada mənim qardaşım

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri haqlıdır. Mən ondan fərqli olaraq, bir o qədər də səfəh deyiləm. Lakin Vadim digər qadının yanına qaçıb, Katya ilə məni unuda bilməzdi. Bu, mümkün deyil. O, gizlənməyə belə çalışmadı, o, tamamilə fərqli bir insandır. O, mənə hər şeyi açıq-aşkar tərzdə söyləyərdi. Siz mənə daha daha hansı sualla müraciət etmək istəyirdiniz?

- Bax elə bunu soruşmaq istəyirdim. Onun düşmənləri olubmu?
- Bilmirəm. Heç birini tanımiram.
- Bəs borcları?
- Heç bir zaman borcu olmayıb. Borclu olmaqdan xoşu gəlmir. Heç kimə heç bir zaman borclu olmaması ilə fəxr edir.
- Vadim Yevgenyeviç sizin yanınızdan gedərkən nəsə şübhəli bir şey sezmədinizmi? Mən onun İsvəçrədən geri qayıtmasını nəzərdə tuturam. Axı, o, Moskvaya sizdən iki gün əvvəl qayıtmışdı. O, səfərə çıxmağının təciliyi necə izah etmişdi?

Maşa mənə təəccüblə, xeyr, hətta deyərdim ki, heyrətlə baxdı. Sonra Valeriyaya, daha sonra isə Nikolaya nəzər saldı. Mən bu baxışı dərhal başa düşdüm. O, bəlağətli tərzdə bu sözləri ifadə edirdi: «Siz belə bir kütbeyini mənim yanımıza gətirmisiniz?»

– Sizcə, o, hər dəfə mənə nə üçün Moskvaya qayıtməq qərarına gəlməyinin səbəbini izah etməlidir? – O soruşdu. – Əziz Kseniya, siz çox güman ki, bu kimi iri miqyasda fəaliyyət göstərən sahibkarların iş xüsusiyətini tam şəkildə anlamağa qadir deyilsiniz. Vadim Yevgenyeviçin heç kimə məruzə etməyə borclu olmadığı işləri də ola bilər.

Məni öz yerimdə oturtdular. Mənə çox görünən üç min dollarlıq əmək haqqım ilə mən və mənim on və ya on beş min dollarlıq qazınçı olan ərim demək olar ki, bu insanlar üçün yoxsul idilər. Onların fərqli miqyasları və fərqli reallıq qavrayışları vardı. Mən özümü sahibəsi tərəfindən tənbeh olunan ev qulluqçusu kimi hiss etdim. Düşündüm ki, onların hamısını cəhənnəmə göndərmək və elə indi buradan getmək lazımdır. Amma digər tərəfdən bu, çox maraqlıdır! Bəlkə, mənim bu kimi təhqiqatları aparmaq üçün həqiqətən də lazımı istedadım var?

– Gəlin mən elə bu gündən təhqiqata başlayım, - mən öz emosiyalarıma hakim çıxaraq söylədim. – Hal-hazırda hələ ki, axşam saat doqquzdur. Bəlkə mən elə indi gedib sizin ərinizin katibəleri ilə söhbət edim? Məsələni süründürməçiliyə salmamaq üçün.

Maşa qardaşının üzünü baxdı. O, çıyılernini çəkdi, qədəhi masanın üzərinə qoydu və telefonu götürdü. Nömrəni yığıb,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri uzun müddət cavab gözlədi. Məlum məsələdir, o, bir o qədər də məmənun deyildi. Bu məqamda mən onun bacısına nəzər saldım. Qadın daha çox narazı idi. Onun bütün görünüşündən bu kəlmələri oxumaq mümkün idi: «Hətta belə bir göstərişi də o, normal şəkildə yerinə yetirə bilmir». Nikolay şeytana lənət deyərək, digər nömrəni yiğdi.

- Nə olub? - Maşa maraqlandı.
- Esmiranın telefonu bağlıdır, - o, izah etdi. – Yəqin ki, evə çatmış olar. İndi Lenanın nömrəsini yiğaram.

Maşanın üzünə nəzər yetirməyə gərək yox idi. Qardaşına buz kimi nəzərlərini tuşlamaqla, o, artıq bizimlə əlaqə yaratmaqdan təəssüf hissi keçirirdi. Hər üçümüzlə.

– Lena, - Nikolay dərhal dilləndi, - sən haradasan? Biz səninlə təcili görüşməliyik. Səninlə vəkil söhbət etmək istəyir. Yox, o, Maşanın vəkilidir. Qadındır. O, səninlə təcili görüşmək istəyir. – O, əli ilə telefon dəstəyini örtdü və mənə müraciət etdi: - Sizin soyadınız nədir?

- Kseniya Morjikova.
- Morjikova, - o, dəstəyə bu kəlmələri təkrar etdi. – Sən bir saatdan sonra harada olacaqsan? Bəs iki saatdan sonra? Harada? Yaxşı, mən həmin yeri tanıyıram. Biz oraya gələrik. İlkilikdə. Morjikova ilə birlikdə. Hələlik. O, «Yaşıl alliqator»

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri klubunda olacaq, - Nikolay mənə izah etdi. – Bu, yaxşı klubdur. Orada hər zaman çoxlu adam olur.

– İt qızı! – Maşa dişlərini qıcıyaraq qəzəblə dilləndi. – Onun şefi itib, amma o, gecələr klublarda veyllənir. Murdar! Məni daha Maşa adlandırma. Onlar üçün mən Maşa deyiləm. Mənim barəmdə xidməti heyətlə söhbət edərkən də, məni zəhmət olmasa, adım və atamın adı ilə çağır. Lena, zənnimcə, Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxmاسına heç də təəssüf etmir. Alçaq qadın. Vadim ona nə qədər yaxşılıq etmişdi.

Bax, bu yerdə mən onunla heç cürə razı ola bilməzdim. İnsanlar nə qədər zəngin olurlarsa, onlara tabe olan insanlardan bir o qədər çox şey tələb edirlər, sanki eyni zamanda, onların loyallığı ilə sədaqətliliyini satın alırlar. Əslində, ayrı cür olmalıdır: siz bizə pul ödəyir, biz isə onun əvəzində sizə işləyirik. Münasibətlər elə bura qədərdir. Heç kim heç kimi sevməyə borclu deyil. Əgər mənim Rozentalım itsə, elə həmin gün ən yaxşı restorana yollanaram. Yalnız bizim kompaniyanın növbəti zaman ərzində də mövcud olması şərtilə. Təəssüf, amma biz inşaat biznesi ilə məşğul olmuruz. Vəkilləri onların peşəkarlığına görə qiymətləndirirlər. Mark Borisoviçin adı olmadan isə bizim kontorun qara qəpik qədər də dəyəri yoxdur. Bizim bütün hüquqşunaslar bunu yaxşı başa düşürlər.

- Biz birlikdə gedərik, - Valeriya bəyan etdi, - üçümüz də.

Maşa razılıqla başını tərpətsə də, onun gözlərində aşkar məyusluq sezdim. Məndən Pinkerton çıxmaz. Cəhənnəm olsun! Ən uzağı zəhmət haqqımı ödəməyəcək. Biz soyuq bir tərzdə sağıllaşdıq və mən Nikolayın ardınca evi tərk etdim. Valeriya evdə yubanmalı oldu və mən dərhal xəyalımda Maşanın ondan belə bir tormozlanmış ağıldan kəm qadını haradan eşələyib çıxardığını xəbər alıǵını canlandırdım. Mən maşınınım sükanı arxasına keçdim və Nikolayın nə zaman öz cipinə oturacaǵını gözlədim. Valeriya mənə yaxınlaşdı, yanımda oturdu və qapını gərəkli olduğundan daha möhkəm bir tərzdə çırpdı. Görünür, Maşa heç nəyə baxmayaraq, ona mənim barəmdə düşündüklərinin hamısını söyləmişdi.

– Məlum məsələdir, o, vəkili bəyənmədi, - mən sadəcə, cavabı eșitmək üçün etiraf etdim.

– Maşa təlaş içindədir, - Lera mənim sözlərimi təsdiqlədi, - amma sən ondan incimə. Ona elə gəlir ki, hamı onun dərdinə şərik olmalıdır. Sən ki onun ərinin katibəsini necə söydüyünü öz qulaqlarınla eşitdin. Maşa həyatın davam etdiyini hətta təsəvvürünə belə götərmir.

– Fəqət, mən onun katibəsi deyiləm, - mən rəfiqəmə kifayət qələr kobud bir tərzdə cavab verdim və cipin arxasında yola çıxdım. Mən gərək elə dərhal bu işdən imtina edəydim,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri elə bağlı evində. Lakin mənim buna nə qətiyyətim, nə də arzum yetmədi. Bunun da cəfəsini çəkməli oldum...

Dördüncü fəsil

Bu bağ qəsəbəsindən uzaqlaşdığınız ilk dəqiqələr ərzində biz bir kəlmə də olsun danışmadıq. Mənim söhbət etməyə həvəsim yox idi, Valeriya isə çox güman ki, özünü mənim yanımnda narahat hiss edirdi. Mən Maşanın böyük dərdinin olduğunu və belə bir vəziyyətdə onun hissələrinə hakim çıxmaga qadir olmayıcağını da anlayırdım. Lakin mənə elə gəlirdi ki, o, ümumiyyətlə, bu cürdür. Artıq indi qazandıqlarını itirməkdən qorxan zənginləşmiş rəzil qadın. Hamiya bəllidir ki, əri onun həyatdakı yeganə dayağıdır və indi o, bundan sonra necə yaşayacağını düşünərkən dəli olmaq dərəcəsinə çatır. Valeriya sanki mənim kəlmələrimi eşidirmiş kimi dilləndi:

- Sən gərək onun necə qorxduğunu başa düşəsən. Maşa onun bütün problemlərinin Vadim tərəfindən həll olunmasına vərdiş edib.
- Onun kiçik qardaşı bu rola yaramır, - mən çənəm ilə irəliyə, iri cipində gedən Nikolaya işarə edərək, melanxolik bir

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri tərzdə dilləndim. Mən onun bu maşını da öz qohumu sayəsində əldə etdiyinə dair mərcə girməyə belə hazır idim.

– Yaramır, - Valeriya razılaşdı və qəfildən etiraf etdi: - Əslində, o, mənim əmim qızı deyil, əmimin nəvəsidir. Onun anası ilə mənim anam əmi qızıdır. Anam da Popovlara rəhmlə yanaşardı, bu, onların həqiqi soyadıdır. Klava xala Ryazanda yaşayırıdı, orada politexnik institutunu bitirəndən sonra öz təyinatı üzrə işləyirdi. Sonra isə ərə gedib Zarayska köçdü, bu, lap yaxınlıqdadır. Onun əri, Anton əmi orada elektrik işləyirdi və onun ikiotaqlı mənzili var idi. Hələ yetmişinci illərin əvvəllərində. Deyilənə görə, Maşa ona çox bənzəyir. Kolya da, həmçinin. Amma onların həyatı çox ağır keçib. Onların atası həddən çox içərdi. Uşaqlar kiçik yaşlarında olarkən həlak oldu. Bir dəfə növbədən qayıdırılmış, evdə isə cərəyan qapanması olub. O, naqilləri yoxlamağa gedib, naqillər isə açıq imiş. Nəsə bir qəza baş veribmiş. Həmin gün güclü yağış da yağmış. Sonradan məlum oldu ki, həlak olan adam tamamilə sərxoş imiş, dostları ilə hansısa bir mükafatı içkiyə sərf edibmiş. Xülasə, uşaqlar yetim qaldılar. Maşanın o vaxtlar cəmi doqquz, Kolyanın isə – dörd yaşı var idi. Onlar üçün necə çətin olduğunu təsəvvür edə bilərsənmi? Klava xala isə bundan sonra ərə getmədi. İki övladını təklikdəayağa qaldırdı.

– Bunu mən yaxşı anlayıram, - mən rəfiqəmə cavab verdim, - mən də birinci ərimdən boşanandan sonra tək qalmışdım.

– Amma sənə sonradan nələrin baş verdiyi məlum deyil. Axı, Maşa o qədər də yaxşı oxumurdu. Onu iki dəfə məktəbdən qovmaq istəmişdilər. Amma o, sinifdə ən füsunkar qız idi. Sinfin bütün oğlanları da hər an onun çantasını evinə qədər aparmağa, ona düzgün cavabların qeyd olunduğu şparqalkaları ötürməyə hazır idilər. On yeddi yaşında o, nəhayət, məktəbi bitirdi. Aktrisa olacağını qət etdi. ÜDKİ – ə daxil olmaq üçün şəhərə gəldi, bunun üçün istedadının olduğunu güman edirdi. Şübhəsiz ki, müvəfəqiyyətlə də imtahandan kəsildi. Bizim evdə yaşamağa başladı, üç ay haradasa işlədi, deyəsən, hansısa bir çertyoj bürosunda qarovalıç kimi çalışırdı. Sonra isə birdən - birə model agentliyinə işə düzəldi. O zaman onun heç on səkkiz yaşı belə tamam olmamışdı. Onun orada nələr ilə qarşılaşdığını təsəvvürünə gətirə bilərsənmi? Bir dəfə mənim yanımıza sıfəti qançır vəziyyətdə gəldi. Mən ömrümdə belə şey görməmişdim – sanki üzünə göy məhlul sürtmüşdülər. Sən demə, onu hansısa bir «sponsor» belə döyübmüş. Qızın onunla görüşmək istəməməsi, onun dostları ilə birlikdə bağ evində keçirdiyi gecəyə getməkdən imtina etməsi oğlanın xoşuna gəlməmişdi.

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Sən ki model biznesində işlərin necə çətin olduğunu bilirsən.

İnsan arasına çıxmak istəyirsinə, hər şey ilə razılaşmaq gərəkdir. Əks təqdirdə, səndən bir şey çıxmayacaq.

Mən susurdum. Əlbəttə, mənə hər şey məlumdur. Bizim model biznesimiz də, həmçinin. Paytaxtı özünə ram etmək üçün buraya üz tutan əyalətli qızlar barəsində də çox şey biliyəm. Birinin bəxti gətirir, digərləri isə tələf olurlar. Hələ yaxşı ki, Maşanın şəxsi izzəti-nəfsi, gözəl görünüşü və Moskvada qohumları olub. Əks təqdirdə, ömrünü yol kənarına çıxməqla bitirərdi. Ya da digər qorxunc yerlərdə.

– Sonradan isə Qolşteynlə qarşılaşdı, - Valeriya sözünə davam etdi, - o, qızdan iyirmi altı yaş böyük olsa da, ona himayədarlıq etməyə başladı. Hətta anasından da böyük idi. Onun sayəsində Maşa «Miss Rusiya» müsabiqəsində mükafatlı yeri tutdu. Elə o zamanlar onun rəsmələri bütün qəzetlərdə peydə oldu. Xatırlayırsanım, mən hələ o zamanlar sənə jurnallar göstərmmişdim? On il bundan əvvəl. Sən hələ o vaxtlar mənə qohumumun füsunkar olduğunu söyləmişdin.

– Əlbəttə, xatırlayıram. Sən də onun aktrisa olmaq istədiyini demişdin.

- Olmadı. O, o zamanlar dost adlandırdığı Qolşteynin evinə köcdü. Sonra başqa mənzilə köcdü. Daha yarım ildən sonra dedi ki, Qolşteyn onunla əlaqəsini kəsmək haqda qərar verdi.

Bir il ya da bir il yarımla normal yaşadılar. Sonra isə o, digər evə köcdü. Bir il, yaxud il yarımla sonra isə ondan ayrılmak istədiyini bəyan etdi. Və ona Moskvanın dairəvi yolundan kənarda birotaqlı mənzil almasını təklif etdi. Onu evdən çıxardı. Necə tip olduğunu təsəvvürünə gətirirsənmi? Ona birotaqlı mənzil ilə on min dollar pul verdi. Ondan canını qurtarmaq üçün fidyə verdi. Bu da sonu. Onu tək buraxdı.

– Necə yəni tək buraxdı? Bəs nə üçün o, ondan aliment ilə əmlakin bölüşdürülməsi tələbi ilə məhkəməyə müraciət etmədi? Axı, sən mənə o zamanlar deyirdin ki, o, Qolşteyndə ərdə olub. Sonra isə dedin ki, boşanıblar. Mən sənin sözlərini dəqiq xatırlayıram. Axı o, məşhur bank sahibi idi. Onun pulunun yarısını məhkəmə vasitəsilə ala bilərdi. – Dərhal daxilimdə bir hüquqşunas hissi baş qaldırdı.

- Ala bilməzdi. Onlar ətrafdakı insanlar üçün nikahda idilər, əslində isə qeydiyyatdan keçməmişdilər. Maşa da bu barədə heç kimə bir kəlmə də olsun söyləməmişdi. Vətəndaş nikahında yaşayırıldılar. Mən də o zamanlar sənə bu barədə demək istəmədim. Beləcə Qolşteyn onu qovdu. Eynən köpəyi küçəyə qovan kimi qovdu. Təsəvvürünə gətirə bilirsənmi? Gənc, gözəl qadın, amma yenə də tək və demək olar ki, pulsuz. Xeyr, onun hələ müsabiqədə mükafat kimi hədiyyə olunan «Jiquli»si də var idi. Yalnız bu qədər. İşsiz, təhsilsiz və

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri heç kimə də gərək deyil. – Valeriya dərindən ah çəkdi. – O zamanlar o, elə bir depressiyaya düşmüdü ki! Bank sahibi ilə yaşayıb pulların sayını bilməmək bir şeydir, tək qalmaq tamamilə fərqli şeydir. Hər qəpiyinə qənaət etmək məcburiyyətində qalmışdı. O, model agentliyinə qayıtdı, yaxşı ki, onu işə götürdülər. Dəli kimi işləyirdi. Bir ildən və ya bir qədər ondan az bir müddətdən sonra isə Vadim Strekavinlə tanış oldu. Sən onun Vadimə necə qayğı göstərdiyini görəydin, ona necə də gözəl çiçək dəstələri alır, necə hədiyyələr bağışlayırı!

Yalnız indi Maşa heç kimlə elə-belə yaşamayacağını dəqiqli surətdə dərk edirdi. Heç bir dadlı yemək təklifi ilə Vadimin evinə getməyəcəkdi. Uzun sözün qisası, bir ildən sonra Vadim ona rəsmi evlənmək təklifi etdi. Sonra isə Katya doğuldub. Onların sevincini görəydin! Vadim ümumiyyətlə, ağlını itirmişdi. Xəstəxanadan Katyanı sanki bir şahzadə kimi gətirdilər, onu bir sürü maşın müşayiət edirdi. Evin həyətində isə onu orkestrlə qarşıladılar. Hələ bu harasıdır! O, elə sevinirdi ki, buna mən özüm şahid olmuşam. Yaxşı yaşayırlılar. Maşa qardaşını o iylənmiş Zarayskdan çıxarıb, instituta düzəldti. Sonra isə ərinin yanına kompaniyada işə düzəldti. Sən ki Kolyanı gördün, o özü heç bir işə yaramır. Bu evdəkilərin hamısı Vadimin ümidində idilər. O da qəfildən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yoxa çıxdı. Sən onun necə təlaş içində olduğunu təsəvvürünə gətirə bilirsənmi? Mən onun yerində olsaydım, dəli–divanəyə dönərdim.

- Dönməzdin, çünkü güclüsən.
- Dedin ki, güclüyəm. Artıq il yarımdır ki, normal kişi ilə görüşmədiyimi xatırlayanda az qalıram ki, divara dırmaşım. Birini tapdım, o da impotent çıxdı. Gənc oğlandır, məndən yeddi yaş balacadır, amma heç nə bacarmır. Yalnız özünün kişi məziyyətindən yapışmağı və yanıqlı tərzdə zingildəməyi bacarır. Onu normal hala götirmək üçün bir saat əlləşməli olursan, o isə bir dəqiqliyə hər şeyi bitirir. Eynən dovşan kimi. Tfı, xatırlamaq belə ürəkbulandırıcıdır! Mənim evimdə iki oğlum böyüyür, artıq yekədirlər, onların qarşısında bu cür işlər görməyə xəcalət çəkirəm. Amma bəzən gecələr öz yanında kişini, onun bədəninin ətrini duymaq istəyirsən. Heç bilirsən, onda nə edirəm? Uşaqların yanına gedirəm, onların yanında uzanıram və özümə bu cür kişiləri böyütməyimlə təsəlli verirəm.
- Mən də özümə təsəlli vermİŞəm, - Leraya etiraf etdim, - hələ Viktor yanımıda olmayanda, Şaşanı yanımıza uzadardım. Onun böyüyəndə necə bir oğlan olacağını, qadınlar tərəfindən necə seviləcəyini təsəvvürümdə canlandırırdım. Ona nəzər

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
salıb özümü heç kimə ehtiyac duymamığımı inandırmağa
çalışırdım, axı mənim oğlum var.

- Bax, bax. Amma axı biz də gənc qadınlarıq. Bu yaxında
mən rəfiqəmgilə qonaq getmişdim, onda gecə kanalı işləyirdi.
Sən orda nələrin baş verdiyini öz gözlərinlə görəydin! Mən
belə şeylər haqqında heç eşitməmişdim də. Əvvəlcə bir qədər
cuşa gəldim, sonra isə ürəyim bulandı. Onların cinsiyət
üzvlərini elə göstərirdilər ki, sanki at və ya donuz idilər. Elə
bil ki, cütləşmə prosesində iştirak edirsən. Hələ belə bir iyrənc
pozalardan ibarət olan cütləşmədə. İnanmazsan, amma mən
onlara tərəf heç baxmadım da, ayağa qalxaraq, mətbəxə
keçdim. Sonra isə rəfiqəm mənə qocaldığını dedi. Yəqin ki,
qocalıram. Amma mən hələ ki, normal münasibətlərin
arzusundayam. Bütün bu həddini aşma halları olmadan.
Sadəcə, normal kişi istəyirəm – mehriban və anlayışlı olsun.
Mən onu yedizdirerdim, geyindirerdim, onun qeydinə
qalardım. Yetər ki, mənim olsun. Beləsini tapsayıdım, bundan
başqa, mənə heç nə lazım deyil. Amma beləsini haradan
tapasan? Bizdə ya ümumiyyətlə, hər şeyə tüpürməyə hazır
olan Qolşteyn kimi oliqarxlar, ya da hər şeyə etinasız
münasibət bəsləyən əyyaşlar mövcuddur. Normal kişilər
qalmayıb, hamısını qapışdırırlar.

- Taparsan, - mən etirazımı bildirdim, - mən ki Viktoru tapmağa nail oldum.

- Sənin Viktorun lotoreya uduşu kimi bir şeydir, -

Valeriya bəyan etdi, - milyon nəfərə biri. Sənin sadəcə, bəxtin gətirib. İndi belə kişiyyə rast gəlməzsən. Həm pulu olsun, həm vicdanını itirməmiş olsun, həm subay olsun, həm də ki, əyyaş olmasın. Beləsini haradan tapasan? Bu, nağıla bənzər bir variantdır.

- Təşəkkür edirəm, - mən Leranı cavablandırdım.

Ümumiyyətlə, o haqlı idi, amma mənim qəlbimdə qəfildən şübhə yarandı. Deyəsən, rəfiqəm mənim ərimi həddən artıq tərifləyir. Daha onların görüşməsinə imkan vermək olmaz. Mən sözsüz ki, özümə əminəm, heç Viktorun özü də arvadbaz deyil, amma şər deməsən, xeyir gəlməz. Valeriya hələ normal kişilər tərəfindən bəyənilməyə layiqdir. Bax, elə buna görə də onun Viktorla görüşməsinə yol vermək olmaz. Bir-birini nə qədər az görərlərsə, bir o qədər yaxşıdır.

- Məncə, o tərəfə getmədi, - mən sağ tərəfə dönən cipə işarə etdim.

- Onun arxasında get, - Lera əlini yellədi. – Kolya tez-tez bu klubaya baş çəkir. Oranın yoluna bələddir.

«Hər halda, asta sürə bilərdi, - mən onun avtomobilinə nəzər salaraq düşündüm. – Belə yağılı havada cipi idarə etmək mənim «Pejo»mu idarə etməkdən daha asandır».

- Bəs nə üçün məhz «Yaşıl alliqator»? Məgər ayrı rəngləri də olur?
- Nə bilim? - Lera fikrini söylədi. – Bəs nə üçün məhz «Ağ tutuquşu» və yaxud da «Narıncı səma»? Ya da «Mavi dəniz» supermarketi? O, necə olmalıdır ki?
- Müxtəlif rənglər ola bilər – qara, ağ, qırmızı, sarı...
- Deməli, belə adlara da haradasa təsadüf etmək mümkündür. Mən bu yaxınlarda Komsomol prospektindəki restorana baş çəkmişdim. Onun ümumiyyətlə, qəribə adı var – «Dronqo». Mən hər dəfə düşünürəm, o, haradan peyda olub? Mənə dedilər ki, Cənub-Şərqi Asiyada belə bir quş var. Sonradan məlum oldu ki, bu restoranı belə ləqəbi olan məşhur bir xəfiyyənin şərəfinə belə adlandırıblar. Onun adı Dronqo imiş.
- Sən onun barəsində heç nə eşitməmisən? – mən təəccübləndim. – Axı, o, çox məşhur adamdır. Onu bütün Moskva tanır. Yeri gəlmışkən, sənin qohumun Dronqonu axtarıb tapa və ondan ərini axtarmağı rica edə bilərdi. O,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Vadimi üç günə axtarış tapardı. Amma sözsüz ki, ona mənə
ödədiyindən artıq pul ödəməli olacaqdı.

- Olmaz, - Lera dərindən ah çəkdi, - müstəntiqin dediyinə görə, əgər Maşa fərdi xəfiyyələri işə cəlb etsə, işə zərər vura bilər. Ona xüsusi olaraq əvvəlcədən xəbərdarlıq edib ki, bunu etməsin, yoxsa oğruları hürkündə bilər.
- Hansı oğruları? Əgər Vadimi həqiqətən də oğurlasayırlar, onlar artıq çoxdan əlaqə yaratmağa çalışardılar. Burada isə bir həftədir ki, susurlar. Bəlkə o, restoranda zəhərlənib və hal-hazırda xəstəxanada huşuz vəziyyətdədir? Siz bu versiyani yoxlamısınızmı?
- Əlbəttə. Artur sənədləri olmayan insanların qeydiyyata alındığı bütün xəstəxanalara baş çəkib. Vadim zəhərlənə də bilməzdi. O, yaxşı bir restoranda nahar edib və oranın daimi müştərisi idi. Yox, yox, bu mümkün deyil. Cox güman ki, Vadim maşın tutmaq üçün küçəyə çıxıb və hansısa bir banditin maşını saxlayıb. Baş verməsi mümkün olan müdhiş hadisə də məhz bu ola bilərdi. Bu tip isə onu harayasa aparıb, orada da torpağa gömüb. İlahi, düşünülməsi belə qorxuludur! Biz isə oturub bizə zəng edəcəklərini gözləyirik. Dilim—ağzım qurusun, birdən dediklərim fal olar. Bəlkə, Vadimin görünüşü quldurun diqqətini cəlb edib? Axı, Vadim hər zaman yaxşı geyinərdi. Ya da ki, qolundakı saatı bəyənib? Müstəntiq onun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri saatının necəliyini qeydə alıb və görünür, onu axtarmağa hazırlaşır, əlbəttə, əgər bu, adı quldur olubsa. İşə bir bax, adama ağır gəlir! Cəmi bircə dəfə insan özü ilə cangüdənlərini götürmədən nahar etməyi qərara alıb və o dəqiqə də yoxa çıxıb. Gəl bundan sonra uşaqları tək küçəyə burax!

– Belə bəd danışsan, dediklərin həqiqətən də çin çıxar. – Mən maşının ön panelini tiqqıldıdatdım və bəd əlamətlərə inanmasam da, tüpürdüm. – Sən yaxşısı budur, mənə de görüm, bizim müqaviləmizi necə rəsmiləşdirməyi düşünürsən?

– Adəti üzrə olduğu kimi, - Valeriya dərhal işgüzar tonda danışdı. – Sabah sizə baş çəkərəm və hər şeyi lazımı tərzdə qanuniləşdirərəm. Sizin kontor ilə müqavilə bağlayaram.

– Bircə bu çatmirdı! Mənim oradan qovulmağımı istəyirsən? Əgər Rozental mənim fərdi detektivə çevrildiyimi bilsə, dərhal işdən qovar. Yox, belə yaramaz. Məni pis vəziyətdə qoyma. Gəl səninlə fərdi müqavilə imzalayaq. Mən fərdi şəxs kimi sənin qohumuna yardım etməyi və çətin məqamda kömək etməyi boynuma götürürəm. Müqaviləni özüm tərtib edərəm.

– Bəs məbləğ? – Valeriyanın gözləri yuvarlaqlaşdı.

«Yox, - mən düşündüm. – Viktoru ondan kənarda

saxlamaq lazımdır». Mən artıq ona etibar etmirdim.

– Pulun burası nə dəxli? Sanki özün mənə pul ödəyirsən.

Özün də sənin Maşanın xətrinə dəyməyəcəyimi, adı qonararımızı, Rozentalın öz müqavilələrində göstərdiyi məbləği alacağımı sezmiş ola bilərdin.

– O, Rozentaldır, sən isə Morjikovasan, - Valeriya haqlı tərzdə qeyd etdi və mən maşını elə kəskin şəkildə dayandırdım ki, az qaldı onun başı zədələnsin.

– O halda onu işə götürün, - mən təklif etdim. – Mark Borisoviçin sənin qohumunun acı kəlmələrinə necə tab gətirəcəyini və gecə klublarına necə baş çəkəcəyini öz gözlərimlə görmək istərdim. Bu yaşda olan bir adamın. İncimə, - rəfiqəm barışdırıcı tərzdə dedi, - görünür, mən də bir qədər özümdə deyiləm. Yolumuza davam edək. Aramızda bu səhbətin olmadığını zənn et. Nə qədər lazımdırsa, o qədər də yazarsan. Məncə, Maşa sənin müqavlənin məbləğini ödəməyə qadirdir. Hər şeyə də bu qədər kəskin münasibət bildirmə. Son zamanlar yaman əsəbi olmusan, rəfiqə, xeyir ola? Sənin hər şeyin öz qaydasındadır – maraqlı işin var, ərin çox yaxşı adamdır, yaxşı övlad böyüdürsən. Daha nəyə ehtiyacın var ki?

– Sabah aybaşım olacaq, - onun sözünü sərt bir şəkildə yarımcıq kəsdim və yerimdən tərpəndim.

Valeriya gülməyə başladı:

- Mənim halim səninkindən də pis olur. Həkimlərin dediyinə görə, bu, nadir hallarda olan cinsi əlaqədəndir. Kişi'lərlə tez-tez ünsiyyətdə olmaq lazımdır.
- Mənə isə deyirlər ki, səbəb tez-tez ünsiyyətdə olmaqdadır, - mən gülümsədim, - Həkimlər də yaramazdır. Pulumuzu alırlar, amma ayrı-ayrı sözlər deyirlər. Mənə intim əlaqələrin çoxluğunun aybaşının vaxtından əvvəl başlamasına təkan verdiyini deyiblər. Biz isə Vitya ilə ən yaxşı prezervativdən istifadə edirik.
- Ola bilməz! – Ləranın təəccüb dolu nəzərlərini görmək lazım idi. Əbəs yerə ağızmanдан qaçırtdım. Əməlli-başlı sarsağam! – Viktor prezervativlərdən istifadə etməyə razıdır?
- Sən ki mənə bələdsən, bir damlaşdan hamilə qalmağa hazırlam. Belə hallar olub. Əlbəttə, bəzi günlər biz prezervativdən istifadə edirik. – Mən təbii ki, ona Viktorun onlardan heç bir narahatçılıq hissi keçirmədən istifadə etdiyini deyə bilməzdəm axı. Ərim ilə məhz bu cür əlaqədə olduğunu demək də ayıbdır.
- Sənin ərin qızıl adamdır, - Valeriya qəhqəhə ilə güldü.
- Onu səndən icarəyə götürmək lazımdır. Ayda iki dəfə.

Bax, mənim də qorxuduğum elə bu idi. Hər şey elə belə zərərsiz zarafatlardan başlayır, ən yaxın rəfiqənin sənin ərinin oğurlaması ilə də sona çatır. Zırt! Onlar ümumiyyətlə, bir daha bir-birlərini görməyəcəklər. Heç bir zaman. Əbəs yerə dilimi dinc saxlamadım, ona heç nə danışmaq lazıim deyildi.

– Çatdıq, - cipin klubun binası önündə dayandığını görçək dilləndim. Nikolay maşını dayanacağa apardı, mən də onun arxasında getdim. «Əbəs yerə biz bu kluba belə böyük kompaniya ilə baş çəkirik, - mən düşündüm. – Əgər bu Lena səfəh deyilsə, onda heç bir kəlmə də danışmayacaq. Nə Nikolayın, nə də Valeriyanın yanında. Onlara mənə mane olmamalarını söyləmək lazımdır, əks təqdirdə qız sıxılı bilər və onun dilindən söz ala bilmərik». Bu, mənə çoxdan məlumdur: yad insanlarla özünlərə nisbətən daha səmimi olursan. Xüsusilə də, onların şəfi belə qəflətən yoxa çıxanda.

Beşinci fəsil

Klubda mən Valeriya ilə Maşanın Kolyanın üzərinə hücumlarının əbəs olması qənaətinə gəldim. O, sözsüz ki, səmadan ulduz qoparmağı bacarmasa da, tamamilə normal oğlandır. Hətta bizim hər üçümüzün bu «Yaşıl alligator» kafesinə giriş haqqımızı da ödədi. Qarderobda bizim

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri silahımızın olub–olmadığını yoxladılar, çantamıza baxış keçirdilər və yalnız bundan sonra bizi yüz və ya iki yüz insanın hansısa bir ruhlandırıcı Braziliya rəqsini oynadığı zala buraxdılar. Mən dəhşət hissi ilə qocaldığını hiss etdim. Artıq çoxdan bəri idi ki, bu yerlərə baş çəkmirdim. Lap çoxdan. İşdə Rozental bizi əzib suyumuzu çıxarıv və biz Viktor ilə restorana baş çəkəndə atılıb-düşməyə halım olmur. Sakit musiqi sədaları altında əyləşməyə üstünlük veririk. Mən rəqs edənlərə baxıb buraya işdə bərk yorulduğuma görə deyil, bayağı olaraq öz yaşımı görə baş çəkmədiyimi dərk edirdim. Mənim artıq otuz səkkiz yaşım var, Viktor isə qırxı arxada qoyub. Biz hətta bunu arzulasaq belə bu cür atılıb–düşə bilməzdik. Hər şey nə qədər də mənasızdır! Belə çıxır ki, mənim gəncliyim artıq sona çatıb, mən isə bunu hiss etməmişəm?!

Bizi boş masanın tapıldığı künçə ötürdülər. Biz ona yaxınlaşana kimi mən bir qədər kənardə dayanan üzü sızanaqlı oğlanın ünvanımıza söylədiyi arsız məzəmməti eşitdim. Bizə nəzər salan oğlan öz yoldaşına kifayət qədər uca səslə bu sözləri söylədi:

- Bax, cananlar da peyda oldular. Sənin ən sevimli ölçündür. Əsil təqaüdçülərdirlər.

Mən çevrilərək, oğlanlara nəzər saldım. Birinin on altı–on yeddi yaşı vardı, digəri isə ondan da gənc olardı. Hər ikisinin arsız və ədəbsiz baxışları var idi. Yəni mənim Saşam da bir neçə ildən sonra belə olacaq? Yox, yox, bu oğlanların yəqin ki, əxlaqları ilə bağlı problemləri var. Axı, nə üçün belələrini gecə klubuna buraxırlar? Axı orada açıq–aydın qeyd olunub ki, on səkkiz yaşına qədər uşaqların içəri daxil olmaları qəti qadağandır. Bunlar isə kor-kor, gör-gör, cavandırlar. Yəni içəri girərkən, onların sənədlərini yoxlamırlar? Biz nəhayət, masa arxasında əyləşdik və yanımıza əynində son dərəcə qısa yubka olan böyük sinəli alçaq boylu ofisiant qız qaçaraq gəldi. Mənim fikrimcə, o, sadəcə, şit geyinmişdi, lakin yerdə qalan ofisiant qızların da əynində çox qısa şortu xatırladan eyni qısa yubkalar var idi. Nikolay dərhal çeşidini dəqiqləşdirməklə, şampan və meyvələrin gətirilməsini rica etdi. Ofisiant qız narazı halda başını yırğalayaraq, bizdən aralandı. Onun sıfarişi xoşuna gəlməmişdi.

– Onların butulkasının dəyeri beş yüz avro olan şampanları var, - Nikolay bizə sakitcə anlatdı. – Müəyyən şampanın adını çəkməsən, onlar məhz həmin bu şampanı gətirəcəklər. Burada xanımları ilə buraya gələn naşıları məhz bu cür ilişdirirlər. Kavalər üçün təklifdən imtina etmək ayib

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri olur və o, hesabı ödəməyə məcbur olur. Pul qopartmanın qanuni forması.

– Bəs Lena haradadır? – Valeriya ətrafına boylanaraq soruşdu.

– Bilmirəm, - Nikolay cavab verdi. – Burada olacağına söz vermişdi. İndi mən ona zəng edərəm.

Mən sidik kisəmdə təzyiq hiss etdim. Aybaşının yaxın zamanda olacağı özünü göstərirdi. Bundan savayı, mənim belə məqamlarda vəhşi iştaham olur. Mən üzr istəyərək, ayaqyoluna keçdim. Qeyd etmək lazımdır ki, bu «Alligator»un çox münasib ayaqyolusu var idi. Təmiz, işıqlı, rahat. Həm də böyük– altı kabinəsi var idi. Mən ikinci kabinəyə daxil olanda, telefon zəngi eşitdim. Çantamdan telefonumu çıxardım və anladım ki, zəng çalan mənim telefonum deyil. Qonşu kabinədə də kimsə telefonunu açdı.

– Eşdirəm, - deyə qonşum dilləndi, - danışan kimdir? Xoş gördük, Nikolay Antonoviç. Bəli, əlbəttə, mən sizi tanıdım. Xeyr, mən klubdayam. Bəli, «Yaşıl alliqatorda». Xeyr, sadəcə, mən hal-hazırda ayaqyolundayam. Tezliklə sizə yaxınlaşacağam. Bəli, yaxınlaşacağam...

Səsi xoşagəlimli və gənc idi. Mən onu görmək üçün qapını astaca araladım. Qonşu kabinədən adətən, katibə kimi işə götürülən uzunayaqlı qız çıxdı. Qısa saçlı, təbii ki, sarı saçlı,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
balaca burunlu, yelbeyin üz cizgili, ayaqları sanki boyun
hissədən başlayır. Çox qısa ətəkli yubka və demək olar ki,
şəffaf bluzka. Belə bir görünüşdə kluba deyil, çımrılıyə
getmək olar. Amma hər adamın öz zövqü var. Maraqlıdır,
görəsən, onun məvacibi nə qədərdir? Şəflər adətən, öz
katibələrinə adı əməkdaşların məvacibindən yüksək məvacib
təyin edirlər. Yəqin ki, «zərərli işdə» işlədiklərinə görə. Axı,
şəflər onlardan qəhvə və ya çay gətirmələrini xahiş edərkən,
onlara müəyyən mənada öz sirlərəni və hətta öz həyatlarını
belə etibar etmiş olurlar. Adamı belə bir işdə saxlamaq üçün
ona çox etibar etmək gərəkdir.

Lena qovuqa yaxınlaşaraq, ətrafına boylandı. Mən qapını
örtdüm. Bircə mənim onu güddüyümü görməyi çatmır.
Ümumiyyətlə, ayaqyolunda kimisə güdmək məncə, arsızlığın
ən son həddidir. Bu dəm mən kiminsə tələskən addım səslərini
və asta, boğuq qadın səsi eşitdim:

- Salam, Lena. Pulları gətirmisən?
- Əlbəttə. Götür, «dovşancıq».

Əskinasların xışlıtı eşidildi. Görünür, mənim görə
bilmədiyim «dovşancıq» pulları sayırdı.

- Hər şey qaydasındadır. Bu da sənin malın, - həmin
boğuq səs razı halda dilləndi.

Bu məqamda mən özümü saxlaya bilməyib, yenidən qapını bir balaca araladım və əynində qısa cins yubka və toxuma köynəyi olan yava qadının Lenaya kiçik bağlama verdiyini gördüm. Bircə bu çatmırdı! Deməli, Vadim Strekavinin katibəsi narkotikə mübtəla qadındır? Ola bilməz! Onu dərhal kompaniyadan qovardılar. Orada belə şeyləri bəyənmirlər. Lena bağlamanı əlinə alaraq, onu öz çantasında gizlətdi. Çantani mən dəyərləndirə bildim: o qədər də bahalı deyildi, lakin gənc qız üçün kifayət qədər qəşəng idi. Lena «dovşancığa» başı ilə razılığını bildirdi və ayaqyolundan çıxdı. Tanımadığım başqa bir qadın isə onun kabinetinə keçdi. Mən yenidən qapını örtdüm və nəhayət, bura nə üçün gəldiyimi xatırladım. Deməli, Lena narkomandır? Əgər belədirse, o halda o, pul müqabilində öz rəisini də sata bilər. İlahi, bu ki salsaqlıqdır! Birincisi, o, rəisini nə səbəbə ələ verməlidir? Qızıl yumurta yumurtlayan toyuğu kəsmək olmaz. Əgər Lena həqiqətən də, narkomandırsa və Vadim Yevgenyeviç də ona qarşı dözüm nümayiş etdiribsə, amma belə bir qüsurla kimisə qane etmək də çətin məsələdir. Yoxsa onun bütün bunlardan xəbəri olmayıb? Sonra isə təsadüfən xəbər tutub və buna görə də onu qətlə yetirməyi qərara alıblar? Yox, məndən pis Pinkerton çıxar. Zala qayıdır, bütün bunları Lenadan öyrənmək lazımdır.

Mən əllərimi yudum və aynada öz kabinetindən çıxan «dovşancığın» peyda olduğunu gördüm. Qadın təlxək kimi boyanmışdı, hələ bu azmiş kimi, əlində də döymə var idi. Baxmaq da mümkün deyil. Yox, əgər məni belə hallar qıcıqlandırmağa başlayırsa, deməli, mən dəqiq qocalıram. «Dovşancıq» mənə yaxınlaşaraq, əlini yumağa başladı. Mən diqqətlə ona baxdım. Görünüşünə görə qız iyirmi yaşıdan böyük olmazdı, mənim bu yaşda qızım ola bilərdi.

- Nəyə baxırsan? – bu gənc ədəbsiz qız açıq-aşkar meydan oxuyurmuş kimi əsəbiləşdi. – Xoşuna gəlmirəm?
- Gəlirsən. – Mən qəfildən bu qızçığazdan da nə isə öyrənməyin mümkün olduğunu düşündüm. – Sən «dovşancıqsan»?
- Nə lazımdır? – Bu qızçığazı xoşrəftar adlandırmaq olmazdı. – Mənə nə üçün ilişirsən?
- Səndə mal var? – Mən onun oyununu oynamağın mümkün olduğunu qərara aldım, amma görünür, axmaqlıq etdim. Dillərinə, vərdişlərinə və parollarına bələd olmadan onlarla bu cür tanışlıq qurmağa dəyməz.
- Hansı mal, xalacan? – O, aşkar tərzdə əsəbiləşməyə başladı. – Deyəsən, özündə deyilsən? Sənə kim mal haqqında söz deyib? Məni hürkütməklə ilişdirməyə çalışırsan?

Qızçıqaz qızışmağa başladı. Belə bir əbləh elə
ayaqyolunda vay–şivən sala bilər. Yəqin özü də narkomandır.

- Bağışla, - mən sözümün üstündən qaçmağa çalışdım, -
səhvən sizi ayrı adama oxşatmışam.

– Yox, gözlə görüm. - O, mənim ciynimdən yapışdı. –
Sənə kim mal barəsində söz deyib? Mənə badalaq gəlmək
istəyirsən?

– Əsla, - mən onun murdar əlini ciynimdən kənara
itələdim və cəld ayaqyolundan çıxdım.

Bizim masamızın arxasında Lena əyləşmişdi. Rəqs
edənlərin arasından zorla keçdim. Valeriya mənim
əyləşəcəyim tərəfdə, Nikolay isə Lena ilə yanbayan
əyləşmişdi. Məncə, Valeriya mənim bu qazın yanında
oturmamağım üçün bunu qəsdən etmişdi. Mən Lieranın
yanında özümə yer elədim və qısaca salamlaşdım.

- Bu, Kseniya Morjikovadır, - Nikolay izah etdi, - Mariya
Antonovnanın vəkilidir.

– Cox şadam, - Lena mənə baxıb başını yellədi. O,
həqiqətən də, gözəl və düzgün üz cizgilərinə malik olan qız
idi. Lena mənə sual gözləyirmiş kimi baxdı və o, təbii ki,
mənim onu ayaqyolunda gördüyümdən xəbərsiz idi.

– Siz Vadim Yevgenyeviçlə uzun müddətdir ki,
işləyirsiniz? –deyə tələsik soruşdum.

- Dörd ildir, - Lena dilləndi. – hətta beşinci ilə keçir.
 - Necə hesab edirsınız, siz ona yaxşı bələdsinizmi?
 - Bəli, - o, əminliklə söyləndi. – Bu müddət ərzində insana yaxşı bələd olmaq mümkündür.
 - Siz əcnəbi dilləri bilirsinizmi?
 - İngilis və Ukrayna dilini, - qız başını tərpətdi.
 - Məgər Ukrayna dili əcnəbi dildir? – Mən özümü istehza ilə danışmaqdan saxlaya bilmədim.
 - Əlbəttə, - Lena yenidən başını tərpətdi. – Onların öz dövlətləri, bizim isə öz dövlətimiz var.
- Rəsmi olaraq o, həqiqətən də, haqlıdır. Amma Ukrayna dilini əcnəbi dil hesab etmək nə qədər də gülündür!
- Lena, siz şəfinizin son zamanlar xoşagəlməz hallarla üzləşdiyini hiss etmisinizmi?
 - Xeyr, - o, sakitcə etirazını bildirdi. – Məndən bunu müstəntiq də xəbər almışdı. Normal işləyirdik, hər şey həmişə olduğu kimi idi. Vadim Yevgenyeviç İsveçrədən uçub gəldikdən sonra heç kimə zəng etməmişdi. Ona lazımla olanda, o, adətən, ya mənə, ya da Esmiraya zəng edir və biz dərhal işə gəlirik. Lakin bu dəfə o özü işə gedib, qəbul otağını və kabinetini özü açıb. Deyilənə görə, ofisdə az oturub. On beş-iyirmi dəqiqə. Sonra isə gedib. O vaxtdan etibarən də onu görən olmayıb.

- O, hansı restorana gedib?
- Burada yaxınlıqdadır, Pokrovkadakı, «Xoca Nəsrəddin»ə.

O, oraya baş çəkməkdən xoşlanardı. Onun anası Orta Asiyadandır, bax elə ona görə də, onların müxtəlif yeməklərini – kabab, plov, müxtəlif çeşidli şirniyyatlarını xoşlayırdı.

- Bu sizə haradan məlumdur?
- Bir neçə dəfə oraya baş çəkmişəm, - təəccüblənmiş Lena izah etdi. – Biz qonaqları qəbul edəndə, əməkdaşlarımız mütləq ora yollanırlar. Xüsusilə də, qonaqlar çox olanda. Həm qadın, həm də kişi əməkdaşlarımız.
- Esmira da oraya baş çəkir?
- Nadir hallarda, - Lena bir qədər düşündükdən sonra dilləndi. – O, ərli qadındır, körpə uşağı var, buna görə də, Vadim Yevgenyeviç onu axşamlar çağırırmır. Amma lazımlı olanda o da baş çəkirdi.
- Sizdən başqa digər qadınlar da restorana gedirlər?
- Əlbəttə, - Lena nəzərlərini mənim üzümdən Leronin üzünə və əksinə döndərdi. – Ürəyinizə pis bir şey gəlməsin. Bu görüşlər tamamilə işgüzar xarakterdədir. Müxtəlif nümayəndə heyətinin gəlişi ilə əlaqədər. Berta İosifovna da hər zaman belə görüşlərdə iştirak edir. Mən müstəntiqə bütün

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bunların hamısını demişəm, - o, aşkar tərzdə bizimlə birlikdə oturmaqdan və mənim mənəsiz suallarımı cavablandırmaqdan bezmişdi. Xüsusən də, ona görə ki, ondan bütün bunları artıq milis və prokurorluğun əməkdaşları sual–cavab etmişdilər. Axı mən nə üçün belə bir sarsaq rolu ifa etməyə razılıq verdim? Lakin digər tərəfdən...

- Deməli, siz son günlər ərzində heç bir qeyri–adi vəziyyəti sezməmisiniz? – Mən sualımı təkrar etdim.
- Xeyr, - o, əringən bir tərzdə kəlməsini uzatdı. – Əlbəttə, sezməmişəm. Artur yanına gələndə də, ona bu sözləri söyləmişdim. O da məni sorğu–suala tutmuşdu. Mariya Antonovnaya da hər şeyin öz qaydasında olduğunu demişəm.

Bizə bir şüşə şampan və meyvə gətirdilər. Şampan bir o qədər də yaxşı deyildi. Köpüklənsə də, şirin deyildi. Portağal dilimi bundan daha tamlıdır. Bu içkinin azca dadına baxdıqdan sonra mən qədəhi masanın üzərinə qoydum.

- Lena, özül üçün nəzərdə tutulmuş çalanın inşasına edilən sifarişin necə iflasa uğramasından danış, - Nikolay təklif etdi. O öz qədəhini sonuna qədər içdi. – Axı, onlar bizim yanımıza gəlib, qalmaqla salmışdır.
- Belə hallar tez–tez olur, - o, etirazını bildirdi. – İnşaatçılarda hər cür zərər vurma halları olur. Nə deyim axı. Bu, adı vəziyyətdir...

- Hansı çala?
- Hansısa bir stansiya və ya yarımkəndə tutulmuş çala. Sifarişçilər gəldilər, söyüsdülər, bizi məhkəmə ilə hədələdilər. Amma biz təqsirkar deyilik ki, bizi subpodratçılar pis vəziyyətdə qoydular, baxmayaraq ki, biz onlara bütün məbləği artıq çoxdan ödəmişdik.
- Həmişə belə olur, - Nikolay yenidən müdaxilə etdi, lakin artıq onun «əlavələri» məni təbdən çıxarmağa başlamışdı.
 - Üzr istəyirəm, Nikolay Antonoviç, - mən ona müraciət etdim. – Lena ilə təklikdə səhbət etmək istərdim. Siz Valeriya ilə birlikdə bizi tək buraxa bilərsinizmi? Bir neçə dəqiqəliyə.
 - Əlbəttə, - o, ayağa qalxaraq bara tərəf addımladı. Valeriya isə mənim böyrümü dürtmələyərək, ayağa qalxıb onun ardınca yollandı. O, kənarə çəkilən kimi, Lena saqqızı çıxarıb, səliqə ilə qatladiqdan sonra onu ağızına qoyub, mənə sınavıcı nəzər saldı.
 - Lena, səninlə səmimi səhbət edə bilərikmi? – ona belə bir sualla təsir etməyin çətin olduğunu anlasam da, soruşdum. O, saqqızını çeynəyə-çeynəyə başını razılıq əlaməti ilə yırğaladı.

– Sizin Vadim Yevgenyeviç ilə yaxın münasibətləriniz olubmu?

Onun üzündə heç bir reaksiya müşahidə edilmədi. O, artıq uzun illər ərzində katibə işlədiyindən, heç pərt də olmadı.

– Siz Mariya Antonovnanın vəkilisiniz, - Lena düşüncəli tərzdə xatırladı. – Məsələni bu cür təfərrüati ilə öyrənmək nəyinizə gərəkdir? Xeyr, biz onunla heç bir zaman görüşməmişik. Əlbəttə, əgər sizi bu maraqlandırırsa.

Aramızda elə bir şey olmayıb.

– Bəs nə olub?

– Siz mənim onun qətlini və ya oğurlanmasını təşkil etdiyimi düşünürsünüz?

– Mən heç nə düşünmürəm. Amma siz mənim sualımı cavablandırımadınız.

– Heç cavablandırı da deyiləm. Siz mənim cavabımı onun arvadına söyləsəniz, o, sabah haradansa Parisdən buraya geri qayıdır, onda mütləq məni işimdən kənarlaşdıracaq. Mən isə öz yerimi itirmək istəmirəm.

– Əgər o tapılmazsa, o halda siz işinizi daha böyük ehtimalla itirəcəksiniz.

– Ola bilər, - qız mənimlə razılaşdı, - lakin mən nə səbəbə onun arvadının vəkilinə müxtəlif rəzalətləri

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
açıqlamalıyam? Lap onu oğurlayıb qətlə yetiriblərsə də. Sizcə,
bunun köməyi olar?

- Hansı rəzalətləri? – Mənim içimdə əsil müstəntiq
yaşayırıdı və mən Lenanın adı bir kəlməsindən yararlanmağa
çalışırdım. – Deməli, nəsə olub?
- Bəlkə də hə, bəlkə də yox. Artur və onun sürücüləri ilə
söhbət edin. Mən bundan artıq heç nə bilmirəm.
- Mən sizə vəd edirəm ki, onun arvadına bir kəlmə də
deməyəcəm. Siz onunla görüşmüsünüz, ya yox?
- Görüşməmişəm, - o, təkidlə təkrar etdi.
- Yaxşı. Onda digər bir sualı cavablandırın. Yalnız məni
aldatmayın, mənə sizin barənidə düşündüyündən də çox
şey məlumdur. Deyin görüm, siz narkotikdən istifadə
edirsinizmi?

Lena nəhayət, saqqızı çeynəməyinə son qoydu. Bir qədər
hürkülü nəzərlərlə ətrafa boylandı və çox asta bir səslə
sorusdu:

- Siz milisdənsiniz?
- Mən milisdən olsaydım, sizi şahid kimi dindirməyə
çağırardım. Siz də mənə cavab verməyə borclu olardınız. Mən
isə klubə gələrək, sizdən heç olmazsa kiçik bir həqiqəti
qoparmaq üçün burada oturmuşsam.

Lena yenidən ətrafa boylandı.

– Hansı narkotiklər? Mənim heç nədən xəbərim yoxdur.

– Mən hətta onun kiçik bağlamanı aldığının şahidi olmasaydım belə, bu sözlərdən sonra oğrun baxışlarından yalan danışdığını duymuş olardım.

– Bəlkə onu sizin çantanızda axtaraq? – Mən həmsöhbətimə təklif etdim.

Bu məqamda o, hər şeyi başa düşdü.

– Ah, deməli, siz ayaqyolunda olmusunuz? Məni güdürdünüz?

– Xeyr. Mən ayaqyoluna siz oranı tərk etdiğdən sonra daxil olmuşdum. Amma «dovşancıq» ilə bir balaca tanışlığım var, - indi sona qədər hədə-qorxu gəlmək lazımdı.

– Deməli, siz milisdənsiniz? – Lena yenidən soruşdu.

– Mən sizə öz sənədlərimi göstərə bilərəm. Mən Mark Rozentalın kontorunun əməkdaşıyam.

Mən çantamı açdım, oradan vəsiqəmi çıxardım və onu qız'a təqdim etdim. Qız onu diqqətlə nəzərdən keçirdi.

– Bunu sizə yalan demək üçün qəsdən etdiyimi düşünürsünüz?

– Xeyr, - sənədi qaytaran Lena gülümsədi və dodaqlarını astaca tərpətməklə sakitcə dilləndi: - Mən narkotikdən istifadə etmirəm. Bu, mənim görüşdüyüüm dostuma lazımdır. O, bəzən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri belə şeylərlə əylənir. Mən onu yola gətirməyə çalışsam da, o, məni dinləmək istəmir. Məhz elə buna görə də bunu onun üçün alıram.

- Beləsi sizin nəyinizə gərəkdir? – Mən səmimi tərzdə hiddətləndim. – Siz belə bir sanballı kompaniyada çalışırsınız, yəqin ki, yaxşı məvacib alırsınız...
 - O, normal oğlandır, - Lena etiraz etdi. – amma bəzi hallarda əylənir, bir qədər hədəqəsindən çıxır.
 - Aydındır. Deməli, sırf onun üçün alırsınız?
 - Bəli. Bizim işdə hamının bundan xəbəri var. Arturun da, Esmiranın da. Mən oğlanımla artıq iki ildir ki, görüşürəm. O, məşhur bank sahibinin oğludur. Hal-hazırda institutu bitirir.
 - «Major», - paytaxtda zəngin ailələrdən olan mütərəqqi gəncləri necə adlandırdıqlarını xatırlayıb onun dediklərini anladım. – O halda hər şey gün kimi aydındır. Lakin siz onunla əlaqənizi kəssəniz yaxşı olar, sizə bunu tövsiyə edirəm.
- Lena gülümsədi və yenidən saqqızını çeynəməyə başladı. Mən məsləhətimin boş hava qovuqcuğu olduğunu anladım.
- Sizin şefinizin digər insanlarla görüşmək üçün mənzili olubmu? Ya da qadınlarla? – Mən Vadim Strekavin kimi iş adamlarının ehtiyat mənzillərinin olduğunu bilirdim.

– Əlbəttə, olub. Artur oraya gündə baş çekir. Onda o evin açarları da var. Lakin Vadim Yevgenyeviçi orada da görən olmayıb. Yalnız biz hələ ki, bu barədə Mariya Antonovnaya bir kəlmə də olsun söyləməmişik. Onun qohumlarına da bunu demək lazım deyil.

– Afərin sizə, - mən onları dəstəklədim, - bu cür də davam edin. İndi isə mənə düzünü deyin görüm, siz öz şefinizlə görüşmüsünüz mü?

– Heç bir zaman, - Lena yenidən saqqız çeynəməyi dayandırdı və susdu.

Mən böyük səbirlə onun sükutu pozmasını gözlədim.

– Bu, sizin nəyinizə gərəkdir? – o, özünü saxlaya bilmədi.

– Hə, yoxsa yox?

– Yox. Bircə dəfə də olsun görüşməmişəm. – Lena ətrafinə boylandı və çox güman ki, barın arxasında əylənməkdən bezən Nikolay ilə Valerianın bizə yaxınlaşdıqlarını gördü.

– Hə, ya yox? – mən sonuncu dəfə soruşdum.

– Belə bir şey olmayıb. Yalnız bəzi hallarda, onun iş otağında. Klinton və Monika kimi. Məni anlayırsınız mı?

Amma əgər siz hər şeyi Mariya Antonovnaya söyləsəniz, mən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri dediklərimi təkzib edəcəyəm, - Lena bu sözləri Lera ilə onun əmisi nəvəsinin bizə yaxınlaşana qədər deməyə macal tapdı.

– Söyləmərəm, - mən söz verdim və yalnız bu məqamda barın yanında dayanaraq, məni iki pəzəvəngə göstərən ayaqyolu «dovşancığını» gördüm. Onların üzlərini görəydiniz! Deyəsən, təhqiqata güc-bəla ilə başladığım bir məqamda dərhal çətin vəziyyətə düşmüşəm. Nikolaya ümid bəsləməyə dəyməzdi. O, heç də qadınları müdafiə edən cəngavərə bənzəmirdi.

Bu arada hər iki pəzəvəng bizim masamıza tərəf addımlamağa başladı...

Altıncı fəsil

Onlardan biri asiyaliya oxşayırıldı: enli sıfət, qıçıq gözlər, qısa saç və enli çənə. İkincisi – slavyanlara xas görünüşə malik idi, lakin üzündəki ifadə yaxşı bir şey vəd etmirdi. Axı mən nə üçün bu «alligatora» gəlməyə razılıq verdim? İndi evdə Viktorun yanında oturmuşdum, ya da Saşanın dərslərini yoxlayırdım. Axı mən nə üçün bu qədər sarsağam, həmişə müxtəlif vəziyyətlərə düşməli oluram? Hər iki pəzəvəng bizə yaxınlaşdı və masamızın qarşısında donub qaldı.

– Bizdə burnunu hər yeri soxmağı xoşlayan sənsən? –
məndən asiyalı xəbər aldı. Rusca o, səlis danişirdi. Yəqin
tatardır. Ya da Sibirdən gəlib. Mən tacikləri yakutlardan
fərqləndirməyi bacarmıram. Mənim üçün onlar eyni sıfətli
adamlardır.

Nikolay dinməzcə ona baxırdı, lakin hələ ki, susurdu. Mən
Leranın qorxudan necə gərginləşdiyini, necə dartındığını hiss
etdim. Buna görə dillənməli oldum:

– Oğlanlar, bizə xoşagəlməzliklər lazım deyil. Mən,
sadəcə, bir vəkiləm və sənədlərimi də özümlə götürmüşəm.
Mən müştərimin maraqlarını təmsil edirəm və bəzən digər
insanlara xoşagəlməz suallar vermək məcburiyyətində
qalıram. Aydındır?

Asiyalı öz dostuna nəzər saldı. Mənim ilhamlı nitqim
aşkar xoşuna gəlməmişdi. Lakin nə edəcəyini də bilmirdi.
İkincisi mənə tərəf əyildi.

– Bizim üçün sənin kim olmağının heç bir fərqi yoxdur,
- əlbəttə, o, belə demədi, amma mahiyyəti buna oxşar idi, -
hətta əgər sən vəkil deyil, prokuror və ya milis generalı olsan
da. Bizim burada öz qaydalarımız var. Xoşun gəlmirsə, sürüs
burdan və bir də heç bir zaman buralara ayaq basma.

– Xanımlarla belə kobud tərzdə danışmaq yaramaz, -
Lera qəfildən mənim müdafiəmə qalxdı. – Nə yapışmısınız

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri onun yaxasından? Mən indi sizi buradan bayırda ötürmək üçün mühafizəni səsləyərəm.

– Otur! – Asiyalı hökmlə danışdı və əlinin onun çıynınınə qoydu.

Bu, mənim xoşuma gəlmədi. Görünür, Nikolayın da xoşuna gəlməmişdi. Uzaq da olsa Valeriya onun qohumudur.

– Onu buraxın, - deyə o, asta–asta ayağa qalxaraq tələb etdi. – Özünüz də gedin burdan.

İkinci pəzəvəng sağ əlini göyə qaldırdı və Nikolay divar səmtinə uçdu, onun dodaqları partlamışdı. Yıxılan stulun səsi eşidildi. Çoxları bizə tərəf qanrıldılar. Bu cür hallarda tez və qəfildən hərəkət etmək vacibdir. Bu, mənə dəqiq bəllidir.

Asiyalı Lera ilə məşğul idi, ikinci pəzəvəng isə onun təhlükəli olmadığını fərz etməklə, bizim kompaniyamızdakı yeganə kişiyyə zərbə endirmişdi. O, hətta kiminlə tutasdığını təsəvvürünə belə gətirmirdi. Mən, şübhəsiz ki, emosional xanım deyiləm, lakin bu cür hallarda da huşumu itirib təbdən çıxmırıam. Təcrübəyə gedərkən məni hətta meyitxanaya da aparmışdılardı, mən isə qorxmamışdım. Amma bu pəzəvəng mənim xarakterimə necə bələd ola bilərdi? Kolyanı vurduğu məqamda, o, bir qədər dönməli oldu və bu, onun tale səhvi idi. Mən Nikolayın bizi müdafiə edə bilməyəcəyini və ən yaxşı halda bizi bardan kənarə tullayacaqlarını, ən pis halda isə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri döyəcəklərini və ya zorlayacaqlarını anladım. Yəqin ki, Lera vəziyyətin bu yönə doğru inkişafına etiraz etməzdi, lakin mən hücumçuların tərli ciyinlərini qoxlamaq istəmirdim. Məhz elə buna görə də, mən bir an da olsun düşünmədən, masanın üzərində olan şampan şüşəsini qamarlayıb var qüvvəmlə onu Nikolayı incidentin başına cirpdım. Hər şey gözəl alındı. Böyük və qalın şüşə pəzəvəngin başı ilə toqquşan kimi partladı. O, deyəsən, hətta nəyin baş verdiyini anlamadı. Sadəcə, yerində yırğalanaraq, döşəməyə sərildi. Qan damcıları onun üzünü qeyri-bərabər üçbucaqlara böldü. Bax elə o məqamda bizim yanımızda oturan qızlar qışqırışdılar və hamısı çıxışa doğru qaçışmağa başladı.

Bizi incitmək fikrinə düşənin başı şampana və qana bulaşmışdı. Mən dəhşət hissi ilə onu öldürdüyümü düşündüm. Lakin bu məqamda qətiyyətinə görə məndən heç də fərqlənməyən Lera, asiyalının qolunu buraraq, onun qarın nahiyəsinə yumruğu ilə bir zərbə endirdi. Zərbə güclü olmasa da, effektli idi. Pəzəvəng iki qatlanıb, yanıqlı tərzdə inildədi:

- Axmaq qadın, neyləyirsən, ağlın çəşib?
- Bir kəlmə də desən, mən bizə ikinci şampanı gətirmələrini xahiş edəcəyəm, - Lera zəhmlə xəbərdarlıq etdi.
- Yoldaşını götür və dərhal buradan sürüşün, yoxsa biz həqiqətən də, milis çağırmalı olacaqıq. Müdafiəçilərə bir bax!

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Yəqin başınız da çəkdiyiniz otla işləyir. Yoxsa, sizin başqa
biznesiniz də var?

– Cəhənnəm olun! – ortağını döşəmədən qaldırmağa səy
göstərən qəzəbli asiyalı bizə söyüş söydü. Lakin ortağı başını
yırğalayaraq, zəif səslə inildəyirdi.

Allaha şükürlər olsun ki, onu öldürmədim. Lakin işin
maraqlarına uyğun olaraq, onu bir qədər qorxutmaq gərək idi.
Nəhayət, asiyalı öz yoldaşına ayağa qalxmaqdə kömək etdi.

– Siz neylədiniz? – Lenanın gözləri qorxudan bərələ
qalmışdı. – Onlar yerli oğlanlardır. İndi onlar öz adamlarını
buraya yiğib-tökəcəklər, heç bilirsiniz nə qədərdilər? İyirmi və
ya otuz adam. Hamısı ilə dalaşmaq fikrindəsiniz? Ağlıınızı
itirmisiniz, nədir?

– Yaxşı, gedirik, - mən həqiqi davakar adam kimi
göstəriş verdim. – Gedək burdan, biz artıq hər şeyi
aydınlaşdırıldıq.

Bu məqamda mənim üzümü görmək lazım idi. Axı, biz iki
güclü kişini əzişdirməyi bacarmışdıq. Bunu dərk etmək çox
xoş idi. Biz hətta bunun mümkün olduğunu belə
düşünməmişdik. Neyləyək, ilişməsinlər! Mən masanın
arxasından ayağa qalxdım. Valeriya Nikolaya ayağa
qalxmaqdə kömək etdi və onu çıxışa doğru sürdü. Musiqi
səsi kəsildi, rəqs edənlər geri çəkilərək, bizim üçün özünə

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məxsus bir dəhliz yaratdılar. Onların üzlərindəki ifadəni görmək necə də xoş idi! Biz sadəcə, bu gecənin qəhrəmanları idik. Yəqin ki, buraya toplaşanların arasında bu pəzəvənglərin dostları da var idi. Barmen başı ilə bizim tez getməyimizə işarə etdi. Amma belə bir kütlənin arasında qadınlara hücum etmək görünür, heç də düzgün hesab olunmurdu – bizi dayandıran olmadı.

Biz dördlükdə zalı yarıb keçdik və milislərin növbə çəkdikləri xiyabana çıxdıq. «Əzizlərim, axı siz nə üçün burada dayanırsınız, kimi mühafizə edirsiniz? – mən düşündüm. – Sizə içəridə qayda–qanun yaratmaq lazımdır. Bizim kimi adamlara arxalansınız, buna nail ola bilərsiniz. Amma görünür, bu sizə lazım deyil. Siz rəhbərliyə vəziyyətin öz qaydasında olduğunu məruzə edirsiniz. Klubda qeyri–adi bir hadisə baş vermir. Layiqincə əmək haqqınızı, hətta xidməti mükafatlarınızı da alırsınız. Hələ klubun rəhbərliyindən də pul alırsınız. Məhz elə buna görə də, narkotik maddələrin satışı və insanların döyülməsinə göz yumursunuz. Əlverişli mövqedir! Həm siz, həm də bizim üçün. Həm onlardan, həm də bunlardan pul qoparırsınız. Əslində, mən nəyə təəccüblənirəm? Hələ klassik demişdi ki, «hər bir kəsin mühafizə etdiyi nəyisə var». Milis də yaşamaq istəyir. Onları içəridə baş verənlər maraqlandırmır, oranın öz pəzəvəngləri

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri var. Ola bilsin ki, bu uşaqlar klubda çoxlarını cana gətiriblər, məhz elə buna görə də digərləri bizə belə hüsn-rəğbətlə yanaşdırılar».

Biz qanun keşikçilərinin yanından ötüb keçərək küçəyə çıxdıq. Lena qorxudan əsim–əsim əsirdi. Görünür, başa düşmüşdü ki, buraya bir daha ayaq basa bilməyəcək. Onun dostu da daha heç bir vaxt buradan mal əldə edə bilməyəcək. Bəlkə də bu, yaxşılığa doğrudur. Amma Nikolay problemlə üzləşmişdi. Onun burnundan qan axır və dayanmaq bilmirdi.

- Mən onu evə apararam, - Lera təklif etdi. – Sən də evə get. Bu gün üçün bu qədər macəra kifayətdir.
- Kifayət deyil, - mən bəyan etdim. Tərslikdə mənə çatan olmaz. – Mən hələ bu Artur ilə görüşüb söhbət etməliyəm.
- Artıq gcdir, - Lera mənə xatırlatdı. – Sabah söhbət edərsən.
- Yaxşısı budur, bu gün, - mən Leraya Nikolay Antonoviçi maşına oturtmağa yardım etdim. O, sakitcə zariyirdi, görünür, zərbə həqiqətən də, güclü imiş. Bəlkə də onun çənəsini sindiriblər.
- Bu, çox vacibdir, - mən Leraya sakitcə izah etdim. – Deyəsən, Maşanın heç təsəvvürünə gətirmədiyi məsələlər var.

- Nəyi nəzərdə tutursan? – Valeriya sakitcə maraqlandı.
- Sonra deyərəm, indi isə Artura zəng etməliyəm.

Onunla olan görüşümü təxirə salmaq istəmirəm. Yəqin ki, o, Vadim Yevgenyeviçin həyatı haqqında başqalarının bildiyindən daha çox məlumatlara malikdir. – Mən onun katibinə tərəf çevrildim. – Lena, siz Arturun telefon nömrəsini bilirsinizmi?

Bəli, bilirəm. – Lena mənə telefon nömrəsini diktə etdi.

Mən dərhal şifrələrin bu kombinasiyasını yığdım və Strekavinin cangudəninin asta səsini eşitdim:

- Kimdir?
- Axşamınız xeyir, - mən gərək olanda həqiqi lütfkara çevrilirəm, - sizi belə gec narahat etdiyim üçün üzr istəyirəm, Artur. Amma mən sizinlə tacili görüşməliyəm.
- Axı siz kimsiniz? Haradan peyda olmusunuz?
- Mən Mariya Antonovnanın vəkiliyəm. Biz bu gün görüşə bilərikmi?
- Hansı vəkil? – Artur aşkar tərzdə əsəbiləşdi. Amma nə üçün? Onun yerinə kim olsaydı, kiminsə onun şefini axtarmaq istədiyinə görə sevinərdi. Bəlkə o, heç bunu istəmir? – O, mənə sizin barənidə heç nə deməyib. – O, quru tərzdə bəyan etdi.

– Mənim yanımda Valeriya ilə Nikolay Antonoviç dayanıblar, - mən məlumat verdim. – Əgər istəyirsinizsə, onlar mənim sözlərimi təsdiqləyə bilərlər. Bir də Lena, o da təsdiqləyə bilər.

- Siz harda toplaşmışınız? – Görünür, onu tamamilə ayrı məsələlər narahat edirdi.

– Məni dinləyin, Artur, bu, vacib deyil. Mən sizinlə təcili olaraq görüşməliyəm. Biz harada görüşə bilərik?

– Siz harada olduğunuzu mənə söyləyin və mən oraya gəlim.

– Yox, yaxşısı budur belə etməyək. Gəlin Vadim Yevgenyeviçin şəxsi mənzilində görüşək. Mənim söylədiklərimi anlayırsınızmı?

– Bu haqda nəsə Lenka ağızından qaçırib? – O, əməlli-başılı həyəcan içində idi, hətta hirslənməyə başlamışdı. - Ağıldıñ kəmin biri! Boşboğaz. Mən ona çərənçilik etməməyi tapşırırmışdım. Tamamilə qanmazdır. Nikolay sizin yanınızdadır, o, bizim nə barədə danışdığımızı eşidir?

- Narahat olmayın, o, artıq gedib. - Bu zaman mən həqiqətən də, Lieranın cipin sükanı arxasına keçdiyini və elə bu məqamda dayanacaqdan tərpəndiyini gördüm. Klubdan dərhal bir neçə nəfər çıxdı və bizə tərəf baxdılar. Aydın idi ki,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
biz də getməliyik. – Mən sizə yenidən zəng edərəm, - mən
Artura vəd etdim və Lenaya da əmr etdim: - Cəld maşınıma
əyləşin! Kluba tərəf baxmayın. – Mən özüm də sükan arxasına
atıldım və biz dərhal yerimizdən tərpəndik. Mən hətta bunu
düşünməyə də macal tapdım: bizi dayandırmağa cəhd
göstərsələr, mən eynilə Amerika filmlərində olduğu kimi
maşını şlaqbauma çırpacağam. Dayanacağın növbətçilərinin
yanında dayanmaq lazımlı gəldi. Bayırda çıxanlardan kimsə
aşkar tərzdə bizə yaxınlaşırıdı. Növbətçi isə şlaqbaumu
dözülməz tərzdə ləng açırdı. Klubların önündəki dayanacaqlar
çox zaman pulsuz olur, yəqin ki, onlar dayanacağın dəyərini
giriş biletinin qiymətinin üzərinə əlavə edirlər. Nəhayət,
şlaqbaum qaldırıldı və mən xoşagelməz bir qıçırtı ilə küçəyə
çıxdım. Geriyə boylananda isə bir neçə nəfərin mənim
maşınıma baxdığını gördüm. Güman ki, maşınının nömrəsini
yadda saxlamağa çalışırdılar. Bu, əlbəttə, yaxşı əlamət deyil.
Amma digər tərəfdən, əgər bu adamlar ciddidirlərsə, o halda
mütləq maşının kimə məxsus olduğunu və klubu məhz kimin
baş çəkdiyini müəyyənləşdirəcəklər. Pəzəvənglər də yalan
danışmazlar, bu, onların maraqlarına uyğun deyil. Mənim
vəkil olduğumu bilsələr, mənə toxunmayacaqlar. Adətən,
vəkillərə toxumurlar, qudlurların qaydası belədir. Amma hər
halda, bu müasir veyillərdən kim baş çıxara bilər? İstədiklərini

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
edə bilərlər. Mən telefon aparatını çıxarıb yenidən Arturun
nömrəsini yiğdim.

- Biz sizinlə lap elə indi görüşə bilərikmi?
- Vadim Yevgenyeviçin mənzilinin harada olduğu sizə
məlumdurmu? – o, cavab vermək əvəzinə soruşdu.

Mən mikrofonu əlimlə tutaraq Lenaya nəzər saldım.

- Sən şefinin mənzilinin harda olduğunu bilirsənmi?
- Saf Gölməçələrdə, - o, piçilti ilə dilləndi.
- Saf Gölməçələrdə, - piçilti ilə Artura söylədim. – Siz
oraya gələ bilərsinizmi?
 - Orada bir saatdan sonra görüşək, - nəhayət, o razılaşdı.
- Girişdə kildin kodunu yiğarsınız: «S» hərfi və otuz bir on
dörd rəqəmlərini. Sonra beşinci mərtəbəyə qalxarsınız.
 - Təşəkkür edirəm. – Mən aparatı söndürdüm, sonra gec
olduğunu xatırlayıb, dərhal evə zəng etdim.

Dəstəyi Viktor qaldırdı. Zavallı artıq evdə idi.

- Axşamın xeyir. – Mən əlbəttə, nacinsəm, amma ərim
ecazkardır. – Sən şam etmişən?
 - Bəli, təşəkkür edirəm. Mən Çin restoranından yemək
sifariş etdim. Səni gözləməyin faydasız olduğunu anladım.
 - Sən qoçağımsan! Bəs Saşa?

- Yəni sən mənim təklikdə şam etdiyimi düşünürsən?

Biz birlikdə şam etdik. O, hazırda öz otağındadır.

– Lap yaxşı! Mən bir qədər yubanıram və iki saatdan sonra evdə olacaq. Məni gözləməyin, yatın. Mən Rozentaldan təcili tapşırıq almışam, Cənubi Amerikaya uçan bir müştəri ilə Saf Gölməçələrdə görüşüm var. – Mən adətən, böyük şövqlə yalan danışıram.

- Hələ yaxşı ki, Antarktidaya uçmur, - ərim deyindi.

Onun humor hissinə heyranam, amma hər ehtimala qarşı soruşdum:

- Oraya uçmamağında yaxşı nə var ki?
- Yoxsa sən onun ardınca uçardın, - Viktor izah etdi.

Mən onun zarafat etdiyini və ya məndən incidiyini anlamadım, lakin kişilərə bəzən güzəştə getməyin gərəkli olduğunu dəqiq bildiyimdən əlavə etdim:

– Bağışla, hər şey belə qəfildən alındı. Yeri gəlmışkən, mənim bu gün aybaşım başlayıb, - mən Lenaya nəzər salandan sonra onun yanında belə söhbətlərin lüzumsuz olduğunu dərk etsəm də, ayrı çıxış yolum yox idi. – Əks təqdirdə, mən birlikdə şam yeməyimiz üçün mütləq evə tez gələrdim. Bir də birlikdə yatmağımız üçün.

– Sən məni sakitləşdirdin, - Viktor sakit bir tərzdə dilləndi. – Çalış çox yubanma.

Mən telefonu söndürdüm və Lenaya müraciət etdim:

– Bu lənətə gəlmış mənzil harada yerləşir? Evin nömrəsi neçədir? Aybaşım olmasaydı, ərimin qarşısında bu gecə gəzintilərimə görə özümə necə bəraət qazandıracağımı bilməyəcəkdim. Buradan çox uzaqdadır?

- Xeyr, - bir qədər qorxuya düşmüş Lena dilləndi. – Saf Gölməçələrdədir, «Sovremennik» teatrından bir qədər aralıda.

– O, mənə evin və mənzilin nömrəsini söylədi.

– Buradan otuz dəqiqəlik yoldur, - mən əlavə etdim. – Vaxtında yetişərik.

– Zəhmət olmasa, məni metro stansiyasının yaxınlığında düşürün, - Lena xahiş etdi. – Mən evə metro ilə gedərəm ya da maşın tutaram.

Mən ona baxdım. Onun əynindəki bu qısa yubka ilə metroya düşməmək daha yaxşıdır. İlk rastına çıxan maşına oturmaq da təhlükəlidir. Mən hardan biləydim ki, mənim bu gənc qadına olan normal münasibətim, hansısa bir mənada, mənim də həyatımı xilas etmiş olacaq?

- Yaxşısı budur, mən sizi evinizə qədər ötürüm, - ona klubda baş verən bütün xoşagəlməzliliklərə görə özünəməxsus kompensasiya kimi təklif etdim. Bu qız mənə şefinin şəxsi mənzili barəsində danışmaya da bilərdi. Ümumiyyətlə, heç bir şey danışmaya da bilərdi. Mən isə onun həyatına soxuldum,

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
onu quldurların sırasında qeyri-ixtiyari olaraq təhlükə altında
qoydum və hansısa bir mənada onu bu kluba baş çəkmək
imkanından məhrum etdim. – Siz harada yaşayırsınız? – mən
xəbər aldım.

– Zubovsk bulvarında, - o, bildirdi. – Orada kirayədə
qalıram.

Əlbəttə, mən öz–özümə düşündüm, onun məvacibi ona
mərkəzdə istənilən mənzili kirayə tutmaq şansı verir.
İstənilən də olmasa, hər halda nüfuzlu rayonda yaxşı bir
mənzili. Amma qızı küçənin ortasında qoymaq da istəmirdim.

– Bəs siz adətən, klubdan evə necə gedirsiniz?
- Gecənin yarısı mənim ardımca maşın gəlir. Bizim
növbətçi sürücümüz. Vadim Yevgenyeviç bir yerdə
ləngidiyimiz zaman bizi evimizə aparmağa icazə verib.

- Müdəriyyətlə bəxtiniz yaman gətirib, - mən qeyd etdim və
döngəni döndüm. Əvvəlcə Lenanı evə qədər ötürmək, sonra
isə geri qayídaraq, Saf Gölməçələrə qayıtmək lazımdır.
Gecələr şəhərin mərkəzində adətən, tixaclar olmur və mən
oraya vaxtında çatacağımı düşündüm. Baxmayaraq ki, həmin
vaxt artıq on ikinin yarısı olacaq. Əlbəttə, gecdir, amma yenə
də Artur ilə görüşmək gərəkdir. Onlara şəflərinin «ehtiyat»
mənzili haqqında hər şey məlum idi, lakin onlar bu barədə nə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
milis müstəntiqlərinə, nə də itkin düşmüş şefin arvadına
məlumat verməmişdilər. Maraqlıdır, nə səbəbə?

– Axı, siz niyə bu mənzil haqqında müstəntiqlərə
məlumat verməmisiniz? – Mən Lenadan soruşdum. – Fərz
edək ki, siz bu barədə onun arvadının ərinin ona xəyanət
etməsindən xəbər tutmaması üçün ona bircə kəlmə də olsun
söyləməmisiniz. Amma nə üçün sizlərdən heç biriniz
müstəntiqlərlə bu barədə danışmamısınız?

Lena önünə baxaraq uzun müddət susdu. Mən onun
fikirlərini toplamağa çalışdığını anladığımdan, səbirlə
gözləyirdim.

- Artur demək istəmirdi, - nəhayət, o, həvəssiz dilləndi. –
Axı, siz başa düşməlisiniz. Bizdən savayı bu mənzili heç kim
tanımır. Onun dəyəri isə dörd yüz və ya beş yüz minə
bərabərdir. Artur mənzili satandan sonra bütün pulları
aramızda bölüsdürəcəyini vəd edib. Əlbəttə, əgər Vadim
Yevgenyeviç tapılmazsa. Mənzildən mənimlə Esmiranın və
Pyotr Petroviçin xəbəri var. Lakin o, satışın əleyhinədir. Pyotr
Petroviç dindar adamdır və bu mənzilə toxunmağın düzgün
olmadığını zənn edir.

– Deməli, Artur heç kimə bəlli olmayan mənzili
mənimsəmək istəyir? – Mən pis bir qənaətə gəldim. – Mənə
isə Arturun Strekavinlərə doğma olduğunu deyirdilər.

- Bu, həqiqətən, belədir, - Lena təsdiqlədi. – Vadim

Yevgenyeviç ona çox etibar edir. O, Arturu ən yaxın adamı hesab edir və bütün işlərini ona həvalə edir. Axı, Artur ona öz həyatını borcludur, Vadim Yevgenyeviç onu hansısa bir müdhiş vəziyyətdən çıxarıb, onun bütün borclarını ödəyib. Ona çox etibar edir, hətta Arturun oraya xadimə aparması üçün açarları da ona verib, onlar oranı həftədə bir dəfə yiğişdirirlər.

– Məhz elə buna görə də, Artur mənzili mənim səməyi qərara alıb?

- Söhbət bu qədər məbləğdən gedəndə, - Lena bir qədər arsızcasına əlavə etdi, - hər şeyi unutmağa dəyər. Biz Esmira ilə susacağımızı vəd etmişik, yalnız Pyotr Petroviç bunun əleyhinədir.

– Siz şəfinizə yaxşı bələdsiniz. Sizcə, o, necə yoxa çıxa bilər?

– Anlayışım belə yoxdur. Onun tanışları, dostları və qadınları var idi. Lakin onun başına heç vaxt bu cür iş gəlməyib. Hətta o, harayasa yollananda bizim həmişə bundan xəbərimiz olardı. Biz onun üçün digər ölkələrdə otel, birinci dərəcəli biletlər və VİP salonlar sıfariş edərdik. Vadim Yevgenyeviç, sadəcə, harasa gedə bilməzdi.

- Bəs o, hansısa bir qadına aşiq olub, onun yanına yollana bilərdimi?
 - Aşıq ola bilərdi, amma heç vaxt yoxa çıxmazdı. O, ciddi və məsuliyyətli insandır. Bizim işimiz təciliidir. Xüsusilə də, həmin qazanxana ilə bağlı. Bu məsələni onunla aydınlaşdırmaq lazımdır, amma o, yoxa çıxb. O, bu cür hərəkət etməzdi. Mən onun ümumiyyətlə, sağ olmadığından ehtiyat edirəm, əks təqdirdə üzə çıxardı.
 - Hətta belə?
 - Hətta belə, - Lena başını yırğaladı və qəmgin bir tərzdə izah etdi: - Biz hamımız bundan qorxuruq. Heç kim bizim vəziyyətimizin necə olacağını bilmir. Kim bizi işə götürəcək? Axı, katibələr ilə sürücülər – həyat yoldaşı və məşuqələr kimidirlər, hər kəsin öz katibəsi ilə sürücüsü var. Heç kim yad insanlarla işləmək istəmir. Mən artıq özümə iş axtarıram, lakin hələ ki, heç kimə bu barədə bir kəlmə də olsun söyləməmişəm. Heç kimi təlaşlandırmaq istəmirəm.
 - Sizin ofisinizdə artıq axtarış aparıblarmı?
 - Əlbəttə, aparıblar. Əvvəlcə Mariya Antonovna öz qardaşı ilə gəlmişdi. Artur da onların yanında idi. Onlar özləri hər şeyi nəzərdən keçirdilər. Sabahısı gün isə milis əməkdaşları ilə birlikdə gəldilər və yenidən hər şeyi nəzərdən keçirdilər. Amma bir şey tapmadılar.

Mən maşını qırmızı işıqda dayandırdım və arxa görüntüsü aynasına nəzər saldım. Bəlkə də mən hər şeydən çox şübhələnən bir insana çevrilmişəm, lakin mənə elə gəldi ki, ağ «Volqa» bizim maşını həddindən artıq təkidlə izləyir. Bu klubda soxulub narkotik maddələrinin satıcıları ilə əlaqəyə girmək mənim nəyimə lazımdı axı? Ətəkli komissar Katanyaya bir bax! Yaşıl işıq yanana kimi mən yerimdən tərpənib, dərhal da döngəni buruldum.

- Yaxşı olar ki, düz gedək, - Lena dilləndi.
- Yox, - mən bir dəfə də döndüm, – məncə, bizi izləyirlər və mən onlardan yaxa qurtarmağa çalışıram.
- Bu, yəqin ki, klubun uşaqlarıdır, - Lena səksəkəyə düşdü. – Onlar bizi birlikdə gördülər və bizim milisdən olduğumuzu qərara alıblar. Əbəs yerə siz onu şampan şüşəsi ilə vurdunuz.
- Onun məni vurmasını gözləmək lazımdı? – Mən bir dəfə də döndüm və artıq «Volqa» görünmədi.
- Amma siz cəsarətlisiniz, - Lena məni təriflədi.

Mən dinmədim. Lenanı evinə çatdırıb, qayıtmalı idim. Bu «Volqa»nın ucbatından dolama yolla gedib artıq böyük dövrə vurmalı olmuşdum. On dəqiqədən sonra mən maşını astaca Lenanın binasının küçə qapısının önündə saxladım. Yenə də güclü yağış yağmağa başlamışdı.

- Cox sağ olun, - o, vidalaşdı.
- Siz də sağ olun. Bu, mənim vizit kartımdır. Burada mənim ev telefonum da var. Hər ehtimala qarşı. Klubda baş verənlərə görə isə üzr istəyirəm.
- Eyb etməz, - qız gülümsədi. – bir təhər anlaşarıq. Mən oraya artıq iki ildir gedirəm.

Onun küçə qapısında gözdən itməsini gözlədikdən sonra mən Saf Gölüməçələrə necə yetişəcəyimi götür-qoy edə-edə oradan uzaqlaşdım. Ən qısa marşrutu seçsəm də, həmin yerə yarım saatdan sonra yetişdim, çox yox, on dəqiqə gecikdim. Mən hər dəqiqə güclənən yağışı nəzərə almaqla maşını səliqə ilə idarə etməyə çalışırdım. Maşınını dayanacaqda saxladığdan sonra lazımı küçə qapısını tapdım və domofonun kodunu yiğdim. Qapı açıldı və mən evə daxil oldum. Beşinci mərtəbəyə qalxıb, lazımı mənzili tapdım. Bir neçə dəqiqə də onun zəngini çaldım, amma mənə cavab verən olmadı. Deməli, Artur da gecikirdi. Qapının önündə bir qədər gözlədikdən sonra mən aşağı düşərək, onun gəlişinə qədər maşında əyləşməyi qərara aldım. Pilləkənlərlə aşağı düşə-düşə yenidən onun telefon nömrəsini yiğdim. Cavab verən olmadı. Uzun müddət gözləməli oldum. Sonra aşağı düşməkdə davam edə-edə yenidən həmin nömrəni yiğdim.

İkinci mərtəbədə qəfildən zəng səsi, daha doğrusu, hansısa bir tanış filmin musiqisi eşidildi. O, nəsə boğuq səslənirdi, amma mən yenə də bunun nə olduğunu anlamırdım. Lakin nə qədər aşağı enirdimsə, musiqi sədası da bir o qədər ucadan səslənirdi. Mən nömrəsini yiğdiğim telefonun zəng çaldığını anladım və aparatımı söndürmədən pilləkənlərlə qeyri-iradi aşağı düşməkdə davam etdim. Artıq səsi çox aydın eşidirdim. Mən liftin kabinetinin yanından ötüb keçəndən sonra öz önemə nəzər salaraq, birinci mərtəbənin nərdivan meydançasında ayaq saxladım. Nə deyirsinizsə deyin, amma əgər mən həmin məqamda qışqırıb və hətta qorxmadımsa, deməli, həqiqətən də, güclü qadın imişəm. Meydançaya qeyri-adi bir vəziyyətdə gənc bir adam sərilmışdı. Ona bir baxış kifayət edərdi anlayasan ki, o, artıq heç bir zaman ayağa qalxmayacaq. Onun gödəkçəsində hansısa bir filmin melodiyasını fasılısız şəkildə səsləndirən həmin telefon var idi. Lakin mən artıq ona diqqət yetirmirdim və yalnız zavalliya baxırdım. Sonra isə telefonumu söndürdüm. Dərhal musiqi səsi kəsildi.

Mənsə elə hey dayanıb ona baxırdım. İndi bu qəribə tərzdə uzanan və mənasız şəkildə həlak olan adının Artur olduğunu dəqiq bilirdim. Öz şefinin mənzilinin çoxluğunu gizlətməyə çalışın həmin o cangıldən. Ona baxdığını müddətdə hansı

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
müdhiş bir hadisəyə sürükləndiyimi də bir o qədər yaxşı dərk
edirdim.

Yeddinci fəsil

Belə hallarda nə etməli? Siz qeyri–iradi olaraq qətlin
şahidinə çevrilmişiniz. Xeyr, elə deyil. Mən qeyri–iradi olaraq
cinayətin törədildiyi yerdə peyda olmuşam. Mən şahid
deyiləm, axı mən onun necə qətlə yetirildiyini görməmişəm.
Lakin Arturun ciynindən xaincəsinə axan qara–qırmızı rəngli
maye gölməçəsindən dərhal məlum olurdu ki, onu bu yaxında
qətlə yetiriblər. Bəlkə də mənim beşinci mərtəbəyə qalxaraq,
onun mənzilinin zəngini basdığım həmin o məqamda. Mən
orada qurcalanana qədər o, evə yaxınlaşış giriş qapısından
içəri daxil olub. Burada isə artıq onu gözləyirmişlər. Ya da
qatil onunla birlikdə içəriyə daxil olub və ona arxadan atəş
açıb. İki və ya üç dəfə. Mən qətlə yetirilənə nəzər saldım.
Deyəsən, qatil bir dəfə onun ürəyinə atəş açıb. Necə də
maraqlı qatıldır! Nədənsə başına atəş açmayıb, axı, adətən,
yoxlama atəşini bu cür yerinə yetirirlər. Bunun əvəzinə
ürəyinə atəş açıb.

Milis çağırmaq lazımdır. Maraqlıdır, görəsən, mən onlara
nə deyəcəyəm? Təsadüfən buraya gəlib cəsədi görmüşəm? O

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri zaman məndən hansı mənzilə yollandığımı xəbər alacaqlar, mən isə onlara cangüdəni təsadüfən mənim burada peyda olduğum məqamda qətlə yetirilən yoxa çıxmış biznesmenin şəxsi mənzilinə gəldiyimi izah etməli olacağam. Arturun bütün tanışlarını dərhal sorğu–suala tutacaqlarını nəzərə alsaq, bir neçə saatdan sonra məhz mənim burada ona görüş təyin etdiyim məlum olacaq. Bir də telefon. Lənət şeytana! Orada, çox güman ki, zəng edənlərin nömrələri qeyd olunub. O cümələdən də, mənim nömrəm. Telefonu onun gödəkçəsindən çıxarmaq lazımdır. Mən bir neçə addım atdım və ayaq saxladım. Əməlli–başlı ağlımı itirmişəm və heç nəyi dərk edə bilmirəm. Məgər telefonu götürmək olar? Birincisi, telefon – vacib dəlildir, ikincisi isə bunun mənə artıq heç bir köməyi olmayacaq. Axı, bizim bütün səhbətlərimiz mobil telefonun yaddaşına yazılıb. Bunun üçün isə aparatın özünü əldə etmək vacib deyil, hər şeyi stansiya vasitəsilə də yoxlamaq olar. Deməli, aparata əl vurmaq olmaz. Mənim sonuncu zəngim də onun yaddaşında qalacaq.

Dayan, deyəsən, axı mənim bir şansım var. Mən buradan bayira çıxıb yenidən bu nömrəyə zəng etməyi düşündüm. Bu zənglər mənim alibim ola bilər. Mən onunla görüş barəsində razılığa gəlmışəm, lakin Lenanı evinə qədər ötürdüyüünə görə görüşə gecikmişəm. Əgər hardasa qəza törədib oraya

Lakin bunu tez etmək lazımdır. Mən liftlə beşinci mərtəbəyə qalxdım, əl yaylığımı çıxardım, zəng ilə qapının dəstəyini sildim. Sonra isə aşağıya düşdüm. Bədənimdə qanım donmağa başlamışdı. Zamanın gec olması və pilləkəndə heç kimin olmamasında bəxtim götirmişdi. Bayırı çıxməq lazım idi. İlahi, bəlkə qatil məni bayırda gözləyir? Yox, mən qorxaq deyiləm, amma çox qorxurdum. Bu məqamda anasız özünü çox pis hiss edəcək oğlumun olduğunu xatırladım. Hansısa bir məqamda tərəddüd etdim. Bəlkə, bayırı çıxmayım? Bəlkə, milisə zəng edim? Lakin mən onlara nə söyləyəcəm?

Mən özümü sakitləşdirməyə və vəziyyəti ayıq başla qiymətləndirməyə məcbur etdim. Əgər qatil Artura atəş açıbsa və mən heç bir atəş səsini eşitməmişəmsə, deməli, cinayətkarın səsboğan tapançası olub. O, burada belə uzun müddət gözləməzdı. Qətldən sonra cinayətkar, adətən, dərhal gözdən itməyə çalışır. Hansı qatil cəsədin yanında onun tanışlarını gözləməyə cəhd edərdi? Yox, yox! Burada artıq heç kim ola bilməz.

Mən zavallı qətlə yetirilənin yanından ötüb keçdim. Onun füsunkar, gənc siması var idi. Hər şey necə də dəhşətlidir! Belə çıxır ki, mən qeyri-ixtiyari onun ölümünün səbəbkarına çevrilmişəm. Əgər mən onu gecənin bir vaxtı bu evə dartıb

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri gətirməsəydim, o, sağ qalardı. Deyəsən, mənə onun arvadı ilə övladının olduğunu söyləmişdilər. Ya da ki, o, uşaq gözləyirdi. İstənilən halda, müdhiş vəziyyətdir. Maraqlıdır, görəsən, bizim görüşümüz barəsində kim xəbər tutmuş ola bilərdi, axı, onu buraya məhz mən çağırmışdım. Yaxşı, bu barədə mən sonra fikirləşməyi qərara aldım. Bəs nə üçün sonra? Sonra mən hər şey barəsində necə məlumat ala bilərəm? Bu məqamda da ağlıma bir fikir gəldi – heç nəyə baxmayaraq, onun telefonunu götürmək gərəkdir. «Dəli olmusan! - Daxili səsim qəzəblə etiraz etdi. - Neyləyirsən?».

Mən yenidən özümü sakitləşdirməyə və düşünməyə məcbur etdim. Axı, telefonu qatil də götürə bilərdi. Çox güman ki, götürə bilərdi. Aparat dəlil ola bilməz. Bütün zənglər – daxil olan və xaric olunanlar – artıq kompüterin yaddaşında qeydə alınıb. Mənə isə kömək edə bilər. Necə də səfəhəm! Əməlli-başlı səfəhəm. Mən əyildim və qana bulaşmamağa çalışaraq, əl yaylığımla qətlə yetirilənin gödəkçəsinin cibindən əl telefonunu çıxardım. Vicdan haqqı, mən axmağam. Axı, məni dərhal ifşa edib, həbsə alarlar. Lakin təəssüf etmək artıq çox gec idi. Mən aparatı əl yayılığıma büküb, onu çantama qoydum. Arturun boğazında qırmızı ləkə gördüm, sanki kimsə onu öpmüşdü. Ya da zərbə endirmişdi. Mənim onun boğazını nəzərdən keçirməyə vaxtim

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yox idi. Bəlkə bu, yerə yixılan zaman əmələ gələn qançır idi?

Mən dikəldim və sürətlə küçə qapısından bayıra çıxdım.

Maşının həyətin çıxacağında dayanmışdı. Əlbəttə, mən ümid edirdim ki, bu gecə vaxtı heç kim maşınıma diqqət yetirməyib. Maşına tərəf tələsərkən, çevrilib arxaya boylandım və bu zaman bu dəqiqə çıxdığım küçə qapısına, yanında köpəyi olan yaşılı qadının yaxınlaşdığını gördüm. Onun əlində çətir var idi. Yəqin ki, itini gəzdirməyə çıxarmışdı. Məgər belə bir havada gəzmək olar? İndi qadın qapını açacaq və hər şeyi öz gözləri ilə görəcək və dərhal da qışqıracaq. Mən özümü maşınının içinə soxdum və titrək ələrimlə açarı yerinə taxdım. Mən sakitləşməyin və buradan heç olmazsa yüz metr uzaqlaşmağın vacib olduğunu anladım. Lakin bunu bacarmadım. O, qədər həyəcanlı idim ki, bu yüz metr məsafəni də qət edə bilmədim.

Ela bu məqamda küçə qapısından köpəyin, onun arxasında isə qadının bayıra sıçrayıb çıxdığını gördüm. O, nəsə qışqırıldı, lakin mən onun nə dediyini eşitmədim, çünki maşınının şüşələri bağlı idi. Amma mən iki kişinin ona doğru yüyürdüklərini gördüm. Aydın oldu ki, bir neçə dəqiqədən sonra buraya milis gələcək. Axı, mən nə üçün bu aparatı götürdüm? Hər şey o qədər mənasızdır ki! Gərək özümü alibi ilə təmin edəm. Mən aparatı əlimə götürərək yenidən Arturun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri telefon nömrəsini yiğdim. Tanış musiqi səsi eşidildi, lakin mənə elə gəldi ki, siqnal düdüyü işə düşdü. Mən çantamı oturacağın altına soxdum, amma musiqi məncə daha ucadan çalmağa başladı. Bu dəmdə telefonumu söndürməli oldum. Bu, mənim sinirlərim üçün həddindən artıq güclü sınaq idi.

Bu ərəfədə küçə qapısının qarşısında insanlar toplaşmağa başladı. Mən onlara baxıb, buranı tərk etməyin vacib olduğunu anlayırdım. Əgər məni tapsalar, məni isə hökmən etdiyim zənglərə görə tapacaqlar, Lenanı evinə qədər ötürdüyümə görə görüşə yubandığımı söyləyə bilərəm. Buraya gələndə isə küçə qapısının önündə insanların toplaşdığını görmüşəm. Qorxmuşam və evə qayıtmağı qərara almışam. Mənim zənglərimi isə Artur cavabsız qoyub. Doğrudur, mən məhz belə deyəcəyimi qərara aldım.

Özümü ələ aldıqdan sonra nəhayət, mühərriki işə saldım və burada bu dəqiqələrdə peyda olacaq milis ilə prokurorluq əməkdaşlarının gözünə dəyməmək üçün həyətdən çıxmağı qərara aldım. Məni vahimə basırdı. Mən özümü Arturun telefonunu götürməyi qərara aldığıma görə danlayırdım. Bu məqamda düşünməyi də davam edirdim.

Arturu səbəbsiz yerə qətlə yetirməmişdilər. Çox güman ki, bu, onun əşyalarını və telefonunu götürən qarətçi olmayıb. Deməli, qatil onu gözləyirmiş. O, dəqiq surətdə Arturun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri buraya gələcəyini bilirmiş. Lakin ona bu, necə məlum olub?

Axı, mən özüm Artura yalnız bir saat bundan əvvəl görüş təyin etmişdim. Lakin bununla belə onu öldürdülər. Bu faktdır, deməli, qatil Arturun burada olacağından xəbərdar imiş. Bunun özü də faktdır. Bu iki fakt arasında isə hansısa bir əlaqə olmalıdır. Məndən savayı bizim görüşümüzdən kim hali olub?

Lena. Ona hər şey məlum idi. Ona mənim Saf Gölməçələrdə nə vaxt peyda olacağım və oraya Arturun da gələcəyi dəqiq məlum idi. Axı o özü mənə ünvani və Arturun telefon nömrəsini verib. Çox mənasızdır, çünki onun üçün qatılı bilavasitə olaraq Arturun evinə yollamaq daha asan olardı. Hansısa bir mürəkkəb kombinasiya yaranmışdı. Lakin Lenaya mənim onunla bu gün görüşəcəyim və Artur ilə Vadim Strekavinin şəxsi mənzili haqqında sorğu–sual edəcəyim məlum ola bilməzdi.

Bir qədər düşündükdən sonra Lenanın bu məsələdə əli olmadığını qərara aldım. Daha kimlər ola bilərdi? Heç kim. Yoxsa, mən yanılıram? Bizi klubun yanından maşın təqib edirdi. Lakin onlar mənim Lenanı yola saldıqdan sonra haraya gedəcəyimdən xəbər tuta bilməzdilər. Onları da istisna etmək olar. O halda Valeriya ilə Nikolay qalır. Mən özüm onlara Artur ilə görüşəcəyimi söyləmişdim. Əgər onlar mənzil

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri haqqında məlumatə malik idilərsə, o halda bizim harada görüşəcəyimizi sezə bilərlər. Sezmək – bu, həddindən ziyadə sadəlövhələkdür. Xəbər tutə bilərdilər. Yaxud öyrənə də bilərdilər. O halda bu iki şəxs əsas şübhəli bilinən şəxslərdir. Bəlkə də onlardan biri dörd yüz və ya beş yüz min dollar məbləğində olan mənzili özünə saxlamaq üçün Arturu aradan götürmək istəyib. Belə məbləğə görə keçmiş cangüdəni aradan götürmək olardı. Əgər Nikolay Antonoviç mənzildən hali olubsa, deməli, o, belə bir addımı atmaq qərarına gələ bilərdi. Həddindən artıq böyük məbləğdir. Valeriya üçün də bu pullar maneçilik törətməzdi. Yeri gəlmışkən, qatil qurbanının üzünə atəş açmayıb. Yalnız qadın xeylağının qətlə yetirilənə rəhmi gələ bilər və o, mərhumun üzünü eybəcər hala salmazdı.

Peşəkar qatil isə belə hərəkət etməzdi.

Lena, Valeriya, Nikolay. Özgə kim? Daha heç kim. Onlardan savayı heç kimin bütün bunlardan xəbəri yox idi. Yox, yox! Mən daha bir adama görüşə getdiyimi bildirmişdim. Doğrudur, nə üçün və haraya getdiyimi söyləməmişdim. Xeyr, görüşə getdiyimi demişdim və hətta ünvani da söyləmişdim. Bu, Viktordur, mənim ikinci ərim. Sarsaq Amerika telesavaş filmlərinin nəticəsi bax, bu cür nəticələnməli idi! Mən bu qəziyyə ilə heç bir əlaqəsi olmayan ərimdən belə şübhələnməyə hazır idim. Fəqət janrıñ

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri qanunlarına görə şübhəli bilinən şəxs bu rola az münasib insan olmalıdır. Bu – Viktordur. Vicdanım haqqı, mən havalandığımı qərara aldım. Əlbəttə, o, Viktor deyil! Hətta ən səfəh yuxuda belə onun Arturun qətlində əli olduğunu təsəvvürə gətirmək qeyri-mümkündür!

Mən maşını saxlayıb Strekavinin qətlə yetirilmiş cangüdəninin telefonunu çıxardım. Bu, «Simens» idi və mən onun necə yoxlanacağını bilirdim. Bütün daxil olan zənglər qeydə alınmışdır. Mənim zənglərim də, həmçinin. Bu gün mən ona beş dəfə zəng etmişəm. Sonuncu üç zəngi isə o, cavabsız qoyub. Sonra kim zəng edib? Mənə naməlum olan daha üç nömrə işıqlandı. Onlardan biri iki dəfə təkrarlandı. Mən qələmi götürüb onları köçürdüm. Sonra isə göndərilən zəngləri nəzərdən keçirdim. Artur da kiməsə zəng vurubmuş. Son səkkiz saat ərzində o, bir neçə dəfə zəng edibmiş. Mənim ona zəng etməyimdən dərhal sonra isə o, mənə naməlum olan nömrəyə zəng vurub. Sonra isə ona iki dəfə zəng edən tanışının nömrəsini yığıb. Mən bu nömrəni də götürdüm. Yalnız bu qədər. Həmin axşam bundan artıq zəng gəlməyib.

Mən maşından çıxaraq, aparatı söndürdüm və onu zibil qutusuna atdım. Əlbəttə, belə hərkətlərin yersiz olduğunu anlayırdım, amma mənə dərhal ifşa olunacağım aparatı saxlamaq da gərəksiz idi. Axı, mənə bəlli idi ki, bu telefonu

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
cəsədin kimliyini təyin edəndən bir neçə dəqiqə sonra
axtaracaqlar.

Evə gecə saat birdə, tamamilə əzgin vəziyyətdə qayıtdım.
Yuxarı qalxıb qapını öz açarımla açmağa cəhd göstərdim.
Viktora demişdim ki, məni gözləməsin. Lakin qapının
içəridən bağlı olduğu məlum oldu. Viktorun qapını açması
üçün zəng etmək lazımdı.

Viktor tuman-köynəkdə peyda oldu və xahişimi
unutduğunu bildirdi. Mehriban səmimilikdir! Onun məni
gözləməkdən dəli olduğunu, təlaşlandığını düşünürdüm. O isə
açarı qapıdan çıxarmağı unudaraq, yatmağa yollanıb. Mənim
ərim bax belə ecazkar kişidir. Onun süstlüyü bəzən məni
qorxudur. Fəqət mənim kimi tündməcəzin fonunda istənilən
normal insan süst görünür. Viktor hətta mənim görüşümün
necə keçdiyini belə soruştadı. O, yataq otağına qayıtdı və
belə bir yağılı havada ən yaxşısı heç bir yerə çıxmaghan yersiz
olduğuna dair mızıldandı. Dərhal da yuxuya getdi. Səhər o,
yuxudan tez durmalı idi.

Mən Şaşanın otağına keçdim. O, artıq yatırdı. Necə də igid
oğuldur, mən düşündüm, heç olmazsa bu gün erkəndən yerinə
girib, yuxusunu almağa macal tapacaq. Mən hər zaman səbəbi
bax beləcə nəticə ilə qarışdırıram. Saşa gərəkli olduğu üçün
deyil, dünən səhər saat dörddə yuxuya getdiyi və yuxusunu

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri almadığı üçün belə erkəndən yerinə girmişdi. Məhz elə buna görə də, bu gün erkəndən yatmağa yollanıb. Mən vanna otağına keçdim. Bizim standart ölçüdə olan üçotaqlı mənzilimiz üçün yaxşı vanna otağımız var. Lakin yeni mənzilimizdə bizim iki vanna otağımız olacaq və onlardan biri on dörd metr ölçüsündə olacaq.

Yalnız bu, elə də tez baş verməyəcək. Əgər mən gecələr belə klubları gəzib dolansam, narkotika alverçilər ilə savaşsam, sonra isə qatllerin törədildiyi yerdə görüşlər təyin etsəm, onda yüz faiz yeni mənzilə köçə bilməyəcəyəm. Mən vanna qəbul etmədim, duşun altında yaxalanmayı qərara aldım. Əynimi soyunarkən bugünkü günün mənim üçün ən yaddaqlan gün olduğunu düşündüm və bir daha belə sarsıntı ilə üzləşməyəcəyimə ümid bəslədim. Sonra birdən ayıldım: ah, mən necə də səfəhəm! Valeriyaya zəng edib, hər şeyi yoxlamaq gərəkdir. Lakin bunu düşünməyə macal tapmamış telefon zəngi eşitdim. Vannadan sıçrayıb çıxməqla dəstəyi götürdüm.

– Salam, - bu, Lera idi. – Sənin Arturla görüşün necə keçdi?

Vicdanım haqqı, hürkdüm. Bunu bilmək üçün gecə saat birdə zəng etmək nəyə lazım? Sabah da bunu xəbər almaq olardı. Bəlkə ona haradansa qətl törədildiyi məlum olub?

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Dəhşətdir! O, mənim ailəm, anam və oğlum barəsində hər şeyi
bilir. İlahi, axı nə üçün mən bu sarsaq təhqiqata razılıq
verdim?

- Görüş alınmadı, - həyəcandan hətta səsim belə
batmışdı, - mən ona bir neçə dəfə zəng etdim, amma o, cavab
vermədi. Yəqin, telefonunu evdə qoyub.
- Sabah onu taparıq, - Valeriya sakitcə vəd etdi. Hətta o,
nəsə bilirsə, həddindən artıq rahat danışırı.
- Nikolayın vəziyyəti necədir? O özünü normal hiss
edir?
- Əlbəttə. Onun yalnız dodağı çatlayıb. Qorxulu bir şey
yoxdur. O, artıq evdədir, Maşaya zəng edərək, səni çox
təriflədi. Deyir ki, sən əsil peşəkarsan. O, üzərinə hücum edən
quldurun başını necə əzisdiriyini Maşaya nağıl edib. Axı,
vəkil tutmaq onun ideyası olub.

Vanna otağına telefon aparatu ilə qayıtdım, Valeriya isə
məni tərifləməkdə davam edirdi. Mənim nə isə qeyri-adi bir iş
gördüyümü düşünmək olardı. Bəlkə həqiqətən də etmişəm?
Heç bir qadın qulduru bu tərzdə yerə sərməyə cəsarət edə
bilməz, hələ ondan sonra dalanlarda onlardan uzaqlaşmağa da
cəhd etmişəm. Sabah səhər gərək Saşaya heç bir yerə
getməməyi və maşın gözləməyi tapşırıbm. Amma mən qərara
aldım, artıq səhərə yaxın bu «alligatorlar» mənim həqiqətən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
də, vəkil kontorunda çalışdığını müəyyən edəcək və
sakitləşəcəklər.

Valeriya ilə xudahafızlısdıkdən sonra mən duşun altına girdim. Maraqlıdır, görəsən, mənim bezim qalıb, yoxsa səhər erkəndən yeni dəsti almalı olacağam? Deyəsən, evdə olmalıdır. Axı, nə üçün mənə həmişə onlar çatmir, bilmirəm. Bəzən bir neçə dəsti birdən alıram. Sabah yenidən başım ağrıyacaq. Yeri gəlmışkən, əgər mənim indiki vəziyyətim olmasaydı, mən heç bir vəchlə həmin pəzəvəngin başına şampan şüşəsi ilə zərbə endirməzdəm. Aybaşım başlayanda mən hər nə gəldi edə bilərəm.

Sonra isə sabah hökmən müstəntiqin yanına çağrılacağımı düşündüm. Gərək Arturun qətlə yetirilməsi haqda yalan danışam. Lakin müstəntiqlə söhbət etməzdən öncə, onu nə üçün qətlə yetirdiklərini anlamağa çalışmalıyam. Əgər Arturun öz şefinin yoxa çıxmazı ilə bir əlaqəsi varsa, o halda onu mənimlə görüşməzdən əvvəl öldürməli idilər. Əgər onun əlaqəsi olmayıbsa, o halda onu nə üçün qətlə yetiriblər? Bu mənzildə Artura atəş açacaqları və məni bu mənzilə buraxmayacaq qədər qeyri-adi nə olub ki? Ola bilsin ki, onu bu mənzilə görə qətlə yetiriblər. Deməli, onun ölümünün Strekavinin yoxa çıxmazı ilə heç bir əlaqəsi olmayıb?

Mən vanna otağından çıxaraq, gecə köynəyimi əynimə keçirdim və Viktorun yanına uzandım. O, adəti üzrə mənə tərəf dartındı, lakin mən nəzakətli bir tərzdə onun əlini qarnımın üzərindən kənara çəkdirdim. Aybaşı dövründə istənilən toxunuş mənə həddindən artıq kobud görünür və ciddi tərzdə qıcıqlandırır.

Mənzil haqqında daha iki nəfər xəbərdar olub. Pyotr Petroviç və Esmira. Deməli, onlarla da söhbət etmək gərəkdir. Bəlkə sürücüdə mənzlin açarları qalib? Açırlar... Əgər Artur mənimlə görüşə gəlibəsə, onun cibində mənzilin açarları olmalı idi. Bəlkə, qatil onları götürüb? Məni müstəntiqin yanına çağırılsalar, ilk növbədə açarları xəbər almalıyam. Bəlkə onlar mənzil barəsində heç nə bilmirlər? Axı, belə də ola bilər. Oraya adı milis briqadası ilə prokurorluğun növbətçi əməkdaşı gələcək. Əgər Arturun üzərində sənəd yoxdursa, onlar dərhal axtarışa başlayacaqlar. Heç kim mənzili xatırlamayacaq. Əgər Arturun üzərində sənədlər olsa, yenə də axtarışlar bir və ya iki sutkaya qədər uzanacaq. Hər ehtimala qarşı, mən sabah səhərdən bütün bunları yoxlamalıyam. Mən yuxuya getməyə hazırlaşirdim ki, yenidən telefon zəng çaldı. İkiyə beş dəqiqə işləyirdi. Bu, artıq qanmazlıqdır! Yoxsa, müstəntiqlərimiz belə tezliklə işə başlayıblar?

Viktor narazı halda donquldandı. Mən telefonu götürüb dəhlizə çıxdım. Yuxulu səslə kiminlə danışdığını soruşdum və Maşanın səsini eşitdim.

– Mənə hər şeyi Lera danışib. Qardaşımı xilas etdiyiniz üçün sizə təşəkkür edirəm. Mən sizin istənilən şərtinizə əməl etməyə razıyam. Lakin əgər siz bunun təhlükəli olduğunu düşünürsünüzsə, o halda təhqiqatdan imtina edə bilərsiniz.

– Hələ ki, hesab etmirəm, - mən cavab verdim, -
sonrasına isə baxarıq.

Yatağıma qayıdanda belə bir qənaətə gəldim ki, heç bir vəchlə təşəxxüsümüzün öhdəsindən gələ bilmədiyim görə məni boğmaq lazımdır. Neyləmək olar, dünyaya bu cür sarsaq gəlmışəm.

Səkkizinci fəsil

Səhər mən oğlumu məktəbə, ərimi isə işə yola saldım və dərhal da Leraya zəng etdim. O, hələ yatırdı və heç nə bilmirdi. Telefon zəng çalanda, nə edəcəyimi təsəvvürümə belə gətirmədən otaqda gəzişirdim. Mən saatə nəzər saldım. Səhər saat doqquza yaxın idi. Yəni, Maşa dünən gecəki qeydkeşlikdən artıq ayılıbmı? Lakin dəstəyi qaldırarkən, Lenanın tanış səsini eşitdim.

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

- Salam.
- Sabahınız xeyir. – Mən öz əlimlə yazdığım ev nömrəmin qeyd olunduğu vizit kartımı ona şəxsən verdiyimi həyəcanla xatırladım. – Nə olub?
- Siz dünən Artur ilə görüşdünüz mü? – Onun səsindən hər şeydən xəbərdar olduğunu anladım.
 - Xeyr, macal tapmadım. Görünür, səni evə ötürüb, Saf Gölmeçələrə qayıdana qədər görüşə yubanmışam. Onu yerində tapa bilmədim. Arturun telefonu da cavab vermirdi, mən ona zəng edirdim.
 - Siz heç nə görməmişiniz?
 - Xeyr, görməmişəm, - yalan danışmalı oldum, - nə üçün soruştursan ki?
 - Onu dünən axşam qətlə yetiriblər, - Lena bəyan etdi, - o, evdən çıxıb və arvadına tezliklə qayıdacığını söyləyib. Sonra isə onu qətlə yetirilmiş vəziyyətdə aşkar ediblər. Mənə onun arvadı zəng etmişdi. Ona həyəcanlanmaq olmaz, o özünü güclə ələ alır. Necə bir dəhşət baş verdiyini təsəvvür edirsinizmi?
 - Onu kim qətlə yetirmiş ola bilər ki? – mən təəccübümü bürüzə vermədən həddindən artıq açıq tərzdə xəbər aldım, lakin Lena elə bir vəziyyətdə idi ki, mənim hər şeydən xəbərdar olmayıma etina belə etmədi.

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

- Bilmirəm. Biz heç nə anlamırıq. İndi mən bizim inşaat kompaniyamıza qarşı hansısa bir quldur dəstəsinin fəaliyyət göstərdiyini düşünməyə başlayıram. Əvvəlcə Vadim Yevgenyeviç yoxa çıxdı, indi isə Arturu qətlə yetirdilər. Mən hətta işə getməkdən belə qorxuram.
- Bunun sizin gecə klubundakı dünənki «dostlarımız»la əlaqəsi ola bilərmi?
- Əlbəttə, yox. Artur heç bir zaman narkotikdən istifadə etməyib. O, keçmiş idmançıdır. Artur, ümumiyyətlə, gecə klubuna baş çəkməyi xoşlamazdı. Amma onu öldürdülər.
- Sənə milisdən zəng ediblər?
- Hələ ki, zəng etməyiblər. Amma mən işə yollanmalıyam. Güman ki, onlar orada olacaqlar. Bizim yanımıza Arturdan bir xəbər bilmək üçün gələcəklər.
- Mən də sizin yanınıza gələcəyəm, - mən qərara aldım. Məni ifşa etmələrini gözləmək olmaz. Özüm hərəkətə gəlməliyəm. – Sən mənə kontorunuza daxil olmaq üçün buraxılış vərəqəsi sıfariş edə bilərsənmi?
- Edərəm. Ancaq ehtiyatlı olun. Birdən onlar sizi də... - Lena sözünü tamamlamadı. Zavalı qızçıqaz, mənim bu ərəfədə keçirdiyimi təsəvvürünə belə gətirə bilməzdi. Mənim bu gün axşam ölü kimi yatıb, yuxuda heç nə görmədiyim də

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri qəribədir. Adətən, mən müxtəlif yuxular görürəm, bu gün isə heç nə görməmişəm.

– Razılaşdıq. Onda mən sizə bir saata baş çəkərəm.

Bir saat sonra mən Vadim Strekavinin çalışdığı inşaat kompaniyasının möhtəşəm binasına yaxınlaşdım. Aşağıda mənə buraxılış vərəqəsi yazdırılar və kompaniyanın vitse-prezidentlərinin iş otaqlarının yerləşdiyi on ikinci mərtəbəyə buraxdırılar. On birinci mərtəbədə – konfrans zalı ilə prezidentin özünün iş otağı var idi. Liftin dəbdəbəli kabinetində mənə gərkli olan mərtəbəyə qalxdım. Burada Moskvadakı inşaat işinin çox əlverişli biznes olduğu hiss olunurdu. Binanı, görünür, yaxın zamanlarda təmir etdirmişdilər, ətrafdakı hər şey şəfəq saçırı. Mən dəhliz boyunca addımladım və ucqar guşədə vitse-prezident Strekavinin soyadının həkk olunduğu lövhəni tapdım. Qəbul otağına keçdim. Böyük və geniş otaqda, masa arxasında iki gənc qadın əyləşmişdi. Qapıdan sol tərəfdə Lena. Bir qədər uzaqda, sağ tərəfdə isə digər gənc qarayağız qadın əyləşmişdi. Yəqin ki, Esmira idi. Onun əynində tünd rəngli şalvarlı kostyum var idi. Məni görən kimi hər iki gənc qadın ayağa qalxdı.

– Gəldiyinizə görə təşəkkür edirəm, - Lena dilləndi, - bizə artıq prokurorluqdan zəng ediblər və bu gün saat on

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ikiyədək gələcəklərini deyiblər. Bu, Mariya Antonovnanın vəkili – Kseniya Morjikovadır. Bu isə bizim Esmiradır.

– Məmnunam, - Esmiranın əl sıxması möhkəm idi. O, mənə ehtiyatla baxırdı. Görünür, Lena ona bizim dünən bardakı savaşımız və Arturun qətlə yetirilməsi barədə məlumat vermişdi. Ola bilsin, ona zəng ediblər.

Lenanın gözləri yaşarmışdı, hər necə olursa–olsun, iki bu cür zərbəyə tab gətirmək sadə məsələ deyil. Bir həftə əvvəl onun şefi yoxa çıxıb və onlar gələcəkdə başlarına nə gələcəklərini bilmirlər, dünən isə onun cangüdəmini qətlə yetiriblər. Məlum məsələdir, hər iki qadın pərişandırlar.

– Əyləşin, - Lena divana işaret etdi. Köhnə tanış kimi isə mənim çay və ya qəhvə içəcəyimlə maraqlandı.

– Mümkünsə, südlü qəhvə, - mən təvəqqə etdim və divanda özümə yer elədim.

Esmira mənim yanimdakı kürsüdə əyləşdi.

Lena yerində vurnuxana qədər bizim bir qədər söhbət etmək imkanımız var idi. Esmira mənim xoşuma gəldi. Onun diqqətli və ağıllı gözləri, yaxşı düzəldilmiş saçları və səliqəli makiyajı var idi. Onun qıçıq gözləri, kiçik donqarlı burnu və bir qədər irəli çıxmış almacıqlı siması var idi. Esmira mənə dəyərləndirici nəzər saldı, sanki mənim gecə klubunda belə bir

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
biçimsiz səhnəni yaratmağımı anlamağa çalışırdı. Lenadan
fərqli olaraq, onun simasında həyəcan əlamətləri sezilmirdi.

– Siz Vadim Yevgenyeviçlə çoxdan işləyirsiniz? – mən
xəbər aldım.

– Kifayət qədər, - o, çox qısa və təmkinlə dilləndi.

Mən bu qızla ünsiyyətimdə problemlərimin olacağını
anladım. Esmira Lena kimi səmimiliyə meyilli deyildi. Biz
Lenanı gecə klubunda tutmuş, onu narkotik maddə almaqda
ifşa etmiş, qalmaqla yaratmış və onu evinə ötürmüştük.
Burada, ofisdə isə vəziyyət tamamilə bambaşqa idi. Burada
Esmira özünü öz meydançasında hiss edir və özünə güvənir.
Bundan savayı, o, ərli qadındır və bunu da unutmaq olmaz.
Bütün bu vəziyyətlər ürəkdən söhbət etməyə maneçilik
törədir.

– Necə düşünürsünüz, sizin şefinizi oğurlaya və ya qətlə
yetirə bilərlərmi?

– Əvvəllər bu barədə düşünməmişəm, amma indi,
Arturun ölümündən sonra istənilən hali təxmin etməyə
hazırıram.

– Onların düşmənləri olubmu?

– Rəqibləri olub, düşmənləri barəsində heç nə bilmərəm.

Onların ümumi düşmənlərinin olduğuna da əmin deyiləm.

– Səbəbi?

– Onlar müxtəlif insanlar idilər, - Esmira izah etdi. –
Onların müxtəlif ünsiyət dairələri, müxtəlif maraqları olub.
Lakin əgər Arturu qətlə yetiriblərsə, o halda, çox yəqin ki, ona
Vadim Yevgenyeviçin hansısa bir sırrı məlum imiş.

Zəng çalındı, Lenanı digər vitse-prezidentin qəbul otağına
keçməsini və hansısa bir sənədi gətirməsini rica etdilər. O,
qovluğu götürərək, mənim qarşımı qəhvə fincanını qoymağá
macal tapıb qəbul otağından yürürək çıxdı. Əsil katibədir,
hər bir işi görməyə vaxt tapır. Elə yerində çıxdı, əks təqdirdə,
mən Esmirani danışdırı bilməzdim.

- Siz şəfinizə yaxşı bələd olmusunuzmu? – Lena otağı
tərk edən kimi mən maraqlandım.
- Zənnimcə, bəli, - Esmira ehtiyatla dilləndi.
- Sizin onunla yaxın münasibətləriniz olub?

Esmira sualdan təəccüblənmədi. Yalnız yüngülcə
gülümsədi.

- Bu cəfəngiyyati sizə Lena deyib?
- O, mənə heç nə deməyib. Amma siz mənə cavab
vermədiniz.
- Əlbəttə, yox. Mən onun zövqüncə deyiləm. Siz ki onun
həyat yoldaşını görmüsünüz, o, sarışınları xoşlayır.
- Bəs Lena?

- Ola bilər, - Esmira yenidən gülümsədi. – Lena yaxşı qızdır, fəqət, gicbəsərdir. Dünən gecə klubundakı davarı o törədib, deyilmi?
- Heç də yox.
- Amma siz oraya ona görə getmisiniz. – Esmira mənə dərrakəli göründü. Beləsi öz şefinin yoxa çıxmasını təşkil etməyə qadirdir. Rəfiqəsinə qarşı qibtə hissi, bir neçə yüz min dollar dəyərində olan gizli mənzil...
- Arturu kim qətlə yetirmiş ola bilər? – mən cavab vermək əvəzinə soruşdum. – Sizcə, bu qətlin təşkilatçısı kimdir?
- Təsəvvürümə belə gətirə bilmirəm, - Esmira çiyinlərini çəkdi, - sadəcə, təsəvvürüm yoxdur.
- Onların Vadim Yevgenyeviçlə yaxşı münasibətləri olubmu?
- Çox yaxşı münasibətləri olub. O, Artura etibar edir. Ümumiyyətlə, Vadim Yevgenyeviç açıq-saçıqlığa meylli olmayan bir az qapalı insan olsa da, Artura etibar edir.
- Sizin Saf Göləməçələr bulvarındaki mənzildən xəbəriniz var idimi?
- Əlbəttə. Mənzildən mən və Lena xəbərdar idik. Artur da həmçinin.
- Bəs sizin şefinizin sürücüləri necə?

- Yalnız Pyotr Petroviç, ondan savayı heç kim. Amma o, bizdə artıq uzun illərdir ki, çalışır.
- Sizin şefinizin qadınları olubmu? Məşuqələri?

Tanışları?

- Zənnimcə, olub. Yalnız o, bu mövzunun üzərində dayanmaqdan xoşlanmır. O, qadınlar tərəfindən bəyənilir. Hələ ki, gəncdir, zəngindir, ağıllıdır. Əgər siz onun həmin o mənzildə qadınlarla görüşüb–görüşmədiyi ilə maraqlanırsınızsa, zənnimcə, yəqin ki, görüşüb. Lakin işdə Vadim Yevgenyeviç özünü çox ədəbli aparır. Baxmayaraq ki, bizim qadınlarımızın əksəriyyəti onun əlindən dəli-divanədir.

- Mən dünən onun həyat yoldaşı ilə səhbət etmişəm və o, mənə onun kompaniyadakı sağ əlinin Berta İosifovna olduğunu söylədi.
- Doğrudur. Berta İosifovna çox səriştəli mütəxəssisdir. Lakin əgər siz onlar arasında yaxın münasibətlərin olduğunu düşünürsünüzsə, o halda bu, tamamilə istisnadır. Mənə məlum olduğu kimi, o, qarımış qızdır və ümumiyyətlə, heç bir zaman kişilərlə görüşməyib.
- Bəlkə ona görə də belə ağıllıdır? – mən zarafat etdim, lakin Esmira mənim zarafatımı qəbul etmədi.

- Bilmirəm, - o, ciddi bir tərzdə dilləndi, - bunların arasında bilavasitə əlaqənin olduğunu da düşünmürəm. Bu, daha çox qadın deyil, kişi mövqeyidir.
- Sizin kompaniyanızda Strekavinin arvadının qardaşı Nikolay Antonoviç də çalışır. Sizcə, o öz qohumunun yoxa çıxmasını təşkil edə bilərdimi?
- Nə danışırsınız! Əgər siz onunla heç olmazsa bircə dəfə söhbət etsəydimiz, onda ehtimal ki, hər şeyi anlayardınız. Axı o, sərbəst şəkildə düşünməyi belə bacarmır. O, korafəhim, sarsaq və paxıl heyvandır.
- Xasiyyətnaməyə söz ola bilməz. Məhz belə insanlar hər cür xəbisliyə qadirdirlər.
- Cüzi xəbisliyə ola bilər, lakin qətlə – heç bir zaman. O, tam tərzdə Vadim Yevgenyeviçdən asılıdır. Əgər Nikolay Antonoviçi kompaniyadan qovsalar, o, hətta özünə yeni iş yeri belə tapa bilməz.
- Bəlkə o, mənzili ələ keçirməyi qərara alıb? Axı bu, böyük məbləğdir, yeni imkanlardır. – Mən qəhvənin dadına baxdım. Yaxşı qəhvə idi.
- Onun mənzildən xəbəri yox idi, - Esmira etirazını bildirdi. – Onu sata da bilməzdi. O, ancaq böyük bacısı ilə Vadim Yevgenyeviçin sözünə baxırdı. Yox, yox, onun haqqında düşünməyinizə də dəyməz.

– Siz onların qohumu Valerianı tanıyırsınız mı?
– Əlbəttə, tanıyorum. O, burada da bir neçə dəfə peyda olub.

– Necə yəni peyda olub? Nə üçün?
– Mənə məlum olduğu kimi, o, rielerlər, daşınmaz əmlakin alqısı ilə əlaqəlidir. Biz tikinti kompaniyası İQ və bizdə həmişə təkliflər olur. Biz bəzi hallarda bizim adı dilerlərimizin yan keçməklə, satışları bilavasitə həyata keçiririk. O, bəzi hallarda bizə baş çəkirdi.

Nə qədər ki, ömür sürürsən, öyrən. Sən demə, Valeriya uzaq qohumunun ərindən müvəffəqiyyətlə istifadə edirmiş. Mənə isə bu barədə heç nə deməyib. Mən qəhvəmi sonuna qədər içdim, fincanı masanın üzərinə qoydum. Onun sınmaması üçün bunu çox ehtiyatla etdim.

– Valerianın Saf Gölməçələrdəki mənzildən xəbəri ola bilərdim? – deyə mən nədənsə piçilti ilə dilləndim, sanki bizi eşidəcəkdirələr.
– O, Vadim Yevgenyeviçə bu mənzili almaqdə yardım edirdi, - Esmira mənim sualımı cavablandırdı.

Mən təəccüb etməyə belə macal tapmamışdım ki, Lena tələsik qəbul otağına keçdi.

– Yenə də prokurorluqdan zəng ediblər, - o bildirdi. –

Arturun şəxsi işini istəyirdilər. Onlar tezliklə burada olacaqlar.

Arturun arvadını isə xəstəxanaya aparıblar. Əsil bədbəxtlikdir!

Kimi təqsirləndirəcəyini belə bilmirsən.

Esmira kəskin tərzdə ayağa qalxdı. Öz masasına yaxınlaşdı.

– Fəaliyyət əks fəaliyyəti meydana çıxarır, - o, müəmmalı tərzdə dilləndi, - yəqin, Artur bizdən nəyi sə gizlədirmiş.

– Heç nəyi gizlətmirdi, - Lena qaşlarını çatdı, görünür, onun üçün bu sözləri eşitmək xoş deyildi.

– Lakin onu kimsə qətlə yetirib, - Esmira malxulyalı bir tərzdə xatırlatdı. – Kseniya, siz ki hüquqşünassiniz, dövlət və hüququn tarixini öyrənmisiniz. Xammurapinin qanunlar məcəlləsini xatırlayırsınız mı? Gözə göz, dişə diş. Əgər kimsə sənin qulunu öldürübəsə, həmin adamin qulu, əgər kimsə sənin öküzünü öldürübəsə, onun öküzü öldürülməlidir...

Ədalətliliyin bax, bu cür özünə məxsus qədim kodeksi olub. Bəlkə, burada da onu tətbiq ediblər?

Mənə elə gəldi ki, Esmiraya nəsə bəlliidir, amma o, bunu mənə demək istəmir. Yalnız mən onu baxdığı Lenanın qarşısında silkələmək istəmədim.

- Siz də hüquqşunasinız? – mən təəccübləndim, mənə bunu söyləməmişdilər.
- Bəli, - Esmira düşündüklərimi təsdiqlədi, - Kazan universitetinin hüquq fakultəsini bitirmişəm. Sonra ərimlə birlikdə Moskvaya köçdüm. MDU aspiranturasını bitirmişəm. Ərimin şəxsi işi vardı, lakin təəssüflər olsun ki, kifayət qədər fərasətli çıxmadı, biznes aləminə soxulmaq üçün dişि ilə dırnağı çatışmadı. Mən işə düzəlməli oldum. Əlaqəsiz və tövsiyəsiz isə ciddi işə qəbul etmirlər. Lakin Strekavinin katibəsi işi mənə kifayət qədər əl verirdi. Belə bir məvacibi mənə nə prokurorluqda, nə də vəkillikdə verməzdilər. Əlbəttə, Padva və ya Reznikin kontorunda işləməsəydim. Ya da sizin kimi, Rozentalın kontorunda.
- Siz hüquq elmləri namizədisiniz?! - Əcəbdir! Heç kim bunu hətta xatırlamayıb da. Halbuki belə bir qadın istənilən işi təşkil etməyə qadirdir.
- Ancaq katibə işləyirəm. – Esmira mənə yaxınlaşdı və boş fincanımı götürdü. Onun bu hərəkətində nə isə həqarətedici hal vardı. O, qəbul otağının yaxınlığındakı kiçik bir otağa keçdi və fincanı yumağa başladı. Hüquq elmləri namizədi! Kseniya, sənin necə bəxtinin götirdiyini heç bir zaman unutma. Axı sən də məhz bu cür inşaat kompaniyasının müştərilərinin fincanlarını yuya bilərdin.

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

Mən yerimdə əyləşərək, Esmiranın yenidən qəbul otağında yuyulmuş fincanla necə peyda olduğunu izləyirdim. Görünür, Strekavinin katibələri öz aralarında vəzifələrini bölüşmüsdüllər. Esmiranın Lena – bəzi hallarda öz şefinə xidmət göstərən səfəh, yüngül qız haqqında nə düşündüyünü təsəvvür edirəm. Və onun, hüquq elmləri namizədinin ərinin biznes sahəsində müvəfəqqiyyət qazana bilməməsi ucbatından katibə işləmək məcburiyyətində qalmasının necə təhqirəmiz olduğunu təsəvvür edirəm. Belə fikirlərdən insanın başına hava gələ bilər. Ya da cinayəti törətmək olar.

- Bəs sizin dissertasiyanızın mövzusu necə adlanırdı?
- Bu, kriminalistikaya aid deyildi, - Esmira gülümsədi. – Əgər bu sizi belə maraqlandırırsa, mən əmək hüququ üzrə mütəxəssisəm.

Mən ona cavab verməyə macal tapmadım, çünkü qəbul otağına əynində yüngül mavi rəngli gödəkçə ilə cins şalvar olan iyirmi beş və ya ondan bir qədər çox yaşı olan alçaq boylu oğlan daxil oldu. Onun six qara saçları, dodağında isə balaca çapıq var idi.

- Bu gün poçt olubmu? – o, kəlmələrini sanki bir-birinə bitişdirməklə qəribə bir tərzdə soruşdu.
- İndi verərəm, - Lena masasının üzərində qoyulmuş qəzet və məktublar bağlamasını ayırd etməyə başladı.

– Bu, Ravildir, Vadim Yevgenyeviçin sürücüsü, -
Esmira oğlana işaret etdi. – Bu isə Kseniya Morjikovadır,
Mariya Antonovnanın vəkili.

Sürütü hətta mən tərəfə baxmadan başını yırtgaladı. Onun üçün mən sahibəsinə xidmət göstərməklə məşğul olan küpəgirən qarışdan başqa bir şey deyildim. Adama bir qədər ağır gəlir, amma iyirmi beş yaşında yaşı qırxa yaxın olan istənilən qadın həddindən artıq yaşılı təsəvvürü yaradır. Əgər əlbəttə, iyirmi beş yaşında kişi tamamilə səfəh olmazsa. Ravil isə görünüşünə görə heç də xüsusi intellektlə fərqlənən oğlan deyildi. O, Vadim Yevgenyeviçə ünvanlanan poçtun ona təqdim olunmasını səbrlə gözləyirdi. Görünür, indi Strekavinə ünvanlanan məktubları onun arvadı alırdı.

- Ravil, biz sizinlə söhbət edə bilərikmi? – Mən bu bir hüceyrəli varlığı canlandırmaq istədim.
 - Nə barədə? – o, nəhayət, mən tərəfə nəzər saldı.
 - Mən Strekavin ailəsinin vəkiliyəm. Yeni vəkili. Sizin yardımınıza ehtiyacım var. Biz birlikdə dəhlizə çıxıb söhbət edə bilərikmi?

Ravil ondan nəyin istənildiyini anlamadan Lenaya baxdı.

- Mənimlə artıq söhbət ediblər, - o, güclə dilləndi, - prokurorluqda da, milisdə də.

– Xeyr, mən milisdən deyiləm. Mən vəkiləm və Mariya Antonovnaya yardım etməliyəm, - belə adama hər şeyi izah etmək lazımdır.

– O, Vadim Yevgenyeviçi tapmağa yardım edir, - bu dəm Esmira mənim köməyimə gəldi.

Ravil hər şeyi anlayırmış kimi başını tərpətdi. Sonra Strekavinə ünvanlanan iki zərfi götürdü və biz onunla birlikdə dəhlizə çıxdıq.

– Siz dünən axşam Arturun qətlə yetirildiyini bilirsinizmi? – deyə mən xəbər aldım.

– Hə, - o, başını yırğaladı, - mənə səhər bu barədə danışıblar.

– Kim danışıb?
– Pyotr Petroviç. O, bağ evinə gələrək, Arturun qətlə yetirildiyini bildirdi.

– Yalnız sizə dedi? Yoxsa başqa birisinə də deyib?
– Mənə və Şurikə dedi. Biz onunla Mariya Antonovnadan göstəriş almaq üçün birlikdə bağ evinə getmişdik. Pyotr Petroviç isə sonra gəldi.

– Mariya Antonovnanın da bundan xəbəri varmı?
– Biz ondan bu barədə soruşmamışıq, amma mümkünür ki, bilsin. Bağ evində Pyotr Petroviçlə Şurik qaldılar. Yəqin ki, onlar deyiblər. O, yuxudan belə erkəndən oyanmır, adətən,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri saat on birdə, on iki də durur. Lakin biz erkən gəlirik, birdən onun nəyəsə ehtiyacı olar. Mən aş paz qadın üçün ərzaq dalınca supermarketə yollanıram. O, mənə alınası ərzaqların siyahısını verir...

- Aydındır. Siz Arturu yaxşı tanıydınız?
- Pis tanıdım.
- Onun düşmənləri olubmu?
- Əgər əsil kişidirsə, hər bir kişinin düşməni olur.
- Belə ehtiraslı nitqin heç bir mənası yoxdur, - mən qəzəbləndim, - mənim üçün sizin hikmətli sözlərinizi dinləmək heç də maraqlı deyil, əgər əlbəttə, siz mənim nə barədə danışdığını anlayırsınızsa. Mən konkret bir şeyi aydınlaşdırmaq istərdim.
 - Yəqin ki, olub, amma mənə heç nə məlum deyil. O, gözəl görünüşə malik idi, özünü hər kəsdən ağıllı sanırdı. Bütün qadınlar onun boynuna sarılırlılar. Bəlkə də buna, bəlkə də ayrı şeyə görə.
 - Artur Vadim Yevgenyeviçin oğurlanmasını təşkil edə bilərdimi? Yaxud da onun qətlini?
- Ravil qorxudan kənara sıçradı:
 - Siz nə danışırsınız?! Hansı qətl? Artur heç bir zaman belə hərkət etməzdı. Sizə bunu kim deyib?

- Hey kim deməyib. Mən sadəcə, soruşuram.
- Mən getməliyəm, - oğlan açıq tərzdə pərt olmuşdu, - məni gözləyirlər.
- Xudahafiz, - mən ondan nə isə bir faydalı məlumatı əldə etməyə müvəffəq olmadım. Bəlkə də oldum, sadəcə, bunu təhlil etməyi bacarmırıam? Söhbəti bitirmək lazımdır, məndən Şerlok Holms çıxmaz.

Ravil mənimlə vidalaşarkən başını yırğaladı və dəhliz boyunca liftə doğru tələsdi. Mən onu nəzərlərimlə ötürdüm və liftdən dərhal üç kişinin çıxdığını və qətiyyətlə mənə doğru gəldiklərini gördüm.

Doqquzuncu fəsil

Ağlıma dərhal bir fikir gəldi: əgər bunlar mənə tanış olan «timsahlardırlarsa», o halda mən onların əlindən heç bir yerə qaça bilməyəcəyəm. Mən dayanıb, onların nə zaman bizə yaxınlaşacaqlarını gözləyirdim. Lakin daxili məntiq mənə onların gecə klubundakı uşaqlar olmadığını təlqin edirdi. Onlar mənim buraya baş çəkəcəyiimdən xəbər tuta bilməzdilər, yəqin ki, belə bir sanballı kompaniyanın ofisinə baş çəkməzdilər və ən nəhayət, əgər məni pəncərədən aşağıya

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri tullamaq istəsəyilər, buradan çıxa bilməyəcəkdilər. Ən azından ona görə ki, aşağı mərtəbədə silahlı keşikçilər var.

Bununla belə, üç kişi mənə yaxınlaşırı və birdən onlardan biri mənim adımı ucadan səsləndirib üzərimə atıldı. Mənim vəziyyətimi təsəvvürünüzdə canlandırma bilərsinizmi? Mən nə zaman öldürüləcəyimi gözləyirəm, bunun əvəzinə isə məni açıq—aşkar qucaqlamağa çalışırlar. Mən yerimdə quruyub qaldım. Bu, Slavik Rindin idi. Həmin o Slavik ki, ikinci kursdan mənim arxmaxca sürünürdü və biz onunla hətta bir neçə dəfə öpüşmüştük. Münasibətlərimiz daha ciddi həddə çatmadı, biz aşiq—məşəq olmadıq və mehriban dostlar kimi ayrıldıq. İndi isə kökəlmış və dazlaşmış Slavik mənim boynuma sarılır. Biz onunla qucaqlaşış-öpüşürük, digər iki kişi isə təmkinlə bunun sonunu gözləyirlər.

– Ksyuşa! – Slavik sevinclə dilləndi. – Səni çoxdandır ki, görmürəm! Zərrə qədər də olsun dəyişməmisən.

Çox təbii ki, yalan danışır. Mən ona dəhşət hissi ilə baxırdım və aradan neçə ilin keçdiyini anlamağa çalışırdım. On beş? On yeddi? Çox olar. Ah, dəhşətdir! Mən, güman ki, ondan heç də yaxşı görünmürəm. Kökəlmışəm. Tanrıya şükürlər olsun ki, saçlarım yaxşı qalıb...

– Burada neyləyirsən? – mən soruşdum. – Olmaya burada işləyirsən?

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

– Xeyr, - Slavik gülümsədi, - sən yəqin ki, unutmusan.

Mən təyinatımı prokurorluğa almışdım və indiyə qədər də orada işləyirəm.

Təyinatımızı sadəcə olaraq, keçmiş əsrədə almamışdım.

Keçmiş erada almışdım. Əlbəttə, mən hamısını unutmuşdum.

Slavik hal-hazırda prokurorluğun sanballı əməkdaşıdır. Bu iki kişi də məhz onu gözləyirlər.

– Bəs sən hansı vəzifədə çalışırsan? – Mən bu cür xoşbəxtliyə inana bilmirdim. Yəni o, buraya dünənki qətlə görə gəlib? Yox, belə şey ola bilməz. Bu məqamda necə deyirlər? Qara zolaq və ağ zolaq. Bax, dünən mənim həyatımda qara zolaq var imiş, bu gün isə deyəsən, ağ zolaq oldu.

– Mən şəhər prokurorluğunun xüsusi işlər üzrə baş müstəntiqiyəm, - Slava Rindin izah etdi. – Hal-hazırda da bu kompaniyanın yoxa çıxmış vitse-prezidenti Vadim Strekavinin axtarışı ilə məşğul oluram. Dünən isə onun canguditənini qətlə yetiriblər. İndi şəhər prokuroru isə bu iki işi birləşdirib. Bəs sənin burada nə işin var?

– Slavik, - mən şövqlə dilləndim, - səni görməyimə necə şad olduğumu təsəvvürünə belə gətirə bilməzsən! Mən Strekavin ailəsinin vəkiliyəm. Daha doğrusu, onun həyat yoldaşının vəkili.

– Ola bilməz! – Slavik qəhqəhə ilə güldü. – Deməli, mənim bəxtim gətirib. Hadisələrin gedişini ilk mənbələrdən öyrənəcəyəm. Gəl Strekavinin iş otağına keçək. Biz onu bir neçə gün bundan əvvəl möhürləmişik.

Slaviki müşayiət edən kişilərdən biri cinayət axtarış şöbəsinin zabiti, ikincisi isə prokurorluğun əməkdaşı idi. İşə bir bax, məhz Slavikə yoxa çıxmış iş adamını axtarış tapmağı həvalə etmişlər!

– Dayan, dayan, - mən onu qəbul otağının girişində dayandırdım. – Bəs nə üçün Strekavini axtarmağı sənə həvalə ediblər? Axı sən xüsusi əhəmiyyətə malik işlər üzrə müstəntiqsən. Nə baş verib?

– Prokurorluqda artıq çoxdandır ki, iri firıldaqcılıq və böyük məbləğdə pulların mənimsənilməsi faktı üzrə cinayət işi açılmışdı. Pullar da məhz bu inşaat kompaniyası tərəfindən köçürüldü, - Rindin izah etdi, - Strekavin yoxa çıxanda biz onun qəsdən aradan götürdüyüünü qərara aldıq. Bu işi mənə həvalə etdilər. Dünənki qətlən sonra isə mən bütöv bir dəstəyə rəhbərlik edirəm.

– Deməli, Strekavindən firıldaqcılıq etməkdə şübhələnirlər?

– Xeyr. Bizim təxmin etdiyimiz qədər onun heç bir təqsiri yoxdur. Əksinə, biz onun məhz digər kompaniyaların firıldaqlarının ört-basdır edilməsi üçün aradan götürüldüyünü düşünürük. Səni bir vəkil kimi sakitləşdirə bilərəm, sənin müştərin tamamilə günahsızdır.

Slavik qəbul otağına keçdi və o, otağa girən kimi, hər iki qadın ayağa qalxdı. Görünür, qadınlar onu tanıyırdılar. Rindin Strekavinin iş otağına keçdi, möhürlü kağızı qopardı və qapını açdı.

– Keç, - deyə o, məni içəri dəvət etdi.

Bu məqamda Esmira ilə Lenanın üzünü görmək lazım idi! Onlar mənə elə bir tərzdə baxırdılar ki, sanki indiyədək mən onları aldatmışam. Biz iş otağına keçdik. Bizim kompaniyaların rəhbərlərinin iş otaqlarına valehəm! Yetmiş metrlik otaq. «Xay-tek» üslubunda yeni mebel. Mebel rəflərinin əyri qulpları, sanballı dəridən kürsü və «Banq Olaffson»dan texnika. Bizim varlı möhtəkirlərimizə məftun olmuşam, sadəcə, məftunam! Gör bir necə incə zövqləri, necə gözəl üslubları var! Mənə, əlbəttə, onların dizaynerlər ilə stilistləri bu işə cəlb etdikləri məlumdur, lakin yenə də çox xoşdur. İki mavi rəngli altlığı olan qalın şüşəli təmiz masa. Adam az qalır ağlını itirə! Görünür, kompaniyanın işləri gün-

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri gündən çıçəklənir. Slava Strekavinin kürsüsünə əyləşərək, mənə də qarşısındakı stulda əyləşməyimi təklif etdi.

– İndi isə bu ailə haqqında mənə məlumat ver, - o, mənə müraciət etdi. – Bəlkə də biz, nəhayət, nələrin baş verdiyini anladıq.

– Yaxşı olar ki, əvvəlcə sən, - mən etirazımı bildirdim, - yalnız nəzərə al ki, mən onların maraqlarını təmsil edirəm...

– Mən isə – dövlətin maraqlarını, - Ründin baş barmağını yuxarı qaldırıdı.

– Kifayətdir, - mən onun sözünü yarımcıq kəsdim, - bəlkə deyəsən ki, sən apaçılərin başçısı Vinnitusan. Mənimlə belə rəsmi danışma. Mənim hələ sənə gərəkli olacağımı da nəzərə al. Məndə həyatında heç kimdən əldə edə bilməyəcəyin məlumatlar var. Məhz elə buna görə də, özünü səfəh yerinə qoyma və bizim söhbətimiz barəsində heç kimə heç nə danışmayacağına söz ver.

– Axı, sən hüquqşünassan, - Slavik bunu mənə xatırlatdı, - axı, mən vəkildən aldığım məlumatdan necə istifadə edə bilərəm? İstənilən məhkəmə onu etibarsız sayar, məni cəzalandırar, səni isə işdən kənarlaşdırırlar. Axı, heç kimə bizim birinci kursda öpüşdüyümüzü və hətta bir-birimizə bir qədər vurğun olduğumuzu izah etmək mümkün deyil.

- İlkinci kursda, - mən onun söylədiklərinə düzəliş verdim, - və zərəccə də olsun vurğun olmamışıq. Əks təqdirdə, sən məni ayrısı ilə səhv salmazdın.
- Sənin həmişə bax belə ağır xasiyyətin olub! Sən məndən nə eşitmək istəyirsən?
- Vadim Strekavin haradadır?
- Mən haradan bilim? - Rindin təəccübləndi. – Onu artıq bir həftədir ki, axtarırlar. İsveçrədən geri qaydan günün sabahısı itkin düşüb. Hər zaman nahar etdiyi restorana gedib, sonra isə yoxa çıxıb. Milis əməkdaşları bütün restoranı ələk-vələk eləyiblər, hamını sorğu-sual tutublar, amma heç kim heç nəyi xatırlamır. Onu orada tanıırlar, təklikdə nahar etdiyini də xatırlayıblar. Sonra isə durub, yoxa çıxıb. Sürücüsünü maşımı ilə birlikdə evə yollayıb, öz cangüdənini belə çağrırmayıb. Xülasə, yoxa çıxıb.
 - Heç bir iz-soraq yoxdur?
 - Yox. Milisdə hətta onun itkin düşməsinə dair elan vermək, onun şəklini televiziya ilə göstərmək də istəyiblər, amma kompaniyanın rəhbərliyi buna qəti etirazını bildirib. Dediklərinə görə, bu, onların biznesinə ciddi zərbə endirə bilər.
 - Bəlkə elə onların özləri Strekavinin aradan götürülməsində maraqlı olublar?

- Mümkün deyil. O, sayılan–seçilən adam olub, ona hörmət göstərib yüksək dəyərləndiriblər. O, ən mühüm sahələrə rəhbərlik edirdi. Yox, burada Strekavin hamiya gərəkli olub.
- Onun düşmənləri olubmu?
- Sən ki onun vəkilisən, bunu sən daha yaxşı bilməlisən. Yeri gəlmışkən, mən heç bir yerdə onun belə bir vəkili olduğunu oxumamışsam.
- Mən onun arvadının vəkiliyəm və yalnız dünəndən işə başlamışam.
- Aydındır. Bu xanım hamıdan çox təlaşlanır. Axı o, işləmir və əgər ərini tapmasalar, uşağı ilə birlikdə tamamilə tək qalacaq.
- Təlaşlanmaqdə haqlıdır, - mən onun sözünü yarımcıq kəsdim. – Onun qızı var və onu normal tərzdə böyütmək istəyir. Hələ kiçik qardaşı da ona yük olub. Yeri gəlmışkən, o da bu kompaniyada çalışır.
- Bax, görürsənmi. Elə ona görə də o, belə vurnuxur. İki gün bundan əvvəl hansısa bir falçıya müraciət edib. Nə qədər ağılsız olduğunu təsəvvürünə gətirə bilirsənmi? İndi isə səni tapıb.
- Minnətdaram. Məni falçı ilə müqayisə etdin.

– Yox, mən o mənada demirdim. O, əri barəsində hər hansı bir məlumatı əldə etmək üçün istənilən vasitələrdən yararlanmağa hazırlıdır. Onu başa düşmək olar. Qardaşı isə gicin biridir, onunla səhbət etmişəm. Heç nə bilmir və anlamır. Yalnız anlaşılmaz bir tərzdə böyükür.

Slavikin dolu al yanaqları və işıqlı gözləri var idi. Mən onun həddindən ziyadə dəyişdiyini müəyyənləşdirdim. O, gənc, cazibədar, romantik və nikbin oğlan idi, indi isə abırsızca və praqmatikə çevrilib. Yəqin ki, hamımız bu cürük. Gənclikdə – nikbin, orta yaşlarda isə praqmatikik, qocaldıqda isə hər şeyin bitmək üzrə olduğunu anlayaraq, xudbinə çevrilirik.

- Bəs əməkdaşları necə, yoxlamışam? Sürücüləri, köməkçiləri, katibələri?
- Əlbəttə, yoxlayırıq. Yeri gəlmışkən, onun burada çox maraqlı katibələri var. Onlardan biri deyəsən, tatardır, o, hüquq elmləri namizədidir. Əri onu Kazandan gətirib və Moskvada müflisləşib. Bax, elə ona görə də, o, katibə kimi çalışmağa başlayıb. Təsəvvür edirsənmi? Mən hər zaman elm ilə məşğul olmanın gərəksiz olduğunu düşünmüşəm, bunların hamısı sarsaqlıqdır. Bax, beləcə aylarla dərsliklərin üzərində çalışırsan, təhsil alırsan, dissertasiya müdafiə edirsən, sonra

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
isə şefin bir çağırışы ilə onun yanına yüyürüb, qəhvə
daşıyırsan.

– Oxumaq hər zaman lazımdır, - mən Slavikə etirazımı bildirdim, - baxmayaraq ki, sən bizdə hamidan pis oxumusan. Esmira isə yeri gəlmışkən, tatar deyil, başqırddır.

– Hə, nolsun? Bunun əvəzində mən otuz səkkiz yaşında baş ədliyyə müşaviri vəzifəsinə təyin olunmuşam, əgər xatirindədirə, polkovnikəm. Bəs yerdə qalanlar haradadır? Xatırladığım qədər, sən yaxşı oxuyanlardan olmusan, ancaq indiyə qədər Mark Rozentalın yanında oturmusan. Artıq şəxsi kontorunu açmağın zamanı yetişib. Halbuki biz daha fərqli şəraitdə rastlaşa da bilərdik. Sən ərdəsən?

– Halbuki, - ona danişdığını tonda cavab verdim, - əvvəlcə soruşmaq, sonra isə görüşməyi təklif etmək gərəkdir. Ərdəyəm. Artıq böyük oğlum var.

– Axı, sən boşanmışdin. Lidka mənə sənin boşandığını demişdi.

- Birinci ərimdən boşanmışsam. İndi isə ikinci ərimləyəm.

- Gör a, necə də zirəksən! Deməli, ikinci? Mənim isə cəmi bir arvadım var. Qızım da boy atmaqdadır. Artıq on bir yaşına keçib.

– Təbrik edirəm. Bizim rus ailələrimizi qoruyub saxlamaq və əri arvaddan uzaqlaşdırmaq lazımdır.

O, mənim zarafatıma qəhqəhə ilə güldü.

– Amma dedin ha! Bizim necə yaşda olduğumuzu da unutma. Hərəmizin otuz səkkiz yaşı var. Məni irəlidə hələ iyirmi il də fəal həyat gözləyir. Sənin isə cəmi bir necə ilin qalıb. Sonra isə klimakteri dövrü başlayacaq - ondan sonra isə Ksyuşa, ömrünün sonuna qədər gəz görüm necə gəzirsin.

Axı, nə üçün bütün kişilər eyni tərzdə düşünürlər? Əgər onlar yaşlı qadını yoldan çıxarmaq istəyirlərsə, o halda mütləq belə yaşda olan qadını məftun etməklə yanaşı, onlara qarşı nə qədər iltifat göstərdiklərini də nümayiş etdirirlər. Hər necə olsa tezliklə cinsiyyət vəzilərin gücən düşəcəkdir. Heç dəxli var? Bundan sonra mən özümü daha da yaxşı hiss edəcəyəm. Ümumiyyətlə, kim deyir ki, qırx beş yaşında həyat tamamlanır? Mən əlli yaşında da kişilərin xoşuna gələcəyəm. Halbuki özüm də bu klimakteridən bir qədər ehtiyatlanıram. Mənə elə gəlir ki, bütün həvəsim sönəcək, özüm isə kökələrək, qoca kaftara çevriləcəm. Amma bu yenə də Slavik Rindin kimi axta donuzun altına sərilmək üçün səbəb deyil.

– Səninlə bu məsələni işimizin başa çatmasından sonra müzakirə edərik, - mən keçmiş dostuma diplomatik tərzdə təklif etdim, - əks təqdirdə, bizim hər ikimizi işdən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri kənarlaşdırırlar. Rindin, siz ki hüquqsünassiniz və prokuror ilə vəkilin sövdələşməsinin nə ilə nəticələnəcəyini bilməlisiniz.

Mən ona elə onun kəlmələri ilə cavab verdim və o, yenidən şən bir tərzdə güldü. Görünür, onun həqiqətən də, işləri yaxşı gedir və məşğul olduğu işdən zövq alır.

– Yaxşı, biz Esmira ilə hər şeyi müəyyənləşdirdik, - ona bunu xatırlatdım, - bəs o birisi haqqında nə düşündürsən?

– O birisi də yaxşı hərifdir. Məşhur bank sahibinin oğlu, son mərhələ həddində narkomanla görüşür. Ona artıq heç nəyin xeyri yoxdur. Atası onu iki dəfə müalicəyə göndərib, amma oğlan hər dəfə köhnə vərdişinə qayıdır. Gənc qadına dostunun çarəsiz olduğunu izah etmək lazımdır. Biz yoxlayırıq. Qadın ona vurğundur və onun xatırınə hər hansı bir düşüncəsiz addımı atmağa da qadirdir.

Slavik onun nə qədər haqlı olduğunu biləydi! Mən biixtiyar ona hörmət bəslədim. Deməli, o, heç nəyə baxmayaraq işinə bələddir.

– Bəs digərləri?
– Ailədə üç sürücü də var. Biri burada artıq uzun illərdir ki, çalışır. Onlar ona etibar edirlər. Qalan ikisi isə – gəncdirlər. Onlardan biri gənc yaşlarında savaşmaya görə bir

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
neçə dəfə milisdə saxlanılıb. Ciddi bir şey yoxdur, amma biz
yenə də yoxlamalar aparırıq.

- Kim?
- Deyəsən, Ravil, soyadını haradasa qeydə almışam.
- Aydındır. Elə bu qədər?
- Yox, elə deyil. Yoxa çıxanın ən yaxın adımı Artur Mişarov olub. Biz onunla iki dəfə söhbət etmişik. Suyuşırın gənc idi. Savadlı, təvazökar. Sən onunla görüşmüsən?

O, bu sualı zahirən laqeyd bir tərzdə verdi, lakin mən qulaqlarımı şəklədim. Bəlkə o, məni aldatmaq istəyir və məhz elə buna görə də, onun hiyləsinə tuş gəlmək olmaz.

- Yox, görüşməmişəm.
 - Dünən onu qətlə yetiriblər, - Slavik mənim gözlərimin içində baxaraq bəyan etdi. Bəlkə mənim özümü ələ verəcəyimi gözləyir?
 - Mən bunu bilirom.
- O, nəyi bildiyimi soruşmadı.
- Bizim Arturla bağlı şübhələrimiz vardı, amma konkret bir şey əldə edə bilməmişik. Dünən isə onu Saf Göləməçələr bulvarındaki hansısa bir evin giriş qapısında qətlə yetirilmiş vəziyyətdə tapıblar.

Belə. Deməli, onlara hələ ki, mənzil haqqında heç nə məlum deyil. Bu, mənə əl verir. Mən keçmiş tələbə yoldaşımı məlumatımı əlverişli tərzdə sata bilərəm.

– Onu kim öldürüb?
– Hələ ki, bilmirik. Onun bu yerdə nə üçün peyda olduğunu da anlamırıq. Onun telefonuna gələn bütün zəngləri yoxlayırıq. Aparatı isə qatillər və ya qarətçilər oğurlayıblar. Pullara isə nədənsə toxunmayıblar. Onun üzərində altı yüzə yaxın dollar olub. Arvadı ona hansısa bir qadının zəng etdiyini və görüş təyin etdiyini söyləyir. İndi biz bu məlumatı da yoxlayırıq.

İndi mən qərara gəlməli idim. İkinci bu cür şansım olmaya da bilərdi. Mənim keçmiş tanışım istintaq qrupunun rəhbəri idi. Mən bu unikal vəziyyətdən istifadə etməyin zəruri olduğunu anladım.

– Deməli belə, - mən Slavikə qətiyyətlə söylədim, - indi sənə onun oraya nə üçün getdiyini nağıl edərəm. Orada nə axtardığını da deyərəm. Orada kiminlə görüşəcəyini də. Sən isə bu işdə mənə yardım edəcəyinə söz verəcəksən.

Razlaşdıq?

- Hansı işdə? – Rındın ehtiyat edə-edə maraqlandı.
- Elə bu işdə. Razısan, ya yox?

– Sənin nə barədə danışdığını bilmirəm. Alnamıram.

Lakin hər zaman sənə yardım etməyə hazırlam, bu, sənə də məlumdur. Əlbəttə, əgər hər şey qanun çərçivəsindədirse.

– Tamamilə qanun çərçivəsindədir. İndi isə kürsündən möhkəmcə yapış və yıxılma. Sən ona dünən axşam kimin zəng etdiyini və görüş təyin etdiyini bilirsənmi?

Slavik masaya yaxın əyləşdi və mənə tərəf əyildi:

– Kim olub?

– Mən...

– Get özünü dola! – Rındın masadan geriyə çəkilərək incidi. – Sənin mənasız zarafatların var.

– Onun telefonunda mənim telefonumun nömrəsi qeyd olunub, - mən aparatımı əlimə alaraq onu Slavikə göstərdim, - bax, bu da mənim telefonum. Mən onu səhərdən söndürmüşəm ki, sənin arxaların məni əldən salmasınlar. Ona mən zəng edib, görüş təyin etmişdim. – Mən Rındinə öz telefonumun nömrəsini diktə etdim.

Onun üzündəki ifadəni görəyдинiz! O, hətta yerindən azacıq qalxdı.

– Dəli olmusan? Axı, sən onunla gecə vaxtı necə görüşə bilərsən? Siz məşuq olmusunuz? Sən orada yaşayırsan?

– Sənin pozğun təxəyyülün var, - mən tələbə yoldaşımı bəyan etdim, - Artur məndən on və ya on beş yaş kiçik olub.

Axı nə üçün, qadın kişi ilə görüşmək istəyirsə, bunu mütləq eşqbazlıq əhvalatı kimi yozurlar? Halbuki mən ailənin vəkiliyəm və hadisələrin gedişi haqda hamidan daha çox məlumatı olan cangüdənlə görüşməyə borcluyam.

– Sən ona görüş təyin etmisən, özün isə görüşə gəlməmisən?

– Gəlmışdım. İndi isə mən sənə hər şeyin, əslində, necə baş verdiyini nağıl edəcəyəm. Əyləş və məni sakitcə dinlə. Amma nəzərə al ki, mən bunuancaq sənə danışa bilərəm, səndən başqa isə heç kimə.

Slavik kürsüyə əyləşdi. Onun üzündəki ifadəni görmək lazımdı!

– Biz görüşəcəyimizə dair razılığa gəlmişdik, - mən izah etdim, - lakin dünən bu söhbətdən əvvəl mən «Yaşıl alligator» gecə klubunda olmuşdum. Strekavinin qohumları, onun arvadının qardaşı Nikolay və onların uzaq qohumu, mənim rəfiqəm Valeriya da orada idi. Lena da bizimlə idi. Axşam biz klubdan çıxdıq və mən Lenanın yanından Artura zəng edib, onunla görüşmək üçün razılığa gəldik. Sonra isə Lenanı evinə qədər ötürüb, Saf Göləməçələrə yollandım. Artur mənə əvvəlcədən giriş qapısının kodunu söyləmişdi. Mən binaya daxil oldum, beşinci mərtəbəyə qalxıb mənzilin zəngini basdım. Sonra bir dəfə də zəng etdim. Bir qədər gözlədim,

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri sonra üçüncü dəfə zəng etdim. Qapını döydüm. Bir qədər gözlədim. Bütün bunlar bir neçə dəqiqə çəkdi. Lakin qapını açan olmadı. Mən yenidən Arturun nömrəsini yıga-yığa pilləkənl aşağı düşməyə başladım, zəngimə cavab verən olmadı.

Aşağı düşəndən sonra qətlə yetirilmiş Arturu gördüm. O, binanın girəcəyində yerə sərilmışdı, görünür, onu güllələmişdilər. Mən qapını açaraq, yardımına çağırmaq üçün küçəyə yürüdüm. Qapı mənim arxamca bağlandı. Lakin mən buna diqqət yetirmədim. Öz maşınıma çataraq, zəng etmək üçün telefonumu əlimə götürdüm. Elə bu məqamda binaya yanında iti olan bir qadın daxil oldu. O, dərhal çıçırdı və onun başına insanlar toplaşmağa başladılar. Mən bir neçə dəqiqə də dayandıqdan sonra, artıq burada heç kimə gərəkli olmadığını anladım. Elə buna görə də maşınıma əyləşərək, oradan uzaqlaşdım.

Mən Rindinə nəzər salmaqla söhbətimi tamamladım. O, asta bir tərzdə başını yırğaladı. Onun üçün bu məlumat ağır sarsıntıya bərabər idi.

- Sən ki vəkilsən, - nəhayət, o, zorla dilləndi, - axı, sən necə gedə bilərdin?
- Əgər sən indi mənə bir o qədər də inanmırsansa, necə düşünürsən, cinayət yerinə gələn milis əməkdaşları mənə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
inanacaqdılar? Bəlkə sən öz həmkarlarına bələd deyilsən?

Mən onlara nə izah edə bilərdim ki? Onlar məni bütün gecəni KPZ-də saxlayardılar. Məni isə yeri gəlmışkən, evdə oğlum ilə ərim gözləyirdi.

– Qətlə yetiriləni Karyakina aşkar edib, - Slavik xatırladı, - onun yanında həqiqətən də, it olub. Onlar həmin qadının baldızıgilə qonaq gediblərmiş və evə də kifayət qədər gec qayıdıblar. Sənin telefon nömrən. Necə düşünürsən, nə üçün qatil aparatı özü ilə götürüb?

– Təsəvvürüm belə yoxdur. Lakin mən sənə gərəkli olacaq məlumatı verə bilərəm. Sən məndən hansı mənzilə qalxdığımı soruşmadın.

– Hansı mənzilə qalxmışan ki? – Rindin mismiriğini salladı. Mənim onun diqqətsizliyini vurgulamağım onun xoşuna gəlməmişdi.

– Strekavinin mənzilinə, - mən səsimi bir qədər qısaraq izah etdim.

O, yenidən yerindən sıçradı. Masanın ətrafında dövrə vurduqdan sonra mənim əyləşdiyim stulu özünə tərəf çevirdi.

– Hansı mənzilə? – Slavik gərginlikdən cingildəyən səsi ilə xəbər aldı. – Orada Strekavinin heç bir mənzili yoxdur. Sən nə danışırsan?

– Onun orada müxtəlif görüşlər üçün nəzərdə tutulmuş şəxsi mənzili var, - mən izah etdim. – Əgər biz səninlə birlikdə oraya baş çəksək, mən sənə onu göstərərəm. Yalnız onun həyat yoldaşına bu barədə bir kəlmə də demə, onun bütün bunlardan xəbəri yoxdur.

Slava mənim ona nə söylədiyimin fərqinə vararaq, mənə baxırdı. Sonra isə qəfildən əyilərək, başımdan öpdü.

– Ağilli qız, – o, vəcdlə dilləndi, – əhsən sənə! Deməli, onun orada şəxsi görüşləri üçün mənzili var? Bax, elə buna görə də Artur oraya belə gec baş çəkib. Afərin, Ksyuşa. Elə indi oraya yollanarıq. – O, köməkçilərini səsləmək üçün geriyə boylandı, sonra isə yenidən mənə müraciət etdi: - Bu mənzildən səndən savayı daha kimin xəbəri vardı?

– Onun katibələrinin, sürücüsü Pyotr Petroviçin, - mən ona hələ ki, Valeriya barəsində heç nə söyləməməyi qərara aldım. Axı, mənim də əlimdə gərək hansısa bir əsas dəlil qalsın. – və qətlə yetirilmiş Arturun.

– Aydındır. – Rindin giriş qapısına yaxınlaşaraq onu açdı. – Hazırlaşın, - o öz əməkdaşlarına göstəriş verdi, – biz indi gedirik. Hər iki xanımcıqazları da özümüzlə götürürük. Onlar yerində karımıza yetə bilərlər.

– Bizim işimiz var, - Esmiranın hiddətli səsi eşidildi.

– Mən isə kurortda dincəlməli idim, - Rindin qəflətən çımxırdı. – Hazırlaşın, bu, xahiş deyil, prokurorluğun göstərişiidir. Dünənki cinayətin törədildiyi yerə gedirik. Cəld olun!

Onuncu fəsil

Biz üç maşında Saf Gölməçələrə yollandıq. Birinci avtomobildə sürücübən başqa Slavik Rindinlə sizin sadiq bəndəniz gedirdi. İkincidə onunla birlikdə inşaat kompaniyasının ofisinə baş çəkən əməkdaşlar ilə bizim özümüzlə birlikdə götürdüyüümüz iki katibə gedirdilər. Ən nəhayət, bizi milis əməkdaşlarının əyləşdiyi avtomobil müşayiət edirdi. Onlar üç və ya dörd nəfər idilər, hamısının da əynində rəsmi paltar var idi. Esmira ilə Lenanın mənə necə baxdıqlarını görəydiniz! Onlar istintaq qrupunun rəhbərinin mənə nə üçün bu cür yanaşdığını heç cür anlaya bilmirdilər. Maşında olarkən mən telefonumu işə saldım və mənim nömrəmə dərhal zənglər ilə məlumatlar axını yağmağa başladı.

Sən demə, məni prokurorluğun işçiləri də axtarırmışlar. Mən Rindinin yanından onun əməkdaşına zəng etdim və Slavikin qəhqəhəsinin sədaları altında ona heç bir yerə

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
qaçmaq niyyətində olmadığımı və Strekavinlər ailəsinin vəkili
olduğumu izah etdim, mən bu əməkdaşı bir qədər incitdikdən
sonra o, mənə iki-üç axmaq sual verdi. Söhbətin mənim
hesabına yazılımasına görə Rındın telefonumu götürüb
əməkdaşına mənim axtarışımı dayandırmağı qəti tərzdə əmr
etdi və özünün məni birinci tapdığını bəyan etdi. Mən dəhşət
hissi ilə Slaviklə rastlaşmayacağım təqdirdə, aqibətimin necə
olacağını təsəvvürümə gətirdim. Yoxsa mən bu kütbeyinlərə
dünən axşam harada olduğumu və nə üçün dörd dəfə qətlə
yetirilən şəxsə zəng etdiyimi necə başa salardım. Rındın
fürsətdən istifadə edərək, Artura daha kimin zəng etdiyini
müəyyənləşdirdi. Sən demə, ona dünən axşam yoxa çıxmış
Strakavinin işi ilə bu və ya digər dərəcədə əlaqəli olan üç şəxs
də zəng edibmiş. Bir dəfə Berta İosifovna, bir dəfə Mariya
Antonovna, iki dəfə isə Nikolay Antonoviç zəng edibmiş.
Buradan isə belə qənaətə gəlmək olardı ki, dünən mənimlə
görüşməzdən əvvəl Artur onlarla söhbət etməyə macal
tapmış. Sonra isə özü Nikolaya zəng edib. Çox maraqlıdır!
Rındın bu zənglərdən hali olan kimi ümidsizliyə qapıldı.
Onlar adı zənglər kimi göründü. Bu, əlbəttə, belə də
görünürdü. Yoxa çıxmış ev sahibinin arvadı, onun qardaşı və
onların əsas maliyyəçisi zəng etmişdilər. Hər şey doğrudur.
Ancaq bu məlumatlar məni qorxutdu. Nə üçün onlar sanki

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bir-biri ilə şərtləşmiş kimi Artura məhz dünən axşam zəng ediblərmiş? Onlardan hansına Artur mənim zəngim barəsində danışıb? Rındın həlak olanın arvadının hansısa iki zəngdən bəhs etdiyini xatırladı. Əvvəlcə guya ki, mobil telefona qadın zəng edibmiş, bu qadın isə zəngin vaxtından göründüyü kimi mən olmuşam. Sonra isə şəhər nömrəsindən kişi zəng edibmiş. Maraqlıdır, görəsən, o, kim olub? Hazırda bunu yoxlayırlar, amma Slava küçədəki avtomat telefondan zəng etdiklərini söylədi.

Arturun üzərində isə mənzilin açarları olmayıb. Belə çıxır ki, onları qatil özü ilə götürüb? Onda belə anlaşılır ki, o, mənzildən və Strekavinin cangüdənində olan açarlardan xəbərdar olub? Hər şey necə də bir-birinə qarışdı! Əgər Artur hamidan onun şefinin belə bir bahalı mənzilə malik olduğunu gizlətməyə çalışıbsa, o halda qatildə nə üçün açarları ələ keçirərək, bu mənzilə daxil olmaq arzusu yaranmasın? Yarım milyon dollar – heç də pis məbləğ deyil...

Mənə Viktor zəng etdi və bu gün adı günlərdən çox yubanacağıını söylədi, vacib görüşü olduğunu bildirdi. Sonra isə Mariya Antonovna zəng edərək, axşam ona baş, çəkməyimi xahiş etdi. Xülasə, mənim telefonum dayanmadan zəng edirdi.

- Necə də məşğul adamsan, - Slavik mənim telefon söhbətlərimi dinləyərək təəccübləndi.

Biz Saf Gölməçələr bulvarındakı evə yetişdik, milis
əməkdaşları hər ehtimala qarşı giriş qapısının ətrafına
dağılışdırılar, biz isə bu giriş qapısından içəri daxil olduq. Hər
iki qadın içəri daxil olmaqdan açıq—aydın qorxurdular, lakin
mən Esmiranın Lena ilə müqayisədə daha inamlı
göründüyüünü hiss etdim. Bəlkə o, burada olub? Rindin və
onun əməkdaşları ilə birlikdə biz beşinci mərtəbəyə qalxdıq.
Strekavinin mənzilinin etibarlı kilidli çox yaxşı seyf qapısı
vardı. Rindin kiməsə zəng edib, əsəbi bir tərzdə
mütəxəssislərin göndərilməsini xahiş etdi.

Biz onları pilləkənin başında gözləyənə qədər mən astadan
qadınlara müraciət etdim:

- Siz burada olmusunuzmu?
- Xeyr, - Lena dərhal dilləndi, - heç bir zaman
olmamışam.

Esmira isə yalnız ciyinlərini çəkdi. Yəni, necə
istəyirsinizsə, elə də başa düşün.

- Siz baş müstəntiqlə tanışsınızmı? – Lena səbirsizliklə
soruşdu.
- Biz onunla birlikdə oxumuşuq, - mən izah etdim, - bir
kursda. O, hətta mənə pərəstişkarlıq etməyə də cəhd göstərib.

Hər iki qadın gülümsədi. Nəhayət, onlar mənim nə səbəbdən birinci maşında aparıldığımı və Rindinin nə üçün mənə belə ehtiramla yanaşdığını anladılar.

- İndi mütəxəssis gələcək. Deməli, sizdən heç biriniz bu mənzildə olmamışınız? – mən sualımı təkrar etdim.
- Yox, - Lena təsdiq etdi.
- Yox, - nəhayət, Esmira da dilləndi. Mənə nəzər saldıqdan sonra əlavə etdi: - Əlbəttə, yox, mənim cavabım yalnız bu cür ola bilər.
- Mənzilin açarları sahibindən savayı daha kimdə ola bilərdi? – Slava maraqlandı.
- Arturda, - Lena öz fikrini bildirdi, - yalnız onda.
- Bəs sürücülərdə necə?
- Yox. Vadim Yevgenyeviç öz mənzilinin açarlarını sürücülərə verməzdı. Bu, istisna olunur.
- Buranın elə bir qapısı var ki, biz onun açılmasını hələ uzun müddət gözləməli olacaqıq, - Rindin qeyzlə dilləndi. – Yaxşı, qızlar, gəlin boş-boşuna əlləşməyək. Sizi indi geri qaytarıb, dindirmə protokolunu tərtib edəcəklər. Elə sizin ofisinizdə. Artur Mişarov və onun sizin bossunuzla hansı münasibətdə olduğuna dair bildiklərinizi söyləyin. Tamamilə hər şeyi. Ümumiyyətlə, sizin bu oğlanla işiniz haqqında olan

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bütün təfərrüatları. Aydındırı? İndi sizi geri aparacaqlar.

Mənim sizdən bir ricam da olacaq. Əgər kimsə həlak olan barəsində sizdən nəsə soruşsa, sizin heç nədən xəbəriniz yoxdur. Razılaşdıq?

Onlar birlikdə başlarını yırğaladılar və Rindinin əməkdaşlarından biri ilə buranı tərk etdilər.

– Bax, beləcə köpəksayağı ömür sürürük, - Slava şikayətləndi, - xüsusisi işlər üzrə baş müstəntiq olsam da, pilləkənin başında dayanıb bu kilidlər üzrə mütəxəssisin nə vaxt peyda olacağını gözləmək məcburiyyətindəyəm.

Semyon, bizə su gətir!

Onun əməkdaşı lifti gözləmədən pilləkənlə üzü aşağı götürüldü. Biz ikilikdə qaldıq.

– Bəlkə səndə açar ola? – Rindin qəfildən xəbər aldı. – Bəlkə sən onları dünən təsadüfən özünlə götürmüsən?
– Sən tezliklə öz-özündən də şübhələnməyə başlayacaqsan, - onun telefon barəsində də xatırlayacağını anladığım üçün öz-özümə dedim. Məhz elə buna görə də, mən vəziyyətin gedişinin tələb etdiyindən daha çox əsəbiləşdim. – Sənin, həqiqətən də, axmaq peşən var.

– Mən zarafat etdim, - o, barışdırıcı tərzdə izah etdi. – Lakin nə üçün qatil açarla telefonu özü ilə götürüb? Xüsusilə də, telefonu. Bu, ümumiyyətlə, anlaşılmazdır. Axı o,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri açarlardan istifadə edə bilməzdi. Belə çıxır ki, sənin də Artura zəng etdiyin məqamda telefon artıq qatilin əlində imiş.

- Ola bilər. Amma zənglərimə cavab verən olmadı.
- Özün yoxlaya bilərsən.
- Artıq yoxlamışıq. Sən həqiqətən də, ona dörd dəfə zəng etmişən və o, son iki zəngə cavab verməyib. Ekspert-pataloqoanatomların fikrincə, onun qətlə yetirilməsinin mümkün hesab edildiyi elə həmin məqamda. Kseniya, sənin dəmir kimi möhkəm alibin var, amma bu, bizim işimizi yüngülləşdirmir.
 - Lakin məni sakitləşdirir.
 - Bəlkə o, kiməsə öz səfəri haqqında məlumat verib? – Rindin düşünməkdə davam etdi. – Səndən başqa bu, Nikolay Antonoviçə, Mariya Antonovnaya və həmin Berta İosifovnaya məlum ola bilərdi. Bir də əgər Artur zəng edibsə, bizə tanış olmayan bir kişiyə.
 - Lenaya də məlum ola bilərdi, - mən ona yardım etdim, - o, mənim yanımıda oturmuşdu və mənim Arturla necə razılığa gəldiyimi eşidirdi. Bir də Valeriya. O, Popovların qohumu, onların əmisi nəvəsi, mənim sə rəfiqəmdir. Dünən o, bizimlə birlikdə idi. Bu da sənə şübhəli bilinən şəxslərin əhatə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri dairəsi. Lakin Arturu nə səbəbdən qətlə yetirməli idilər? Bunu kim edə bilərdi?

- Əgər bunları bilsəydim, indi şəhər prokuroru idim, - Rındin qəzəbli tərzdə dilləndi, - lakin biz onları hər ehtimala qarşı yoxlayacaqıq. Bəlkə onlar Strekavinin cəsədini də elə bu mənzildə gizlədiblər? Təsəvvür edirsənmi, biz həlak olmuş iş adamının cəsədini burada tapsaq, necə əla olar? İşin yarısının həll olunduğunu fərz edə bilərik.
- Güman etmirəm, - mən ehtiyatla etiraz etdim, - burada elə qoxu olardı ki! Axı, bu hadisədən yeddi, hətta səkkiz gün keçib. Hava da istidir. Qoxunun necə yayılacağını təsəvvürünə gətirə bilərsənmi?
- Yaxşı, məni sıxma-boğmaya salma. Bunu mən sadəcə, nümunə xatırınə dedim. Burada cəsədi bir və ya iki gün saxlaya bilər, sonra isə şəhərdən kənara apararaq, basdırardılar.
- Onda belə bir qənaətə gəlmək olar ki, qatillər Strekavinin şəxsi evinə onunla birlikdə daxil olublar. Sən buna inanırsanmı?
- Səninlə söhbət etmək qeyri-mümkündür, - Rındin qeyzləndi, - mən yalnız mülahizə yürüdürüəm, sənsə dərhal mənə etiraz edirsən.

- Mən sənin versiyalarını təkzib etməklə, sənə dəm tutmağa çalışıram. Onların möhkəmliliyini yoxlayıram.
Təşəkkür də edə bilərdin.
- Mən hələ sənə öz təşəkkürümü bildirəcəyəm.
Cinayətin törədildiyi yerdən qaçmışan. Əgər sən əvvəlcədən çıçırib – bağırsayıdın və ya yardım istəsəydi, qatili ehtimal ki, tutmaq mümkün olardı.
- Bircə bu çatmırdı! Sən özünü bir saniyəlik də olsa, mənim yerimə qoy. Mən gecə vaxtı sakinlərindən heç birini tanımadığım yad evə gəlirəm və önümüzə uzanılı qalan cəsədi aşkar edirəm. Mənim necə qorxduğumu təsəvvürünə gətirə bilərsənmi? Mən qatilin yaxınlıqda olduğunu düşünürdüm. Məhz elə buna görə də, maşınınma tərəf götürüldüm. Yalnız buradan zəng etmək istədim. Amma onu artıq qoca arvad aşkar etmişdi. Əgər mən dərhal getsəydim, yanında köpəyi olan bu yaşlı qadını görmüş olmazdım. Əgər mən burada olmamışsam, onda bütün bunlar mənə haradan məlumdur?
- Yaxşı, xoda düşmə. Mən sənə inanıram.
Semyon bizə iki kiçik su butulkası gətirdi və biz pilləkənin başında dayanaraq, iki əyyaş kimi suyu başımıza çəkdik.
- Sizin mütəxəssisiniz nə vaxt gələcək? – Rindin əsəbi tərzdə maraqlandı.

- O, artıq buradadır, - Semyon məruzə etdi, - indi yuxarı qalxır.
- Cəld olsun! – Slavik onu tələsdirdi. – Mən artıq bir saatdır ki, gözləyirəm.

Lift yuxarıya doğru hərəkət edirdi. Beşinci mərtəbədə o dayandı və qapının layları açıldı. Mənə tanış olmayan milis podpolkovniki ilə liftdən orta boylu, başında papaq, əynində isə yağlı pencək olan bəstəboy adam çıxdı. Boyu metr yarımdan bir qədər hündür olardı. Ensiz sıfəti, balaca gözləri, uşağın əllərini xatırladan əlləri vardi. Əllərində kiçik çamadan tutmuşdu.

- Sizin mütəxəssisiniz budur? – Mənim təəccübdən gözlərim bərələ qalsa da, Rindin artıq mənə diqqət yetirmirdi.
- Salam, Aristarx Polikarpoviç, - o, nəzakətlə dilləndi və əlini mütəxəssisə uzatdı. – İşləriniz necədir?
- Təşəkkür edirəm, yaxşıdır.
- Bu qapını aça bilərsinizmi? – Slavik kilidləri ona göstərdi.

Mütəxəssis bir kəlmə də söyləmədən qapıya yaxınlaşdı və kilidləri diqqətlə nəzərdən keçirməyə başladı. Sonra isə mənim əvvəller heç bir zaman görmədiyim hansısa anlaşılmaz kilidaçınları çıxardı.

– Yəni aça biləcək? – mən kifayət qədər ucadan soruşdum, lakin Rindin qəfildən qolumu dartdı.

– Dəli olmusan? – o, qəzəbli tərzdə piçıldadı. – Belə ucadan danışmağa cürət belə etmə. Əks təqdirdə o, inciyib gedər. Sən heç onun necə mütəxəssis olduğunu bilirsənmi? Moskvada yaxşıların yaxşısıdır. Onun yanına Praqadan, Çikaqodan, Liondan peşəkarlar ustalığını öyrənməyə gəlirlər. İndi özün görərsən.

Naməlum şəxs öz kilidaçanlarını balaca əlləri ilə bir-bir gözdən keçirdi, sonra isə onlarla nəsə etdi. Birinci, ikinci, üçüncü çıqqılıtı eşidildi. Bir dəqiqədən sonra qapıdakı üç kilidin üçü də açıldı. Aristarx Polikarpoviç çevrilərək, mənə baxdı.

- Qapı açıqdır, - dedi və onu balaca ovucu ilə itələdi.
- Təşəkkür edirəm, - Rindin təsirli tərzdə cavab verdi, - siz bizə çox kömək etdiniz.
- Dəyməz, - adamçığaz öz çamadanını yiğişdirməgə başladı.

Biz Rindin və Semyon ilə birlikdə mənzilə daxil olduq. Mən mat qalmışdım. Əsil burjuylar belə yaşayırmış. Kimsə mənim də kasib olmadığımı söyləyə bilər. Əlbəttə, kasib deyiləm. Bir neçə min dollar məvacib alıram, istənilən ölkənin

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
ölçüsünə görə, bu, heç də pis deyil. Ərim də zəngindir,
Amerika senatoru kimi qazanır. Yalnız Moskva üçün bu, orta
zənginlikdir. Orta zənginlikdən bir qədər yüksək. Bizim
qazandığımız pullara bir o qədər də çox əl-qol ata bilməzsən.
Əlbəttə, bizim heç bir şeyə ehtiyacımız yoxdur, restorana baş
çəkir, özümüzə əyin-baş alırıq. Lakin bu, elə bu qədərinə
kifayət edir. Mənzili belə təchiz etməyi biz heç bir vaxt
bacarmazdıq. Burada mebel sıfarişlə düzəldilmişdir.
Dördotaqlı mənzil üçotaqlı edilib. Ən böyük otaq – sahəsi qırx
metrə qədər olan yataq otağıdır. Otağın ortasında çarpayı
qoyulub, onun bənzərinə mən yalnız Versalda təsadüf
etmişəm. Örtük ilə birlikdə üç metrin üç metrə nisbətində.
Əsil krallara layiq çarpayıdır. Mən Strekavinə burada necə xoş
olduğunu düşündüm və hətta məmnunluqdan zaridim da.

Qonaq otağında biz dəridən hazırlanmış ağ rəngli
yarımdairəvi divanla müxtəlif künclərində səsgücləndiricisi
olan iri televizoru - əsil ev kinoteatrını gördük. Nəhayət,
kompüter, faks, kseroks, printer, noutbuk və ümumiyyətlə,
işləmək üçün gərəkli olan hər bir avadanlıqla təchiz olunmuş
kiçik otağa daxil olduq. Lakin ətrafdə bircə dənə də olsun
kitab nəzərə çarpmırıdı. Yeri gəlmışkən, əgər belə bir ömür
sürə bilərsənsə, kitablar nəyə lazımdır? Bəzi hallarda mən
insanın vicdansız, həyasız və hər yerdə özünə yol açan

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri olmasını bilə-bilə kitablara ümimiyyətlə, ehtiyac

duyulmadığını düşünürəm. Bəlkə daxilimdə adı paxıllıq hissi dil açır? Axı, Strekavin belə bir şərait yaratmağı bacarıb. Bu mənzilin dəyəri dörd yüz və ya beş yüz deyil, yeddi yüz min dollara bərabərdir. Bəlkə bundan da çox. Mən öz keçmiş kurs yoldaşımı nəzər saldım. Onun üzündəki biçarəlik ifadəsini görmək lazımdı! Ola bilsin ki, o da bu məqamda heç bir zaman belə bir mənzildə yaşamayağım düşünürlər.

- Deməli, onlar belə ömür sürürlər, - Semyon bir qədər ehtiramla dilləndi.
- Bizim onlara belə imkan verdiyimiz üçün belə ömür sürürlər, - Rindin ona tərəf çevrildi. – Bütün bunlar oğurluq mallardır.
- Sən ki onun sizdə şübhəli bilinən şəxs kimi qeydə alınmadığını söyləyirdin, - mən keçmiş kurs yoldaşımı xatırlatdım.
- Bizim işimiz üzrə qeydə alınmayıb, - o, dəqiqləşdirdi, - digər işlər üzrə ehtimal ki, digərləri kimidir. Bir neçə il ərzində milyonlarla dollar qazanmaq mümkün deyil.

Mən mübahisə etməyin gərəksiz olduğunu düşündüm və vanna otağına keçdim. Orada quraşdırılmış cakuzini görəydiniz! Mənzil sadəcə, qonaq qəbul edilməsi üçün düzəldilmişdi. Daha dəqiq desək, qadınların qəbul edilməsi

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri üçün. Vadim Yevgenyeviç necə də qoçaqdır! Mənzilini gör bir necə təchiz edib! Güman ki, mən də burada ona etiraz edə bilməzdəm. Amma məni kim buraya çağırardı? Onun, ehtimal ki, hündür və irisinəli sarışınları olub. Mənim yaşimdə, ağır arxmax, bir qədər sallaq döşlərim və ombamdakı sellülitlərlə məni belə bir mənzilə dəvət belə etməzdilər.

Vanna otağını nəzərdən keçirə-keçirə, bu barədə Viktora danışacağımı düşündüm. Məhz nə istədiyimi ona izah edəcəkdir.

Vanna otağından çıxan kimi mən yenə də əvvəlki kimi Slavikin narazı siması ilə üzləşdim. Nə etmək olar, həyatda zəngin evlərə baş çəkməyin eks təsir göstərdiyi insanlar da var. Prokurorların Xodorkovski və ya Abramoviçə necə nifrət bəslədiklərini təsəvvürümə gətirirəm. Onlar üçün bütün bu oliqarxlar – onlara qarşı meydan oxunmasına bərabərdir. Bu gənc oğlanlar onların hər növ dılğırları – quḍurları, ogruları və qarətçiləri tutmalarına qədər özləri üçün milyardlar qazanmağa müvəffəq olublar. Hüquq-mühafizə orqanlarının bütün işçilərinin oliqarxlara necə nifrət bəslədiklərini təsəvvür etmək belə dəhşətlidir! Rindinə nəzər saldıqda, bizdə hələ uzun müddət ərzində bütün zənginlərə qarşı sınıfı nifrətin qoruyub saxlanılacağına açıq–aydın tərzdə anladım.

– Briqadəni çağır, qoy burada hər şeyi alt-üst etsinlər, - Slavik qəzəbli tərzdə əmr verdi, - qoy buranı sonuncu vintə qədər araşdırıb, yoxlasınlar. Nə dediyimi başa düşdün?

Əlbəttə, Semyon onu çox gözəl başa düşürdü. Bu mənzili darmadağın etmək, ona maksimal zərər yetirmək lazım idi. Belə bir gözəlliyin kiməsə çatmasına yol vermək olmazdı. Semyon bunun üçün əlindən gələni edəcək: burada hər şey qırılacaq, murdarlanacaq, alt-üst ediləcək. Mənim hətta bu mənzilə heyifim də gəldi, sanki naməlum qarətçilər qız uşağına təcavüz edəcəkdilər.

– O, buraya çoxdandır ki, baş çəkməyib, - mən heç olmazsa, bu gözəlliyi qorumağa cəhd etdiyim üçün bəyan etdim.

- Haradan bilirsən? – Rindin təəccübləndi.
- Toz, - mən iş otağındakı masaya işarə etdim.

Pəncərələrə yaxşı şüşə bağlamaları salınsa da, onun üzərinə yüngül toz təbəqəsi qonmuşdu. Görünür, burada artıq iki və ya üç həftə olardı ki, yır-yığış edilmirdi. Ola bilsin, İsveçrəyə yollanan Vadim Yevgenyeviç açarları da özü ilə götürməli olub. Yaxud Artura mənzilə hətta süpürgəçiləri belə buraxmamasını əmr edib.

Lakin Slavik mərhəmət göstərmək istəməyəcək.

– Hər ehtimala qarşı yoxlayın, - o, əmrini təkrar etdi, - və bütün barmaq izlərini də götürün. Görək burada kimlər olub. Onun arvadına bu sevimli yuva haqqında nəsə məlumdurmu?

– Yox, - mən dilləndim, - bunu ona demək lazım deyil.
– Mütləq deyəcəyəm, - Rindin intiqam hissi ilə vəd etdi, - qoy ərinin hansı əməllərlə məşğul olduğundan bilsin. Məhz harada məşğul olduğunu da. Qoy öz əri haqqında hər bir şeydən xəbərdar olsun. Onu az sevər, bu, onun xeyrinədir...

Mən bu qəddar, xəbis və lət insana artan qüssə hissi ilə nəzər saldım. Bu, mənim kurs yoldaşım Slavik deyildi. İndi mənim qarşısında həyatda ondan daha çox şeyə nail olan kəslərə nifrətlə yanaşan baş müstəntiq Rindin dayanmışdı. Nifrətlə yanaşan və qibə edən. Hətta düşündüm ki, nə yaxşı biz onunla elə birinci kursdan ayrılmışıq. Əks təqdirdə, mən yanımda belə bir qəzəbli varlığa tab gətirməli olardım.

On birinci fəsil

Slavikdən ayrıldım və mən ifadəmi rəsmiləşdirmək üçün mütləq prokurorluğa baş çəkəcəyimə söz verdim. Onlar hamısı dağılışandan sonra mən təklikdə qaldım və yalnız indi maşınınım Rindin ilə onun dəstəsinin yollandıqları inşaat

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri kompaniyasının ofisinin yaxınlığında olduğunu xatırladım.

Lakin mən onlardan təcili ayrıılmağa elə tez bir şəkildə sağıllaşmağa çalışdığimdən bunu da tamamilə unutmuşdum. Onlar isə şübhəsiz ki, məni heç olmazsa yaxınlıqdakı metroya qədər ötürməyi ağıllarına belə gətirməmişdilər.

İndi ətrafa nəzər salmaqla mən hansı tərəfə gedəcəyimi həyəcanla xatırlamağa çalışırdım. Aha, deyəsən, o tərəfə getməliyəm. Ora «Turgenevsk» metrostansiyasıdır, ikincisi isə artıq çoxdan «Saf Gölüməçələr» adlandırılır. Bəli, elədir. Mən bu istiqamətə doğru addımladım. Hava yaxşı idi, xeyli vaxtim var idi, heç bir yerə tələsmirdim, başlıcası isə baş verənləri götür-qoy etmək istəyirdim.

Əvvəlcə Vadim Yevgenyeviç yoxa çıxdı, sonra isə onun cangüdənini qətlə yetirdilər. Bu iki fakt arasında bir əlaqə varmı? Sözsüz ki, var. Sakit ol, Kseniya, mən bir qədər dartındım, bu əlaqəni tapmaq lazımdır. Birinci variant. Fərz edək ki, Arturun öz şefinin oğurlanmasında əli var. O zaman hər şey mətiqəuyğundur. Kimsə Arturun mənimlə gizli görüşmək istədiyini öyrənir və onun çərənçilik etməməsi üçün cangüdəni qətlə yetirmək qərarına gəlir. Bu, doğrudur. Lakin bu variantda həmin kimsə bizə çox yaxındır və faktiki olaraq mənim bələd olduğum, tanış olduğum kəslərdən biridir.

İkinci variant. Əvvəlcə Strekavini, onun ardınca isə cangüdənini qətlə yetirdilər. Nə üçün? Artur hansı sırrı aça bilərdi? Yalnız birini. O, Vadim Yevgenyeviçin kimin tərəfindən aradan götürülməsinin sərfəli olduğunu bilirdi. Bu variant bir o qədər də anlaşılan olmasa da, lakin ehtimal ki, daha realdır. Oğrular bu qədər keçən müddət ərzində susa bilməzlər. Onlar artıq çoxdandır ki, o adamı öldürüb'lər və girov almaqda da maraqlı olmayıblar. İndi isə iki nəfər – iş adımı ilə onun cangüdəni qətlə yetirilmişdir. Nəyə görə?

Nəhayət, ən fantastik üçüncü variant. Prokurorluğunun hansısa bir fırıldaqçılıqla bağlı cinayət işini açdığından xəbər tutan Strekavin, onu əlbir olmaqda mühakimə etmələrini gözləmədən yoxa çıxməq qərarına gəlib. Yoxa çıxması səhnəsini təşkil edib. Bu, gözəl variantdır, lakin çox təhlükəlidir. Arturun mənimlə görüşmək istədiyindən xəbər tutan kimi, onu aradan görməyi qərara alıb. Bu, məntiqə uyğundur. Yalnız o zaman açarların nə üçün itdiyi məlum olur. Yalnız bu, çox qəddar variantdır – arvadı ilə qızını bu cür masqaraya qoymaqla. Axı, onlar iztirab keçirirlər. Yox, Strekavin miqyasında olan sanballı iş adımı özünün yoxa çıxmasını təşkil edə bilməz. Şayiələr biznesə prokurorluğun istənilən yoxlaması ilə müqayisədə daha çox

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri zərər yetirmiş olur. Məntiqə uyğundurmu? Hətta daha çox uyğundur.

Mən bulvar boyunca addımlayır və özümü danlayırdım. Normal variant düşünmək əvəzinə, mən özüm özümü təkzib etmişdim. O biri cinahdan başlamağı qərara aldım. Fərz edək ki, Strekavin həmişəlik yoxa çıxıb, Arturu isə təhlükəli şahid kimi qətlə yetiriblər. Arturun ölümündə kim maraqlı ola bilər? Yox, belə deyil. Mən kimin maraqlı olduğunu bilmirəm, hələ ki, çox cüzi məlumatə malikəm. Kimin maraqlı olduğunu isə mən müəyyənləşdirməyə cəhd göstərə bilərəm.

Beləliklə, şübhəli bilinən şəxslərin əhatə dairəsi. Birinci yerdə mənim rəfiqəm Valeriya dayanır. Bəli, bəli! Valeriya, əzizim, bağışla, lakin bu sənsən. Sənin əleyhinə çoxlu faktlar mövcuddur. Birincisi, sən nədənsə öz görüşlərinin məqsədi haqqında qohumuna bir kəlmə də söyləmədən, nədənsə gizli surətdə ərinə baş çəkmisən. İkincisi, heç kimə bir kəlmə belə söyləmədən barəsində unutduğun bu mənzil, məhz sənin yardımın sayəsində alınıb. Nə öz əminəvənə, nə onun qardaşına, nə də mənə, öz yaxın rəfiqənə bir kəlmə də deməmisən. Üçüncüsü, sən mənim Artur ilə görüşə gedəcəyimdən xəbərdar idin. Yaxud xəbərdar ola bilərdin. Dayan, dayan! Mən necə də axmağam! O axşam iki dəfə Nikolay Antonoviçin telefonundan zəng ediblər. Lakin o,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
əzilmiş dodağı ilə danışa bilməzdi, bu tamamilə dəqiqdır.

Deməli, onun telefonundan onun maşınının sükanı arxasında oturmuş Valeriya istifadə edibmiş. Nacinsə bir bax! Elə Artur da ona zəng edibmiş. Hər şey üst-üstə düşür. Deməli, Arturun qətlini o təşkil edib.

Mən özümü sakitləşməyə, qaçmamağa və addımlarımı daha da yavaştımağa məcbur etdim. Nə üçün Valeriya Arturun qətlində maraqlı olub? Fərz edək ki, o, Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxmasında təqsirli olub. Valeriya onunla hansısa bir iş aparmış, onun gizli hesabları, alınmış mənzili barəsində məlumatı olmuşdur. Valeriya onun yoxa çıxmasında, sonra isə açarları əldə edərək, mənzili rastına düşən müştəriyə satmaq məqsədilə Arturun ölümündə də maraqlı ola bilərdi.
Çatışmayan sənədləri saxtalaşdıraraq, lazımı sənədləri toplamağa qadir olan şəxs Valeriyadır. Deməli, bu, odur?

İlahi, özüm özümü diksindirdim, axı o, artıq gör neçə ildir ki, mənim rəfiqəmdir! Əlbəttə, o, müştəriləri aldada bilər, bu, onun işidir. Lakin qətlə əl atmaq... Bəlkə, mən ona tamamilə bələd deyiləm? Çox böyük pul müqabilində onun riskə getməyəcəyinə zəmin dura bilərəmmi? Axı o, çox şeyi məndən gizlədirmiş.

Sentyabr ayının ikisi idi və küçədə qızmar isti var idi. Mən çantamdan yaylığını çıxararaq, üzümü sildim. Valeriyadan

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri savayı daha kim? İkinci şübhəli bilinən şəxs sözsüz ki, onun həyat yoldaşının qardaşı Nikolaydır. Onu hər zaman ikinci rolda olmaq, özünü «ayaqüstüyük edən oğlan» kimi hiss etmək, özünü hər zaman bacısının ərindən asılı vəziyyətdə saxlamaqda bezdirə bilərdi. Onun cinayət törətməyə qərarlı olmasını məntiqi cəhətdən fərz etməyə dəyərmi? Qərarlı ola bilərdi. Əgər o, «Yaşıl alligator»da dava–dalaşa girişməkdən qorxmayıbsa, deməli, o, cəsurdur. Lakin Nikolay öz hərəkətinin nəticəsini anlamağa borclu idi. Bacısı qızı atasız, bacısı isə ərsiz qalacaq. Başlıcası, o özü də belə bir ciddi iş adamının dəstəyini itirəcək. Mənfilər müsbətlərdən daha çoxdur. Mən Nikolayın şübhəli bilinən şəxslərin siyahısından kənarlaşdırılmasının mümkün olduğunu düşündüm.

Lena, ya da Esmira. Onların hər ikisi mənzildən hali imişlər. Hər ikisi şeflərinin oğurlanmasını təşkil edə bilərdi. Adətən, katibələr öz rəhbərləri haqqında onların arvadlarından çox şey bilirlər. Lakin onlar nə üçün bunu etməyi qərara alıblar? Axı onlar çox yaxşı işi itirə bilərlər. Lenanın dostu sonuncu mərhələdə olan narkomandır, deyəsən, Slava Rindin belə deyirdi. Əlbəttə, belə bir insan pul xatırınə hər nə desən edər. Əgər Lena dostuna narkotik maddələr almaq üçün gecə klubuna baş çəkməkdən ehtiyat etmirə, o halda o, daha ciddi məsələni təşkil etməyə də qadir ola bilər. Onun narkotik

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
maddəyə pulu haradandır? Strekavin ona nə qədər yaxşı
məvacib versə də, o, narkotik maddə almağa çatmadı. Bank
sahibinin oğlu da, çox güman ki, kasib deyil, lakin onun atası
ona pul verməyə də bilər. Bunu dəqiqləşdirmək lazımlı gələcək.
Lena vaxtı uzatmaq üçün məndən qəsdən onu evə aparmağımı
xahiş edə bilərdi. Yox! Bu, sarsaqlıqdır. Mən özüm ona yola
salmağı təklif etmişdim. Amma yenə də, yenə də... Onun şəfi
ilə intim münasibətləri olub, belə olan təqdirdə isə qadın onun
şəxsi həyatına müdaxilə etmək hüququna malik olduğunu
düşünür.

Sonra kim? Esmira. Maraqlı şəxsiyyətdir. Hüquq elmləri
namizədi, MDU-da müdafiə edib nifrət etdiyi ortağı ilə
birlikdə katibə vəzifəsində çalışır. O, şefini öz ailəsindəki
uğursuzlaqlarda təqsirli bilerək, ona nifrət bəsləyə bilərdi.
Lakin Strekavini öldürmək nəyinə gərək idi? Nə üçün? Bunun
nə mənası var? Yalnız öz intiqamını təmin etmək üçünmü?
Özünün gerçəklənməyən heysiyyatını qane etmək üçünmü?
Bilmirəm. Bunu anlaya bilmirəm.

İş adamının arvadı. Maşa və ya Mariya Antonovna.
Əlbəttə, bu gün onunla bir daha söhbət edərəm. Lakin o,
ərinin vəfat etməsi ilə tamamilə hər şeyi itirəcəyini aydın
tərzdə başa düşür. Odur ki, onu var qüvvəsi ilə axtarış
tapmağa çalışır. Məhz elə buna görə də, mənə istənilən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məbləği ödəməyə hazırlıdır. Digər detektivlərə də, həmçinin.

Bir neçə gün sonra onun ən nümunəvi fərdi detektivləri işə götürəcəyinə də şübhə etmirəm. O, mənim bu işi araşdırmağımı gözləməkdən bezəcək.

Bəs onda bu iş adamının yoxa çıxmásında kim maraqlı olub? Nə üçün Arturu qətlə yetiriblər? Bu qətlə törətməyə sövq edən nə olub? Mənim zəngim, bu, artıq məlumdur. Lakin onu nə üçün qətlə yetiriblər? Axı o, nədən xəbərdar ola bilərdi? Yaxud nəyi bilirdi? Onun arvadının yanına şübhəsiz ki, getmək olmaz, o, hal-hazırda xəstəxanadadır, özü də belə bir vəziyyətdə. Mən ondan heç nə öyrənə də bilmərəm. Mən artıq demək olar ki, metrostansiyaya çatmışdım, lakin yenidən addımlarımı yavaşıldımdı. Vadim Yevgenyeviçin əsas maliyyə məsləhətçisi adlandırdıqları daha bir qadını xatırladı. Berta İosifovnaya onun maliyyə problemləri barədə hər şey məlum idi, o, Artura hər işdə yardım edirdi. O da Artura onun qətlə yetirilməsindən əvvəl zəng edibmiş. Axı mən bunu necə unuda bilərdim? Lenaya zəng edib ondan mənə bir daha buraxılış vərəqəsi yazdırmasını xahiş etmək lazımdır. Mən bu «maliyyə dühası» ilə təcili görüşərək, söhbət etməyi özümə borc bildim.

Metro stansiyasına düşməklə mən artıq uzun illərdir ki, nəqliyyatın bu növündən istifadə etmədiyimi düşündüm. Hər

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
halda maşın aldiğim vaxtdan etibarən. Yaxşı ki, xırda pulum
vardı. Mən bilet aldım. Mənə bir gedişlik bilet satan kassir
qadının üzünü görəydiniz. Yaxşı ki, mən qafqazlılar sayağı
görünüşə malik deyiləm, yoxsa məni terrorçu zənn edərdi.
Turniketdən keçib eskalatorla aşağı düşdüm.

Mən bir səra dünya ölkələrində olmuşam, lakin heç bir
yerdə belə gözəl metro ilə rastlaşmamışam. Sonra isə Sovet
hökumətinin abırını alırlar. Qoy əvvəlcə dünyanın hansısa bir
yerində bizim metromuz kimi metro tiksinlər. Baxmayaraq ki,
Sovet hökumətinin mənə şəxsən heç bir yaxşılığı dəyməyiib,
mənim iki qohumumu isə hətta düşərgəyə yollayıblar. Lakin
mən yenə də ədalət naminə danışıram. O zamanlar çox yaxşı
şeylər var idi. Pionerə də, oktyabryata da məni təntənə ilə
qəbul etmişdilər. Məni komsomola qəbul edəndə necə də
həyəcanlanırdım! Təəssüf olsun ki, bütün bunları mənim
oğlum görmədi. Bir qədər təəssüf.

Mən vaqona daxil olub, küncdə özümə yer elədim. Dörd
stansiyadan keçməli idim. Ətrafa çoxlu adam toplaşmışdı.
Guya günortadır, ən qızğın iş vaxtı deyil, amma nədənsə
vaqonda çoxlu insan var. Mənimlə birlikdə içəri təqribən
mənim yaşimdə olan yaylıqlı bir qadın daxil oldu. Onun
mehriban, yorğun çöhrəsi var idi, əlində isə kiçik təsərrüfat
çantası tutmuşdu. Mənim yanımıza isə güllü paltarlı kök qadın

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri çökdü və məndən hansısa bir stansiyaya necə gedəcəyini xəbər aldı. Onun ağızından nəsə bir dəhşətli qoxu gəlirdi və mən ixtiyarsız olaraq üzümü bu «rayihədən» kənara çevirdim. Lakin qatar yerindən tərpənməyə macal tapmamış mənim güllü paltarda olan qonşum dərhal ucadan narazılığını bildirdi:

– Bu nədir belə? Siz bir bu xanıma baxın! Belə bir görünüşdə də metroya daxil olarlar? Nə üçün onu buraya buraxıblar?

Vicdanım haqqı, mən onun yaxınlığında dayanmış və qulaqları, dodağı və göbəyi metal sırgalar ilə deşilmiş qızçığazı nəzərdə tutduğunu düşündüm. Qızçığazın on altı yaşı olardı. O, sırğanın parıldatdığı dilini bu xalaya göstərdi. Lakin mənim qonşum heç cür sakitləşə bilmir və başqa tərəfə işaret edirdi. Sən demə, onu mənimlə birlikdə vaqona daxil olan yaylıqlı gənc qadın hiddətləndirmişdi.

– O, terrorçu ola bilər, - qonşu qadın inildəyirdi. – Qatarı saxlamaq və onun üst-başını yoxlamaq lazımdır.

Bu kəlmələrdən sonra hamı bu qadından kənara sıçradı. Lakin mənim hay-küçü qonşum bağırmaqdə davam edirdi. Kişi lərdən hansısa kütləni itələyə-itələyə başında yaylığı olan qadına yaxınlaşdı və əlini ona tərəf uzatdı. Qadın itaətkarlıqla öz çantasını ona verdi. Bu məni çox coşdurdu.

- Dayanın, - mən yerimdən qalxdım. – heç utanırsınızmı? Belə etmək olmaz. Onların hamısının terrorçu olduğundan şübhələnmək olmaz.
- Sənsə mumla, tərəfgir! – mənim qonşum bağırdı. – Partlamaqdansa, yoxlamağa dəyər. Mənə bir şey olsa, uşaqlarımı sən yedizdirəcəksən?
- Doğrudur, - kişi səsi onun müdafiəsinə qalxdı, - onların hamısını yoxlamaq lazımdır. Onları bizim metrolarımıza buraxmaq olmaz. Qoy Qroznıda öz metrolarında ürəkləri istədiyi qədər gəzisssinlər. Özlərinə metro tikib, bir-birini istədikləri qədər partlatsınlar.
- Mən çəçen deyiləm, - başında ağ yaylığı olan qadın təmiz rus dilində dilləndi, - ləzgiyəm.
- Nə fərqi var? – qonşum daha da hiddətləndi. – Hamınız bir bezin qıraqısınız, lənətə gəlmış banditlər!
- Bazar açmayın! – mənimlə üzbüüz əyləşmiş gənc qəfildən ayağa qalxdı. – Əl çəkin ondan! Hətta əger o, çəcəndirsə də. Siz özünüzü necə aparırsınız? Əməlli-başlı ağlığını itirmisiniz? Əger o, terrorçu olsaydı, hamımızı çıxdan partladıb göyə sovurmüşdu. Burada bazar açmayın. Sənsə onun çantasını özünə qaytar, könüllü drujinaçımıza bir bax.
- Alçaq! Qarayağızları müdafiə edirsən? – qapının yanında dayanmış kişi qışqirdi. Onun əynində yırtıq pencək və

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
əzik-üzük şalvar var idi. Onun qırılxılmış üzü açıq-aşkar nifrət
hissi ifadə edirdi.

- Sən mənə alçaq demə, - gənc oğlan sakitcə, lakin zəhmlə dilləndi. Onun hündür boyu, geniş kürəyi və gözəl görünüşü vardı. Gənc oğlan qəfildən sol əlini havaya qaldıraraq, qolunu çirmələdi. Əlin əvəzinə onda protez vardı. Vaqona dərhal sükut çökdü. Yalnız çarxların səsi eşidilirdi.
- Çeçenistanda itirmişəm, - oğlan izah etdi. – Orada əlim üzüldü. Məni yaralı vəziyyətdə gullə altından çeçen milisləri çəkib çıxardılar. Hələ biri bu zaman həlak oldu. Sənsə, dayı, görünür, bu həyatda hələ də heç nə anlamamışan. Sarsaqsan sən, dayı! Çantasını geri qaytar.

Kişi sakitcə çantani qadına tərəf uzatdı. Hər tərəfə dərhal sükut çökdü, hamı sakitləşdi. Mən oğlana baxır və hər şeyin əksinə olaraq, ürəyimdə təntənə çalan yüngüllük hissi artırdı. Əgər həyatda hələ belə gənclər varsa, deməli, hələ hər şey itirilməyib. Deməli, heç də hamı nəşəxora, bədbinə və həyasıza çevrilənməyib. Deməli, hələ ki, hər şey qaydasındadır və yaşamaq olar.

Onlar növbəti stansiyada düşdülər – ağ yaylıqlı qadın və adını heç bir zaman öyrənə bilməyəcəyim, tanımadığım həmin oğlan. Onların əvəzinə vaqona digərləri daxil oldu. Mənim ətrafımda müxtəlif insanlar toplaşmışdılar. İkinci qapının

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yanında dostu, çox güman ki, çinli və ya vyetnamlı dostu ilə nə barədəsə danışan qaradərili tələbə dayanmışdı. Mənimlə üzbəüz oturacaqda əyləşmiş iki tacik sakitcə gülümsəyirdi. Gursəsli xalanın yerində isə mənim yanımда dərsliyi elə metrodaca oxuyan tələbə qız əyləşmişdi. Onun gözəl xurmayı saçları, düzgün üz quruluşu, bir qədər findiq burnu və mavi gözləri var idi. O, mənim baxışımı öz üzərində hiss edib bir qədər karixaraq, kitaba diqqət kəsildi. Hətta bir qədər pörtdü də. Mən sevindim. Bax beləcə utanlığı bacaran qızı öz oğluma arzu edərdim. Yəni elə bir gün gələcək ki, Şaşa evə öz rəfiqəsini gətirib, məni onunla tanış etmək istəyəcək? Mən sevinədən dərhal huşumu itirərəm. Necə də axmağam! Nə qədər gec deyil, mütləq birini də doğmaq lazımdır. Mənim hələ otuz səkkiz yaşım var. Ən yaxşısı qız doğmaqdır, qızımın olmasını istəyirəm. Biz onunla mütləq rəfiqə olacağıq, o, məni öz sirlərindən agah edəcək, mən isə ona öz sirlərimi açacağam. Bizim yaşımız arasında böyük fərqli olması isə böyük bədbəxtlik deyil, bəzilərində bu, daha artıq olur. Yox, bu gözəl ideyadır! Dekret məzuniyyətinə çıxacam və qoy Rozental mənə onun məbləğini ödəsin. Evdə oturub qızımı sevə-sevə bəsləyəcəyəm. Necə də xoşagəlimli qızdır! Kaş oğluma belə bir gəlin, mənə isə belə bir qız nəsib olaydı...

Mənim stansiyamı elan etdilər və qatardan çıxmaga tələsdim. Vaqona isə başqa insanlar daxil oldular. Moskva metrosunda, demək olar ki, hər zaman bütün irq və xalqlardan ibarət olan insan axını bir-birinə qaynayıb-qarışırlar. Bizim bir-birimizdən fərqləndiyimizi kim uydurub? Əgər fərqləniriksə, hər halda yalnız yaxınlıq dərəcəsinə görə fərqlənirik. Bir-birimizə və Tanrıya qarşı olan yaxınlıq dərəcəsinə görə. Ya da şeytana. Bunu artıq hər kəs özünə uyğun şəkildə seçir.

On ikinci fəsil

Mən yubanmaqdan və nahar fasiləsinə düşəcəyimdən qorxurdum. Digər tərəfdən isə yenidən Slavik Rindinin dəstəsi ilə üz-üzə gəlməmək üçün tələsmək istəmirdim. Lakin onların orada uzun müddət yubanmayacağını düşünməkdə düzgün hərəkət etmişdim. Məhz elə buna görə də, metrodan çıxan kimi inşaat kompaniyasının ofisi ilə üzbəüzdə yerləşən kafeyə yollandım, orada tələsmədən nahar etdim, üçün yarısında isə Lenaya zəng edərək, onların yanına qalxmağa hazırlaşdığını bildirdim. Həmin an mənə Valeriya zəng etdi.

– Sən hara yoxa çıxmışan? – o, maraqlandı. – Mən saziş bağlamaq üçün sənədləri hazırlayıram.

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

– Minnətdaram. Mən hal-hazırda Strekavinin ofisindəyəm. Yeri gəlmışkən, Nikolayın vəziyyəti necədir?
Üzü nə gündədir?

– O, bu gün işə çıxmayıb, lakin ümumilikdə qorxulu bir şey yoxdur. Həkimlər onun tezliklə sağalacağını deyirlər. – Lera mənə Arturun ölümü haqqında məlumat vermadı, heç mən də bunu xəbər almadım, belə ki, o, bizim bütün günü yalnız elə bu qətl barəsində danışdığımızı anlamalıydı.

Nəhayət, o, dilə gəldi:

- Sənə Maşa zəng edibmi?
- Zəng edib.
- Bəs nə dedi?
- Axşam onun bağına gəlməyimi xahiş etdi.
- Aydır. Mən də gələcəyəm, sənin sazişini gətirəcəyəm. Saat səkkizdə, oldumu? Ondan tez heç cür mümkün deyil.
- Eyb etməz. Gözləyərəm. – Mən ona bu gün Viktorun mühüm görünüşün olacağını deməməyi qərara aldım. Ona belə bir məlumatı vermək olmaz.
- Kseniya, - rəfiqəm heç bir zaman məni belə çağırırmadı, - məgər sən dünən nələrin baş verdiyini bilmirsənmi?

- Bilirəm, - mən cavab verdim. – Bəs sən nə üçün bu barədə yalnız indi xəbər alırsan?
- Səhərdən sənin mənə zəng edib, nəyi isə izah edəcəyini gözləyirdim.
- Mən sənə nəyi izah etməliyəm ki?
- Onun necə qətlə yetirildiyini. Sən ki orada olmusan.
- Harada olmuşam?
- Məni axmaq yerinə qoyduğun yetər. Axı, sən dünən onunla görüşməyə dair razılığa gəlmişdin. Mən ona zəng etmişdim, o isə mənə səninlə görüşəcəyini bildirdi. Sonra isə onu qətlə yetirdilər...

Nə demək olar, çox ağıllı hərəkətdir, deyə düşündüm. Lera öz zənglərini gizlətməyin çox sarsaq bir hərəkət olduğunu, onu onsuz da axtarış tapacaqlarını çox gözəl anlayır və ona görə də mənə əmisi nəvəsinin telefonundan zəng etməsi barəsində məlumat verməyi qərara alıb.

- Sən Nikolayın telefonundan zəng etmişdin?
 - Sözsüz. Mənim telefonumun batareyası sönmüşdü.
- Yükləməyə də macal tapmadım. Mən Artura zəng etdim və o, səninlə görüşə getdiyini dedi. Sonra isə onu qətlə yetirdilər. Bunu bizə gecə klubunda hücum edən həmin quldurlar törədiblər?

Bu ibarə lap yerində səsləndi. Arturun qətlini bizim rastlaşdığımız quldurların üzərinə yixmaq olar. Ümumiyyətlə, bütün istintaq qrupunu həmin kluba yönəltmək olar. Yəqin ki, onlar burada ißsiz qalmazlar.

- Görünür, başqları törədiblər, - mən hətta öz xatirimə də ona dəm tutmağa hazırlaşmirdim.
- Bəs onda onu nə üçün qətlə yetiriblər? Mən onun səni müdafiə etdiyinə görə qətlə yetirildiyini düşünürdüm.

Üç sıfır onun xeyrinə! Hər üç ibarə mənim birinci variantımla ideal şəkildə səsləşirdi. Lera hər şeydən hali idi və indi onun əsas vəzifəsi Arturun qətlinin onun sahibinin yoxa çıxmazı fonunda ağlaşıgmaz görünən təsadüfi xatırlatması ilə bağlı idi. Hər şey tamamilə əladır. Yalnız bir detallı istisna etmək şərtidə. Mən onun qəsdən öldürülüyüünü, qatilin bir neçə dəfə atəş açdığını və özü ilə heç bir şey götürmədiyini biliirdim. Bundan savayı, mənə Lieranın ona iki dəfə zəng etdiyi və onun isə bir dəfə cavab verməməsi də məlum idi. Lera mənə hər şeyin məlum olduğundan şübhələnməyib. Məhz elə buna görə də, üstünlük mənim tərəfimdə idi.

- Görüşəndə sənə hər şeyi danışaram, - mən rəfiqəmə söz verdim. Yaxud artıq keçmiş rəfiqəmə? Həmin məqamda mən artıq nə düşünəcəyimi bilmirdim. Hər halda Valeriya –

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri mələk deyil, bunu mən əvvəlcədən də bilmışəm. İndi yenidən buna əmin odum.

– Razılaşdıq, - Lera, nəhayət, söhbətini tamamladı və mən müəmmalı Berta İosifovna Qoldbxaxla görüşmək naminə kompaniyanın binasına daxil ola bildim.

Keşikçilər mənim prokurorluqdan olduğumu qərara aldılar. Onlar mənim binadan necə bir mühafizə dəstəsi ilə çıxıb, Slavik Ründinin birinci maşınına mindiyimi görmüşdülər. Məhz elə buna görə də hər ikisi mənə rəsmi təzim etdi və hətta mənim sənədlərimi də yoxlamadılar. Bu, mənim xoşuma gəldi. Mən on ikinci mərtəbəyə qalxıb, mənə tanış olan qəbul otağına keçdim. Orada qışqabaqlı qızlar oturmuş və nə barədəsə sakitcə danışırıldılar. Müstəntiqlər ilə aydınlaşdırıcılar artıq günorta saat birdə özlərinin qanuni nahar fasiləsinə yollanmışdılar. Məni görən kimi onların hər ikisi susdular.

– Yenə nə baş verib? – mən arxamı tanış olan divanın üzərinə basdım. – Ümidvaram ki, heç kim zərər çəkməyib?
– Siz həmin mənzildə oldunuzmu? – Lena maraqlandı.
– Oldum.
– Deyilənə görə, ora çox gözəldir? – Lena bir qədər vəcdlə maraqlandı.

– Həqiqətən də, gözəldir, - mən Esmiraya göz qoydum.

O, orada olub, ya yox?

Lakin Esmira mənim kəlmələrimə zahirən çox sakit yanaşdı.

- Heç nə də tapmadınız? – Lena maraqlandı.
- Tapmadıq. Məgər biz orada nəsə tapmalıyıq?
- Bilmirəm. Mən sadəcə, soruşdum. Biz bu barədə danışmışıq. Axı, Arturu bu mənzilə görə qətlə yetiriblər.
- Bunu mən sizdən xəbər almaliyam. Axı, sizin bu mənzildən xəbəriniz olub.
- Biz ümumiyyətlə, heç nə bilmirdik. Burada oturub işləyirdik. Hər şey yalnız Artura məlum olub.
- İndi o, artıq bizə heç nə danışa bilməyəcək, - mən bir qədər həyasızcasına bəyan etdim. – Təəssüf ki, biz onunla dünən axşam görüşə bilmədik. Mənə onun şəkillərini göstərdilər, - onların mənə inanması üçün yalan danışmaq lazımdır, - gözəl oğlan olub.
- Cox, - Lena təsdiqlədi. – O, cənubdan idi.

Krasnodardan. Bizim bütün qızlarımız onun üçün dəli–divanə idilər. Əlbəttə, Vadim Yevgenyeviçdən sonra.

- Siziş şefiniz arvadbaz olub?
- Lena sanki ortağının bu suala cavab verəcəyini gözləyirmiş kimi, Esmiraya nəzər saldı. Lakin Esmira

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri susmağa üstünlük verdi. Lena sanki ondan izn alırmış kimi, bir daha ona nəzər saldı və nəhayət, başını yırğalayaraq, dedi:

– O, arvadbaz deyildi. Amma gözəl qadınları xoşlayır və onları sevirdi.

– Bəs onun daimi məşuqəsi olubmu? – Mən belə bir kişinin yanında gənc bir qadının olmamasına inana bilmirdim. Həyat yoldaşından savayı. Lakin bunu katibələr ilə müzakirə etməməyə üstünlük verdim.

– Olmayıb, - Lena üzünü kənara çevirdi.

Onun bu barədə danışmaq istəmədiyi hiss olunurdu.

Mən üzümü Esmiraya tərəf çevirdim. O, əvvəlki tək susurdu.

– Əgər siz susmağa davam etsəniz, mən heç kimə heç nə ilə köməklik edə bilməyəcəyəm, - mən vəziyyəti izah etdim. – Biz sizin şefinizi təcili tapmalıyıq. Ola bilsin ki, o, hücum zamanı yaralanıb və hal-hazırda da soyadının müəyyənləşdirilməsinin çətinlik təşkil etdiyi hansısa bir xəstəxanada yatır. Belə hallar da olur.

– Ən yaxşısı Berta İosifovna ilə söhbət edin, - Esmira qəfildən təklif etdi. – Axı, siz buraya onunla görüşmək üçün gəlmisiniz.

– Onun bu işə nə dəxlid? – Mən Esmiraya onun kəlmələrini xatırlatmaq istəmirdim. Əgər Berta İosifovna qarımış qızdırısa, o halda mən nə üçün Vadim Yevgenyeviçin mümkün sərgüzəştlərini ondan soruşmalyam? Bu, həm də bir qədər sarsaqlıqdır.

Lakin Esmira mənə müəmmalı tərzdə nəzər salaraq, yenidən susdu. Deməli, heç nəyə baxmayaraq, bu maliyyəçi ilə söhbət etmək lazım gələcək. Axı, mən özüm də kompaniyaya ona görə qayıtmışam.

Lena daxili telefon vasitəsilə Berta İosifovnadan onların yanına, qəbul otağına qalxmasını xahiş etdi.

– Vadim Yevgenyeviçin iş otağına keçə bilərsiniz, - o, təklif etdi. – Bu dəfə müstəntiqlər onu möhürləməyiblər.

Mən otağa keçərək, divanda əyləşdim. Heç bir vəchlə Strekavinin kürsüsündə oturmaq istəmirdim. Bunda mənim heç xoşlanmadığım nəsə bir mistik bir əlamət vardı. Mən oturaraq, yoxa çıxmış otaq sahibinin «sağ əlinin» nə zaman gələcəyini gözləyirdim.

– Olar? – onun səsi eşidildi və mən cəld divandan durdum. Əgər mənə hətta Berta İosifovnanın qarımış qız olduğu məlum olmasaydı belə, onu mütləq təyin edərdim. Yalnız heç bir zaman kişilər ilə görüşməyən qadınlar belə görünüşə malik olurlar. Həm otuz beş, həm qırx, həm də qırx

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
beş yaşın verilməsinin mümkün olduğu qeyri-müəyyən yaşda
olan qadın. Burada nəsə qeyri-təbii və düzgün olmayan bir
şey var. Baxmayaraq ki, bakırə oğlan bundan da acınacaqlı
hisslər oyadır. Döşəməyə qədər uzun olan tünd rəngli ətək,
yasəmən rəngli ütülənmiş bluzka... Saçlar topa şəklində
yığılıb, üzündə cüzi kosmetika var, onun özünə rəva bildiyi
yeganə imtiyazı – çox bahalı eynəkdir. Bir qədər sonra mən
onun loqotipini nəzərdən keçirdim – «Şanel». Belə eynəklərin
dəyəri bir neçə yüz dollara bərabərdir.

Maliyyəçi mənə çox soyuq və şübhə ilə baxdı.

– Gününüz xeyir, Berta İosifovna, - mən maksimal
tərzdə nəzakətli olmağa cəhd göstərdim.

O, mənimlə əlini irəli uzatmadan başını yüngülcə
tərpətməklə salamlaşdı və ikimiz də divana əyləşdik.

– Sizi dinləyirəm, - deyə maliyyəçi elə dilləndi ki, sanki
məni fizika və ya riyaziyyat fənnindən imtahana çəkirdi.
Lakin mənim üzümə baxmaq əvəzinə öz müstəqilliyini
nümayiş etdirirmiş kimi, tək böyrünü mənə çevirdi.

– Siz Vadim Yevgenyeviçi yaxşı tanıydınız? – ona ilk
sualla müraciət etdim.

– Zənnimcə, bəli, - o dilləndi, - hər halda onun məndən
gizli xüsusi sırrı olmayıb. Belə güman edirəm.

– Siz onun şəxsi görüşlər üçün xüsusi mənzilinin olduğundan xəbərdarsınızmı? Sizə bu, məlum idimi?

O, susdu və mən bu dəqiqə nə eşidəcəyimi sezdim və yanılmadım da.

– Əlbəttə, məlum idi. Mənzilin məbləği bizim kompaniyamız vasitəsilə ödənilmişdi və mən özüm şəxsən onu başqa şirkətin hesabına köçürmüştüm. Vadim Yevgenyeviçin Saf Gölümçələr bulvarında mənzili vardı.

– Bir dəfə də olsa, orada olmamısınız?
– Əlbəttə, olmamışam. Mənim oraya getməyimin nə mənası var axı? Məşuqə kimi mən çox darixdıcıyam, digər təxirəsalınmaz işləri isə biz iş vaxtında müzakirə etməyə macal tapirdiq. Lakin əgər siz məndən onunla nə vaxtsa görüşüb-görüşmədiyimi xəbər alsanız, mən dərhal qəti bir tərzdə «yox» deyərdim.

Berta İosifovna bunu deməyə də bilərdi. Ona nəzər saldıqda, dünyaya tənha qalmaq üçün gələn qadılardan olduğunu anlayırsan. O da məhz belələrindən idi. Yəqin ki, bu xanım evdə «İnostrannaya literatura» jurnalının bütün nüsxələrini qoruyub saxlayır və postmodernistlərin müasir dəbdə olan nəsrini mütaliə edir. Onun bütün həyatı xirdalığa qədər qurulmuş və təqsim edilmişdir. Lakin ona öz həyatının yeganə kişisinə rast gəlmək qismət deyil. Tələblər temasası

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri çox yüksəkdir. Seçim meyarları da çox yüksəkdir. Kiminləsə tənha olmaqdansa, tənhalıqda tək qalmaq daha yaxşıdır. Məhz elə buna görə də o, heç kimi tapa bilmir və tapmayacaq da. Lakin belə olan təqdirdə də ağıllı, acidil və müşahidəçi qadın olaraq qalır. Belələrini həmkarlar ilə rəislər yüksək qiymətləndirirlər, lakin bu cürləri ilə evlənir, onları məşuqələrinə çevirmirlər. Onlar, sadəcə, buna qadir deyillər.

– Sizə Artur Mişarovun qətlə yetirilməsi bəlliidirmi? – Mən onun necə reaksiya verəcəyinə diqqət kəsildim.

Lakin zahirən Berta İosifovna heç bir reaksiya vermirdi. Yaxud emosional soyuqluq belə qadınların daha bir fərqləndirici xüsusiyyətidir?

– Bəli, bizdə hamı bu barədə danışır, - nəhayət, o, cavab verdi.
– Siz onu yaxşı tanıydınız?
– Biz onunla iş üstündə üz-üzə durmamışdıq. Onun öz, mənim də öz maraqlarım var idi. Biz onunla yalnız Vadim Yevgenyevin qəbul otağında rastlaşırırdıq. Artur xoşagəlimli gənc idi, qadınlar tərəfindən bəyənilirdi. Mən ondan xoşlanmaddım, onun simasında mənim gözümə nəsə ləyaqətsiz və vəhşi bir ifadə dəyirdi.

– Necə düşünürsünüz, Vadim Yevgenyeviç ona etibar edirdimi?

Berta İosifovna mənə bir qədər təəccüblə nəzər salaraq, eynəyini düzəldti.

– Mənə deyiblər ki, siz Strekavin ailəsinin vəkilisiniz. O halda nə üçün siz bütün bunları məndən soruştursunuz? Belə bir sualla Vadim Yevgenyeviçin həyat yoldaşına müraciət etmək daha doğru olardı.

– Yəqin ki. O, eksentrik davranışa qadir idimi?

– Kim? Artur, çox yəqin. Əgər Vadim Yevgenyeviçi nəzərdə tutursunuzsa, çox güman ki, xeyr. O, ümumiyyətlə, risk etməyi xoşlamazdı. Nə həyatda, nə də biznesdə. O, kifayət qədər sabit bir adam olub. Hər zaman hərəkətlərini ölçüb-biçərdi. Lakin qorxuram ki, haradasa yanılıb, nəyişə əvvəlcədən nəzərə almayıb.

– Nə üçün belə düşünürsünüz?

– Məndə belə bir daxili hissiyyat var.

– Siz Strekavinə yaxın adam olmusunuz, hətta deyilənə görə onun «sağ əli» olmusunuz. Məgər sizdə onunla məhz nəyin baş verdiyinə dair heç bir fərziyyə yoxdurmu? Nə üçün o, qəfildən Moskvaya qayıdır, nə üçün restoranda tək qalmağa qərar verib? Bəlkə onun nə isə təcili işləri olub? Mənə hansısa bir çalaya görə xoşagelməzliliklərin baş verdiyi məlumdur.

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Prokurorluq cinayət işi qaldırıb. Bəlkə onun təcili qayıdışı
bununla əlaqədar olub?

- Bilmirəm. Belə bir iş olsaydı, o, mənə deyərdi. Çalanı yeni iş mərkəzi «Moskva-Siti» üçün qazmışdılardı, bu, milyardlarla dolların sərf olunduğu çox sanballı layihədir. Onun ucbatından Strekavin geri qayıda bilərdi.
- Onu bu pullara görə aradan götürə bilərdilərmi?
- Nəzəri cəhətdən hə, təcrübi cəhətdən isə yox. Bizim heç bir çirkin işlərdə əlimiz yoxdur. Layihə yenicə başlanmışdı, bizə subpodratçıılara təqdim etdiyimiz çala qurğusuna görə pul köçürmüştülər. Strekavindən asılı heç nə yox idi. Məncə, siz yanlış istiqamətdə iş aparırsınız. Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxmışında əli olan adamları onun ətrafında axtarmaq lazımdır.
- Nə demək istəyirsiniz?
- Dediymi. Strekavin ağıllı və müstəqil insan idi. Onun qəfil yoxa çıxması xəyanətsiz ötüşməyib. O, yad insanın maşınına oturmaz, tanımadığı insanlara etibar etməzdı.
- O halda deyin görək, siz məhz kimdən şübhələnirsiniz?
- Mən heç kimdən şübhələnmirəm, yalnız öz nöqtəyi– nəzərimi ifadə edirəm.

Onun tərbiyəvi davranışları tərzi mənə qıcıqlandırıcı təsir göstərməyə başladı. O zaman mən birbaşa dedim ki, daş vermə oyunu oynadığımız yetər:

- Strekavinin ətrafindakı insanlar arasında onun aradan qaldırılmasında maraqlı olan insanlar var idimi?
- Sizə qatilin adını söyləməyimi istəyirsiniz? – Berta İosifovna da birbaşa cavab verdi. – Belə olan təqdirdə siz məndən çox şey istəyirsiniz. Mən əmin deyiləm, amma sadəcə olaraq, sizin diqqətinizi yaramazların harada axtarılmasının vacib olduğu səmtə yönəltməyə çalışıram. Sizə məşhur «Kölələr hər zaman öz sahiblərinin qəbirləri üzərində rəqs etməyi arzulayırlar» zərb-məsəli məlumdurmu?
- Eyhamlarla danışmaq lazımdır. Beləliklə, siz kimdən şübhələnirsiniz? Mənə konkret cavab verin, kimdən?
- Mənim əlimdə bunun üçün heç bir dəlil yoxdur, lakin Vadim Yevgenyeviç heç də surətini hal-hazırda təsəvvürünüzə gətirəcəyiniz insanlardan deyildi. Siz onunla əvvəllər görüşmüsünüz mü?
- Yox.
- Deməli, sizin üçün bunu anlamaq çətin olacaq. O, elmlı, savadlı, təhsilli adam idi. Bizim dövrümüzdə bu, çox nadir haldır. Pul hökmranlıq hissi oyadır və istənilən ziyanlığı boğur. Lakin onunkunu boğa bilməyib. O, əməkdaşlara ad

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
günündə çiçəklər bağışlayan diqqətli və həssas insan idi, - o,
dərindən ah çəkdi və ya mənə elə gəldi.

Yəni onların arasında həqiqətən də, hansısa bir
münasibətlər olub? Ömrümdə inanmaram. Strekavinin belə
gözəl arvadı və elə katibələri var və birdən yaşsız və cinsi
mənsubiyyətsiz olan bu qadın. Lakin digər tərəfdən kişilər
bəzi ağlasığmaz hərəkətlər həyata keçirməyə də qadirdirlər.
Bəlkə füsunkar gəlinciklər onu bezdirib və o, daha fərqli
münasibətlər arzulayıb? Yox, yox və yox. Bu qadın ömründə
onun məşuqəsi ola bilməzdi. Onu kişi ilə bir yataqda təsəvvür
etmək sadəcə, mümkün deyil.

– Siz onu sevirdiniz? – bu sualı nə üçün verdiyimi özüm
belə anlamırıam.

– Özümə xas tərzdə, hə. Lakin sizin bu sözə daxil
etdiyiniz həmin adı mənada yox. Bizim heç bir fiziki
münasibətimiz olmayıb, lakin mənim ona xoş münasibət
bəsləməyim Strekavinə məlum idi. Oğluma qarşı olduğu kimi.
Yaxud qardaşım oğluna qarşı olduğu kimi. Biz
münasibətlərimizi yüksək dəyərləndirirdik. Nəsə pis bir şeyin
baş verdiyindən və bizim onu daha heç bir zaman
görməyəcəyimizdən qorxuram. - Berta İosifovna əl yaylığını
çıxararaq, gözünün yaşını sildi.

Yəni Berta ona həqiqətən də, bu cür münasibət göstərir?

Kamil yaş həddində olan qadının özünün gənc rəhbərinə olan məhəbbəti. Lakin bu cür hallarda ağlamırlar. Mən onun bütün həqiqətləri söyləmədiyini və nəyisə gizlətdiyini düşündüm.

- Siz mənə nəsə demək istəyir, lakin demirsiniz, - onu səmimiliyə sövq etmək üçün gözlərimi onun gözlərinə zillədim. – Deyin görək, burada nələr baş verir?
- Deməyəcəyəm. Yaxşı ki, özünüz hər şeyi anladınız. Lakin məhz sizə heç nə deməyəcəyəm.
 - Nə üçün?
 - İzn verin, sizə səbəbini açıqlamayım. Mənə onsuz da ağırdır. Mən sizinlə həddən artıq səmimi oldum. Artura gəldikdə isə zənnimcə, ona hansısa bir sirr məlum olub və onu da buna görə qətlə yetiriblər.
 - Kim qətlə yetirib?
 - Onu bilmirəm. Lakin güman edirəm ki, prokurorluqla milis Vadim Yevgenyeviçin qəfildən yoxa çıxması ilə onun cangüdəninin qətlə yetirilməsinin kimə gərəkli olduğunu aşkar edə biləcək.
 - Sizə isə bu bəllidir, lakin bu barədə danışmaq istəmirsiniz. Sizə elə gəlmirmi ki, mövqeyiniz bir qədər əxlaqa ziddir?

– Gərək nə qədər haqsız olduğunuzu biləydimiz! – Berta İosifovna müəmmalı tərzdə dilləndi. – Mən ilk növbədə öz mövqeyimin əxlaqılıyinə görə narahatam.

Belə bir kompleksli qadından həqiqəti necə öyrənəsən? Rındınə onun əsil cinayətkarı tanığını bildirmək lazımdır. Qoy o özü onunla iztirab çəksin. İkiisi də bir bezin qıraqıdırılar. Bunun tapmaca oyunundan, onun isə bu tapmacaları tapmaqdan xoşu gəlir. Qoy bir-biri ilə görüşüb, uzun məsafəyə müştərək qaçış təşkil etsinlər. Yalnız mənim iştirakım olmadan. Onun anlaşılmaz ibarələri məni lap təngə gətirdi.

– Mən indi gedəcəm, - həmsöhbətim məni əməlli-başlı qıcıqlandırırdı. Orijinallığa iddia edən belə bir ədabaz xanım. Qoca səfəh! Mənə hər şeyi normal şəkildə izah edə bilmir. – Lakin sizin bir şeyi anlamanızı istərdim, Berta İosifovna. Siz ki Vadim Yevgenyeviçi sevdiyinizi deyirdiniz. Onun arvadı ilə balaca qızı qalıb. Yəni siz onlara Vadim Yevgenyeviçi axtarib tapmaqda yardım etmək istəmirsiniz? Heç olmazsa əxlaqi baxımdan? Sizin sfinkssayağı mövqeyiniz ola bilsin ki, əlverişlidir, lakin indiki zaman üçün deyil, digər şəraitlərdə.

Berta İosifovna mənə nəzər salaraq, susurdu. Uzun müddət dillənmədi. Mən təmkinlə gözləyirdim. Nəhayət, dilindən nəsə bir söz çıxardasıdı!

- Yaxşı, - maliyyəçi nəhayət, dilləndi, - Strekavinin həyat yoldaşının qardaşı Nikolay Antonoviçlə söhbət edin. Bəlkə o, sizə nəsə dedi. Lakin nəzərə alın, o, Artura nifrət edirdi.
 - Dünən axşam siz Mişarova zəng etmisiniz, - mən soruşmadım, mən dəqiq bilirdim ki, zəng edib.
 - Bu, sizə haradan məlumdur? – Berta İosifovna təəccübləndi.
 - Prokurorluq onun telefonuna gələn bütün zəngləri yoxlayıb. Onların arasında sizin də nömrəniz var idi. Nə üçün ona zəng etmisiniz?
 - Bəzi məsələləri dəqiqləşdirmək istəyirdim. Vadim Yevgenyeviç ona həddindən artıq etibar edirdi və mən onun Saf Göləməçələrdəki mənzilin açarlarını özündə saxladığını və heç kimə də vermədiyini öyrənmişdim. Mən ona nə üçün sualını vermək üçün zəng etmişdim.
 - Siz özünüüzü ona bu sualla müraciət etmək hüququna malik olan adam hesab edirdiniz? Ona açarları arvadına ötürməyi təklif edə bilərdiniz.
- Onun gözlərində nə isə parıldadı. Bu şübhə əlaməti idimi? Yoxsa özünün haqlı olmasına əminlik?

- Yox, - Berta İosifovna mənim sözümü kəsdi. – Mən ona bir qədər fərqli hərəkət etməyi təklif etdim. O isə bu barədə düşünəcəyinə söz verdi.
 - Necə fərqli? Açıları arvadına verməsin. Bəs kimə versin?
 - Zənnimcə, mən onsuz da lazımlı olduğundan da çox şey söylədim.
 - O, sizə mənimlə görüşəcəyini bildirmişdimi?
 - Məni onun şəxsi həyatı ilə işgüzar görüşləri maraqlandırmırı. O, mənə hesabat verməyə borclu deyildi. Üzr istəyirəm, amma mən istintaqda deyiləm. Bundan savayı mən sizə bir kəlmə də deməyəcəm. Xudahafiz. – O, ayağa qalxaraq, otaqdan çıxdı, ayaqqabısının taqqiltısı eşidildi.

Mən gicəllənmiş adam kimi oturmaqda davam edirdim. Yəni Nikolay heç nəyə baxmayaraq öz qohumunun uğurlanmasını təşkil edib? Arturun qətlə yetirilməsini də həmçinin? O səviyyəli başı ilə o, hələ kiməsə də nifrət edə bilər? Məndə onun bacısını görməzdən əvvəl onunla görüşmək istəyi baş qaldırdı.

On üçüncü fəsil

Mən qəbul otağına çıxdım. Esmira mənə Berta

İosifovnanın nəyi nağıl etdiyini müəyyənləşdirmək istəyən adamlar kimi sınayıcı nəzər saldı.

– Bu da bizim söhbətimizin nəticəsi, - məhz Esmiranın bir neçə dəqiqə bundan əvvəl mənə Berta İosifavna ilə söhbət etməyi məsləhət gördüyünü xatırlayaraq, bəyan etdim.

Deməli, Esmiraya maliyyəçinin mənə etdiyi eyhamlardan xəbəri də ola bilər. – O, mənə Nikolay Antonoviçin Arturdan xoşu gəlmədiyini dedi. Bu, doğrudurmu?

Mən Esmiraya müraciət etdim, lakin o, susurdu. Onun əvəzinə isə ipə-sapa yatmayan Lena dilləndi.

– Necə də utanmadır! Adamı qətlə yetiriblər, o isə restorandakı həmin hadisəni xatırladır.

– Hansı hadisəni? – mən gözümü Esmiradan çəkmədən Lenadan soruşdum.

Lakin o, sakitcə mənə baxır və yenə də əvvəlki kimi dillənmirdi.

– Onlar birlikdə restoranda olmuşdular, orada Nikolay Antonoviç bir qədər artıq içməyi özünə rəva bilib, - Lena izah etdi. – Orada isə qonaqlar, bizim müştərilərimizin arvadları olub. O da onlardan birinə sataşmağa başlayıb. Qorxulu heç nə yoxdur, amma Nikolay Antonoviç özünü o qədər də yaxşı aparmayıb, Vadim Yevgenyeviç isə onu məzəmmət edib.

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Nikolay Antonoviç mızıldayıb, o zaman Artur onun

yaxasından yapışaraq, restorandan sürüyərək çıxarıb. Nikolay Antonoviç isə ondan bərk inciyib. Bu hadisədən sonra o, bir neçə ay Arturla danışmadı. Ümumiyyətlə, onu etina görməməyə çalışırdı, hətta burada Arturu görəndə də onunla salamlaşmışdır. Onu zibili atmağa da məcbur edirdi. Özü qəsdən hər yeri zibilləyir, sonra isə uca səslə Arturun bütün bu zibilləri yiğisidirmasını tələb edirdi, sanki biz bunun öhdəsindən gələ bilməzdik. Xülasə, Nikolay Antonoviç Arturu o qədər də sevmirdi.

Biz Strekavinin başında Artur haqqında söhbət edərkən Nikolayın necə hiddətləndiyini xatırladım. Bu həqiqətə oxşayırıdı – görünür, o, həqiqətən də, bacısı ərinin cangüdənini xoşlamırmış. Lakin buna görə qətl törətmək?..

Telefon zəng çaldı və Lena dəstəyi qaldırdı. O, danışana qədər mən Esmiraya müraciət etdim:

- Strekavinin ehtimal olunan partnyorunu soruşan zaman mənə Berta İosifovna ilə söhbət etməyimi məsləhət gördünüz. Nə üçün? Mən öyrənə bilərəmmi ki, nə üçün?
 - O, sizə heç nə demədi? – Esmira vəziyyəti anladı.
 - Yalnız işarə vurdub. Nikolay Antonoviçin Artura nifrət bəslədiyini söylədi. Sonra özünün şəxsən hansı əxlaqi mövqe

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri nümayiş etdirdiyinə dair uzun–uzadı izahat verdi. Siz mənə nəsə izah edə bilərsinizmi?

– Xeyr, - Esmira mənim sözümü kəsdi və dərhal da onun məndən hansısa bir məlumatı gizlətdiyi aydın oldu. - Mən heç nəyi izah etmək istəmirəm. Bu, mənim işim deyil.

– Bəs kimin işidir? – mən onunla üzbüüz əyləşdim. – Axı, siz ağıllı adamsınız. Balaca qızçıqaz deyilsiniz, - başımla Lenaya işarə etdim, - axı siz nə üçün mənə kömək etmək istəmirsiniz? Siz nəsə bilir və onu gizlin saxlayırsınız.

– Mənim sizə deyiləsi sözüm yoxdur, - o, israrla bəyan etdi.

– Dünən Arturu qətlə yetiriblər, - mən ona xatırladım, - sizə danışmağa başlamandan əvvəl daha bir qətlin törədilməsi lazımdır? Sizin nəhayət, mənə etibar etməyə qərar vermənidən əvvəl daha kimin qətlə yetirilməsi gərəkdir?

– Heç kimin, - Esmira üzünü kənara çevirdi və yenidən bir müddət susdu.

Lena dəstəyi yerinə asdı və bizə heç nə anlamayan gözləri ilə baxdı.

– Gözləyirəm, - mən bu sonsuz tamaşaşa tab gətirəcəyimi hiss etdim, - bəlkə siz yalnız prokuror və müstəntiqlərlə danışmağa daha çox üstünlük verirsiniz?

Bu dəlil onu inandırmalı idi. Esmira peşəkar hüquqşunasdır və mənə nəyisə söyləməyin vacib olmadığını bilir. Lakin əgər o, həqiqəti işi araşdırın müstəntiqlərdən gizlədən şahid kimi gizlədərsə, o halda, onu cinayət məsuliyyətinə cəlb edə bilərlər. Hamidən fərqli olaraq Esmira bunu lap gözəl anlayırdı. O, əvvəlcə mənə nəzər saldı, sonra isə qəfildən ayağa qalxaraq, məni onun ardınca getməyə dəvət edərək, keçmiş şefinin otağına keçdi. Onun tələbini yerinə yetirdim. Lena bizə gözlərində qorxu dolu ifadə ilə baxdı.

Kabinetdə Esmira üzünü mənə tərəf çevirdi.

- Yaxşı, - o, gözünü mənim gözümə zilləyərək astadan dilləndi. – Yalnız sizin Mariya Antonovnaya heç nə deməyəcəyinizə söz verin.
- Söz verirəm, - mən onun həqiqəti söyləyəcəyini gözlədim.
- Vadim Yevgenyeviçin öz cananı var idi, - Esmira məlumat verdi, - daimi cananı.

Görünür, görünüşcə axmaq vəziyyətə düşmüştüm. Nə deyəcəyimi anlaya bilmirdim. Zəngin, gənc və cazibədar iş adamının məşuqəsi olub? Hə, nə olsun ki? Burada fəvqəladə nə var ki?

- O, Berta İosifovnanın qardaşı qızıdır, - nəhayət, Esmira sırrı açıqladı.

Bax, bu, ən vacib məsələdir. İndi hər şey aydın oldu.

Məhz elə buna görə də Berta İosifovna öz şefini qardaşı oğlu kimi sevdiyini deyirdi. Görünür, o, Strekavinin onun qardaşı qızı ilə münasibətlərindən hali imiş. Yəni bu, əxlaqi mövqedir? Öz qohumunun evli kişi ilə görüşünə etiraz etməmək? İndi hər şey ayındır.

– Bu barədə daha kiməsə nəsə məlum idimi? – mən Esmiradan xəbər aldım. – Nə üçün Lena mənə bu barədə heç nə deməyib?

– Lenanın xəbəri yoxdur. Bunu yalnız mən, Berta İosifovna və Artur bilirdik. Bir də, ola bilsin ki, Pyotr Petroviç. Bu yaxında isə Nikolay Antonoviç də xəbər tutubmuş.

- Onların görüşü sizə haradan məlumdur?
- O, mənim rəfiqəmdir. Lana Qoldbox sənətşünasdır.

Artur ona Vadim Yevgenyeviçdən çiçəklər aparılmış. O, ümumiyyətlə, Strekavinin bütün işlərindən hali idi.

– Bəs Nikolay Antonoviç?
– Nikolay Antonoviç isə təsadüfən Strekavini Lana ilə birlikdə hansısa restoranda görübümiş. Dərhal da hər şeyi anlayıb. Nəyisə aydınlaşdırmağa cəhd göstərməklə Artura qəmiş olub, amma Artur onu cəhənnəmə göndərib. Onların arasında rüsvayıcı səhnə baş vermişdi, onlar bax elə bu

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri dəhlizdə söyüşmüsdürlər və az qalmışdı ki, dalaşınlar.

Nikolay Antonoviç Artura öz şefinin etibarlı adamına nifrət bəsləyən tək nifrət edirdi. Hamiya Popovun tamamilə rəzil olduğu məlum idi. Artur da ona öz mənfi münasibətini ifadə edir, qarşılıqlı tərzdə cavab verirdi.

- Nikolay Antonoviç bacısına onun ərinin aludəliliyi haqqında nağıl edə bilərdimi?
- Heç bir zaman, - Esmira yüngülcə gülümsədi, - o, Vadim Yevgenyeviçin tam himayəsi altında idi. Bacısının da xasiyyətinə bələddir. O, məlumatın haradan əldə olunduğunu gizlətməyə də çalışmadı. O zaman Popovu dərhal işdən qovardılar. Bir anda. O, işsiz və pulsuz qalardı.
- Popov Arturun qətlə yetirilməsini təşkil edə bilərdimi?
- Güman etmirəm, amma görünür, Berta İosifovna məhz belə hesab edir. O, bu gün səhər zəng edib, məni məhz Nikolay Antonoviçin Strekavimin yoxa çıxmasından istifadə edərək, Arturu aradan götürdüyüñə inandırmağa çalışırdı. Berta dünən axşam Artura zəng edib, mənzilin açarlarını onun bacısı qızına verməsini təklif etmişdi. Bunu mənə özü deyib. Vadim Yevgenyeviçin bu mənzili onun bacısı qızına hədiyyə etmək niyyətində olduğu ona məlum imiş. Lakin mən buna inanmiram.

– Mənə rəfiqənizin telefon nömrəsini verin. Söz verirəm ki, məndən savayı heç kim bundan xəbərdar olmayıacaq. Hətta prokurorluq da. Strekavin onun yanına gedə bilməzdi ki?

– O, dərhal zəng edərdi. Vadim Yevgenyeviç ekspromtları xoşlamazdı. O, mütləq zəng edərdi. Lananın özü də indi belə bir müdhiş vəziyyətdədir. Nə düşünəcəyini, onun hara yoxa çıxdığını bilmir. Heç nəyi də anlamır. Biz də elə ona görə bu barədə danışmirdiq ki, onun arvadına lüzumsuz iztirab çəkdirməyək. Onun Lana ilə görüşlərinin nə onun yoxa çıxması, nə də Arturun qətlə yetirilməsi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Zənnimcə, burada iqtisadiyyatın barmağı var. Bəlkə bu, elə həmin çala ilə bağlı məsələdir. Vadim Yevgenyeviçi aradan götürmək lazımlı imiş. Sonra Arturu da qətlə yetiriblər. Bəlkə də o, nəsə eşidib və ya bilib.

– Alınmir, - mən susmağın gərəkli olduğu hallarda susa bilmirəm, - kənar şəxslərdən heç biri mənim Arturla Saf Gölməçələrdə görüşəcəyimdən xəbər tutə bilməzdi. Yalnız bir neçə adam bilirdi. Onlardan biri çox güman ki, qatillə əlbirdir. Yaxud özü Mişarovu qətlə yetirib.

– Ola bilər, - Esmira gözlərini qırpmadan mənə baxırdı.
– Artur mənimlə Lenadan mənzil barəsində heç kimə bir kəlmə də söyləməməyi rica etmişdi. Bəlkə də onu satmaq ya

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri da kirayə vermək istəyirmiş. Onun arvadı uşaq gözləyir, biz onu anlayırıq...

– Siz də bu pulları gözləyirdiniz? – mən özümü bu xoşagelməz sualı verməkdən saxlaya bilmədim.

Lakin Esmiranı yolundan sapdırmaq çətin idi.

– Siz də bu pulları gözləyirdiniz, - o, əks-səda kimi təkrarladı. – Yəni siz heç nə anlamırsınız, Kseniya? Əgər Vadim Yevgenyeviç həqiqətən də, yoxa çıxıbsa, deməli, onu artıq öldürüb'lər və o, artıq sağ deyil. Belə olan halda biz haraya üz tutaq? Axı, kim bizlərə belə bir əmək haqqını ödəyər? Şefimizin belə müəmmalı şəkildə yoxa çıxmasından sonra bizi kim öz katibəsi kimi işə götürür? Bizə məhkum edilmiş damgası vurulacaq. Hamımıza. Biz onun arvadına katibə kimi gərəkli deyilik. Mən hətta onun bizim qazancımızın əslində, nə qədər olduğundan xəbardar olmadığından şübhələnirəm. Bizi bir neçə gün sonra işdən kənarlaşdıracaqlar. Artıq indi biz mahiyyətinə görə, təmənnasız işləyirik. Bizim rəsmi əmək haqqımız on min rubl təşkil edir. Tutulan pulları istisna etmək şərtilə. Biz onu avqust ayının sonlarında alırdıq. Zərf içində olan pulları bize Vadim Yevgenyeviçin tapşırığına əsasən verirdilər. İndi işə onun yoxa çıxdığı bir halda biz heç nəsiz qalmışıq. Bu gün, ya sabah bizi buradan da qovacaqlar. Hamımız vəziyyətimizdən

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
xəbərdarlıq. Məhz elə buna görə də mən kiminsə vəziyyətdən
sui-istifadə edərək, bu mənzili ələ keçirməyə çalışacağına
təəccüb etmərəm.

Oh, o necə də haqlıdır! Pul yalnız dostluğu pozmur. Onlar – həyatın ən ağır sınaqlarıdır. Siz çox zəngin adamsınızsa, pula asanlıqla nifrət edə bilərsiniz. Onlara ehtiyacınız olarsa, bunu etmək çox çətindir. Pulunuz olmadığı halda, sadəcə, namuslu insan kimi qalmağınız da çətindir. Demək olar ki, mümkün deyil. Mən uzun illərdir ki, belə bir qanuna uyğunluğa diqqət yetirmişəm: pulu həyatda ən mühüm amil hesab edən kəs, onu əldə etmək üçün hər şeyə qadirdir. Pul isə onun barəsində düşünməmək üçün gərəklidir.

- Siz bu cür danışmaqdan qorxmursunuz?
- Qorxmuram, - Esmira dilləndi. – Məni onsuz da bir neçə gündən sonra işdən qovacaqlar. Öz şefimi öğurlamamışam, Arturu da qətlə yetirməmişəm. Mənzilə də iddia etmirəm. Mən, ümumiyyətlə, vicdanla və şərəflə işləməyə səy göstərmmişəm, mənə əmək haqqım kifayət edib. İndi isə artıq kifayət etməyəcək. Əgər mənə bu son illəri yenidən yaşamağı təklif etsəydi lər, mən pul qazanmağın yollarını axtarardım. Ya Strekavinin məşuqəsi olardım, ya da onun mənzilinin ehtiyat açarlarını əldə edərdim. Yaxud hansısa bir maşınının.

Mən onun arsız ifadələrindən hiddətlənməli idim. Lakin Esmiranı başa düşürdüm. Moskvaya köçmək və müflisləşmək. Müflisləşmiş iş adamına ərə getmək. MDU-nin namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmək və katibə kimi işləmək. Sənin şefinin məşuqəsinə çevrilmiş rəfiqəyə və sənin şefinə Monika Levinski kimi qulluq edərək, nəşəxorlarla görüşüb, gecə klublarında vaxtını keçirən sarsaq qız kimi ortağa malik olmaq. Xülasə, bu, zəif əsəbləri olan insanlar üçün sınaq deyil. Mənim ona hətta rəhmim də gəldi. Bəlkə onun Mark Borisoviç Rozentala namizədliyini irəli sürüm? Qoy onunla söhbət etsin. Yox, dediklərim özümü bezdirdi, mən onu işə düzəltməyəcəyəm. Belə bir ağıllı və qeyri-qənaətbəxş qadını bizim işimizə qəbul etmək olmaz. O, hər zaman mənim bu işə onu məsləhət gördüyümü xatırlayacaq. Mənim bunu mərhəmətdən etdiyimi anlayacaq. Belə hallar isə heç vaxt bağışlanılmır. Üstəlik, mən heç Esmiranın mənimlə səmimi danışlığına da əmin deyiləm. Bəlkə o, bu tərzdə özünün şəxsi mövqeyinə bəraət qazandırmağa çalışır? O öz şefinin oğurlanması və ya aradan götürülməsində iştirak edə, sonra isə Arturun qətlini təşkil edərək, açarları oğurlaya da bilərdi. Yetmiş min dollar onun ərinin ayağa qalxmasına, özünün isə ümumiyyətlə, işləməməsinə yardım edə bilərdi. Hər şey düzdür, lakin o, mənim Artura dünən axşam Saf

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Gölməçələrdəki evdə görüş təyin edəcəyimdən xəbərdar ola
bilməzdi. Ola bilməzdi.

- Sizcə, mən bədheybətəm? – Esmira qəfildən xəbər
aldi. – Siz məni mühakimə edirsiniz?
- Xeyr. Başa düşürəm, - mən, demək olar ki, səmimi
tərzdə dilləndim. Lakin Rozentala onu məsləhət
görməyəcəyimi qöt etdim. Ən çətin məqamda o, əks tərəfdən
pulları alıb, onlara bütün məlumatı satacaq. Həyat onu döyüb,
arsız edib. Yalnız roman və kinofilmlərdə insan bütün
sınaqları dəf edib, mehriban və xeyirxah qalır. Əslində isə bu
növ həyat sınaqları insanı qeyzləndirir, onu bütün dünyaya
nifrət etməyə məcbur edir və onu hər nəyin bahasına olursa–
olsun, sağ qalmağa meyl göstərən paxıl, rəzil, qənaətcil fitnə–
fəsadçılarə çevirir. Bax, belə və ayrı cür yox.

Mən Esmira ilə sağıllaşıb, otaqdan çıxdım. Lena mənə
ehtiyatla nəzər salaraq, ayağa qalxdı. Onun gözlərində
məhkumluq ifadəsi var idi, baxmayaraq ki, o, özünü Esmiraya
nisbətən daha yüngül hiss edirdi: onun nəinki narkotik maddə
almağa, həm də öz tanışını dolandırmağa belə imkanı çatan
bank sahibinin oğlu var. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, hər
kəs özünün gələcək taleyi haqqında düşünürdü. Lena üçün
həm də ona görə asan idi ki, o, bir o qədər də zərərli deyildi,
öz xarici görünüşü sayəsində özünə asanlıqla iş tapa bilərdi.

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Dəhlizdə mən əl telefonumu çıxararaq, Lana Qoldbboxın
nömrəsini yığdım. Maraqlıdır, görəsən, Strekavin onda nə
tapıb? Yəqin ki, onun intellektual qadılara qarşı meyili olub.

Lana dərhal cavab verdi:

- Eşidirəm.
 - Hər vaxtınız xeyir, Lana. Narahat etdiyimə görə üzr
istəyirəm. Mən sizinlə təcili olaraq görüşməliyəm.
 - Kimdir danışan?
 - Mənim adım Kseniya Morjikovadır. Mən Mark
Rozentalın vəkil kontorunun əməkdaşıyam. – Ona mənim
Strekavinin arvadının maraqlarını təmsil etməyimi söyləmək
mütləq deyil. Bu halda, o, mənimlə görüşmək istəməz.
- Hansı məsələ üzrə?
- Mülkiyyət məsələləri üzrə, - Strekavini ümumiyyətlə,
xatırlatmaq olmaz, yoxsa o, özünə qapanar və bizim
söhbətimiz alınmaz. Ya da tanışlarından kiməsə zəng edər.
Mənə isə onunla görüşmək vacibdir. Onun səsi xoşagəlimli və
ziyalısayaq idi.

- Heç bir zaman mənim belə məsələlərə aidiyyətimin
olduğunu düşünməmişəm, - o, bəyan etdi, - amma əgər
istəyirsinizsə, görüşə bilərik. Mən qırx dəqiqədən sonra

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Aydan Salahovanın qalereyasında olacağam. Siz oraya gələ
bilərsinizmi? Onun harada yerləşdiyi sizə bəlliidirmi?

– Bəllidir, - mən saatıma nəzər saldım və oraya vaxtında yetişəcəyimə ümid etdim, baxmayaraq ki, həmin vaxtda orada dəhşətli avtomobil tixacları olur. «Aydan» qalereyası şəhərdə kifayət qədər məşhur yerdir, mən oraya iki və ya üç dəfə baş çəkmişəm. Görüşün təyin olunduğu yer artıq Lananın xeyrinə idi.

Mən çeviklik möcüzəsi nümayiş etdirməklə və sıraların arasına soxulmaqla, demək olar ki, qırx dəqiqə ərzində mənzilə çatdım. Lana məni girişdə gözləyirdi. Onun əynində ağ şalvar, boz mayka və yüngül kətan gödəkçə var idi. Qız hündür qaməthli, uzun sarı saçlı və bir qədər uzun sıfətli idi. Onu bütünlükə gözəl adlandırmaq olar, deyə mən qısqanc bir tərzdə vurğuladım. Lakin görünüşünə görə onun iyirmi beşdən çox yaşı olmazdı. Mən ona yaxınlaşıb, salamlaşdım. Vicdan haqqı, belə gənc qızların yanında mən özümü qoca və xəstə inək kimi hiss edirəm. Bəs nə üçün xəstə? Mənim heç bir yerim ağrımırla, amma bunu elə-belə, hər halda, qeyd etdim.

– Bəlkə haradasa yaxınlıqda, kafedə əyləşək? – mən yeni həmsöhbətimə təklif etdim.
– Olar, - o, asanlıqla razılaşdı. Elə sadə adamlar var ki, hər şey onlarla sadə alınır.

Biz üç yüz metrlik məsafləni qət etdik və kafeyə daxil olduq. Mən ofisiant qızdan bizi iki qəhvə gətirməsini xahiş etdim. Mənə çox içmək olmaz, tez-tez ayaqyoluna qaçmalı oluram.

– Siz mənimlə hansı daşınmaz əmlak barəsində söhbət etmək istəyirsiniz? - Lana maraqlandı. Onun qəmli gözleri var idi, görünür, onun dostunun qəfildən yoxa çıxmazı özünü bürüzə verirdi.

Cavab əvəzinə mən də sual verməli oldum.

– Siz Berta İosifovna Qoldbaxın qardaşı qızınız?
– Bəli, o, mənim atamın bacısıdır. Siz nə üçün onun barəsində soruştursunuz?
– Mən sizinlə Vadim Strekavin barəsində söhbət etmək istərdim, - gec ya tez, mən bunu söyləməliydim.

Gənc qadının üzündəki ifadə dəyişdi. O, mənim gözlədiyim kimi yerindən dik atılmadı. Hətta təəccüblənmədi də. Bunun əvəzinə yalnız sakitcə vurguladı:

– Deməli, siz məni aldatmışınız. Buraya tamamilə ayrı məqsədlə gəlmisiniz. Sizi kim göndərib?
– Mən sizi aldatmamışam. İstəyirsinizsə, rəfiqəniz Esmiraya və ya bibinizə zəng edə bilərsiniz. Mən artıq onlarla

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
danışmışam. Biz Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxması faktı
üzrə istintaq aparırıraq. Dünən isə faciə baş verib.

– Nə olub? – Lana açıq—aydın təlaşlandı.
– Artur Mişarovu qətlə yetiriblər. – Mən onun
qısqırmamaq üçün barmaqları ilə masadan yapışdığını,
dəhşətdən gözlərinin bərəldiyini və necə sarsıldıığını gördüm.
Mən elə belə də düşünürdüm. Nə bibisi, nə də rəfiqəsi onu
belə bir məlumatla daha da həyəcanlandırmamaq üçün baş
verənlər haqqında heç nə söyləməmişdilər. Arturun qətlə
yetirilməsi Vadim Strekavinin geriyə qayıtmasını da təcrübi
tərzdə qeyri-mümkün edirdi. İndi onun aradan götürüldüyü
aydın olurdu.

Lana üzünü yana çevirib, əl yaylığını çıxararaq, gözlərini
sildi. Bu gənc qadın vəziyyətin faciəviliyini anlayırdı. Mən
onun halına acıyaraq, susurdum.

Ofisiant qız bizə iki qəhvə göttirdi. Mən Lananın özünü ələ
almasını səbirsizliklə gözləyirdim.

– Onu necə öldürüb'lər? – nəhayət, o soruşdu.
– O, kiminləsə görüşməli imiş, - onun Arturun məhz
mənimlə görüşəcəyini bilməsi vacib deyil, - və ona atəş
açıblar.

Lana yenidən gözlərini bir nöqtəyə zilləyərək susdu.

– Bu, harada baş verib?

Yalan damışağın heç bir mənəsi yoxdur, onsuz da xəbər tutacaq.

- Saf Gölməçələr bulvarında.

Bu dəfə Lana diksinmədi. Sadəcə, mənə sakit bir nəzər salaraq, asta səslə dedi:

- Bu, mənim ucbatımdan baş verib. Onu mənim ucbatımdan qətlə yetiriblər.
- Nə üçün sizin ucbatınızdan?
- Mən orada olmuşam, - o, oyun oynamır, sözlərin arxasında gizlənməyə çalışmışdır. Onun ağrı-acısı o qədər güclü idi ki, riyakarlıq etməyi belə düşünmürdü. – Mən orada bir neçə dəfə olmuşam. Vadim ilə birgə. Artur məni oraya aparırdı. Öz maşınınnda. O, bizim görüşdüyüümüzdən xəbərdar idi.
- Sizdə mənzilin ehtiyat açarları var idimi?
- Arturda var idi. Onlar həmişə onda olub.
- Sizə Strekavinin evli olduğu məlum idimi?
- Qıñayırsınız?
- Xeyr. Bu, ümumiyyətlə, mənim işim deyil.
- O, çox yaxşı insan idi, - gənc qadın qəmli tərzdə mənimlə dərdini bölüşdü.

Mən nə üçün «idi» kəlməsini dəqiqləşdirməyə çalışmadım. Mənə də artıq elə gəlirdi ki, o, sağ deyil, amma ən yaxşısı, bu barədə danışmamaqdır.

- Siz onunla bir həftə əvvəl danışmısınızmı? Onun qəfildən Moskvaya qayıtmasından sonra?
- Biz görüşməli idik, amma macal tapmadıq. Sonuncu dəfə onunla şənbə gününün axşamı danışmışdıq. Bazar günü o, işə yollandı, mən özüm oraya zəng etmişdim. O, normal əhval-ruhiyyədə idi. Sonra isə mən onun restorana baş çəkdikdən sonra yoxa çıxdığını öyrəndim. Vadimin Pokrovkadakı restorana baş çəkməkdən xoşu gələrdi, amma məni oraya aparmazdı, orada çoxları onu üzdən tanıydırlar. Biz onunla adətən, ayrı yerlərdə nahar edərdik.
- Sizə onun arvadının qardaşının bircə dəfə sizi Vadim Yevgenyeviç ilə birgə gördüyü məlumdurmu?
- Xeyr, məlum deyil. Məncə, Artur Vadimin o qohumundan xoşlanmazdı. O, mənə onun barəsində nağıl edərdi. Deyəsən, adı... yox, xatırlaya bilmədim. İndi heç nəyi xatırlamıram. Sizcə, Arturun qətlə yetirilməsi ilə Vadimin yoxa çıxmasını o təşkil edib?
- Güman etmirəm. O, kompaniyada yalnız Vadim Yevgenyeviçin sayəsində çalışırmış və ona yalnız ona qarşı olan hörmət naminə tab gətirirdilər. Zənninizcə, Vadim

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Yevgenyeviç haraya yollanmış olar? Bəlkə kazinoya və ya
hansısa bir kluba?

– O, kazinonu xoşlamazdı, - Lana cavab verdi, - pullarını
heç nəyə uduzmağı səfəhlik hesab edirdi. Mənə məlum olduğu
qədər klublara da baş çəkməzdə. Yox, onun haraya yoxa
çıxdığını təsəvvürümə belə gətirə bilmirəm. Bu barədə
düşünəndə yaşamaq belə istəmirəm, sadəcə, yaşamaq
istəmirəm. – O, yenidən yaylığını çıxararaq, üzünü sildi.

Elə bu məqamda namünasıb bir tərzdə onun telefonu zəng
çaldı. Lana cihazı əlinə aldı.

– Xoş gördük, - o, yumşaq bir tərzdə dilləndi, - bəli,
məndə hər şey öz qaydasındadır. Minətdaram, bibi. Bəs səndə
necə? Xeyr, mən indi məşğulam. Nə? Yox. Mənim yanımı
vəkil gəlib. Hə. Hə. Bu, odur, Morjikova. – Lana cəld mənə
nəzər saldı və mən onun üzünün ifadəsinin necə dəyişdiyini
gördüm. Əvvəlcə onda məyusluq, sonra isə çımçəşmə və ən
nəhayət, əsil nifrət hissi peyda oldu. – Mən hər şeyi anladım, -
o, artıq başqa səslə dilləndi, - çox sağ ol ki, zəng etdin. Bəli,
mən hər şeyi anladım. – Lana cihazı kənara qoydu. Onun
gözlerini görmək lazımdı. Onlara hətta qəzəbdən qaranlıq da
çökdü.

– Siz məni aldatmısınız, - o, mənə nəzər salaraq, qəzəblə
təkrar etdi. – İstintaqla məşğul olduğunuzu söyləyirdiniz,

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
amma özünüz Vadimin arvadının şəxsi vəkilisiniz. Necə də
xəcalət çəkmirsiniz! O, bizim münasibətlərimizdən hali
olmaqdan ötrü sizi xüsusi olaraq mənim yanımı göndərib.
Bizim aramızda heç nəyin olmadığını ona çatdırı bilərsiniz.
Mən onu heç bir zaman sevməmişəm. Nə qədər rəzilsiniz,
rəzilsiniz! – O, yerindən sıçrayaraq, kənara bir neçə addım
atdı. Sonra isə geri qayıtdı.

Mən onun fikrindən vaz keçdiyini düşündüm, lakin Lana
yüz rublluq əskinası çıxararaq, onu masanın üzərinə tulladı.

– Bu, mənim qəhvəmin haqqıdır, - gedərkən masanı elə
itələdi ki, mənim fincanım düz dizlərimin üzərinə dağıldı.
Sonra isə getdi, mən isə üzərimə isti qəhvənin dağıldığı bir
tərzdə və özümü əsil sarsaq kimi hiss etməklə, yerimdəcə
donub qalmışdım.

On dördüncü fasil

Saatın əqrəbi artıq altının yarısını göstərirdi. Mən isə
üzərimə qəhvə dağılmış bir tərzdə yerimdə donub qalmışdım.
Oturub nə edəcəyimi düşünürdüm. Ümumiyyətlə, mən nə
üçün bu işi üzərimə götürdüm? Prokurorluq ilə milis var, qoy
elə onlar yoxa çıxmış iş adamını axtarsınlar. Elə güman etmək
olar ki, mənə hər kəsdən çox şey lazımdır. Hətta ən yaxın

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri rəfiqəm məni hər zaman aldadıbsa, onda başqalarından nə gözləyəsən? Məhz indi gələcəkdə necə hərəkət edəcəyimə qərar verməli idim. Axşam məni bağında Maşa gözləyirdi, o zamana qədər isə Valeriya və Nikolayla danışmağa macal tapmalı idim. Qalan iki sürücü – Pyotr Petroviç və Şurik Qolyayev ilə də tanış olmalı idim. Hamısı ilə bir axşam ərzində. Hələ evə dəyib, əynimi də dəyişmək gərəkdir. Məsafəni və bizim Moskva tixaclarımızı nəzərə alsaq, mən heç nəyə macal tapmayacağımdan ehtiyat edirdim. Deməli, elə bu dəqiqə bir qərara gəlmək lazımdır.

Beləliklə, mən sözsüz ki, evə yetişə bilməyəcəm. Bu, tamamilə dəqiqdır. Deməli, istənilən mağazaya daxil olub, özümə bir yeni paltar almalıyam. Kredit kartlarını da özümlə götürmişəm. Maşanın qarşısında belə bir görünüşdə çıxmaq yaramaz. O, mənə qarşı qalan hörmətini də itirə bilər. Mən ayağa qalxdım, maşınıma oturdum və haraya gedəcəyimi düşündüm. Tanrıya şükürler olsun ki, Moskvada bu, problem deyil. Yol üzərində geyim mağazaları çoxdur, mənsə artıq çoxdandır ki, özümə qara yubka və ya şalvar almaq istəyirdim. Ən yaxşısı «Maks Mara»ya baş çəkim, orada hər zaman mənim bəyəndiyim mallar olur.

Elə belə də etdim. Tünd rəngli şalvari əynimə keçirərək, mavi rəngli çox gözəl kofta da aldım. Hətta əvvəlki

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri görünüşümdən də yaxşı göründüm. Sonra isə rəfiqəmə zəng etdim.

– Valeriya, xoş gördük, - mən onun harayasa yolladığını anladım. Onun yanından ötüb keçən maşınların səs-küyü eşidilirdi, yəqin ki, o öz avtomobilini götürmişdü. – Sükan arxasındasan?

– Hə, artıq Maşanın yanına gedirəm.
«Nə üçün belə tez?» - mən özlüyümdə düşündüm, lakin heç nə soruşmadım.

– Mənə Nikolayın telefon nömrəsini de, - ondan rica etdim.

- Nəyinə gərəkdir? – o, artıq mənə etibar etmirdi.
- Bir məsələni aydınlaşdırmaq istəyirəm.
- O, axşam Maşanın yanına gələcək. Sən onsuz da onunla görüşəcəksən.
- Mən onunla oraya gələnədək səhbət etmək istəyirəm.
- Nəsə baş verib?
- Heç nə. Sadəcə, səhbət etmək istəyirəm, - mən artıq ona zəng etməyimə peşman olmuşdum. Gərək onun qohumunun telefon nömrəsini Esmiradan, ya da Lenadan öyrənəydim. Necə də ağılıma gəlməyib?
- Sən nədənsə mənimlə qəribə danışırsan, - Lera bəyan etdi, - nəsə problemlərin var?

«Daha çox sənin problemlərin var», - düşündüm, lakin
əvəzinə dedim:

- Sənə elə gəlir. Biz hamımız dünənki qətlin ucbatından divanə olmağa başlamışıq.
- Haqlısan, - Valeriya razılaşdı, - biz hamımız bir qədər ağlımızı itirmişik.

O, Nikolayın əl telefonunun nömrəsini mənə verdi və mən dərhal əlaqəni kəsdim. Qəfildən mənim qarşımda az qala yolumu kəsən «Mersedes» peyda oldu və mən onunla toqquşmamaq üçün kəskin tərzdə sürətimi yavaşıtdım. Telefonu kənara qoydum. Sükan arxasında danışmaq olmaz deyənlər düz söyləyirmişlər. Mən maşınımı yolun kənarında saxladım və yalnız bundan sonra Nikolayın nömrəsini yiğdim. O, mənim zəngimi gözləyirmiş kimi dərhal cavab verdi. Ola bilsin, Valeriya artıq ona zəng etməyə macal tapmışdı. Bir sözlə, tüpürüm onun zənglərinə.

– Xoş gördük, Nikolay, - Mənim ondan on yaş və daha böyük olduğum nəzərə alınsa, onu adı və atasının adı ilə çağırmaq mənə gülünc görünürdü.

– Axşamınız xeyir, Kseniya, - o, elə bir himayədar tonda cavab verdi ki, sanki özünü məni qulluqçusu kimi başa düşən sahib hesab edirdi. Mənimlə məhz bu tərzdə danışındı. Lakin mən onun təsəvvürə gətiriləcək qədər də rəzil olmadığını

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
düşündüm. Gərəksiz insanlar hər şeydə gərəksiz olurlar,
onlardan hətta əsil yaramazlar belə alınmaz. Sadəcə, kiçik
xəbislər alınar.

- Mən sizinlə tacili olaraq söhbət etməliyəm.
- Axı, biz axşam görüşəcəyik, - hər ehtimala qarşı,

Valeriya ona zəng edib.

- Xeyr. Mən sizinlə bacınızın yanına yollanmağınızdan əvvəl görüşməliyəm. Bu, çox vacibdir, Nikolay.
- Nə baş verib?
- Görüş əsnasında deyərəm.
- Yaxşı, - Nikolay razılaşdı. – Siz haraya gələ bilərsiniz?
- Hara desəniz, ora. Bəlkə bacınızın bağ evinə gedən yolun üstündə görüşək?

- Oldu. Sizə «Çar ovu» restoranının harada yerləşdiyi məlumdurmu?
- Məlumdur. Oranın döngəsindəki Rublyovo-Uspenski şosesinin döngəsində.

- Restoranda görüşək, yarım saatdan sonra.
- Yarım saatə yetişmərəm, gəlin bir saata görüşək.

Beləliklə, nəzərimdə iki şübhəli şəxsvardı: Nikolay və Valeriya. Onların hər ikisi Arturun qətlində maraqlı ola bilərdi. Lakin Nikolayın heç bir vəchlə bacısının ərinin yoxa çıxmasında əli ola bilməzdi. Bəlkə də olub? Bəlkə o, buyruq

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
qulu olmaqdan, onun işçiləri ilə hətta cangüdənlərinin də
məruz qaldığı həqarətlərdən təngə gəlib. Bax elə buna görə, o,
qiyam qaldırıb, ondan intiqam almaq qərarına gəlib. Yox, xalq
qisasçısı haqqında nağıl alınmir. Nikolay belə adamlardan
deyil. Bəs onda kim? Mən köhnə paltarımın olduğu
bağlamaya nəzər saldım və qaşlarımı çatdım. Bu, Berta
İosifovna bibidir. Deyilənə görə, ən yaxşı cangüdənlər –
lesbiyankalar ilə bakırə qızlardır. Yalnız onlar lazımi hiddət
ilə lazımi enerjiyə malik olurlar. Berta İosifovnaya şefi
haqqında hər şey məlum idi, o, şefinin bütün maliyyə
problemlərindən hali olub. Məhz Berta ona Saf
Gölməçələrdəki mənzili almaqda yardım edib.

Bundan başqa, o, qardaşı qızının Vadim ilə görüşməsindən
və onun evli olmasından da xəbərdar olub. Onun bundan xoş
gəlməyə bilərdi, qarımış qızlar, ümumiyyətlə, böyük əxlaqi
dəyərlərə malik olurlar. Gör ha, qardaşı qızına zəng edəcəyi
zaman gör necə də dəqiqliklə hesablayıb. Ona zəng edərək,
Lanaya mənim Strekavinin arvadının maraqlarını təmsil
etdiyimi söyləməklə, söhbətimizi kəsdi. Bu qadın öz şefinin
yoxa çıxması ilə Arturun qətlini, güman ki, təşkil edə bilərdi.
Xeyr, həddindən artıq mürəkkəbdir. Yəni Berta İosifovna özü
onu öldürə bilib? Onda silah haradandır? Və ya muzdla qatil
tutub? İnanmiram! O, belə bir sirri yad insana etibar etmək

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri üçün həddindən artıq qapalı və ağıllı arvaddır. Lakin otaqdan çıxarkən axı Nikolay Antonoviçin Artura nifrət bəslədiyini demişdi. Daha bir fakt. Dünən o, Artura zəng edərək, ona mənzilin açarlarını qardaşı qızına verməsini təklif edib. Berta İosifovna mənim Artur ilə görüşəcəyimdən xəbər tuta bilərdi. Bu gün səhər isə o, Esmiraya zəng edərək, onu qatilin Nikolay Antonoviç olduğuna inandırmağa çalışıb. Necə də fəal tərzdə fəaliyyət göstərir!

Maliyyəçi – ən başlacı şübhəli bilinən şəxslərdən biridir, qətli törətmək üçün əlində başlıca əsaslar var, deyə mən qərara aldım. Artur ona açarları verməkdən imtina edib və mənimlə görüşəcəyini ona xəbər verib. Hər şey bir–birilə uzlaşır. Bircə kimin atəş açdığını müəyyən etmək qalır. Sonra nə? Digər sürücülərlə də söhbət etmək lazımdır. Onların necə insan olduğunu anlamağa səy göstərmək lazımdır. Mənim şəxsi təcrübəmə görə, sürücü belə bir mürəkkəb kombinasiyanın təşkilatçısı ola bilməz. Lakin əgər bu ailənin katibəsi hüquq elmləri namizədidirsə, onda bu ailədə hansı sürücülərin işlədiyini necə müəyyən edəsən? Esmiranı da unutmaq olmaz. Mən onun ehtiyatda saxlayırdım. Onun heysiyyəti ilə incikliyini nəzərə alsaq, o, nə gəldi uydura bilər. Esmiranı düşdüyü vəziyyət hörmətdən salırdı və o, heç bir zaman bu qapalı dairədən çıxmayağın anlayırdı. Pulu da yalnız

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yeməyinə və geyiminə kifayət edirmiş. Ərinə böyük məbləği əldə etməyə yardım etmək üçün nə isə irimiqyaslı bir işi görməyə qərar vermək lazım idi. Bəli, o, mənim üçün şübhəli bilinən şəxslərin əhatə dairəsində idi. Hətta başlıcası olmasa da.

Mənim yanımdan bir «Folkswagen» ötüb keçdi, görünür, bağ'a tələsirdi. Yaxşı ki, deyə mən düşündüm, bu gün cümə deyil, yoxsa şəhərdən çıxməq mümkün olmazdı. Kimdəsə çoxlu pul olanda, özün üçün bir tikə qoparmaq cazibəsi həddindən artıq böyük olur. Məhz elə buna görə də həddindən ziyadə zəngin insanların ətrafında hər zaman qarayaxalar çok olur. Barın masasının qırıntıları ilə dolanırlar. Nə vaxtsa bu masaya oturmağı arzulamaqla, öz sahiblərinə nifrət edirlər. Bəziləri buna nail ola bilir, bəziləri isə qırıntılarla qane olurlar. Bəzilərini işdən qovur, bəziləri isə öz sahibinin yerini tutandan sonra keçmiş sahibini işə götürməklə bundan xüsusi zövq alır. Berta İosifovna mənə necə demişdi? «Qullar hər zaman öz sahiblərinin qəbri üzərində rəqs etməyi arzulayırlar». Nə üçün o, mənə bunu demişdi? Kimsə Strekavinə meydan oxuyubmuş? Bəlkə onun özü? Bəlkə deyilənlərin Esmira ilə əlaqəsi olub? Yaxud Nikolay Antonoviç ilə? Xeyr, uyğun gəlmir. Daha doğrusu, Esmira ilə.

Lənətə gəlmış pullar! Onların ucbatından yanında olan istənilən adamdan şübhələnməyə başlayırsan. Qohum və doğmalarının hər birindən. Oh, bizim öyrənməyə macal tapdığımız atacıq Marks necə də haqlı imiş. Pul xatırınə kapital qoyuluşu adlı cinayət yoxdur. Nəinki kapital, həm də insan. Pullar – İblisin ən dahyanə kəşfidir. Tanrıının da. Bu da eyniyiyət.

Lakin çıñqılla döşənmiş yol boyunca artıq tamamilə başqa növlü maşınlar hərəkət edirdilər. İnsanda elə bir təəssürat yaranırdı ki, sanki bu yönə yalnız üst–üstə düzülmüş ciplər, möhtəşəm «mersedeslər» və BMV-lər gedirlər. Mənim arxamdağı və önumdəki maşınları görəydiniz! Bəzilərinin sükanının arxasında qadınlar oturmuşdular. İndiki oliqarxlardı ilə nazirlərin arvadları. Mən maraqlı qanuna uyğunluğa da diqqət yetirdim. İnsan əvvəlkindən çox pul qazananda, o, arvadına xəyanət edir. Əvvəlki həyat yoldaşı onu artıq qane etmir. Status dəyişdikcə həyat yoldaşının rolü haqqında təsəvvürlər də dəyişir.

Əvvəlcə sizi ən ağır dövrdə dəstəkləyəcək evdar qadın və uşaqların anasına ehtiyac duyulur. Statusun dəyişikliyə məruz qalması ilə əlaqədar olaraq isə sizin arvadınızın məhz necə olmasına dair fərqli arzular meydana çıxmaga başlayır. İndi sizinlə birlikdə qəbulda qonaqlarda xoş təəssürat oyatmağı

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
bacaran, kübar cəmiyyətin söhbətlərini dəstəkləyən elə bir
gənc və gözəl qadın olmalıdır ki, onun rəsmləri cilalı
dərgilərdə peyda olsun. Bəlkə elə ona görə də oliqarxların
əksəriyyətinin ikinci, üçüncü və dördüncü arvadları olur? Axı
onlar əhatəsində olduqları təmtəraqın maşınlar, bağlar və
yaxtalar kimi alətlərindən biridirlər. Hər şey doğrudur.
Qeysərə – qeysər. Lakin ehtirama layiq olan ümumi
qaydalardan istisnalar da mövcuddur.

Mən maşınımı restoranın yanında saxlayıb, Nikolayın
artıq buraya gəlməyə macal tapması ümidi ilə pilləkənlərlə
yuxarıya qalxdım. Zala daxil olan kimi ətrafıma boylandım.
Nikolay gözə dəymirdi. Artıq bir saatdan çox vaxt keçmişdi
və o, artıq burda olmalı idi.

- Geldiniz, - mən arxamdan səs eşitdim və başımı
çevirməklə səfəhcəsinə gülümsəyərək, arxamda dayanmış
Nikolayı gördüm. Zənnimcə, ürəyi sancmışdı, hər halda, onun
üzündəki təbəssüm kifayət qədər mənasız idi.
- Biz haradasa otura bilərikmi?
- Küncdə bizim üçün masa ayıriblar, - Nikolay şən bir
tərzdə bəyan etdi. Görünür, o, buraya six şəkildə baş çəkən
qonaqlardan idi və məhz elə buna görə də ofisiant ədəb-
ərkanla bizi masamıza qədər ötürdü. Mən elə belə də
düşünürdüm: konyak butulkası artıq yarıya qədər boşalmışdı,

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Nikolay vaxtını boş yerə sərf etmirdi. Dodağının şışməsinə və bəzən fisiltılı ilə danışmasına baxmayaraq, onun əhvalı güman ki, yaxşı idi. Biz masa arxasında əyləşdik.

- Siz konyak içəcəksiniz? – o, soruşdu.
 - Mən sükan arxasındayam.
 - Mən də sükan arxasındayam. Bağ evi burası yaxındır, birlikdə gedərik, mən sizini ora apararam. Maşını isə burada da qoymaq olar. Onu sizin evinizi gətirərlər. Ya da bağ evinə.
 - Təşəkkür edirəm, lazıim deyil.
- Bəzi müştərilər bizə tərəf baxırdılar. Maraqlıdır, görəsən, onlar nə düşünürdülər? Bax, gənc adam kaftar ifritəni restorana dəvət etdi. Lakin nə üçün kaftar? Mən əlbəttə, iyirmi yaşlı qızı bənzəmirəm, amma mənə qırx yaş da vermək olmaz. Ən uzağı otuz dörd və ya otuz beş yaş. Lakin mənim həmsöhbətimin simasından onun neçə yaşda olduğu bilinirdi. Ümumiyyətlə, o, necə intellektualdır. Nikolayın köynəyi şalvarından çıxmış, pencəyi möhkəmcə əzilmiş, qalstuku isə kəmərin ipliyində tamamlanmırıdı. Kişiərin qısa qalstukuna nifrət bəsləyirəm. Deyilənə görə, kişiərin qalstuku – onların tənasül orqanının rəmzidir. Görünür, bu, belə deyil. Lakin qalstuk funksional cəhətdən tamamilə gərəkli deyildir, onları gözəllik naminə taxırlar. Qısa qalstukun qarında

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri tamamlanmasını görəndə, mənə hər zaman elə gəlir ki, bu kişinin potensiya ilə əlaqədar problemləri var.

Əziz kişilər, elə bir qalstuk taxın ki, o, sizin kəmərinizin ipliyində tamamlansın! Axı bu, çox sadədir. O halda siz belə əbləh kimi görünməzsiniz. Doğru sözümdür, bu, nəinki dəbə uyğundur, həm də qadınların bəzi hallarda sizə diqqət yetirməsi üçün də gərəklidir. Axı mən bunu kimə deyirəm? Nikolay üçün qadınların onun barəsində düşündüklərinin heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Onun hələ ki, pulu var və o, bəyəndiyi istənilən qızın məhəbbətini satın almağa qadirdir. Bundan artıq işə ona heç nə lazım deyil.

– Siz Arturun qətlə yetirilməsindən halisinizmi? – mən söhbət əsnasında soruşdum. Mən bu tiplə belə bir məşhur yerdə oturmaq istəmirdim. Burada məni üzdən tanıyan Rozentalın müştəriləri və yaxud da bizim Viktorla ümumi tanışlarımıza rastlaşa bilərdim. Bu Nikolayla beləcə rüsvay olmaq? Mən onu şübhə ilə nəzərdən keçirdim. Ömrümdə heç bir zaman belə birisini məşuq kimi qəbul etmərəm!

– Mənə artıq zəng ediblər, - onun əhval-ruhiyyəsi dərhal korlandı. O, konyak butulkasını ələ alaraq, özünə bir balaca içki süzdü. Mən onun davranışlarını qeyri-iradi ehtiram hissi ilə izləyirdim. Hər halda o, kefli olana qədər içməsə, bir o qədər də çarəsiz adam deyil. Masanın üzərində müxtəlif

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
çeşidli doğranmış pendir, turşuya qoyulmuş xiyar, gøyərti və
limon var idi. O, bir qurtum içəndən sonra üzünü
büzüşdürərək limon dilimini ağızına atdı. Mənim ağızımda
dərhal turşuluq hissi əmələ gəldi. Görünür, Nikolay konyakın
elə belə içilməsinin gərkli olduğunu düşünür. Yəqin ona heç
kim konyakın şokoladla lap yaxşı içildiyini deməyib, limonla
isə onu bizim tariximizin heç də ağıllı olmayan şəxsi – bu
sarsaq dəbi Rusiyada tətbiq edən sonuncu çar ikinci Nikolay
içərdi.

Yalnız ona ikinci Nikolay haqqında belə bir təffərrüat
haradan məlum olaydı?

- Siz Arturun qətlə yetirilməsi barəsində nə
düşünürsünüz?
- Heç bir şey. Axi, nə üçün mən bu barədə
düşünməliyəm? – mənim həmsöhbətim ağızını əydi. Onun
şışmış aşağı dodağını nəzərə alsaq, bu, çox gülünc alındı.
- O, sizin bacınız ərinin cangudəni olub, - mən təmkinli
tərzdə xatırladım, - deyilənə görə, Vadim Yevgenyeviçin ən
yaxın adamı imiş. Siz onun qətlinin sizin qohumunuzun yoxa
çıxması ilə necəsə bağlı olduğunu zənn etmirsinizmi?
- Zənn edirəm. Hətta olduqca zənn edirəm. Mən hər
zaman Arturdan şübhələnmişəm. Vadimin oğurlanmasını da
təşkil edən odur. Pul tələb etmək də istəyirmiş. Lakin onun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
şərkləri pulu Artursuz götürməyi qərara alıb, onu aradan
götürüblər. Mənim bu barədə düşündüklərim elə bu qədərdir.

- Bəs siz nə üçün mənə bunu dünən axşam söyləmədiniz?
 - Axı, mən nə üçün sizə nəsə söyləməliyəm? Sizi hər şeyi özünüzün aydınlaşdırmağınız üçün tutublar. – Mən bu həqarəti də udmalı oldum. – O, kişilərin hamısı kimi idi. Yalnız özü barəsində, öz cibi barəsində düşünürdü.
 - Lakin bütün bunlara baxmayaraq, siz dünən bu bərədə danışmirdiniz.
 - Danışmirdim, - Nikolay başını yırğaladı, - Maşanın ovqatını təlx etmək istəmirdim. O, dediyi kimi, onu yaxın və etibarlı adamı hesab edirdi. Mən isə ona hər dəfə onun Artura inanmamasını təlqin etməyə çalışırdım.
 - Niyə?
 - Çünkü o, qancıq oğlu idi. Lap əslindən idi, - Nikolay mənə acıqla nəzər saldı.
 - Siz bu anlayışa nəyi şamil edirsiniz?
 - Heç nəyi şamil etmirəm, - ona nə qədər çətin olsa da, gülümsədi, - qancıq oğlu elə qancıq oğludur. Ancaq özü barəsində düşünürdü. Vadimin etimadını qazanmağa çalışırdı. Vadimin ona pul ödəməsi üçün hər şeyə hazır idi.

– Siz faktlara maliksinizmi?
– Hansı faktlara? Bu, hamiya bəlli idi. İstədiyiniz adamlardan xəbər ala bilərsiniz. Artur onun üçün qız gətirir, hamamını sahmana salırıdı, istənilən mənzili...

Burada mən qulaqlarımı şəkləməli oldum.

– Məgər Vadim Yevgenyeviçin bu qəbildən olan görüşlər üçün digər mənzili olmayıb?
– Əlbəttə ki, olub, - Nikolay əl-qolunu atdı, - yəqin ki, hətta bir neçə yerdə olub. Yalnız onlar barəsində Arturdan savayı heç kim heç nə bilmir.

Mən onun həqiqəti söylədiyi təqdirdə, dünənki qətlə heç bir aidiyyəti olmadığını düşündüm. Mən ofisiantı yanına çağıraraq, mənə bir butulka su verməsini rica etdim. O, mənim sifarişimi anında yerinə yetirdi. Mən iki stəkan suyu birnəfəsə başıma çəkdim və yalnız bundan sonra həmsöhbətimə müraciət etdim.

– Arturu Saf Göləməçələr bulvarında qətlə yetiriblər, - mən Nikolayı diqqətlə müşahidə edərək, dilləndim. – Sizə Arturun orada peyda olmasının səbibi məlumdurmuy?

Nikolay cavab vermək üçün ağzını açdı və elə bu məqamda hansısa bir kinofilmdən melodiya səsləndi. Bu, onun telefonunun zəngi idi. O, cihazı əlinə götürmək üçün

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
əlini cibinə saldı, mənsə dilxorçuluqdan qışqırmamaq üçün
özümü zorla da olsa ələ almalı oldum.

On beşinci fəsil

Nikolay telefonunu çıxardı. «Ümidvaram ki, bu, Berta İosifovna deyil», - mən acığımdan dodağımı dişləyərək, düşündüm. Nikolay tənbəlcəsinə dillənirdi, zəng edən onun bacısı idi. O, nəsə soruşur, Nikolay isə cavab verirdi. Sonra isə mənim yanımda oturduğunu və bizim tezliklə bağaya gələcəyimizi söylədi. Yəqin ki, bacısı onu məzəmmət etdi, çünki o, kəskin bir tərzdə hər şeyi anladığını bəyan etdi. Görünür, Valeriya artıq Maşaya mənim Nikolaya zəng etdiyimi məruzə etmiş və bizim yəqin ki, görüşəcəyimizi anlamışdı.

Nikolay cihazı masanın üzərinə qoydu və qaşlarını çatdı.

- O, indiyə qədər də mənim uşaq olduğumu düşünür, - o, incik bir tərzdə dərdini bölüşdü. – Hər dəfə mənimlə öcəşir. Elə uşaqlıqdan bəri. Həmişə məni qonşuların evinə aparardı, anam isə bizi axtarıb, ağlayardı. Lakin Maşa hesab edirdi ki, o, böyükdür və mən onun sözündən çıxmamalıyam.
- Yəqin ki, o, haqlı olub.

- Heç də haqlı deyil. Onun həmişə ağır xasiyyəti olub.

Anamlıa hər zaman mübahisə edərdi. Moskvaya yollanıb, aktirisa olmağı arzulayırdı, sonra isə hansısa bir yəhudü ilə yaşamağa başladı. Onların əlindən can qurtarmaq mümkün deyil.

- Hansı yəhudü ilə?
- Qolşteynlə. Məgər sizə bu barədə heç nə məlum deyil?
- Bir qədər məlumdur. Siz Artur haqqında heç nə demədiniz.
- Nəyi demədim?
- Onu Saf Gölməçələr bulvarında qətlə yetiriblər. Siz onun orada nə etdiyini bilirsinizmi?
- Haradan bilim? Mən onun dayəsi deyiləm ki, arxasınca gəzim. Bəlkə onun orada hansısa işləri olub...
- Onu güllələyiblər. Arturun tapançası olubmu?
- Onun hər şeyi olub. Özü də bir yox, iki. Vadim xüsusi olaraq, onun üçün silahın saxlanılmasına görə icazə almışdı.
- Səsboğucu silaha görə? – mən özümü saxlaya bilmədim. Lakin özlüyümdə qət etdim ki, bu cür suallar vermək olmaz. Əks təqdirdə, diqqətcil həmsöhbətim məndən Arturun hansı tapançadan qətlə yetirildiyinin mənə haradan məlum olduğu ilə maraqlana bilər. Axı, mən hamiya heç bir atəş səsini eşitmədiyimi söyləyə bilmərəm.

- Bilmirəm. Mən silahdan bir şey anlamırıam, orduda da olmamışam. – Əlbəttə, o, əsgərlikdə olmayıb. Onu əvvəlcə instituta, sonra isə yaxşı işə düzəldiblər.
- Arturun kimin tərəfindən qətlə yetrildiyinə dair də şübhəniz yoxdumu?
- Mən sizə artıq cavab verdim.
- Bəli, mən bunu xatırlayıram. Bir də yəhudilər barəsində.
- Nə? – o, bir qədər qorxaq halda mənə baxdı.
- Siz onlardan can qurtarmağın mümkün olmadığını söylədiniz. Siz bununla nəyi nəzərdə tuturdunuz?
- Heç nəyi nəzərdə tutmurдум. Elə belə dedim. Onlar hər yeri basıblar. Hamısı da «çörəkli» vəzifələrdə çalışırlar.
- Bura baxın, Nikolay, - mən bu əbləhə tərəf bir qədər əyildim, - siz məni sizin itkin düşmüş qohumunuzu axtarıb tapmağım üçün dediyiniz kimi, «işə götürmüsünüz». Lakin əgər siz məni özünüz aldatmağa başlasanız, o halda mən sizə heç cür yardım edə bilməyəcəm. Bircə yalan danışmayın. Axı siz mənim nə barədə soruşduğumu dərhal anladınız. Siz bacınız ərini Berta İosifovnanın qohumu olan xanım ilə birlikdə görmüsünüz. Doğrudurmu?

O, gözlərini kənara çəkdi.

- Sizdən soruşoram, doğrudurmu? - mən onu sərt bir tərzdə sixişdirdim.
- Bəli, - o, zorla dilləndi. – Haradan bildiniz?
- Bu, mənim işimdir, sizin bacınızı və onun ərini əhatə edən insanlar haqqında hər şeyi öyrənmək. Siz bacınıza bu barədə danışmısınız mı?
- Yox, - o, hürkək bir tərzdə nəfəsini dərdi, - əlbəttə, yox. Maşaya belə murdar şeylər barəsində danışmaq nəyə lazımlı? O, məni ölüncəyə qədər döyürdü. Vadimə də bunu bağışlamazdı. Yox, yox! Heç bir vəchlə. Mən hətta Vadimə də bu barədə bir şey deməmişdim. Yalnız Arturdan xəbər almışdım, o isə məni cəhənnəmə yollamışdı. Bunun mənə aidiyyəti olmadığını demişdi. Mən qəzəbləndim. Mənim vəziyyətimi təsəvvürünüzə gətirə bilərsinizmi? Biz dəhlizdə tutuşdıq və bizi sonradan bir-birimizdən araladılar. Lakin mən heç kimə bir kəlmə də olsun deməmişəm. Nə Maşaya, nə də Vadimə. Bəlkə sizə bütün bunları bizim qızlar nağılı edib, onlar bizim necə söyüdüyümüzü eşitmışdilər və dəhlizə çıxmışdılar. Ya Esmira, ya da Lena.
- Siz də onun Berta İosifovnanın qohumu olduğunu öyrəndiniz?
- Əvvəlcə bilmirdim, sonra isə öyrəndim.
- Kimdən?

– Vacib deyil.
– Sizə bunu kim söyləyib? Unutmayın ki, biz indi sizin bacınızın yanına gedəcəyik. Əgər siz mənim suallarımı cavab verməsəniz, mən onları Mariya Antonovnadan soruşacağam.

– Mənə hədə-qorxu gəlmək lazım deyil, - Nikolay incidi və yenidən özü üçün konyak süzdü. Sonra isə onu sakit bir tərzdə ləzzətlə içdi. Lakin qəlyanaltı etmədi. Sonra isə stulun arxasına söykənib narazı halda dilləndi:

– Biz Arturla tutuşanda qızlar dəhlizə qaçaraq məni qəbul otağına apardılar. O vaxt orada Vadim yox idi. Mən elə bir vəziyyətdə idim ki, hər şeyi onlara danışdım...

Mən Rozentalla birlikdə yanına baş çəkdiyim bir məşhur bank sahibinin restorana daxil olduğunu hiss etdim və qorxudan stula sıxıldım. Axı, mən buraya necə gəldim? Bu, mənim tərəfimdən edilən axmaq hərəkətdir! Gördüyünüz kimi, bu tiplə onun bacısının bağ evində söhbət etməyi istəməmişəm.

– Sizə kim deyib? – mən qəzəblə sualımı təkrarladım. Söhbəti tamamlayıb, nə qədər ki, məni burada görməyiblər, bağ'a yollanmaq lazımdır.

– Esmira, - Nikolay məni cavabı ilə son dərəcə
heyrətləndirdi, - bu, onun rəfiqəsidir. O, mənə dedi ki, Lana
Berta İosifovnanın qardaşı qızıdır.

Bank sahibi pilləkənlərlə ikinci mərtəbədəki kiçik zala
qalxırdı. Tanrıya şükürlər olsun, əks təqdirdə mən Mark
Borisoviçə axşam çağı gənc oğlanla restoranda nə etdiyimi
başa salmalı olacaqdim.

Bu da Esmira! Onun ərinin xoşagəlməz vəziyyətdə olması
və onun həqarətə məruz qalması özünü bürüzə verirdi. Belə
bir hal gec və ya tez necəsə təzahür etməliydi. Axı, Esmira
geri qayıdacağı təqdirdə mənə özünü fərqli aparacağını
söyləmişdi. Xeyr, fərqli aparmazdı. Mən onu mühakimə
etməməyə, yalnız anlamağa cəhd göstərirdim. O, Moskvaya
köçüb, ərinin hansısa perspektivləri və planları olub, lakin hər
şey darmadağın olub. O, namizədlik dissertasiyasını müdafiə
etdikdən sonra katibə işləməyə başlayıb. Hər şey baş verməsi
gərəkli olan kimi baş verib. Yalnız o, məruz qaldığı
həqarətlərindən keçə bilməyib.

– Bəs siz Berta İosifovnaya heç nə demədiniz?
– Bir dəfə soruşdum. O, mənə elə baxdı ki! Bunların
yalnız şayiə olduğunu söylədi. Amma nə şayiə? Mən ki onları
özüm restoranda görmüşdüm. Gözəl və gənc qızdır, bir qədər
də Maşaya bənzəyir. Eh, artıq bu barədə danışmağa belə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri dəyməz! Təki Vadimi sağ tapaq. Bizim işdə artıq heç kim buna inanmır, - Nikolay konyak butulkasına nəzər saldı, lakin ona toxunmadı, görünür, böyük bacısı ilə görüşəcəyini xatırladı.

– Siz dünən Artura zəng etmişdinizmi? – mənə bu sualın cavabı məlum idi, lakin mən onu Nikolayın dilindən eşitmək istəyirdim.

– Xeyr, zəng etməmişəm. Siz ki mənim dünən hansı vəziyyətdə olduğumu gördünüz. O alçaq məni elə vurmuşdu ki, mən ümumiyyətlə, danışa bilmirdim. Valeriya çox sağ olsun ki, məni evə apardı.

– Bəs o, sizin telefonunuzdan kiməsə zəng etmişdim?
– Bilmirəm, xatırlamıram. Amma deyəsən, zəng etmişdi, hə, əlbəttə, zəng etmişdi. Mən ona cihazı verdim, o, hələ mənə telefonunun söndüyünü söylədi. Lakin mən özüm heç nəyi xatırlamırdım. Mənim üzüm ağriyirdi və o, dərhal həkim çağırıldı.

– Siz tək yaşayırsınız?
– Hansı mənada?
– Elə həqiqi mənada. Mən sizin mənzilinizi nəzərdə tuturam. Siz orada təklikdə yaşayırsınız?
– Bəli, - o, bir o qədər də böyük əminliklə dillənmədi.

- Sizin yanınızda heç kim yox idi?
- Valeriya orada idi. O, həkimləri gözlədi, sonra isə getdi.
 - Telefon da bütün bu vaxt ərzində onda olub?
 - Yəqin ki, amma telefonun bura nə dəxli?
 - Bir halda ki, soruşuram, deməli, dəxli var.
 - Ola bilsin ki, onda olub, bəlkə də olmayıb. Mən heç nəyi xatırlamıram. Mənə iynə vurdular, yuxuya getdim. Əgər siz mənim Arturu qətlə yetirməyə yollandığımı düşünürsünüzsə, o halda yanılırsınız. Həkimləri çağırı bilərsiniz və onlar da mənə yuxu dərmanını yeritdiklərini və mənim belə bir halda harayasa getməyimin qeyri-mümkün olduğunu söyləyərlər. Hətta yuxu dərmanı belə deyildi, hansısa sakitləşdirici dərman idi.

Bu da sizlər üçün alibi. Baxmayaraq ki, deyilənlərin heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Axı, onun özünün qətlə yetirməsi vacib deyil, o, kimisə muzdla tuta da bilərdi. Onu möhkəmcə əzişdirmişdilər və əgər həkim həqiqətən də, ona yuxu dərmanı veribsə, o halda onun mütləq dəlilləri var. Belə olan təqdirdə, əsas şübhəli bilinən şəxs Valeriya olur.

- Yaxşı, gəlin sizin bacınızın yanına gedək, - mən təklif etdim, - yalnız gəlin əvvəlcədən şərtləşək ki, mən öz maşınınım sükanı arxasında oturacağam və siz də mənimlə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri birlikdə gedəcəksiniz. Sizin avtomobilinizi sonradan sizin bacınızın bağ evinə yedəkləyərlər. Razılaşdıq?

- Qorxursunuz? – o, gülümsədi.
- Düzünü desəm, bəli. Mənim maşınımda getməyimiz daha yaxşı olar.

Əgər o, razılaşmasaydı, mən tək gedəcəkdir. Lakin o, başını razılıq əlaməti ilə tərpətdi. Biz nəhayət, balıqların bir-birini öyrənməsinə şərait yaranan akvariumu xatırladan bu restorandan çıxıb getmək üçün ayağa qalxdıq. Bağla gedən yol boyunca biz, demək olar ki, susurduq. Yalnız onların qəsəbəsinə tərəf dönərkən mən soruştum:

- Məgər sizin ananız sizinlə birlikdə yaşamır?
- Xeyr, - o, cavab verdi, - o, Zarayskda qaldı. Onun üçün paytaxtda yaşamaq çətin olar. Elə özü də buraya köçmək istəməz. Mən ona bir neçə dəfə təklif etmişəm, lakin o, hər dəfə etiraz edir.

Bir neçə dəqiqdən sonra biz onun evinin yaxınlığında dayandıq. Bizi artıq gözləyirdilər. Gənc və sızanaqlı oğlan bizi evin astanasında qarşıladı. Onun bir qədər arsız yaşıl gözləri və açıq rəngdə olan saçları vardı. Əyninə ona bir qədər böyük olan tünd rəngli kostyum geyinmişdi.

- Bu, Şurik Qolyayevdir, - evə qalxan Nikolay ona işaret etdi.
 - Siz Mariya Antonovnanın sürücüsüsunuz? – mən hər ehtimala qarşı dəqiqləşdirdim.
 - Bəli, - Şurik başını yırğaladı. – Siz isə vəkilsiniz?
 - Doğru buyurdunuz. Biz sizinlə söhbət etməliyik.
 - Yaxşı, - o, bizi evə buraxmaq üçün qapını açdı.
- Qonaq otağında evin sahibəsi ilə Valeriya əyləşmişdilər.

Maşanın əynində əsrarəngiz çəhrayı şalvar və elə həmin rəngdə olan köynək vardi. Mən bunun «Eskada» olduğunu düşündüm, onlar belə çalarlardan xoşlanırlar. Maşa özünə bu cür geyimləri rəva görə bilər. Hələ rəva görə bilər. Lakin əgər biz onun ərini tapmariqsa, o halda o, bu bağ evindən köçməli və tamamilə fərqli bir tərzdə geyinməli olacaq. Məhz elə buna görə də mən, bu iki gün ərzində tanış olduğum insanlar arasında onun həqiqətən də, iş adamı olan Strekavinin tapılmasını səmimi bir tərzdə arzulayan şəxs olduğuna bu dərəcədə əmin idim. Valeriyanın əynində isə tünd rəngli yubka ilə eyni rəngdə olan cemper var idi. O, ümumiyyətlə, tünd rəngləri bəyənir. Mən bizim çox şeyi müzakirə etməyimizin gərəkli olduğunu anlamaqla masa arxasında əyləşdim. Nikolay ucadan hicqiraraq, bacısının məzəmmət dolu baxışlarının müşayiəti ilə özünü divanın üzərinə yıxdı.

- Sən artıq normanı qəbul etmisən? – Maşa qeyzsiz maraqlandı.
 - Bir balaca, əlli qram, - Nikolay yalan danişdi və hamı da onun yalan danişdığını anladı. Mən ki onun altı dəfə çox içdiyini öz gözlərimlə görmüşəm.
 - Nəyi isə aydınlaşdırı bilmisiniz? – Maşa mənə üzündəki vasvası ifadə ilə müraciət etdi. O, öz qardaşı və vəkili arasında heç bir fərq görmürdü.
 - Mən sizin ərinizin katibələri ilə görüşməyə və onun işinə baş çəkməyə müvəffəq olmuşam. Əgər belə demək mümkünsə, bir qədər bəxtimin gətirdiyini düşünürəm. İş burasındadır ki, bu işin təhqiqatını aparan prokurorluğun istintaq qrupunun rəhbəri mənim institut üzrə köhnə dostum Slava Rindindir.
 - Çox böyük uğurdur, - Maşa məni diqqətlə nəzərdən keçirməklə, soyuq bir tərzdə vurguladı. O, mənim ayaqqabım ilə yeni paltarımı diqqət yetirirdi. – Mən artıq bizim müstərək müqaviləmizi imzalamışam. Valeriya onu sizə ötürəcək. İmzanızı qoyun və mənə onun surətini qaytarın.
 - Təşəkkür edirəm, - mən bu müqaviləni tamamilə unutmuşdum.

- Dünən sizdə xoşagəlməz hadisə baş verib? – Maşa qəfildən maraqlandı.
- Bəli,ancaq yalnız klubda deyil. Təəssüf ki, mən sizin ərinizin cangüdəni ilə görüşə bilmədim. Dünən onu qətlə yetirilmiş vəziyyətdə tapıblar.

Maşa başını yırğaladı:

- Yəqin ki, bunu törədənlər eyni adamlardır.
- Ola bilər, - mən Valerianın üzünüñ ifadəsindən xoşlanmadım, lakin onunla başqa yerdə danışmağı qərara aldım. Ona bütün sualları təklikdə də verməyə macal taparam.
- Bu gün mənim yanımıza müstəntiq gəlmişdi, - Maşa bəyan etdi, - lakin mən ona heç nə söyləyə bilmədim. Dünən mən Artura zəng etmişdim, o da bu gün bizim yanımıza gələcəyinə söz vermişdi. Qəflətən belə bir axmaq ölüm. Mənə deyilənə görə, onu güllələyiblər?

Mən Valeriyaya nəzər saldım. O, üzünü kənara çevirdi. Ax, mənim sevimli rəfiqəciyəzim, mənim sənə veriləsi o qədər sualımlı var ki! Mən Londonda necə təcrübə keçdiyimi xatırladım. Bizdə ixtisasın artırılması üçün belə səfərlər təşkil olunurdu. Məni oraya iki həftəliyə Rozentalın israrı ilə göndərmişdilər. Hər şey əla idi. Biz oraya mənim təyyarədə tanış olduğum gözəl bir qızla – Alina ilə birlikdə uçurduq. Bu iki həftə bir gün kimi gəlib keçdi. Sonda isə bizə bir-birimizi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
on ballıq şkala üzrə qiymətləndirməyin tələb olunduğu işi
yazmağı rica etdilər. Mənim vəziyyətimi təsəvvürünüzə gətirə
bilərsinizmi? Mən Alinaya doqquz, müəllim isə səkkiz
qiymətini verdi. O, mənə üç, müəllimim isə doqquz qiymətini
verdi. Bax, belə. Bütün bunlar bizim iki həftə ərzində bir
otaqda qalmağımızdan, birlikdə nahar etməyimizdən, birlikdə
mağazalara baş çəkməyimizdən, xülasə, İngiltərəyə təcrübə
keçməyə gəlmış iki gənc qadının dostluq etməyə qadir olduğu
bu cür tanışlıqdan sonra.

Müdrik ingilislər onun ümumi qiymətini sənədləri qeyri-
adekvat tərzdə qavraması və onları yüksək səviyyədə
dəyərləndirmək bacarığına malik olmamasına görə bir bal da
aşağı saldılar. Bax, belə. Lakin bu, mənə ömrüm boyu bir
ibrət dərsi oldu. Deyəsən, fransızlar belə söyləyirlər, sənə
yalnız özünükü xəyanət edir. Ah, onlar necə də haqlıdırular!

Əgər Arturu Valeriya güllələyibsə, o halda hər şey üst-
üstə düşür. Onun Vadimin öz şəxsi görüşləri üçün aldığı
mənzildən xəbəri olub və o, mənzili ələ keçirmək istəyib.
Əvvəlcə Vadimin oğurlanmasını, sonra isə Arturun qətlə
yetirilməsini təşkil edib. O, mənim onunla dünən axşam
görüşəcəyimdən hali olub və açarları özünə götürməyin
gərəkli olduğunu qərara alıb. Ümumiyyətlə, rəfiqəsinin
istintaqı ona vacib olan istiqamətdə həyata keçirməsinə ümidi

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bəsləməklə məni buraya dəvət edib. Hər şey üst-üstə düşür.

Yəni Valeriya buna qadirdir? Yetmiş min dollara görə? Nə üçün də yox? O, təklikdə uşaqlarını ayağa qaldırmağa çalışır, zəngin kişi ilə görüşmək ümidi il-ildən tükənir, işləmək də get-gedə onun üçün çətin olur. Nə üçün də belə bir məyus vəziyyətdə cinayət törətmək qərarına gəlməsin? Doğrudur, o, təklikdə bunu həyata keçirə bilməzdi.

- Siz Vadim Yevgenyeviçin katibələri ilə söhbət etdiyinizi söylədiniz. Sizin onlar barəsində təəssüratlarınız necədir? – Maşa maraqlandı.
- Məncə, Lena buxovdan çıxmış müstəqil qızdır. Onun narkotik maddələrə ehtiyac duyan və onun xatirinə onları gecə klubundan əldə etməyə risk edən gənc oğlanı var. Esmiraya gəldikdə isə zənnimcə, o özünün katibə kimi çalışmaq məcburiyyətinə görə kompleksdədir.
- Biz sizi psixoloji müşahidə aparmağa deyil, bizə Vadim Yevgenyeviçi axtarmaqdə yardım etməyə cəhd göstərməyiniz üçün oraya göndərmişdik, - Maşa soyuq tərzdə mənə xatırlatdı. – Bundan savayı heç nəyi aydınlaşdırı bilməmisiniz?

Mən ona Saf Göləməçələrdəki mənzil, Berta İosifovnanın qardaşı qızı Lana Qoldbbox və onun qardaşının Artur ilə mürəkkəb münasibətləri barəsində danışa bilməzdim.

Bacarmazdım və istəmirdim də. Lakin o zaman onun haqlı olduğu və mənim bu iki gün ərzində boş şeylərlə məşğul olduğum müəyyən ediləcəkdi.

– Katibələrə sizin ərinizin haraya yoxa çıxdığı məlum deyil, - mən zorla da olsa dillənməli oldum, - lakin onların mənə barəsində məlumat verdikləri və mənim də hal-hazırda onların doğruluğunu yoxladığım bəzi faktlar var.

– Hansı faktlar? – Maşa tələbkarcasına xəbər aldı. – Siz onların problemlərindən savayı konkret olaraq daha nəyi aydınlaşdırmağa nail olmusunuz?

Mən Valeriyaya nəzər saldım, bəlkə o, mənə kömək etsin? Lakin o, mənə yardım əlini uzatmaq arzusunda olmayan tək üzünü kənara çevirdi. Və onu başa düşmək də olar, axı mən onunla öz qonorarımı bölüşdürməyə hazırlaşmiram. Lakin özümü heç nəyin baş vermədiyi kimi göstərməyə də haqqım yoxdur. Son nəticədə mən Maşanın vəkiliyəm və onunla son dərəcə səmimi olmalıyam.

– Sizin ərinizin daha bir mənzili olub, - mən bəyan etdim və Nikolayın yerindən necə sıçradığını, Valerianın isə dəhşət hissindən gözlerinin hədəqəsindən çıxdığını gördüm.

Birincisinə mənzil barəsində heç nə məlum deyildi, lakin o, böyük bacısının Lanadan xəbərdar olmasından qorxurdu, Valeriya isə mənim burada, ümumiyyətlə, mənzil haqqında

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri xatırlatmağımı istəmirdi. Yalnız məni onların maraqları ilə diləkləri əsla maraqlandırmırıdı. Məndən hər şeyi yoxlamağı xahiş ediblər, mən də öz peşəkarlığımı nümayiş etdirməliyəm.

- Hansı mənzil? – Maşa təəccübəndi. – Siz nə barədə danışırsınız?
- Sizin ərinizin Saf Gölməçələr bulvarında mənzili var, - mən yerdə qalan məlumatları da sakit bir tərzdə bəyan etdim.
- Dünən axşam biz orada Arturla görüşməli idik, lakin onu qətlə yetirdilər.
- Belə, - Maşa dedi, - belə. – Sonra isə o, siqaret qutusunu çıxararaq, oradan bir siqaret götürdü. Alışqanı yandırdı. Siqareti çəkərək, sükut içində gözlərini mənə zillədi. O, uzun müddət susdu, sonra isə nəhayət ki, dilləndi:
 - Davam edin...
 - Zənnimcə, qatilin Arturun dünən həmin evə gələcəyindən xəbəri olubmuş, - mən onsuz da bu kəlmələri söyləməliydim. – Mənim qənaətimə görə, mənzil barəsində bir neçə insan xəbərdar imiş. Mənim Artur ilə görüşəcəyim barəsində də, həmçinin. İndi mənim əsas vəzifəm, bunun kimə məlum olduğunu aydınlaşdırmaqdır. Ola bilsin ki, elə həmin adam sizin ərinizin oğurlanması ilə onun cangudəninin qətlini təşkil edib.

Maşa yenidən sükut içində siqaretini çekdi. Sonra isə soruşdu:

- Sizcə, bu faktlar arasında əlaqə var?
- Şübhəsiz. Artura bu mənzilin mövcudluğu məlum imiş və onun üzərində gəzdirdiyi açarlar da yoxa çıxıb.
- Nə üçün siz onda açarların olduğuna belə əminsiziz?
- O özü mənə bunu deyib.

Maşa qardaşına nəzər saldı. O, üzünü kənara çevirdi. Mən onların ailə deyişməsinin hələ irəlidə olduğunu düşündüm.

Sonra Maşa Valeriyaya nəzər saldı və birbaşa xəbər aldı:

- Sən mənzil barəsində bilirdinmi?
- Xeyr, - o, vicdansız bir tərzdə yalan danışdı, - heç bir zaman da onun barəsində eşitməmişəm.

Maşa siqareti külqabıda söndürərək, ayağa qalxdı.

- O, harada yerləşir?
- Saf Gölməçələr bulvarında, - mən müştərimdən belə bir məlumatı gizlətmək haqqına malik deyildim, - beşinci mərtəbədə.
- Böyükdürmü?
- Bəli, dördotaqlıdır.
- Dəyəri nə qədər olar? – Mən Maşada işgüzar yapışmanın mövcud olduğunu düşündüm. Təbii ki, iş

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
adaminın arvadı olub, heç nəyə yiyələnməmək qeyri-

mümkündür. Digər tərəfdən isə onu anlamaq olar. Ərinin yoxa çıxmاسından sonra o, dolanışq üçün gərəkli olan vəsaitdən məhrum olub.

- Məncə, əlli min, ya da ondan da çox olar. Hələ mebeli də üstəlik. Yetmiş min dollara çəkər, ondan aşağı olmaz.
- Açıqlar kimdədir?
- Hal-hazırda istintaq qrupunun rəhbərindədir, onlar yeni kılıd qoymağlı qərara alıblar.
- Nə üçün?
- Köhnə açarları qatil götürmiş ola bilər. Onlar qatilin oraya baş çəkməsini istəmirlər.
- Mən həmin mənzilə baxa bilərəmmi? – Maşa ikinci siqareti çıxardı.
- Bunun barəsində Rindinlə danışmaq lazımlı gələcək.

Mən ondan izn alaram.

- Təşəkkür edirəm. Sonra nəyi aydınlaşdırımızınız?
- Sonra sizin sürücünüz Ravil və Berta İosifovna ilə söhbət etmişəm. Mən sizin digər iki sürücünüz ilə də görüşmək istərdim. Bu, mümkündürmü?
- Əlbəttə. Şurik buradadır, Pyotr Petroviç isə evə gedib. Lakin ona zəng etmək olar, əgər lazımdırsa, o, buraya gələ bilər.

– Lazım deyil. Mən sabah onunla görüşərəm.
Maşa yenidən alışqanını sıqqıldatdı. Tüstü axınıını buraxdı.
Hiss olunurdu ki, o, təlaşlanır.

– Mənzil barəsində daha kimin xəbəri olub?
– Təsəvvürümə belə gətirə bilmirəm, - mən ona katibələr haqqında danışmağa hazırlaşmirdim, eks təqdirdə onları elə sabah işdən qovardılar. Qızlar mənzil haqqında məlumata malik olduqlarına və bu barədə öz şəflərinin arvadına xəbər vermədiklərinə görə təqsirkar deyildilər.
– Siz Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxmasının bu mənzil ilə bağlı olduğunu düşünürsünüz? – Maşa xəbər aldı.
– Bilmirəm. Əmin deyiləm. Lakin onun bütün əlaqələrini yoxlayıram.
– Aydındır.

Yuxarıdan uşaqla dayənin səsi eşidildi. Maşa başını qaldırdı.

– Artıq gecdir! – o, bir qədər isterik halda qışkırdı. – Yatmaq vaxtıdır! Rimma Konstantinovna, qızı yatağa uzadın! Doğrusu, bilmirəm, bu dayə ilə neyləyim, - Maşa hiddətlənərək, bizimlə bölüşdü. Sonra isə ayağa qalxaraq, qonaq otağını tərk etdi və onun yuxarıya, uşaq otağına necə qalxdığı eşidildi.

Nikolay mənə yaxınlaşdı və tənə ilə dilləndi:

– Ona deməyə söz tapdınız da! Axı, indi o, qısqanlıqdan dəli olacaq. Vadimin orada müxtəlif qadınlarla görüşdüyüünü qərara alacaq. Nə üçün siz ümumiyyətlə, bu barədə mənim bacıma məlumat verdiniz?

– O, ilk növbədə varisdir, - mən bu kütbeyinə izah etdim. – Onun ərinin istənilən tərzdə aşkar olunmuş əmlakı ona mənsub olmalıdır. Mən bir vəkil kimi bu məlumatı ondan gizlədə bilməzdəm. Ona nə qədər ağır olsa da.

– Maşa həyəcan keçirəcək, - Valeriya barışdırıcı tərzdə maraqlandı, - amma sən vicdanla və düzgün hərəkət etdin.

Gör bir bunları kim deyir! Lakin mən özümü ələ aldım. Yuxarıda söhbət davam edirdi, mən isə Şuriki görmək üçün qonaq otağından çıxdım. O, mətbəxdə oturaraq, çay içirdi. Onun yanında isə aşpaz qadın vurnuxurdu. Məni görən kimi Şurik yerindən qalxdı.

– Siz sahibənizlə artıq uzun müddətdir ki, işləyirsiniz? – mən onun aşağı düşməsindən əvvəl bir neçə sual verməyə macal tapmalıydım.

– Artıq bir neçə ildir. İki və ya üç il, - Şurik cavab verdi.
– Siz yalnız Mariya Antonovnaya xidmət edirsiniz,
yoxsa onun əri ilə də çalışmışınız?
– Xeyr. Mən yalnız ona işləyirəm.

- Siz onunla heç vaxt Saf Gölüməçələrə getməmisiniz ki?
- Hara?
- Saf Gölüməçələrə. Bəlkə siz Mariya Antonovnanı oraya aparmışınız?
- Xeyr, elə bil, aparmamışam. Ümumiyyətlə, heç oraya yolum da düşməyib.
- Bəs ərinin ofisinə necə, tez-tez baş çəkirdi?
- Axı, siz nə üçün məndən onun barəsində soruşursunuz? Mən sizin suallarınıza cavab verməyəcəm.
- Mən onun vəkiliyəm, - mən sürücüyü təmkinlə xatırlatdım, - və hər şeyi də onun maraqları çərçivəsində edirəm. Siz Mariya Antonovnanı onun ərinin ofisinə tez-tezmi aparırdınız?
- Heç bir zaman. O, arvadının oraya gəlməsini xoşlamazdı.
- Bəs Strekavinin aparatının əməkdaşlarından kimse onun evinə və yaxud da bağına baş çəkirdimi?
- Yalnız Nikolay Antonoviç, - sürücü gülümsədi.
- Siz Arturu yaxşı tanıydınız?
- Əlbəttə. Axı biz birlikdə çalışırıq.
- O, buraya tez-tez baş çəkirdi?
- Demək olar ki, hər gün.

- Yalnız Vadim Yevgenyeviçi mühafizə edirdi?
 - Yalnız onu deyil. Bəzi hallarda Strekavin məzuniyyətə yollananda bizimlə də gedərdi. Mənimlə birlikdə qızın ardınca getmişdi.
 - Onun silahı var idimi?
 - Var idi, amma ona icazə vermişdilər.
 - Bəs səsboğucu aləti vardı?
 - Nə?
 - Səsboğucu aləti, - mən səbrlə təkrarladım.
 - Hansı maşında? – Şurik məni anlamadı.
 - Maşında yox, tapançasında.
 - Bilmirəm. Heç bir zaman görməmişəm.
- Aşpaz qadın arxasını bizə tərəf çevirmişdi, lakin mən onun bizim söhbətimizi dinlədiyini gördüm. Adətən, aşpaz qadınlar çox şeydən hali olurlar. Mən ona bir neçə sual verməyə hazırlaşırdım ki, bu dəm mətbəxə Maşa daxil oldu.
- Qızım vaxtında yatmaq istəmir, - o, qəzəblə bildirdi. – Sizin mənə yenə sualınız varmı?
 - Xeyr, - mən cavab verdim. – Sabah mən sizə mənzili göstərməyi rica edərəm.
 - Sizin tərəfinizdən böyük lütfkarlıq olar, - Maşa soyuq bir tərzdə səsləndi. Məncə, o özünün bu mənzildən xəbər

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri tutmasını təhqir olunmuş kimi qəbul edirdi. Onun uzun müddətdir ki, aldadıldılığını da anlamışdı.

Dəhlizdə artıq mənimlə birlikdə şəhərə qayıtmaga hazırlaşan Valeriya dayanmışdı. Nikolay isə divanda əyləşmişdi və hətta bizi ötürmək üçün ayağa da qalxmadı. Biz rəfiqəmlə birlikdə evdən çıxdıq. Yaxınlıqdakı meydandakı talvarın altında bir neçə maşın dayanmışdı: «Mersedes», böyük «Leksus» və «Sitroen». Mən Maşanın səfalətdən ölmək qorxusu ilə qarşılaşmayacağımı düşündüm. Biz Valeriya ilə birlikdə öz maşınlarımıza əyləşdik.

– Döngədə saxla, - mən rəfiqəmə piçıldamağa macal tapdım, - biz söhbət etməliyik.

O, başı ilə razılığını bildirdi. Mən, nəhayət, bütün həqiqəti aydınlaşdıracağımı düşündüm.

On altinci fəsil

Bizim maşınlarımız gecə zülmətini fənərlərin işığı ilə parçalayaraq onun bağrını dəldilər. Mən Valerianın ardınca irəliləyir və onun məni cəlb etdiyi bu axtarışların ucbatından artıq ikinci gündür ki, evə vaxtlı-vaxtında yetişmədiyimi düşünürdüm və ümid edirdim ki, bu gün hər şey, nəhayət, aydınlaşacaq. Sonra isə Valerianın nə üçün uzun müddətdir

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ki, maşını saxlamadığına görə təlaş hissi keçirdim, bəlkə o öz qohumunun bağının yaxınlığında dayanmaqdan qorxur? Lakin sonra onun avtomobilinin dayandığını və faralarının işığını azaldıb-çoxaltdığını gördüm. Mən maşını onun yanında saxlayaraq, salondan çıxdım, Leronin yanında əyləşdim və artıq onun maşınınında rəfiqəmə nəzər saldım.

Hələ dünən səhər mən onun barəsində tamamilə fərqli fikirdə idim. Bəlkə bu, mənə belə gəlib? Əslində, mən hər zaman onun kifayət qədər ağıllı, hiyləgər və iki oğlan uşağını təklikdə ayaq üstə qaldırıran diribaş qadın olduğunu bilirdim. Lakin əvvəllər mənim onda bəyəndiyim xüsusiyyətlər indi məni getdikcə daha da məyus edirdi. Valeriya da mənə sinayıcı nəzərlərlə baxırdı.

– Sən, əziz rəfiqəm, lap sarsaq imişsən ki! – o, başını yırğalayaraq, bəyan etdi. – Məgər Maşaya o mənzil barəsində danışmaq olardı? Dəli olmusan? Qadının belə bir dərdi var, sənsə ona ərinin qadınları qəbul etdiyi mənzili barəsində xəbər verirsən. Sənin, ümumiyyətlə, ağlın yerindədir?

– O, məndən nə ilə məşğul olduğumu xəbər aldı və mən də ona bu kəlmələri söyləməli oldum. Əks təqdirdə, elə görünür ki, mən iki gündür şəhəri öz kefimə görə gəzib-dolaşmışam. Mənim onun vəkili olduğumu da unutma. Mən ondan belə bir məlumatı gizlədə bilməzdim.

– Hansı məlumatı? – Valeriya bağırdı. – Sən bu gün onun həyatını məhv etdin. Heç olmazsa indiyə qədər o, Vadimin onu sevdiyini və ona yüksək dəyər verdiyini düşünürdü. İndi isə o, onun gizli görüşlər üçün mənzilinin olduğundan və onun bunu öz arvadından gizlətdiyindən xəbərdar oldu. Sənin özünə Viktorun haqqında belə bir xəbəri öyrənmək xoş olardımı? Sən özün buna necə münasibət göstərərdin?

– Viktorun o qədər pulu yoxdur, - mən onun sözünü yarımcıq kəsdim. – Bizim yeni mənzilimizi də o özü təmir edir. Bəlkə elə Vadim də ona heç nə söyləməməklə öz arvadına hədiyyə etmək istəyib? Nə üçün məhz hər şeyi pisə yozmaq lazımdır? O, mənzili gözəl mebel ilə təchiz etmiş, texnika quraşdırılmışdır, oranın şəraiti elə də pis deyil.

– Sən hələ ora baş da çəkmisən? – Lera dəhşətə gəldi.
– Əlbəttə, baş çəkmişəm. Demək olar ki, onun üçün sürpriz hazırlayırmış.

– Elə buna görə də iki ildir ki, ona bu mənzil barəsində bir kəlmə də olsun deməyib? – Valeriya hiddətlə soruşdu.

Əbəs yerə soruşdu. Mən başımı çevirərək, diqqətlə ona baxdım. O isə qəfildən məhz nə söylədiyini anladı. Mənim baxışima tab gətirməyərək, üzünü kənara çevirdi.

- Belə, belə, - mən məmənun bir tonda dilləndim, - indi isə mənim əziz rəfiqəm, sənə bu mənzilin iki il bundan əvvəl alındığının haradan məlum olduğunu mənə açıq-aydın izah etməyə çalış. Bəlkə bu barədə sənə Vadimin özü deyib?
- Yaxşı da, kifayətdir, - Valeriya gecənin zülmətinə nəzər salaraq xahiş etdi.
- Lakin sən mənim sualıma cavab vermədin.
- Heç verməyəcəyəm də. Sənə bu barədə heç nə demək lazımdı. Sənin müqaviləni imzalayıblar və sən yalnız məlumatları toplamaqla məşğul olmalıdır. Sənsə bunun əvəzinə zavallı Maşanı özündən çıxardın. Nikolayla da məlum deyil harada idiniz. Sən onunla birlikdə konyak içmişən? Qoca yaşında xərifləmişən, nədir? Bəlkə sən bu aybaşının ucbatından belə havalanırsan?
- Əbəs yerə belə əsəbiləşirsən, - onun bizim söhbətimizin əsas mövzudan belə məharətlə yayılmamasından gülməyim gəldi. – Nikolayla isə mənim çox maraqlı söhbətim oldu. Vadim Strekavini əhatə edən digər insanlarla da həmçinin. Bu gün mən çox yeni və maraqlı şeylər öyrəndim. O cümlədən də, sənin barəndə, Valeriya.
- Mənim barəmdə? – o, şübhəli bir tərzdə gülümsədi. – Mənim barəmdə nə öyrənmisən ki?
- Özün təxmin edə bilmirsən?

- Yox. Tapmacalarla danışmaq lazım deyil. Səninlə də mənim barəmdə müxtəlif ürəkbulandıran məsələləri aydınlaşdırmaq üçün deyil, Maşaya yardım etmək üçün müqavilə bağlayıblar.
- Bəs nə üçün ürəkbulandıran məsələlər? Əksinə. Aydın oldu ki, sən mənim həmişə təxmin etdiyim kimi çox ağıllı və diribaş qadın imişsən.
- Bircə o qalib ki, məni tərifləyəsən! – Lera narazı halda donıldandı. – Yaxşısı budur, de görüm, nəyə işarə edirssən?
- Bunlar işarə deyil. Bunlar faktlardır, Lera. Məlum olduğu kimi, sən tez-tez qohumunun ofisində baş çəkirmissən...
- Bəli, baş çəkmişəm və heç bir zaman da bunu heç kimdən gizlətməmişəm. Onlar ev tikir, bizsə onu satırıq. Burada qəribə nə var ki?
- Sən, adətən, yeni evləri deyil, köhnə evləri satırsan. Lakin Vadimin ofisində sən, görünür, hansısa bir komisyon haqqını almaq məqsədilə müntəzəm olaraq baş çəkmişən. Elədirmi?
- Nə fərqi var? Sən hələ mənim pullarımı da hesablayacaqsan?

– Hesablamayacağam. Yalnız sənin yaddaşın həmişə yaxşı olub. Çox yaxşı olub, Lera. Burada isə sən nədənsə öz əminəvənə onun ərinin sənin xidmətlərindən istifadə etməklə aldığı mənzil barəsində danışmağı unutmusən.

Valeriya sükanı qolu ilə qucaqlayaraq, onun üzərinə sərələndi. Uzun müddət dinmədi.

– Bunun hamısını sənə Berta deyib, - nəhayət, o dilləndi.

Bizim yanımızdan gecənin zülmətini fənərlərinin işığı ilə dələn avtomobillər ötüb keçirdi.

– Nə fərqi var? Sən həqiqətən də, ona mənzili almaqdə yardım etmisən və sənə artıq uzun müddətdir ki, Vadim Strekavinin Saf Gölüməçələrdə şəxsi evinin olduğu bəlli imiş? Bəlli imiş, yoxsa yox?

– Bunun sənə dəxli yoxdur.

– Kobud və axmaq cavabdır. Bəlli idi, yoxsa yox?

– Bəlli idi, bəlli idi. Amma bundan nə qənaətə gəlmək olar ki? Sənə mənim nə ilə məşğul olduğum məlumdurmu? Mənzilləri satram. Plani dəyişdirilən və onların dəyərini artırmaq üçün Avropasayağı təmirə məruz qoyulan köhnə mənzilləri satram. Səncə, bu böyük zibillikdə eşələnmək böyük zövq verir? Köhnə, iyənmiş mənzillərə baş çəkərək, buranın sakinlərini, xüsusiilə də, kommunal mənzillərdə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yaşayınları harayasa köçməyə razı salmaq? Lakin bu, mənim isimdir.

- Doğru buyurdun. Elə buna görə də sən tez-tez Vadimin yanına gəlib, ona bu mənzilləri almaqda yardım etmisən.
- Yardım etmişəm. Doğrudur, yardım etmişəm. Məgər bununla nəsə bir kriminal əməl törətmışəm?
- Öz qohumundan mənzilin alınma faktını gizlətmisən. Valeriya hirsindən partladı.
- Lənətə gəlmış əxlaq mücəssəməsi! Mən öz işimi görmüşəm və ona yaxşı mənzil almışam. Yeri gəlmışkən, iki ailəni ayrı yerə köçürtmüşəm. O, bu mənzilin bazar dəyərindən iki dəfə az olan dəyərini ödəyib. Mən qohumuma yardım etməli idim, ya yox? Maşaya isə məlumat verməyə borclu deyiləm, əri bu mənzili öz şəxsi pulu hesabına alıb. Biz ümumiyyətlə, heç kimə öz sövdələşmələrimizdən danışmırıq.
- Hətta qohumlara da?
- Hətta onlara belə.
- Buna görə də susmusan.
- Necə istəyirsənsə, elə də başa düş, lakin bu, mənim işim deyil, - o, kürsüyə söykəndi. – Bəlkə o, ümumiyyətlə, onu kiməsə hədiyyə etmək istəyirmiş?

- Sən onun məşuqəsinin olduğundan xəbərdar idin?
- Hansı məşuqə? Onun qızları var idi. Çağırışa işləyirdilər. Yüz dollara. Məgər onları qısqanmağa dəyərmi? Adı axmaq putanlar. Kişi isə sadəcə, dincəlmək istəyirmiş.
- Onun daimi məşuqəsi olub, - mən xatırlatdım, - sən də bunu bilirdin.
- Mən heç nə bilmirdim və bilmək də istəmirəm. Məni onun sevgi macəralarına qarışdırma.
- Qışkırmış, - mən tələb etdim, - bizi eşidə bilərlər. Gəl bir az da səndən danışaq.
- Bezmədin? Sənin evə getmək vaxtın yetişib.
- Yox, bezmədim, - mənim inadkarlığım on nəfərə kifayət edər, mən əbəs yerə ulduz falına görə əqrəb deyiləm ki?! - Dünən sən Nikolayı evə aparıb, onun telefonunu özünlə götürmüsən. Xatırlayırsanmı?
- Bəlkə də götürmüşəm. Nə olsun?
- Sən iki dəfə Arturun əl telefonuna zəng etmişən. Bu da onun telefonunun yaddaşına həkk olunub. Nəzərə al, artıq sabah səni prokurorluğa çağıracaqlar. Sən ona iki dəfə Nikolayın telefonundan zəng etmişən. O da sənə bir dəfə zəng edib.
- Ola bilər. Söhbət etmişik. Mən indi dəqiq xatırlamıram. Mənim söhbətimin burası nə dəxli?

– Gecə ərzində üç dəfə, - mən ona sərt bir tərzdə xatırladıım, - və bir də nəzərə al ki, sən bu anda sükan arxasında olmusan, lakin ona təcili olaraq zəng etməyin gərəkli olduğunu düşünmüşən. Sən Arturun mənimlə ehtimal olunan görüşü haqqında xəbəri olan yeganə adam olmusan. Sən onunla dünən axşam üç dəfə danışan yeganə adam olmusan. Nikolaya iynə vuran zaman üç dəfə danışmışsan, Valeriya. Sonra isə sən evə, oğlanlarının yanına yollanmalıydın. İndi mən nə düşünəcəyimi bilmirəm. Sənə mənzil barəsində hər şey məlum olub, onun qanuniləşdirilməsi sənin əlindən keçib. Dünən axşam kimsə Arturu güllələyib, ondan mənzilin açarını oğurlayıb. Maşanın ətrafında olan və mənzilin sənədlərini rəsmiləşdirməyi bacaran yeganə insan sənsən. Mən nə düşünməliyəm, Valeriya? Xatırladım ki, Arturu, ehtimal ki, elə onun öz səsboğanlı tapançasından qətlə yetiblər.

Valeriya başını yırğaladı. Ağır–ağır nəfəsini dərdi.

– Deməli, sən mənim barəmdə bu cür düşünürsən? – o, sakitcə soruşdu. – Məni ən alçaq nacins hesab edirsən? Belə çıxır ki, mən əvvəlcə hamidan bu faktı gizlətməklə, qohumumun ərinə mənzili almaqda yardım etmişəm, sonra isə açarları ələ keçirmək üçün onu və onun cangüdənini qətlə yetirmişəm? Afərin sənə, dostum! Əsil analitiksən.

– Məni ələ salma. Səndən savayı heç kim bizim Saf Gölmeçələrdə onunla görüşcəyimizdən xəbər tuta bilməzdi. Sənin bu mənzildən xəbərin olub və sən bizim görüşümüzdən də hali ola bilərdin.

– Bəs əgər hər şeyin yerini dəyişsək necə? – o, fərziyyəsini irəli sürdürdü. – Bəlkə elə sən mənzil barəsində hali olmusan və onun qətlə yetirildiyi yerdə ona görüş təyin etmişən. Axı sən artıq mənzildə olduğunu söyləmişən. Bəlkə səni oraya prokuror deyil, Arturun elə özü aparıb? Bəlkə siz onunla artıq çoxdandır ki, tanış olmusunuz?

– Cəfəngiyyatdır! Dünən sən məni özün dəvət etmişdin. Mən heç bir zaman Arturu görməmişəm, onunla bircə dəfə də olsun danışmamışam.

– Bax, görürsənmi! İndi sən özünü təmizə çıxarmağa başladın. İnsanı mühakimə etmək asandır. Səncə, mən bu mənzilə görə dərhal iki cinayəti törətməyi qərara almışam? Yəni sən mənim barəmdə belə düşünürsən? – Lera səsini qaldırdı.

– Bağırmış, - mən ondan mexaniki surətdə xahiş etdim.
– Necə yəni bağırmayım? – o, daha da ucadan qışqırdı. – Sən məni qəldə mühakimə edirsən, məni yalancı, firıldaqçı hesab edirsən, mənsə bağırmayım? Maşınımıdan rədd ol! İtil burdan! Maşanın yanına gedib, ona mənim mənzil barəsində

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri bildiyimi de, qoy o da səninlə birlikdə şadyanalıq etsin. De ki, mən düz üç dəfə Arturla söhbət etmişəm. İşində ol, yubanma! – O, mənə dayayaraq, qapını açdı və məni maşından bayır itələdi.

Mən torpağın üzərinə yixildim. Yerə düşən açarların səsi eşidildi. Valeriya qapını çırpıb örtdü və onun «Audi»si məndən mənfur bir səslə uzaqlaşdı.

Mən ayağa qalxdım. Mən belə bir emosional partlayışın olacağını əvvəlcədən bilməli idim. Məndən pis vəkil çıxar. Bundan sonra ümumiyyətlə, heç nə ilə məşğul olmayacağam. Evə gedib, yatağıma uzanacağam. Bu müqaviləni də cirib atacağam, axı, o mənim nəyimə gərəkdir? Mən əyilərək, açarlarımı axtarmağa başladım. Onları kifayət qədər uzun müddət axtardım. Nəhayət, tapdım və zorla ayağa qalxdım. Belim ağrıydı. Əlbəttə, mən sidik kisəmdə dəhşətli təzyiq hiss etdim. Nahaq yerə bu qədər su içmişəm. Mən kolluğa nəzər saldım. Oraya keçib, yüngülləşmək lazımdı. Əks təqdirdə, şəhərə qədər tab gətirmərəm. Axı nə üçün bu qədər su içdim?

Kolluğa girəndən sonra mən şalvarımı aşağı çəkdir və elə oturdum ki, məni yoldan görən olmasın. Qəfildən məni gülmək tutdu. Mən necə də gülməli görünürəm! Sarsaq ziyalılığımız bəzi hallarda bizə çox zərər yetirir. Hələ

restoranda, ya da bağ evində ayaqyoluna baş çəkmək lazımlı idi. Elə orada da bezi dəyişmək lazımlı idi. Bax, indi siz oxuyursunuz və mənim belə vəziyyətlər haqqında necə danışa bildiyimi düşünürsünüz. Axı bu, normal gigiyenadır. Lakin bizim belə məsələlərə qarşı riyakar münasibətimiz hamıya bəlliidir. Mən öz maşınıma qayıtməq, kabinəyə girmək, işığı söndürüb, bezimi dəyişmək məcburiyyətində qaldım. Hələ özümlə daha çox tampon götürmədiyim üçün də təəssüfləndim, lakin eyb etməz, tezliklə şəhərdə olacağımı düşündüm. Bu işi sona çatdırıldıqdan sonra maşını dövrə vuraraq, sükan arxasına əyləşmək üçün maşından düşdüm. Elə bu məqamda arxamda boğucu gülüş səsi eşitdim. Mən qəfildən çevrildim. Yanımdan ötüb keçən maşınların işıqlarının köməyi ilə iki oğlan gördüm. Onlar dayanaraq, məni rəsmi surətdə nəzərdən keçirilmişlər kimi, diqqətlə baxırdılar. Vicdanım haqqı, mənim ürəyim möhkəm döyünməyə başladı, qorxdum. Oğlanlar təqribən Saşa yaşda, bəlkə də ondan da bir qədər böyük olsalar da, bərk qorxdum.

- Nə olub, xalacan, - onlardan biri soruşdu, - təklikdə darixırsan? Əylənmək istəyirsən?
- Nə? – Mənim qorxum elə anında keçdi və qəzəbimdən necə titrədiyimi hiss etdim. Bircə bu çatmir ki, məni yeniyetmə yanında olan əbləhlər zorlaşınlar!

– Yeri, xalacan, - digəri bəyan etdi, - burada bir o qədər də natəmizlik deyil. Sənə hətta təmənnasız xidmət də göstərə bilərik.

– Doğrudanmı? – eyni zamanda, həm gülməyim tutur, həm də qorxurdum. Bundan başqa, həm də əlimin altında bu südəmərlərə qulaqburması vermək üçün heç bir ağır alətin olmadığına görə də çox təəssüfləndim. Düşündüm ki, qaçıb sükan arxasına keçə bilməyəcəyəm, onlar məni elə yarı yolda ələ keçirəcəklər. Risk etmək isə olmaz. İki dəliqanının öhdəsindən gəlməyə də bilərəm.

– Deməli, bizim nəcib cəngavərlərimiz peyda olub! – Mən nə etməyin mümkün olduğunu həyəcanla düşünürdüm. Sükan arxasına əyləşə bilməyəcəyəm, bunun üçün maşının ətrafında dövrə vurmaq lazımdır. Yolun ortasına qaçım? Bu da yaxşı variant deyil. Məni yoldan keçən maşın vura bilər, onun naməlum qadını yoldan götürmək üçün gecənin bir aləmi maşınını saxlamasından isə danışmağa belə dəyməz. Nə etməli? Qışqırmaq? Axmaqlıqdır. Müqavimət göstərmək? Mümkün deyil. Mən qüvvəmi düzgün hesablamaşdım – bu iki gənc mələz məndən açıq-aydın güclü idi. Lakin təslim olmaq da yaramaz. Axı, onlar aman istəyən gənc qızə hücum etmədiklərini bilirlər. Heç bir zaman təslim olmayıñ! Əgər öz

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
qüvvənizə inanırsınızsa, sizin üçün çıxılmaz vəziyyət yoxdur.

Mən nə edəcəyimi anladım.

Oğlanlardan biri maşını dövrə vurdu və mənim geri
çəkilməyimin qarşısını almaq məqsədilə sürücü qapısının
yaxınlığında dayandı. Onun murdar təbəssümünü görəydiniz!
O birisi isə mənimlə üzbeüzdə dayandı.

– Gedək, xalacan, - o, rəzilcəsinə gülümsədi, -
ağrıtmayacaq.

Bax, indi əsil vaxtıdır. Onlar mənim edəcəyim hərəkətə
hazır deyildilər. Mən qaçmadım, qışqırmadım, yardım
istəmədim. Əlimi kapotun üzərinə qoyaraq, qəfildən öz
maşınının üzərinə dırmaşdım. Cəld və çevik bir tərzdə.
Onların necə təəccübləndiklərini təsəvvürünüzə gətirə
bilərsinizmi? Sonra isə var gücümüz öz avtomobilimin
havagirən şüşəsinə dabanım ilə vurmağa başladım. Var
gücümlə. Şuşə çatladı.

– Bax, görürsünüz mü! – mən bu uşaqlara bağırdım. –
Gəlin bura, yerdə qalanları da sindirib tökək.
– Dəliliyi tutub, - bu alçaqlardan biri heyrətlə dilləndi.
– Gəlin! – mən hiddətimdən və acığımdan daha möhkəm
bir tərzdə bağırdım. – Bura dırmaşın! – Dabanımı daha bir
dəfə çırpdım. Şuşə hissələrə parçalandı. Bu zaman mən

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
yanımdan ötüb keçən maşınlardan birinin necə saxladığını
eşitdim.

– Havalıdır! – sol tərəfdə dayanmış oğlan qışqırdı. Mən dərhal ona tərəf çevirdim və ayağımla onun üzünə vurdum. Var gücümlə. Doğru sözümdür, bu məqamda mən kişiləri bir qədər anlamağa başladım. Dava-dalaş nəşəsindən əldə olunan sevinc hissi. Döyüş nəşəsi.

Bu tip torpağın üzərinə yıxıldı, mən digərinə tərəf çevirdim, lakin o, qorxmuş bir tərzdə dərhal qaçıdı. Mənim maşınınım yanında bir neçə avtomobil dayandı. Bu qeyri-adi səhnəni gözünüzün önündə canlandırın. «Balzaksayağı yaşıda olan» qadın kapotun üzərində atılıb-düşməklə ağlı çəşmiş kimi öz maşınını sindirir. Təsəvvürünüzə gətirdinizmi? Bir neçə dəqiqədən sonra isə milis maşını peyda oldu. Yolun üzərində sərələnmiş zavallı gənc sarsaq məzlum görkəmdə idi. Mən onu o qədər möhkəmcə vurmuşdum ki, deyəsən, burnunu sindirmişdəm. İndi yerli milis şöbəsinə baş çəkərək, hər şeyi izah etmək məcburiyyətində qaldığımı anlayırdım. Əlbəttə, heç yeri deyil. Lakin ora baş çəkməli oldum. Yolda mən maşınını kifayət qədər möhkəmcə əzdiyimi öyrəndim. Onu DAM məntəqəsinin yedəyinə aldılar – ya da indi onu necə adlandıırlar - bizim avtotəftişin? Lakin mən Strekavin ailəsinin mənim avtomobilimin təmirini ödəməyə sadəcə,

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri borclu olmasına dair qərara gəldim. Sığorta kompaniyası məlum məsələdir ki, bir qəpik də olsun verməyəcək. Heç bir yerdə nəqliyyat vasitəsinə onun sahibinin özü tərəfindən vurulan zərərin ödənilməsinə dair bircə dənə də olsun qeyd yoxdur. Lakin mənim ayrı çıxış yolum da yox idi.

Milisdə mən cəld bir tərzdə ərizə yazdım və hər iki zırramanın burada yaxşı tanıdlıqlarından məmənunluqla hali oldum. İkincisinin qaçıb canını qurtarmasına baxmayaraq, milislər onun elə sabah tapılacağına əmin idilər.

- Sizcə, onlar sizi zorlamaq istəyiblər? – gənc leytenant məndən xəbər aldı.- Axi, onların hərəsinin on altı yaşı var, onlar hələ uşaqdırular. Bəlkə onlar sizi sadəcə, qorxutmaq istəyiblər?
- Xeyr, - mən geri çəkilməyin gərəkli olmadığını bilirdim, - siz məni dolaşdırmağa çalışmayıın. Onlar məni zorlamaq istəyirdilər və mən rəsmi ərizə ilə müraciət etmək niyyətindəyəm.
- Yazın, yazın, - leytenant ah çəkdi, - əgər bu, kiçik dələduzluq olsaydı, onlar on sutka alardılar, sizin onları təqsirli bildiyiniz cinayətə görə isə onların hər ikisinə... Siz onların həyatını məhv etdiyinizi anlayırsınız mı? Hər ikisinin artıq şərti cəzası var. İndi isə canlarını alacaqlar.

– Onların həyatını onların tərbiyəsi ilə məşğul olmayan valideynləri artıq məhv ediblər, - mən həyəcanımın zorla qarşısını almaqla dilləndim. – Onlara qarşı belə xeyirxah olmaq lazımq deyil. Bu gün onların qarşısını almasanız, sabah bundan da betərini edəcəklər. Lap betərini, leytenant. Siz də bacınız və ya arvadınızın hardasa gəzdiyini bilə-bilə yerinizdə belə sakit otura bilməyəcəksiniz.

Onun üzünü görəydiniz, lakin mənə onun üzündəki ifadə zərrəcə də olsun, toxunmadı. Evə mən səhər saat dörddə yetişdim. Mənim həqiqətən də, həmin leytenantın üzündəki ifadə vecimə belə gəlmirdi, xüsusən də ona görə ki, mənim ərimin üzündəki ifadə mənim səhər saat dörddə öz maşınimdə deyil, taksidə evə gəldiyim zaman daha maraqlı idi. Viktorun yerində mən də olsaydım, bir izahata da inanmazdım. Mən duş qəbul edərək, gün ərzində iki dava-dalaşın lazımq olandan da çox olduğu qərarına gələrək, yatmağa yollandım. Üçüncü günün mənə necə hədiyyələr bəxş edəcəyini haradan biləydim?

On yeddinci fəsil

Səhər mən hətta ayağa belə qalxmadım. Görünür, Viktor hər necə olsa da mənə inanmışdı, çünkü Şaşanı özü məktəbə

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yolladı və məni yuxudan oyatmamaq üçün səs-küy salmamağa cəhd göstərərək, işə getdi. Mən gözlərimi yalnız telefon zəng çalanda açdım. Saatin əqrəbləri on birə on beş dəqiqə işləmişə göstərirdi. Mən zəngli saatə baxır və zəng edənin kim olduğunu anlamaqda çətinlik çəkirdim. İstənilən halda mən dəstəyi qaldırmaq istəmirdim. Lakin zəng çalan israrlı çıxdı. Doqquzuncu zəngi mən artıq ayaq üstə dayanarkən eşildim. Onuncu zəngdə söyüş söyməyə başladım. On birinci zəngdə isə dəstəyi qaldırdım.

- Bəsdir köpdün, - mən Slavik Rindinin şən səsini eşitedim. – Hələ yaxşı ki, məzuniyyətdəsən. İşə gedəndə necə qalxırsan?
- Mənim işim səhər saat onda başlayır, - mən bu qanmaza hiddətlənmədən cavab verdim.
- İndi isə artıq on birdir. Xülasə, zəng etməyimin səbəbi budur. Sən bu gün hər şeyi rəsmiləşdirmək üçün prokurorluğa baş çəkməyi unutma. Şəhər prokurorluğunə dəyərsən, mən sənin üçün buraxılış vərəqəsinin hazırlanmasını tapşırmışam. Fürsətdən istifadə edib, mənə də baş çəkərsən, mənim necə işlədiyimə baxarsan. Sonra isə Semyonun yanına yollan. O, hər şeyi rəsmiləşdirəcək, mən artıq ona tapşırıq vermişəm.
- Nə isə tapa bilmisinizmi?

- Heç nə. Ekspertlər arxadan, iki dəfə atəş açıldığına dair rəy veriblər. Sonra isə sinəsinə, təqribən ürək tərəfə atəş açıblar. Üç atəş. Ola bilsin ki, atəş açan qadın olub, lakin bu, yalnız bir fərziyyədir.
- Silahı aşkar etmisinizmi?
- Yox. Yalnız nəzərə al, bu, məxfi məlumatdır. Mən bunları sənə öz həmkarım kimi söyləyirəm. Həm də Strekavinin ailəsini sakitləşdirməyə borclu olan bir vəkil kimi. Ehtimal ki, Mişarovun qətli ilə Vadim Strekavinin yoxa çıxması arasında heç bir əlaqə yoxdur. Bizdə hələ ki, onları bir-biri ilə əlaqələndirməyimiz üçün heç bir məlumat yoxdur.
- Bəs onun mənzili?
- Bu, heç nəyi sübuta yetirmir. Ola bilsin ki, Mişarovda onun açarları olub. Artur oraya gəlib, qatil isə onu güllələyib. Ehtimal ki, hansısa bir şəxsi səbəblərə görə.
- Lakin onunla görüşmək haqqında mən razılaşmışdım. Qatil Mişarovun bu evə gələcəyini təsadüfən belə öyrənə bilməzdi.
- Nə üçün də yox? Biz yalnız qətlə yetirilmişin telefonuna gələn zəngləri yoxlamışıq. Bəlkə ona şəhərdən başqa bir telefondan zəng ediblər? Bəlkə o özü kiməsə zəng edib. Hər şeyi dəqiqləşdirmək lazımdır.

– Aydındır. Zənginə görə minnətdaram, - mən bu kütə
daha heç nə deməyəcəyimi qərara aldım. Qoy istədiyini
fikirləssin.

Mən vanna otağına keçməyə macal tapmamış telefon
yenidən zəng çaldı. Mən bu Rindini əvvəl-axır öldürəcəyimi
qərara aldım. Xidməti öhdəliklərini icra edən zaman vəzifə
başında olan şəxsi qətlə yetirdiyimə görə gücləndirilmiş
recimli koloniyyaya düşəcəm. Mən dəstəyi əlimə alaraq, ona
Slavikin məni bezdiriyini qışqırdım. Cavabında isə ərimin
gülüşünü eştirdim.

– Slavik kimdir? – Viktor dərhal maraqlandı. – Sən
dünən gecə harda olmusan? Mən bir anlaşılıq izahatı dinləyə
bilmədim.

– Slavik Rindin – xüsusi işlər üzrə baş müstəntiqdir, –
mən izah etdim. – Dünən barəsində mən sənə artıq bəhs
etmişəm. Məni az qala iki gənc oğlan qarət etmişdi. Mən
qaçıdım, onlar isə bizim havagirən şüşəmizi sindirdilər. DAM
postuna gedib, mənim maşınımı oradan götürmək lazımdır.

– Yaxşı, - Viktor razılaşdı, - ünvani mənə ver, mən
oraya sürücünü göndərərəm. Maşın işlək vəziyyətdədir?

– Əlbəttə. Yalnız şüşəsi sıñib. Nəzərə al ki, bizim
maşının təmirini sığorta kompaniyası deyil, biz özümüz
ödəməli olacaqıq.

– Bu, artıq mənim problemimdir. Hələlik! Heç olmazsa, bu gün axşam evdə olmağa çalış, yoxsa mən səni qısqanmağa başlayaram.

Mənim ecəzkar ərim var, sanki həmin telereklamdandır.

Mən yenidən vanna otağına yollandım və yenidən telefon zəng çaldı. İlahi, bu nə işdi axı?! Mən yenidən vanna otağından çıxıb, dəstəyi qaldırdım. Bizdə, əlbəttə, dəstək özüldən ayrıdır, lakin onu vanna otağına daşımayağam ki!

– Eşidirəm, - mən bunun kim olduğunu təxmin etməklə dilləndim.

– Salam, - mən tanış səs eşitdim... Ola bilməz. O, mənim nömrəmi haradan öyrənib? Bu, Berta İosifovna idi. Amma mən öz ev telefonumun nömrəsini qızlara, deyəsən, Lenaya vermişdim axı.

– Sabahınız xeyir, - mən onun mənə nə üçün zəng etdiyini anlamağa çalışdım.

– Sizi evinizdə narahat etdiyimə görə üzr istəyirəm, amma mən söhbətimizin vacib olduğunu qeyd etmək istəyirəm. Dünən bizim Lanočka özünü bir o qədər də nəzakətlə aparmayıb. Mən onun davranışına görə sizdən üzr istəməliyəm. Lakin siz onun da vəziyyətini başa düşməlisiniz. Axı onun dostu, etibar etdiyi adam yoxa çıxıb.

Qoca ədnaya bir bax! Bəs nə üçün qoca? O, məndən bir neçə yaş böyükdür, bəlkə də bir və ya iki yaş. Lakin aramızdakı yaş fərqinin isə yüz yaş olduğu görünür. Belə də olmalıdır. Mən, əlbəttə, əxlaqsız qadın deyiləm, amma iki ərimi də daxil etməklə, həyatimdə beş və ya altı kişi olub. Onun həyatında isə bircə dənə də olsun kişi olmayıb. Bu isə böyük bəladır.

– Siz də bunun ona haqq qazandırdığını düşünürsünüz? – mən zalım və sərt olmayı qərara aldım. Lakin əgər düzünü desəm, mənim dünən şavlarda olmağım çox karıma yetmişdi. Əgər əynimdə yubka olsaydı, mən kapotun üzərinə dırmaşmağa cürət etməzdəm. Belə cəld bir tərzdə də dırmaşmadım. Şalvarda bunu etmək daha rahatdır.

– Yox, yox, amma mən sizin başa düşməyinizi istəyirəm.

– Mən onun evli kişi ilə görüşdüyüünü başa düşdüm. Onun dünən, məni qəhvə ilə islatdığını da başa düşdüm. Hələ məni təhqir edərək, firildaqçı adlandırmasını demirəm. Bir görüş üçün çox deyilmə?

– Hə, hə, mən sizi anlayıram, - Berta İosifovna dünən mənimlə söhbət etmək belə istəməməsinə baxmayaraq, çox nəzakətli idi. – Mən sizin bunu bilməyinizi istəyirəm. Təqsirkar Esmiradır. O, sizə Lanoçkanın telefon nömrəsini

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri verib. Mən artıq Esmiraya onun davranışını haqqında nə düşündüyüm söyləmişəm. Mən sizə bütün bunlardan təsadüfən xəbər tutduğumu söyləmək istəyərdim. Bu barədə Mariya Antonovnaya da bir kəlmə də olsun demək lazımdır. Onu həyəcanlandırmaga dəyməz.

Belə. Bu, artıq maraqlıdır.

- Sizcə, o, ərinin kənardakı əyləncələrindən bixəbərdir?
- Bəlkə də xəbəri var. Lakin Lanoçka ilə sadəcə, bir əyləncə deyildi. Mən sizdə mənim qardaşım qızı barəsində yanlış təsəvvürün yaranacağından qorxuram. O, kifayət qədər təmin olunmuş qızdır, yaxşı işi var. Onun Vadim Yevgenyeviç ilə tamamilə fərqli münasibətləri olub. Daha təmiz, daha ali münasibətləri.
 - Elə ona görə də siz Arturdan açarları tələb edirdiniz? Öz qardaşı qızınız üçün?
 - Bunu da sizə Esmira deyib? O, necə də şərəfsiz qadındır! Mən Arturla onun şefinin mənzili Lanoçka üçün aldığı və ona hədiyyə etməyə hazırlaşlığı barəsində danışmışdım. Lakin Artur mənə çox sərt bir tərzdə etirazını bildirdi.

- Yaxşı, siz mənzilin mövcudluğu haqqında bilmisiniz və Strekavinin arvadına bu barədə bir kəlmə də olsun deməmisiniz. Bunu necə başa düşmək olar?
- Axı, mən nə üçün onların ailə münasibətlərinə müdaxilə etməliydim? Bu, mənim işim deyildi. Mənzili isə Strekavin Lananın adına keçirmək istəyirdi, o özü ona bu barədə demişdi. Lakin onun yoxa çıxmazı... Yeri gəlmışkən, siz gərəkli olan yerdə axtarmırsınız.
- Bəs harada axtarmalıyam ki?
- Siz ki ağıllı adamsınız, Kseniya. Belə bir cinayətin yalnız Artur, onun canguditəni tərəfindən törədilməsinin mümkün olduğunu anlayırsınız. Onun silahı, kriminal aləm ilə yaxşı münasibətləri və Vadim Yevgenyeviçin fiziki cəhətdən aradan qaldırılması üçün külli miqdarda səbəbi vardı.
- Hansı səbəbi?
- Zənnimcə, o, bu mənzili mənimsəmək isteyibmiş. İki cüt açardan biri Strekavində, digəri isə Arturda olub. Mən hətta onun mənzili yad adının adına rəsmiləşdirmək istədiyini belə eşitmışəm. Təbii ki, bu mənim xoşuma gəlməmişdi.
- O, mənzili dünən özünü elə bir tərzdə aparan qardaşı qızınızın adına rəsmiləşdirsəydi, bu, daha yaxşı olardı?

– Rica edirəm, bunu xatırlamaq lazım deyil. O özünü ələ

ala bilmədiyi üçün çox təəssüflənir. Ona elə gəlib ki, siz onu
aldatmağa çalışırsınız. İş burasındadır ki, mən ona elə sizin
söhbət etdiyiniz məqamda zəng etmişdim. Nəticədə

Lanoçkada qəfil özündən çıxma halı baş verib.

– Kimin mənə rəhmi gələr! – mən ürəyimdə
donquldandım.

– Nə?

– Heç nə. Lanaya deyin ki, özü üçün daha yaxşı rəfiqələr
axtarıb tapsın.

– Nə demək istəyirsiniz?

– Elə bunu demək istəyirəm. Hamiya, hətta onun yaşında
olan adamlara belə etibar etmək yaramaz.

– Siz Esmiradan bəhs edirsınız? – mənim həmsöhbətim
sezdi. – Siz hətta təsəvvürünüzə belə gətirə bilməzsiniz ki,
mən qardaşım qızına onun səadətinə görə heç də hamının
sevinməyəcəyini izah etməklə, neçə dəfə xəbərdarlıq etməyə
çalışmışam. Amma Lana məni eşitmək belə istəməyib.

– Hə, də. Elə ona görə də özünüz onun xoşbəxtliyini
təşkil etməyi qərara almışınız. Yeri gəlmışkən, mən sizdən
soruşmaq istəyordim: siz atəş açmağı bacarırsınızmı?

– Atəş açmağı? – Berta İosifovna elə heyrətləndi ki, hətta mənim özümü belə gülmək tutdu. Lakin mən oyunu sona çatdırmağı qərara aldım.

- Bəs qardaş qızınız necə?
- Lanoçkanın buna nə dəxli?
- Sadəcə, maraqlıdır. Sizin qardaş qızınız atəş açmağı bacarırmı?
- Siz yəqin ki, artıq nəyisə müəyyənləşdirmisiniz, elə ona görə də soruştursunuz.
- Bəzi detalları dəqiqləşdirmək gərəkdir, - mən dolaşıq tərzdə izah etdim.
- Əlbəttə, Lana atəş açmağı bacarır. Axı o, atıcılıq üzrə idman ustalığına namizəddir. Məgər bu, sizə məlum deyildi?

Bu da sənətşunas! Ceyms Bonda çevrilən intellektual.

Mənsə onun Renuar və Deqanın kateqoriyaları ilə fikirləşdiyini düşündürdüm.

- Lana atəşəcəm ilə məşğul olub?
 - Hətta Moskva çempionatında da iştirak edib.
- Məşqçilər onun istedadlı olduğunu söyləyirdilər, lakin Lana sonuncu şəhər çempionatında müvəfəqiyətsizliyə düşər olduqdan sonra idmanı atdı.

- Onun silahı var?

– İdman silahı, əlbəttə, var. Axı o, şəhər yığmasına daxil idi. Allo, siz məni eşidirsinizmi?

Mən dəstəyi asdım. Belə çıxırdı ki, yanılmışam.

Görünüşünə görə zəif olan bu gənc qadın o qədər də pis atəş açmır. O da həmçinin, özünün keçmiş məşuqunun qətlini təşkil edə bilərdi. Görünür, o, görüş zamanı verdiyi vədlərə əməl etməyi bacarmayıb. O öz həyatını bu şəkildə qurmağı qərara alıb. Sonra isə Artur. Mənə kimsə onun Lananı Saf Gölməçələrə apardığını demişdi. Bəlkə yox? O, oraya qiyməti yüz dollar olan qızları aparırmış, Lana isə bundan xəbər tutub və ondan bu şəkildə qisas almağı qərara alıb. Qisas – qətl üçün ən mümkün olan səbəbdür. Qisas və məhəbbətin təhqirə məruz qalması hissi. Yəni mən yenidən onunla ünsiyyət saxlamalı olacağam? Heç bir vaxt! Onun yenidən məni qəhvə ilə islatmasına görəmi?! Yox, yaxşı olar ki, mən hər şeyi Rindinə nağıl edim. Qoy indi də o, əziyyət çəksin. Qoy onu prokurorluğa çağırıb, sorğu-suala tutsunlar, barmaq izlərini götürsünlər. Oy, mən düşündüm, necə də utanmaz adamam! Alçaq xəbisə çevrilirəm. Məndə onun gənc vücuduna, onun sıx saçlarına, təbəssümünə və gözəl mənzildə milyonçu ilə görüşməyinə qarşı həsəd hissi oyanır. Məndə belə bir hal olmayıb. Birinci ərimlə giriş qapısında görüşür, hələ mövcud olan kinoda öpüşürdüm, ilk təcrübəmi isə ayrı şeyi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri xatırlamamaq şərtilə ümumiyyətlə, heç oturmağın da mümkün olmadığı «Jiquli»lərdə əldə etmişdim. Bəli, mən bu gənclərə həsəd aparıram. Onlarda mənim həyatımda olmayan hər şey olub.

Şəxsi düşüncələrimdən xəcalət çəkib vanna otağına qayıtdım. Lanada dəlil ola bilərdi. Lakin Berta İosifovna, bu «tanrı zəncirotu» heç də təsəvvür olunduğu kimi deyil. Ən nəhayət, Esmira. Mən bütün aləmə nifrət edən və ətrafindakı insanların hamısını təqsirkar hesab edən bu deyingən qadından sadəcə, qorxmağa başladım.

Mən yenidən telefon zəngini eşidərkən, artıq duşun altında idim. O, necə də məni bezdirib! Prinsipial olaraq vannadan çıxmamağı qərara aldım. Lakin telefon zəng çalmaqda davam edirdi. Olmaya, yenə də Rindindir? Mən dəsmalı çıxarıb, ona büründüm və dəstəyi qaldırmağa getdim. Onu vanna otağına keçirmək lazımlı olacaq. Maraqlıdır, görəsən, zəng edən kimdir?

– Sabahın xeyir, dostum, - mən Valerianın səsini eşitdim.

Mən dəstəyi yerinə asmalı və onunla danışmamalı idim, lakin mən bu cür bacarmıram. Məndə çoxdan bəri tanıdığım insanlarla münasibəti qırmaq alınmır.

– Xeyir ola?

– Üzr istəyirəm. Mən dünən haqlı deyildim. Gecə hirsim soyudu, bir qədər düşündüm və haqlı olmadığını qərara aldım. Sən məni bağışla. Əlbəttə, mən onun aldığı mənzildən hali idim. Bunu Maşaya onu hiddətləndirməmək üçün söyləmirdim. Vadim yoxa çıxanda isə mən ilk növbədə, bu mənzil barəsində düşündüm, axı onu mən özüm qanuniləşdirmişdim. Mən hətta onun barəsində özüm Maşaya danışmaq və mənzili mənə satmaq üçün izn verməsini xahiş edəcəyimi düşünmüştüm. Ondan yaxşı komisyon haqqı almaq olar. Məhz elə buna görə də mən Artura zəng edib, açarların harada olduğunu soruşmuşdum, o isə elə hey zarafatlaşır, onları haradasa itirdiyini söyləyirdi. Mənim vəziyyətimi təsəvvür edirsənmi? İkinci dəfə mən ona həkimlərin artıq Nikolayın yanına gəlməsindən və ona iynə vurmasından sonra zəng etdim. Onun barəsində düşündüklərimi onun düz üzünə dedim. O, açarıları axtarib tapmağa söz verdi. Sonra isə zəng edib, açarıları mənə verəcəyini söylədi.

– Nə üçün dərhal söyləməmişdi? – mən mexaniki olaraq maraqlandım.

– Bilmirəm. Görünür, nə edəcəyini düşünürmüş. Lena deyirdi ki, o onlara da susmaq müqabilində pul vəd edib. Lakin mən israr edirdim. Sən mənim belə pis olduğumu düşünmə. Bizim köpək kimi ömür sürməyimiz məni bu

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri vəziyyətə salıb. Sənin üçün asandır, sənin Viktorun var və özün də Rozentaldan sanballı məvacib alırsan. Hər ay. Mənim isə belə bir maaş dərəcəm yoxdur. Mənə bu lənətə gəlmış kağızların ucbatından yerimdə fırlanmaq lazımlı gəlir. Bütün kompaniyalar qiymətləri avroya keçiriblər. Sən bizim nə qədər pul itirdiyimizi bilirsənmi? Mənim bütün əmanətlərim isə dollarlaşdır, o isə lənətə gəlmış əvəllər rublun aşağı düşdüyü kimi aşağı düşür. Səncə, mənə iki uşağı təmin etmək belə asandır? Sənsə məndən şübhələnirsən. Heç bilirsən, dünənkilər mənə necə toxundu? Eşidirsənmi?

- Eşidirəm. Məni sənin ucbatından dünən az qalmışdır ki, zorlasınlar. İki əbləh. Mən yolun ortasında qalmışdım, onlar isə qəfildən zülmətdən peyda oldular. Elə qorxulu idi ki, - mən qəfildən içimi çekdim.
- Yox, əşş! – Valeriya qorxdu. – Bəs sən nə üçün mənə zəng etmədin? Mən dərhal geri qayıdardım.
- Uşaqlara sənə zəng etməyimə qədər gözləmələrini söyləmək lazımdı, - mən soyuq kafel döşəmənin üzərində dayanmışdım və soyuqdan necə büzüşdürümü hiss edirdim. Belə vəziyyətdə xəstələnmək də olar.
- Necə də dəhşətdir! Mən bütün bunlardan bixəbər idim.

– Maşınımı da sindiriblar, - mən yenidən özümə yazığım gəldiyi üçün içimi çəkdim. Qoy mənə dünən necə ağır olduğunu sezsin.

– Sən ağlayırsan? – Lera soruşdu və mən onun səsinin necə xəyanətkarcasına titrədiyini eşitdim.

– Yox, - mən elə həmin titrək səslə cavab verdim.

– Sən məni bağışla, - Lera bərkdən ağlamağa başladı.

– Yox, sən məni bağışla. Mən sənin barəndə pis fikirləşmişəm, - mən vannanın ucunda oturaraq, ucadan hönkürdüm.

Biz beləcə telefonda ucadan aqlaşdıq. Lakin görünür, bəzən bizim bir-birimizi necə sevdiyimizi hiss etməyimiz üçün belə ağlamağımız vacibdir. Axı, mən artıq uzun illərdir ki, tanıdığım Lera haqqında necə bu cür pis fikirləşə bilmişəm? Axı o, mənim ən yaxın rəfiqəmdir, ən doğma rəfiqəmdir. Mən hicqıra-hicqıra ağlamağa davam edirdim.

– Maşınımı da sindirdilər, - bunu mən müqaviləmin Valeriyada qaldığını xatırlamaqla qəsdən söylədim.

– Eyb etməz, - o da içini çəkərək cavab verdi, - müqavilə məndədir. Sən mənim onu hansı məbləğə bağladığımı bilirsənmi?

– Xeyr...

- Sənin bir aylıq məvacibinin məbləğinə.
- Ola bilməz! – Bu məqamda isə mən belə bir rəfiqəmin olduğuna görə ağladım.
- Ola bilər, - o, göz yaşları içində dedi, - sənin xatırını mən bundan da artığını edərəm.

Biz hələ iyirmi dəqiqə ərzində ağladıq, sonra isə Lera özünə gəldi və artıq işgüzar səslə soruşdu:

- Axı, onlar səni necə zorlaya bilərdilər? Sən ki aybaşısan!
- Yalnız onlar bundan bixəbər idilər, - mən cavab verdim və bizim hər ikimiz dəlilər kimi qəhqəhə çəkib gülməyə başladıq. Əməlli-başlı sarsağıq!

Bir neçə dəqiqə beləcə gülüşdükdən sonra biz yaxşı rəfiqələr kimi ayrıldıq. Mən telefonun dəstəyini öz yanımı qoydum və vannaya girdim. Nəhayət, duşun altında dayandım və telefon artıq beşinci dəfə zəng çaldı. Hamısı gəbərsinlər! Daha heç kimlə söhbət edən deyiləm. Lakin yenidən təslim oldum. Üçüncü zəngdə suyu bağladım, dördüncüdə əlimi quruladım, beşincidə isə cavab verdim.

- Sizi dinləyirəm.
- Sabahınız xeyir, - saatın əqrəbləri artıq on ikini göstərirdi, - sizi narahat edən Lenadır.
- Nəsə baş verib, Lena?

– Mən sizin bilməyinizi istəyirdim, - o, susdu, sonra isə dedi: - Dünən bizdə yenə də müstəntiqlər iş aparırdılar. Onlar bizim bütün kağızlarımızı yenidən nəzərdən keçirdilər. Esmiranın yazı kitabçasını da həmçinin. Siz məni dinləyirsinizmi?

- Əlbəttə, dinləyirəm. Nə baş verib?
- Esmira indi yoxdur. Elə bildim ki, mənə belə gəlir.

Lakin bu gün mən onun yazı kitabçasını nəzərdən keçirdim. Orada belə bir yazı var: «S.G.» və evin nömrəsi. Mən dərhal onun bizim baş çəkdiyimiz elə həmin mənzildə olduğunu anladım. Saf Gölməçələrdəki mənzil.

- Doğrudur, biz ora baş çəkmişdik, hə, noolosun ki?
- Bu, köhnə yazıdır, - Lena tələsik tərzdə izah etdi. –

Burada giriş qapısının kodu da qeyd olunub. Bir hərf və dörd rəqəm. Siz məni eşidirsinizmi?

- Hansı kod?
- «C» hərfi və rəqəmlər: üç, bir, bir, dörd. Allo, siz məni anladınızmı?

Mən az qala vannaya yixılmışdım. Elə bu qədər. İndi mən Esmiranın qatil olduğunu dəqiq bilirdim. Onu həbsə almaq üçün Rındinə zəng etmək qalmışdı. Onun yazı kitabçasına baxmaq kifayət edər və bu ona qarşı həllədici dəlil olacaq.

Lakin mən yalnız Lenaya minnətdarlığımı bildirib, onunla
sağollaşdım. Mən özüm hər şeyi şəxsən yoxlamaq istəyirdim.
Yoxlamaq və haqlı olduğuma əmin olmaq.

On səkkizinci fəsil

Maşının yox idi, metroya isə enmək istəmirdim. Məhz elə
bunga görə də, ərimə zəng edib, ondan məni inşaat
kompaniyasının ofisinə aparmaq üçün sürücüsünü bizim
«Volqa»mızla evə yollamağını xahiş etdim. Esmiradan nə
üçün belə bir dəhşətli cinayəti törətməyinin səbəbini
öyrənməli idim. Mən kompaniyanın binasına yaxınlaşanda
saatin əqrəbləri artıq ikini göstərirdi. Qızlara zəng edib,
onlardan mənim üçün buraxılış vərəqəsini sıfariş etmələrini
rica etmək lazımdı. Lakin mən Lenanın Esmira ilə
söhbətimdən xəbər tutmasını istəmirdim! Lakin ayrı çıxış yolu
da yox idi, buraxılış vərəqəsi olmadan isə məni binaya
buraxmazdılar. Vadim Strekavinin yoxa çıxmasından və onun
cangudəninin qətlə yetirilməsindən sonra orada təhlükəsizlik
tədbirlərini daha da gücləndirmişdilər.

Mən qəbul otağına zəng etdim və dəstəyi Esmira qaldırıdı.
Ona nə deyim? Ründin yəqin ki, mənim buraya iş yerimə
gələn tək baş çəkməyimə diqqət yetirmiş olacaq. Məhz elə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
buna görə də, mən Esmiraya aşağıya düşməsini və mənimlə
onların ofisinin qənşərindəki kiçik restoranda görüşə
gəlməsini təklif etdim.

– Yaxşı, - o, sakit tərzdə sanki telefon zəngimi
gözləyirmiş kimi razılaşdı.

On beş dəqiqədən sonra Esmira binadan çıxdı. Onun
əynində gözəgəlimli bej rəngli kostyum var idi, boynuna çox
zərif yaylıq bağlamışdı. Yəqin ki, Salvator Ferragamodan idi.
Görünür, o, bir o qədər də ehtiyac içində deyildi. Esmira mənə
yaxınlaşdı və biz salamlashaqdıq. Mənə elə gəldi ki, o, məni
diqqətlə müşahidə edir, sanki mənim ondan nə soruşacağımı
anlamağa çalışır.

Biz masa arxasında yerimizi rahatladiq və çay sifariş
etdik. Heç özüm də bilmirəm ki, niyə çay sifariş etdim. Bəlkə
də, dünən məni necə isti qəhvə ilə islatdıqlarını xatırladım və
bunun təkrarlanmamasını istədim. Sifarişi gözləyərkən mən
Esmiradan istintaq qrupu haqqında soruştum. Bu gün
səhərdən bu qrup yenə də onların ofisində işləyibmiş. Bir neçə
nəfər də Vadim Yevgenyeviçin sonuncu dəfə göründüyü
restorana yollanıblarmış. Rindin – hər şəylə maraqlanan tipdir,
əgər ona hansısa bir tapşırığı veriblərsə, o, hamını mümkün
olan qədər sıxıb suyunu çıxaracaq. Yəqin ki, restoranda
hamını dindiriblər – direktordan ofisianta qədər hamını. Məhz

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
elə buna görə də, mən bizim şanlı ictimai qidalanma sahəsinin
əməkdaşlarının müstəntiqlərə və prokurorlara mənə
danışacaqlarından daha çox danışacaqlarına şübhə belə
etmədən oraya getməməyi qərara aldım.

- Dünən mən Mariya Antonovna ilə söhbət etmişəm, -
mən Esmiraya məlumat verdim. – Deyəsən, onun Saf
Gölməçələrdəki mənzildən xəbəri yoxmuş.
- Bunu sizə o söyləyib?
- Bəli. Hər halda, o, ərinin orada mənzilə malik olması
haqqında məlumatımı təəccübə qarşıladı.
- Xeyr, məncə, ona hər şey məlum idi, - Esmira etirazını
bildirdi. Onun simasında xoşagəlməz təbəssüm göründü.

Ümumiyyətlə, mən onun hamı barəsində – birlikdə
 - islədiyi Lena, Berta İosifovna, öz rəfiqəsi olan Berta
İosifovnanın qardaşı kızı, Nikolay, Artur barəsində pis
danışdığını sezmişəm. Ümumiyyətlə, bütün insanlar
barəsində. Ətrafdakı insanlarla normal münasibət qurmağa
həddindən artıq mane olan pis mövqedir. İnsanlar arasında
ömür sürməklə, bütün dünyaya nifrət etmək olmaz.
 - Nə üçün belə güman edirsiniz?
 - Ona kimsə bunu danışa bilərdi.
 - Kim?

– Həvəskarlar hər zaman tapılar. – Esmira susdu, çünki bu dəmdə ofisiant qız bizə çay gətirdi.

Mən ona nə isə düşünmək imkanı verməmək üçün dərhal mövzunu dəyişməyi qərara aldım.

– Siz deyirdiniz ki, heç vaxt Saf Gölümçələrdəki evdə olmamışınız, - mən hər ehtimala qarşı qaynar çayın olduğu stəkanı özümdən kənara itələməklə, Esmiraya xatırlatdım, - və dünən də oraya ilk dəfə getdiyinizi söyləmişdiniz...

– Doğrudur, - o, tamamilə sakitcə dilləndi, - əgər mən orada olsaydım, bunu sizdən gizlətməzdəm. Lakin mən orada olmamışam. Lenadan xəbər alın, bəlkə o, bəzən oraya baş çəkib?

– Lena orada olmayıb. Sizə də yaxşı məlumdur ki, Lena oraya baş çəkməyib. – Mən zorla hiddətimi boğurdum. – Siz hər dəfə məni digərlərinin layiqsiz davranışına inandırmağa çalışırsınız.

– Çalışmıräm, - o, etiraz etdi, - mən yalnız bildiklərimi deyirəm.

– O halda, mənə bircə dəfə də baş çəkmədiyiniz evin qapısının kodunu söyləyin. Sizin oraya getməyə hazırlaşmadığınız təqdirdə, bu kodun sizin nəyinizə gərək olduğunu izah edin. Bircə mənə bu kodun sizə məlum

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri olmadığını sübuta yetirmək lazım deyil. Mən onsuz da inanmaram.

- Deməli, belə! – Esmira səssizcə gülümsədi. – Zavallı sarsaq! – Mən bu sözlərin mənə ünvanlanmadığına səmimi şəkildə ümid etdim. – Hətta sizə zəng etməyin lazım olduğunu qərara alıb. O, necə də axmaqdır!
- Siz nə barədə danışırsınız?
- Siz çox yaxşı anlayırsınız. Sizə Lena zəng edib, mənim yazı kitabçamda kodu tapdığını söyləyib. Mənsə səhərdən onun üzündə nə üçün yapılandırılmış təbəssümün olduğunu düşünürdüm. Necə də axmaqdır!
- Deməli, sizdə evin qapısının kodu olub? Siz mənə onun sizin yazı kitabçanıza necə düşdüyünü izah edə bilərsinizmi?
- Bilərəm. Mən kodu özüm yazmışam. Siz mənim sizi aldatdığını düşünürsünüz? Nəyə görə? Əgər mən orada olsaydım, sizə bunu sakitcə söyləyərdim. Yəqin ki, Artura müraciət etməməyim üçün sizdən açarların surətini istəyərdim. Lakin mən orada həqiqətən də, bir dəfə də olsun olmamışam. Bu mənzilin mövcudluğundan xəbərim olsa belə.
- Bəs onda sizə kod haradan məlumdur?
- Artur diktə etmişdi. Məncə, siz bu hadisələrin təhqiqatındaki psixologiyaları nəzərə almırsınız. Adı insan

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri psixologiyasını. Strekavinin qəfildən yoxa çıxmasından sonra onun əksəriyyətə məlum olmayan şəxsi görüşlər üçün nəzərdə tutulmuş iri mənzili qalmışdı. Artur bizə bundan istifadə edərək, bu mənzili başqa adəmin adına qanuniləşdirməyi təklif etdi. Bu, yalnız Lena ilə bizə məlum idi, Pyotr Petroviç isə bu mövzuda danışmaqdan belə imtina etmişdi. Lakin Artur qanuniləşdirmək üçün yardımçıya ehtiyacı olacağını bilirdi. O, Valeriyaya etibar etmirdi, Bertadan isə qorxurdu. Bircə mən qalırdım. Axı o, mənim peşəkar hüquqşunas olduğumu bilirdi. Elə buna görə də, məni belə bir kombinasiyaya razı salmağa çalışdı. Hətta mənim hər şeyi şəxsən yoxlamağım üçün mənə giriş qapısındaki qifilin kodunu diktə etdi. Doğrudur, o mənə açarları verməmişdi. Bu da həmin başıbələli qeydin mənim yazı kitabçamda peydə olmasının tarixçəsi. Lakin mən orada həqiqətən olmamışam, Kseniya, bu işdə məndən şübhələnmək lazımdır.

– Lakin bütün bunlara baxmayaraq, məhz siz Nikolaya şefinizin rəfiqəniz ilə görüşdüyüünü söyləmisiniz. Nə üçün bunu etdiniz? Heç utanırsınız mı?

Esmira çay içdi və qəfildən qəmgin bir tərzdə gülümsədi:

– Xeyr, utanmiram. Tamamilə utanmiram. Yaxşı rəfiqəm mənimlə bibisinə baş çəkmək üçün iş yerimə gəlmüşdi. Vadim Yevgenyeviç otağa girərkən, o, bizim qəbul

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri otağımızda oturmuşdu. Kişi dərhal ona diqqət yetirdi. Hündür boylu, gözəl təsir bağışlayan, gözəgəlimli gənc qadındır. Rəfiqəmin ona necə gülümsədiyini görəydin! Onun buraya yalnız Vadimlə tanış olmaq üçün gəlməsinə dair təəssürat oyanırdı. Sizcə, bu, mənə xoş olub?

- Siz bu barədə ona deyə bilərdiniz.
- Nə barədə? O, Vadimə gülümsədi və bir neçə dəfə qəbul otağına girib-çıxdı. Vadim Yevgenyeviçin ondan xoş gəldiyi yalın gözlə görünürdü. Sonra isə onu öz iş otağına dəvət etdi və mənə qəhvə gətirməyi əmr etdi. Mənə onlara qəhvə gətirməyimi. Sizcə, bu, mənə xoş təsir bağışlayırdı? Ya da özümü çox rahat hiss edirdim? Mən ömrümdə bircə dəfə əlimin altında zəhər olmadığını görə təəssüfləndim.
- Hətta belə?
- Mənim gizlədiləsi heç nəyim yoxdur. Onsuz da işdən qovacaqlar. Vadim Yevgenyeviç Lana ilə görüşməyə başladı, sonra isə onunla ciddi şəkildə maraqlandığı məlum oldu. O, mənə zəng edir və səadətdən bogulan səslə ona necə hədiyyə verdiyini və hansı restoranlara apardığını danışındı. Mənsə oturub, bütün bunlara qulaq asırdım. Bizim bütün var-dövlətimizi havaya sovuran və öz arvadını rəfiqəsinə qəhvə verməyə göndərməmək üçün normal pul qazanmağa qadir olmayan bəxtsiz ərimin olduğunu xatırladım. – Esmira

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri içilməmiş çaya nəzər saldı və stəkanı özündən kənara çəkdi. – Məncə, o, bu mənzili Lanaya hədiyyə etmək istəyirdi. Berta da bütün bunlardan xəbərdar idi. Vadim onlara qırt toyuq kimi qəyyumluq edirdi. Bəlkə də bundan da çoxuna ümid bəsləyirdi, bilmirəm. Lakin o, məni özünün sadiq adamı hesab edirdi. Mənim vasitəmlə Lanoçkasına çiçəklər və hədiyyələr göndərirdi. Mənsə onları müntəzəm şəkildə ona ötürürdüm. Lakin heç kim məni susmağa məcbur edə bilməzdi. Nikolay Antonoviç Arturla münasibətlərini aydınlaşdırmağa başlayanda, mən onun hər şeydən xəbərdar olduğunu anladım. O, məndən bacısı ərinin kiminlə görüşdüyüünü xəbər alanda isə mən susmamağı qərara aldım. Əgər Lana məndən sərvət torbası ilə tanış olmaq və ondan pul çəkmək üçün sui-istifadə etmişdisə, o halda mən nə üçün susmaliydim? Mən Nikolay Antonoviçə öz qiymətimi elan etdim. Əgər o, mənə min dollar ödəsə, mən onun qohumunun məhz kiminlə görüşdüyüünü söyləyərəm. O, dərhal razılaşdı. O zamanlar o, Berta ilə də savaşımdı, lakin o, bunu xatırlamağı xoşlamır.

– O, Berta İosifovnaya qardaşı qızı barəsində danışmışdı? - mən yenidən soruşdum. İndi mənə Bertanın Nikolaya qarşı nifrətinin yaranma səbəbi və onun nə üçün hamını Artura nifrət bəslədiyinə əmin etməyə çalışması məlum idi.

– Əsil dava səhnəsini yaratmaqla, Lananın Vadim

Yevgenyeviçə görüşməməsini tələb etmişdi. O qədər axmaqdır ki! Bizim şefimiz isə deyəsən, mənim rəfiqəmə görə ağlını itirmişdi.

– Bəlkə yalnız məcazi mənada deyil? – mən dərhal soruşdum.

O, ciyinlərini çəkdi.

– Hansısa bir mənada mümkünkündür. Onların arasındaki münasibət onu müxtəlif ağlaşığmaz davranışılara sövq edirdi. Bir dəfə o, Lana ilə birlikdə Finlandiyaya həftə sonu istirahətə yollanmışdı. Mənə bu, məlumdur, çünkü özüm onlar üçün təyyarənin birinci dərəcəsinə biletlər ilə oteldə kralsayağı süit sifariş etmişdim. Siz o zamanlar mənim nə hiss etdiyimi xəbər alın. Mənim öz rəfiqəm birinci dərəcəli salonda kralsayağı süitə istirahətə yollanır.

– Bu, oğurlanmış məhəbbət idi, - mən qətiyyətsiz şəkildə etiraz etməyə çalışdım. – Sizin rəfiqəniz onun ailəli olduğunu bilirdimi?

– Hə, noolsun? Bu, kimi narahat edir ki? Əgər kimsə mənə birinci dərəcəli salonda kralsayağı iqamətgaha uçmağı təklif edərsə, sizcə, mən bundan imtina edərdim? Ya da siz imtina edərdinizmi?

Mən Nitsada az qala firildaqçıların qurbanına çevriləcəyim haqqındakı sərgüzəstlərimi xatırladım və susmağa üstünlük verdim. Biz qadınlar səfəhik, biz yaxşı tövrə, sanballı kostyuma və xoş ətirə malik olan hər rastımıza çıxan ilk kişiyə inanmağa hazırlıq.

– Siz, yəqin ki, mənim öz hisslərini gizlədən bədheybət olduğumu düşünürsünüz? Bu belə deyil. Mən bəxti o qədər də gətirməyən adı adamam. Sizə deməliyəm ki, uğursuzluqlar insanı qeyzləndirir. Yalnız cüzi insanlar, çox güclü insanlar talelərinə meydan oxuyaraq, öz şəxsi uğursuzluqlarına qarşı mübarizə aparmağa qadirdirlər. Əksəriyyət isə bu uğursuzluqlarda digərlərini təqsirli bilmışdır. Mən isə çox güman ki, əksəriyyətə aidəm.

Esmira başını kənara çevirdi. Mən onun möhkəm həyəcan keçirdiyini anladım.

– Onlar mənim hisslərim, mənim onlara qarşı münasibətim barəsində düşünmürdülər. Bunu xatırlamaq belə istəmirəm! Bizim Lena? O da həmçinin, yaxşı nacinsdir. Siz onun səfəh olduğunu düşünürsünüz? Xeyr, o, sərhesab və hiyləgər qızçıgazdır. Mən axmağam ki, onun əvəzinə məktubları tərtib etmişəm, axı Lena özü iki kəlməni bir-birinə düzgün tərzdə quraşdırıda bilmir. Lakin o, bizi indi işdən azad edəcəklərini də anlayır. Əgər Strekavin tapılmasa, biz

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
heç kimə lazım olmayıcağıq. Bax, elə ona görə də sizin
sonradan ondan ötrü kiməsə ağız açmağınız üçün xoşunuza
gəlməyə çalışır. Bəlkə bizdə olduğu kimi hansısa bir isti yeri
tuta bildi.

Esmira yenidən on beş saniyəlik susdu. Mən ona ürəyini
boşaltmaq üçün imkan verilməsinin vacib olduğunu
anlayırdım. Onun ürəyi o qədər doludur ki!

– Mən, hüquq elmləri namizədi, bütün yazışmalara görə
məsuliyyət daşımışam, Lena isə yalnız qonaqlara qəhvə
apararaq, onları xoş təbəssümlə qarşılıyib başqa xüsusiyyətə
qadir olmayıb. Yox, mən haqlı deyiləm. O, çox şeyə qadir
olub, amma ayrı şeylərə. Məsələn, şefinə onun iş otağında
qulluq etmək. Bəzən o, oraya daxil olur və mən kiliddəki
rəzənin necə şəqqıldadığını eşidirdim, sonra isə bizim
şefimizin razılıq ifadə edən gülüş səsi gəlirdi. Siz mənim onu
məzəmmət etdiyimi düşünürsünüz? Əsla. Heç onu da
qınamıram. Bu, onların haqqıdır, onların şəxsi həyatıdır. Heç
kim iki yaşlı insanın həyatına müdaxilə etməməlidir. Yalnız
Lena əmək haqqını məndən əlli dollar artıq alırdı. Təsəvvür
edirsinizmi? Axı, mən onun zərfdə nə qədər, mənim isə nə
qədər pul aldığımı dəqiqlik bilirdim. Hamısı da ona görə ki, mən
öz şefimlə onun otağında kilidli qapı arxasında qalmamışam.
Mənim hər ay məvacibimi necə bir tərzdə aldığımı

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri təsəvvürünüzə gətirə bilərsinizmi? Mənim sanki üzümə bir sillə vururdular.

– İşdən çıxıb getmək lazımlı idi.
– Hara? Sizcə, lazımı əlaqələrsiz və tanışlıqsız işə düzəlmək belə asandır? Sizcə, sizin yalnız səkkiz-doqquz saat olacağınız işi əldə etmək belə asandır? Lenaya layiq olduğunu vermək lazımdır, mən uşağımın yanına tələsəndə, o, həmişə həvəslə məni evə buraxırdı. Yəqin ki, gələcəkdə Lananı əvəz etməyi arzulayırdı. Bilmirəm. Mən vicdanla özümə yeni iş yeri axtarırdım. Lakin bir kontorda mənə on dəfəyə qədər az olan məvacibi təklif etdiilər, digərində isə səmimi tərzdə izah etdiilər ki, mən yekə qarınlı və yağılı saçlı tərli kişiyə xidmət etməli olacağam. Sanballı kompaniyaya işə düzəlmək bir o qədər də asan deyil. Mənsə bu kişiyə baxır və onun elə ilk görünüşündən ürəyimin bulandığını anlayırdım. Strekavinin yanına qayıtmalı oldum.

– Siz rəfiqənizin atəş açma üzrə yarışlarda iştirak etdiyini bilirdinizmi? Onun məhz bu idman növü ilə məşğul olduğunu bilirdinizmi?
– Siz ondan da şübhələnirsiniz? – Esmira pərt bir tərzdə xəbər aldı. – Nahaq yerə. Lana baş verənlərin elə ən böyük qurbanıdır. Zənnimcə, Vadim Yevgenyeviç belə qəfildən yoxa çıxmasydı, yəqin ki o, bu mənzili onun adına keçirərdi.

Çingiz Abdullayev

Xammurapi Məcəlləsi

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
Ümumiyyətlə, onların münasibətləri artan səviyyə üzrə inkişaf edirdi.

- O, haraya yoxa çıxmış ola bilər, necə düşünürsünüz?
- Düşünmürəm, bu, mənə məlumdur, - Esmira qəfildən cavab verdi. – Zənnimcə, hamı onun aradan götürülməsində artıq kimin maraqlı olduğunu anlayır. Bunun real olaraq kimin tərəfindən törədildiyini də, həmçinin. Yalnız bir nəfər, yəni, siz bunu indiyə qədər hələ anlamamısınız?

Mən ona baxır və onun kimin barəsində danışdığını təxmin etməyə çalışırdım. Mənim tanış olduğum və səhbət etdiyim şəxslərdən kimin Vadim Strekavinin yoxa çıxmاسına aidiyyəti ola bilərdi? Kim? Nikolay, Berta İosifovna, onun bacısı qızı Lana, mənim rəfiqəm Valeriya, Esmiranın özü, yoxsa onun ortağı Lena? Daha kim? Onların hər birindən şübhələnmək olardı, hər birinin öz motivləri vardı. Əgər bu, Lana deyilsə, bəs onda kimdir?

- Siz kimin barəsində danışırsınız? – mən xəbər almağa məcbur oldum, belə ki, düşünüb tapa bilmədim. Yəni mən hansısa bir mühüm faktı nəzərdən qaçırmışam, məni bu sırrın aşdırılmasına sövq etməyə qadir olan hansısa bir vəziyyəti nəzərə almamışam?
- Məncə, bütün bunlar elə əvvəlcədən elementar olub, - Esmira ah çəkdi, - yalnız bir adam Strekavinin yoxa çıxmاسını

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri təşkil edə bilərdi və elə edərdi ki, biz izə düşə bilməyək.

Yalnız bir nəfər bunu edə bilərdi. Bu, Vadim Yevgenyeviçin tamamilə etibar etdiyi Artur idi. Zənnimcə, onlar həmin bazar günü görüşüb'lər və Artur şefini harayasa aparıb. Sonra nəyin baş verdiyi isə heç kimə məlum deyil.

- Nə üçün? – mən başımı itirmiş tərzdə nəfəsimi dərdim.
- Mənzil, - Esmira izah etdi, - belə bir böyük məbləğ

Artur üçün kifayət qədər böyük sınaq oldu. O, Strekavinin mənzili Lananın adına keçirməyə hazırlaşdıından xəbərdar idi. Onların görüşlərindən hali idi, axı, Lanani özü Saf Göləməçələrə aparırdı. Onun ehtiyat açarları var idi. İkinci açarlar isə Vadim Yevgenyeviçin özündə idi. Bütün açarları ələ keçirmək, sonra isə mənə mənzilin sənədlərini hazırlamağı təklif etmək lazım idi. O bilirdi ki, vicdanlı Pyotr Petroviç heç bir zaman digər insanların yanında bu mənzil barəsində düşünməyə belə cürət etməz. Pyotr Petroviç hətta kimin adına rəsmiləşdirildiyindən də şübhələnmirdi. Bəlkə də onun icarəyə verildiyini zənn edirdi. Yerdə qalan mən və Lena idik. Lakin bizlərə Artur böyük pul ödəcəyini vəd etmişdi. Onu da başa düşmək olardı. Arvadı uşaq gözləyirdi, onun pula ehtiyacı vardı. Sizə onun bizim işə necə qoşulduğu məlumdurmu? Kazinoda yüz min dollar uduzmuşdu və Strekavin ona görə borcun bütün məbləğini ödəmişdi, lakin ona işləməyi təklif

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri etmişdi. Necə deyərlər, borcdan çıxmaq üçün. Lakin siz gərək ki, insan təbiətinə bələd olasınız. Biz ən çox borclu olduğumuz havadarlarımıza nifrat bəsləyirik.

– Bəs Berta İosifovna necə? Valeriya? Axı, mənzilin sənədlərini onlar hazırlamışdır.

– Arturun bundan xəbəri ola bilərdi. Berta ona zəng edib, açarları Lana üçün tələb etmişdi. Lakin o, mənzili əlindən verməyi ağlına belə gətirmirdi. Onun tələbləri də Arturu qorxutmurdu. Axı o, rəsmi olaraq müraciət edə bilməzdi. Bu mənzilə Berta İosifovnanın heç bir aidiyyəti yox idi. Valerianın da həmçinin.

– Lakin Vadim Yevgenyeviçin varisi – onun arvadıdır. Onun qızı da var.

– Kimsə Mariya Antonovnanın hər şeydən hali olması üçün ona mənzil barəsində danışmalı idи. Lakin heç kimin buna cürəti çatmadı. Axı, hətta onun qardaşı belə mənzildən bixəbər idи, hətta xəbəri olsayıdı belə, ona ruhi iztirab çəkdirməmək üçün bu barədə danışmadı.

Yüz il ömür sürürsənsə, yüz il də öyrən. Bax, belə.

– Fərz edək ki, siz haqlısınız, - mən Esmiraya dedim. – Fərz edək ki, Arturun həqiqətən də, öz şefinin yoxa çıxmasına hansısa bir aidiyyəti olub. Bəs onda onun özünü kim qətlə yetirib? Bunu kim etmiş olar?

– Bilmirəm. Mən bu barədə çox düşünmüşəm. Berta Artura nifrətlə yanaşırdı, ona qarşı dözüm nümayiş etdirə bilmir və Arturun mənzilin açarlarını onun qardaşı qızına verməyə borclu olduğunu zənn edirdi. Artura Nikolay Antonoviç də nifrət edirdi, bu, doğurdur və ən nəhayət, Arturu məncə, Popovların qohumu Valeriya da bəyənmirdi. Valeriya Arturu həddən artıq müstəqil adam hesab edirdi.

- Valeriya barəsində mənə hər şey məlumdur, o mənim rəfiqəmdir.
- Qoy lap belə olun. Bu üç nəfərdən kimsə bu qətli təşkil edib.
- Bəs sizin sürücüleriniz? Üç kişi?
- Xeyr. Əsla. Pyotr Petroviç dindar adamdır, o, heç vaxt bu cür işə əl qoymaz. Şurik Qolyayev sadəcə, bir amöbdür, onun heç bir izzət-nəfsi yoxdur. Onların arasında yeganə adam Ravildir, lakin onun belə düşünməyə ağılı çatmaz. Həddən artıq mürəkkəb kombinasiyadır. Yox, yox, bu, tamamilə istisna haldır.
- Bəs siz?
- Anlamadım. Siz nə demək istəyirsiniz?
- Sizin mənzildən xəbəriniz olub, Arturdan onun şefinin yoxa çıxmásında şübhələnmisiniz. Siz yeganə adamsınız ki,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
bu mənzilin sənədlərini rəsmiləşdirmisiniz. Sizə elə gəlmirmi
ki, siz şübhəli bilinən şəxslərin sırasındasınız?

– Görünür, elədir, - Esmira razılaşdı, - lakin mən bunu
etməmişəm. Bundan savayı mənim, necə deyərlər, alibim var.
İki gün bundan əvvəl mən bütün gecəni qonaqlıqda olmuşam.
Ərimlə birlikdə. Məni orada otuza yaxın adam görüb. Bu,
Moskvanın o biri ucunda olub. Mən Saf Gölməçələrə gəlib,
Arturu qətlə yetirib və yenidən ərimin yanına qayıtmağa
macal tapa bilməzdim. Bundan başqa, mən maşını idarə
etməyi də bacarmıram. Digərlərindən fərqli olaraq, sükan
arxasına əyləşə bilməzdim. Mənim buna haqqım da çatmir.
Deməli, taksi saxlatdıraraq, oraya getməli və oradan geri
qayıtmalı idim. Bundan savayı, mənə Arturun müəyyən
vaxtda Saf Gölməçələrdəki evdə olacağı da məlum deyildi.
Məndə silahın olmamasından və atəş açmaq qabiliyyətinə
malik olmamağımdan isə ümumiyyətlə, danışmağa dəyməz.

– Nikolay da silahdan baş çıxarmadığını və atəş açmayı
bacarmadığını deyib, - mən həyəcandan boğuldum, - hər şey
doğrudur. Mənimlə söhbəti əsnasında Berta İosifovna mənə
aydın olmayan belə bir ibarəni söyləmişdi – «Kölələr hər
zaman öz sahiblərinin qəbri üzərində rəqs etməyi
arzulayırlar». Əgər bu ibarə Artura aiddirsə, o halda, təkcə siz
onun Vadim Yevgenyeviçin yoxa çıxmاسında əli olduğunu

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri təxmin etməməsiniz. Belə olan təqdirdə, məlum olur ki, o da hər şeyi düzgün hesablamaş ola bilərdi. Sizdən fərqli olaraq, o, mənim görüşəcəyim Arturun harada və nə zaman olacağını dəqiq bilirdi. Berta İosifovna ona məndən sonra zəng edib açarları ona verməsini tələb edibmiş. Artur növbəti dəfə imtina edib. Belə olan təqdirdə o, yaxşı münasibət bəslədiyi və onun qardaşı qızının səadəti olacaq insanın ölümünə görə qisas ala biləcəyini qərara alıb. Onun yanında atəş açmağı bacaran Lanası olub. Lanaya zəng edərək, ona Arturun harada və nə zaman olacağına dair məlumat vermək qalırdı. Bu, hətta qətl hadisəsi də deyildi, qisas aktı idi. Siz belə bir variantı istisna etmirsinizmi?

Esmira mənə ədnanın hər şeyi anlayan baxışları ilə nəzər saldı.

– İstisna etmirəm. Xammurapi məcəlləsini xatırlayırsınız mı? Hər kəs ona layiq olanını alır. Əvəz əvəz. Əgər Arturun həqiqətən də, öz şefinin yoxa çıxmamasına aidiyəti olubsa, o halda, o, layiqincə cəzalandırılıb. Artur ailəni ərsiz və atasız qoyub və elə buna görə də onun arvadı ilə hələ dünyaya göz açmamış körpəsi də atasız və ərsiz qaldılar. Hər şey düzgündür. Qədim ədalətlilik kodeksi.

Özü barəsində Esmira haqlı idi. Axı o, həqiqətən Arturun bu başıbeləli mənzilə yollanacağından xəbərdar

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri deyildi. Baxmayaraq ki, bütün şübhəli bilinən şəxslərdən yalnız o ən münasib namizəd olub. Lakin Esmira Arturun mənzilə getdiyi vaxtdan hali ola bilməzdi. Onun alibisini də yoxlamaq lazımdır. Lenanı mən özüm evə qədər ötürmüşəm, deməli, ona olan şübhə aradan qalxır. Beləliklə, yerdə yalnız mənim rəfiqəm Valeriya, Nikolay və Berta İosifovna qalır. Onlar nə səbəbə belə bir «vendettani» təşkil etməlidirlər? Nikolay Antonoviç üzünə elə bir zərbə almışdı ki, normal düşünmək qabiliyyətinə malik deyildi, ona sakitləşdirici iynə vurmaşdular. Lakin Berta İosifovna... O, məni əmin edirdi ki, Nikolay Artura nifrət bəsləyir, özü isə ona daha çox nifrət edirdi. O öz qardaşı qızı üçün açarları tələb edirdi. Berta bütün sənədləri yenidən rəsmiləşdirməyi bacarardı. Axı, Arturun üzərində mənzilin açarlarını aşkar etmədilər. Mən stula söykəndim və üzərimdən sanki ağır bir yükün götürüldüğünü hiss etdim. Nəhayət, mən Maşanın bu qadın barəsində nə üçün belə qərəzli danışdığını anladım. Görünür, o, onda potensial düşməni, öz qardaşı qızının səadəti naminə hər şeyə hazır olan insanı hiss edirdi.

Mən qənşərimdə oturan qadına nəzər saldım. Esmira qulaqlarını şəkləyərək, gələcəyinin sanki mənim fərziyyələrimdən asılı olduğunu hesab edib mənə diqqət kəsilmişdi.

– Bilirsinizmi, Esmira, mən sizdən yaşca bir qədər böyüyəm. Sözsüz ki, söhbətimiz haqqında heç kimə, hətta prokurorluğa danışmayacağam. Vəkil işin istintaqının gedisiatı ərzində topladığı faktlara dair susmaq hüququna malikdir. Baxmayaraq ki, bizim söhbətimizi mənim böyük çətinlikdə olan müştərimin müdafiəsi faktına da şamil etmək olar. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, bizim söhbətimizin məzmunundan üçüncü şəxsləri hali etmək niyyətində deyiləm. Lakin sizə bunu deyəcəyəm. Məlum məsələdir ki, siz bu yaxınlarda həqiqətən də, bu kompaniyadan işdən çıxarılaqsınız. Ola bilsin ki, sizə çətin olacaq, çox çətin olacaq. Yəqin ki, sizin ailəniz hətta Moskvani tərk edərək, Kazana qayıtmalı olacaq. Arturun vəfatından və Vadim Yevgenyeviçin ehtimal olunan qətlindən sonra sizin üçün iş tapmaq bir o qədər də asan olmayıacaq. Lakin siz heç olmazsa uşağınızın xatırını digərlərini şəxsi uğursuzluğunuza mühakimə etməklə, bütün dünyaya nifrat bəsləməyinizə son qoymalısınız. Bizim həyatımız belə qurulub. Kiminsə sinəsi bir qədər böyükdür, kiminsə məşuqları yaxşıdır, kiminsə evi gözəldir, kiminsə bankdakı hesabı. Hamiya paxılıq etmək və onlara buna görə nifrat bəsləmək nəinki öz qəlbində, həm də öz uşağının qəlbində nifrat toxumunu əkmək deməkdir. Qibtə və nifrat hissi qeyri-məhsuldar hissələrdir, inanın mənə. Mən oğlumun

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
cəmi iki yaşı olanda boşandım və uzun illər onu təklikdə ayaq
üstə qaldırmalı oldum. Mənim o zamanlar heç də
Hollivudsayağı görünüşüm və iyirmi yaşım yox idi. Lakin
mən alicənab və ağıllı kişiyə rast gələcəyimə inanırdım. Bir
neçə uzun ildən sonra mənim bəxtim gətirdi.

Əgər siz ərinizə hörmət etmirsinizsə, o halda, sadəcə,
onunla yaşamayın. Əgər katibə işinin sizi alçaltdığını
düşünürsünüzsə, katibə işləməyin. Lakin həyata qarşı olan
münasibətinizi dəyişməyə çalışın. Sizə daha rahat və
komfortlu olacaq. Xudahafiz. Çayın haqqını mən ödəyərəm.

Belə bir nitqdən sonra məni ştatda olan psixoanalitik
vəzifəsinə qəbul etmək olardı, lakin mən tamamilə səmimi
tərzdə danışırdım. Mən Esmirani bir qədər anlayırdım və mən
onun bütün ətraf aləmi bu cür qəbul etdiyinə görə də çox
təəssüflənirdim. Mən də anamın mənə irsən keçirdiyi
nikbinliyi olmasayı, bu cür olardım. Mən pulu ofisianta
təqdim edib, restoranı tərk etdim. Küçədə günəş parlaq işıq
saçırdı. Mən geriyə boylandım və pəncərədən masa arxasında
oturmuş Esmiraya nəzər saldım. O, kənarə baxırdı və deyəsən,
bu gün necə gözəl havanın olduğunu hiss etmirdi.

On doqquzuncu fəsil

Küçədə mən telefonu əlimə alıb, Lenaya zəng etdim. Mən Berta İosifovnanın harada olduğunu bilmək və bütün toplanmış faktları Slavik Rindinə danışmazdan əvvəl onunla səhbət etmək istəyirdim. Mən Strekavinin yoxa çıxması ilə Arturun qətlinin kimin üçün əlverişli olduğunu öyrənəcəyimə şübhə belə etmirdim. Əgər Esmira haqlıdırsa və Vadim Yevgenyeviçin aradan götürülməsində həqiqətən Artur müqəssirdirsə, o halda, ondan açarları götürmək Berta İosifovna üçün sadəcə, bir vəzifə olmalı idi. Bu məqamda daxilimdə belə bir dilemma yarandı. Bəlkə bu, həqiqətən Artur olub? O, şefin etibar etdiyi yeganə insan idi. O, yeganə insandır ki, şefinin yoxa çıxmasını təşkil etməyə qadir olub. Lakin əgər onun ölümü, Tanrıının düşündükləri baxımından əvvəlcədən həll edilmiş olmuşdusa, bəs onda nə üçün mən əslində ədalətli qisası törədən Arturun qatilinin ifşa olunmasına dair məsuliyyəti öz üzərimə götürməliyəm? Nə üçün?

Lenanın telefonu cavab vermirdi və mən uzun müddət nə edəcəyimi düşündüm. Esmiranın nə zaman restorandan çıxacığını gözləyib, ondan mənim üçün buraxılış vərəqəsini sıfariş etməsini rica edim? Lakin nəyə görə? Bertanı qətli təşkil etdiyinə inandırmağımı görəmi? Mən onun telefon zənglərinən savayı hansı faktlara malikəm? Valeriya

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ümumiyyətlə, iki dəfə zəng edibmiş. Elə onu da belə bir uğurla mühakimə etmək olar. Mənim əlimdə heç bir konkret sübut yoxdur. Yalnız faktlar. Baş maliyyəciyə qarşı dolayı və xoşagəlməz dəlillərə çevrilən faktlar.

Mən düşünməkdə davam edərək, küçənin o biri səkisinə keçdim. Mənzilin məbləğini Berta İosifovna hesabdan ödəyibmiş, deməli, mənzilin mövcudluğundan xəbərdar imiş. Daha doğrusu, hər kəsdən əvvəl xəbərdar olubmuş. O, öz qardaşı qızının Strekavin ilə bütün görüşlərindən də hali imiş. Olub-keçənlərdən belə bir qənaətə gəlmək olar ki, o, bu görüşə heç də etiraz etmirmiş. Berta İosifovna Vadim Yevgenyeviçin yeni, təmtəraqlı mənzili Lana üçün hazırladığına əmin imiş. O, Arturdan şefinin yoxa çıxmasının təşkilinə görə şübhələnə bilərdi. Hələ ki, hər şey məntiqəuyğundur.

Berta Artura zəng edib, açarları tələb edib. Ola bilər, Artur imtina edib, ola da bilər ki, razılaşıb. Xeyr, imtina etməyib. Əks təqdirdə, Esmira ilə bu mənzilin yenidən rəsmiləşdirilməsi barəsində söhbət etməzdi. O, Esmiranı özünün etibarlı adam olduğuna inandırmaq üçün giriş qapısının kodunu da verib. Artur özünün maliyyə ehtiyatını təmin etmək üçün mənzili də satmağa hazır imiş. Bunlar da, həmçinin, faktlardır.

Əgər Artur imtina edibsə, göründüyü kimi, o, elə belə də edib, Berta İosifovna onun Saf Gölümçələrdə nə zaman olacağından xəbərdar ola bilərdi. Fərz edək ki, Artur bu barədə özü Bertaya danışıb. Nə üçün? Nə üçün o, bu barədə kənar şəxsə məlumat verib? Axı o, vaxtı uzatmaq, hər şeyi qanuniləşdirmək istəyirdi. Hətta ən mümkün səbəbdür. Mənimlə söhbətdən sonra görüşməyi təklif etmişdi. Lakin Berta İosifovna onun Saf Gölümçələrə yollandığından hali olubmuş. Onun Strekavinə aşiq olan qardaşı qızı isə çox yaxşı atəş açmayı bacarıır. Bircə onun qardaşı qızına zəng etmək qalib. Ya da ayrı bir adama. Əgər Lana müxtəlif yığma komandaların tərkibinə daxil olubsa, o halda orada onu sığortalamağa razılıq verəcək dostu və yaxud da rəfiqəni tapmaq asandır. Oy, həddindən artıq çoxlu ehtimallar və təsadüflər var, mən düşündüm, baxmayaraq ki, həyat elə özü belə bir təsadüflərlə doludur.

Bertaya zəng edim, ya yox? Ona nə deyəcəyəm? O, Arturu Strekavinin oturlanmasında ittiham edib, öz qardaşı qızı barəsində söz açıb. Bu qadın bundan artıq mənə heç nə söyləməyəcək. O, mənə səhər Lananı növbəti dəfə müdafiə etmək üçün zəng edibmiş. Berta ölüm-qalım məsəlində olduğu kimi Lananı var gücü ilə müdafiə etməkdə davam edəcəkdi. Onların hər ikisinin Artur Mişarovun qətlə

yetirildiyi həmin həllədici gecə harada olduğunu

aydınlaşdırmaq lazımdır. Lakin mən yorulmuşdum və bunu etmək istəmirdim. Bundan savayı, mən bunu yoxlaya da bilməzdim. Lana mənimlə danışmaq belə istəməyəcək. Qoy bütün bunları Rindin yoxlaşın, onun üçün bunları etmək daha asandır.

Bu da son. Mən Maşanın bağ evinə yollanaraq, Arturun onun ərinin yoxa çıxmasına aidiyəti olduğunu söyləməyi qərara aldım. Mənim əlimdə heç bir fakt yoxdur, lakin Berta ilə Esmira buna əmindirlərsə, o halda, mən də onlarla razılışmağa hazırlam. İki ən sonuncu əDNA və hər birinin də öz şəxsi maraqları var. Hətta Artur hər şeydən bixəbər olubsa belə, onun şefinin arvadından bir həftə açar gizlətməsi diqqətəlayiqdir. Əlbəttə, Artur vəziyyətdən istifadə etməklə, mənzili satmaq istəyirmiş. Bu konkret fakt isə onun xeyrinə deyil. Mən bütün bunlar haqda Maşaya danışmalıyam.

Baxmayaraq ki, mənzil barəsində ona artıq dünən deyib.

Fürsətdən istifadə edib, müstəntiq ilə söhbət etmək üçün yerli milis bölməsinə də baş çəkmək lazımdır. Dünənki iki əbləhin bir daha tənha qadılara hücum etməməsi üçün «aşının suyunu vermək» lazımdır. Ən acanacaqlısı budur ki, oranın maşın yolunda milis ilə FTX doludur, bizsə Valeriya ilə

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri birlikdə sakitcə söhbət etmək üçün yoldan kənarlaşmaqla, ən ucqar yerdə dayanmışdıq.

Mən telefonumu çıxarıraq, Maşanın nömrəsini yiğdim. Mənə aşpaz qadın, ya da dayə cavab verdi. Mən Mariya Antonovnanın telefona çağrılmasını rica etdim və onun nə zaman dəstəyi qaldıracağını təmkinlə gözlədim. Hətta Maşanın səsindən onun əsəbi olduğunu anladım. Hələ bir əsəbiləşməsin də! Son günlərdə baş verən hadisələr əsəbləri zəif olan insanlar üçün deyil. Əvvəlcə onun əri yoxa çıxır, sonra ərinin cangüdənini qətlə yetirirlər, sonra isə ərinin heç kimə danışmadığı gizli mənzilinin olması aşkar olunur. Gənc qadın üçün həddindən artıq çox deyilmə? Mən tamamilə başa düşürdüm.

– Sizi narahat etdiyimə görə üzr istəyirəm, Mariya Antonovna. – Mənə onun adı ilə soyadını tələffüz etmək çətin idi, lakin Rozental bizə müştərilərə qarşı hörmətin – bizim onlarla mehriban münasibətimizin rəhni olduğunu öyrətmışdı.

– Lakin məndə haqqında sizinlə bölüşmək istədiyim bəzi faktlar da var. Mən sizin yanınızza nə zaman gələ bilərəm?

– Telefon vasitəsilə olmaz? – o, narazı halda soruşdu.
– Olmaz. Mən onları sizinlə şəxsən müzakirə etmək istərdim.

– Yaxşı, gəlin. Bu gün mənim son dərəcə çətin
günümdür. Dayə də qızı ərzaq almaq üçün şəhərə gedib.
Mənim isə başım elə ağrıyır ki! Gəlin, mən sizi gözləyəcəm.

Maşa dəstəyi yerinə asdı və mən onun bu vəziyyətdə hələ
yaxşı dayandığını düşündüm. Lakin onun yanına necə
yetişim? Yenidən ərimə zəng edib, ondan mənə maşın
verməsini rica etməyi istəmirdim. Ən yaxşısı taksi saxlayaraq,
onunla bağ evinə yollanmaqdır. Orada isə onlarda hər zaman
sürücülər növbə çəkirlər və ümid etmək olar ki, kimsə məni
şəhərə aparacaq. Ya da yenidən taksi çağıraram, orada o, bir o
qədər böyük problem deyil.

Mən yenidən Vadim Strekavinin çalışdığı inşaat
kompaniyasının binasına nəzər saldım. Əgər mən hər şeyi
düzgün götür-qoy etmişəmsə, o halda bu kompaniyanın vitse-
prezidenti bura bir daha baş çəkməyəcək. Artıq doqquz və ya
on gün keçmişdi. Strekavini oğurlayan insanlar olsayıdı, onlar
artıq çoxdan sövdələşmə aparmağa başlayardılar. Deməli,
onlar mövcud deyildilər. Həqiqətin gözünün içində düz baxmaq
lazımdır. Onu oğurlayıb, qətlə yetiriblər. Əgər bunu Artur
edibsə, o halda səbəb tamamilə aydındır, o böyük pul
məbləğinə satmaq niyyətində olduğu dəbdəbəli mənzili ələ
keçirmiş olacaqdı.

Məni oraya aparmağa razılıq verəcək sürücüsü olan maşın tapmalı idim. İş pulda yox, yol boyunca üzləşəcəyimiz adı tixaclardadır. Lakin sürücünü mən kifayət qədər tez tapdim. Madam ki, mən ona pul ödəməyə, o da məni oraya aparmağa hazırlıdır. Gənc oğlan, deyəsən, ukraynalı razı halda gülümsəyirdi. Rusca o, xarakterik Ukrayna ləhcəsi ilə danışındı. Mən onun «Volqa»sına əyləşdim və biz istiqaməti dəyişdik. Bütün yol boyunca sürücüm mənimlə söhbət etməyə can atırdı. O, mənə qəmiş olmamışdı, sadəcə, darixirdi. Şən və boşboğaz olan bu gənc oğlan həm mənim əvəzimə, həm də öz yerinə danışındı. O, siyasətçiləri söyür və biznesmenlərə etibar etmirdi. Biz bağın yerləşdiyi qəsəbəyə yaxınlaşanda, mən ona razılaşdırılmış məbləğdən artıq pul - yüz rubl verdim.

- Bəs niyə bu qədər? – gənc oğlan səmimi tərzdə təəccübləndi.
- Siyasi məlumatə görə, - mən ona göz vuraraq, maşından düşdüm.

Uzun müddət cığırla addımladım və nəhayət, Strekavinin evinə çatdım. Burada ilk dəfə düşündüm: maraqlıdır, bəs görəsən, bu bağ evinin dəyəri nə qədərdir? Milyon, yoxsa ondan da çox? Axı, buranın torpağı bahadır. Talvarın altında maşınlar dayanmışdılar. Maşınlardan birini yaşlı bir kişi əski ilə silirdi. Görünüşünə görə altmış və yaxud da ondan da çox

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri
yaşı var idi, baxmayaraq ki, mən dərhal onun Pyotr Petroviç
olduğunu anladım. Mən ona yaxınlaşdım. Sürəcü sonuncu
modelli «BMW» ilə qurdalanırdı. Milyonçu olmaq yaxşıdır,
Strekavinin yəqin ki, bütöv bir avtomobil parkı var.

– Xoş gördük, – mən bir qədər də ona yaxınlaşdım, - siz Pyotr Petroviçsiniz?

O, çevrilərək, uzun müddət mənə baxdı. Onun sıx, qalın
bığrı və çal saçlı var idi. O, yaşından kifayət qədər böyük
görünürdü.

– Bəli, - nəhayət, kişi cavab verdi və avtomobilin
kapotunu silməkdə davam etdi.

– Mən Mariya Antonovnanın vəkiliyəm.
– Eşitmışəm. – Deyəsən, onun dilindən sözü kəlbətinlə
çixarmaq lazımlı olacaq.
– Mən sizinlə söhbət etməliyəm, - mən hiddətlənməyə
başladım. İki kəlmədən artıq söz söyləməyən insanla danışa
bilmirəm axı!

Pyotr Petroviç yenidən mənə tərəf çevrildi və nəsə
gözləyirmiş kimi, gözlərini mənə zillədi. Onun simasında
qəmgin ifadə var idi.

– Siz bu ailə ilə çoxdan işləyirsiniz?
– Coxdan.

- Necə düşünürsünüz, Vadim Yevgenyeviçin
oğurlanmasında kim maraqlı ola bilər?
O, çiyinlərini çəkdi:
 - Bilmirəm.
 - Strekavin sizi həmin gün evə buraxmışdı?
 - Buraxmışdı.
 - Hara getməyə hazırlaşdığını və yaxud da kiminlə görüşmək istədiyini də deməmişdi?
 - Görünür ki, deməmişdi.
 - O, sizi tez-tez buraxırdı?
 - Bu cür hallar olub.
 - Bu cür hallarda o, haraya yollanardı?
 - Bilmirəm.
 - Siz onunla uzun illərdir ki işləmisiniz. Yəni siz onun
haraya yollandığını fərz edə bilmirsinizmi?

Pyotr Petroviç mənə kötüklənmiş köpəyin gözlərini
xatırladan baxışla baxdı. O özünü pis hiss edirdi, onun şefi
itmışdı, bu yaşda isə digər iş tapmaq praktik olaraq qeyri-
mümkündür. Bəlkə o, mənimlə ümumiyyətlə, danışmaq
istəmir. Bəlkə səhbəti Rozentalın bizə öyrətdiyi kimi ona
yaxın olan ayrı bir mövzuya yönəldim?

- Siz «BMV»də işləyirsiniz? – mən dünən bu maşını görmədiyimi xatırlayıb soruşdum.
- Xeyr, «Mersedes»də işləyirəm, - o, digər avtomobilə işarə etdi.
- Dünən o, burada deyildi, - mən onun daha ətraflı cavab verməsi üçün çiyinlərindən yapışaraq, onu var gücümüzə silkələmək istəyirdim.
- Mən profilaktoriyaya getmişdim. Sol fanarı dəyişirdim.
- Nəyə görə?
- Sırağagün elə yağış yağmışdı ki, - mənə Pyotr Petroviç izah etdi, - elə bu səbəbdən, gecə maşını əzmişəm. Təsadüfən. İlahi, axı nə üçün o, sözləri özündən sıxıb çıxarmır?
- Siz Artur Mişarovla işləmisiniz. Onun barəsində nə deyə bilərsiniz?
- Onu qətlə yetiriblər, - Pyotr Petroviç mənə məlumat verdi, sanki mənim bundan xəbərim yox idi.
- Siz onun barəsində nə deyə bilərsiniz?
- Heç nə.
- Nə üçün?
- Mərhumular barəsində ya yaxşı danışmaq lazımdır, ya da heç nə.
- Bu, o vəziyyət deyil.

– Ola bilər. Bilmirəm.
– Sizə Vadim Yevgenyeviçin Saf Gölmöçələrdə
mənzilinin olduğu məlum idimi?

O, mənə baxaraq, susurdu. Görünür, yalan danışmaq
istəmirdi, ancaq həqiqəti də söyləməyə hazırlaşmışdı.

- Siz bunu bilirdinizmi?

Kütbeyinə bax! Elə susduqca susur. Onun nəyi bildiyini
mən anlamalıyam. Ona yardım etmək lazımdır.

– Mən artıq bu mənzil barəsində Mariya Antonovnaya
məlumat vermişəm, - mən dedim. – O, hər şeyi bilir,
prokurorluğun əməkdaşları isə bu mənzili möhürləyiblər.

Deyin görək, sizin bundan xəbəriniz olubmu?

- Bəli.
- Siz oraya tez-tez baş çəkirdiniz?
- Az-az.
- Strekavin orada tək olurdu?
- Xatırlamıram.

Müqəvvaya bax! Lakin itkin düşmüş rəhbərə münasibətdə
belə bir sadıqlik! Mən ondan daha heç bir kəlmə də qopara
bilməyəcəyimi anladım.

– Maraqlı söhbətə görə təşəkkürlər, - mən bu tipə söz
atdım və çevrilərək, evə daxil oldum.

Saatin əqrəbləri beşi göstərirdi. Aşpaz qadın məni qapının astanasında qarşıladı və qonaq otağına ötürdü. Mən hələ də bu tiplə söhbətdən sonra əsəbiləşməkdə idim. «Mənim sahibəmin» nəhayət, nə zaman aşağı düşəcəyini gözləmək üçün divanda əyləşdim. Ailənin vəkili olmaq necə də çətindir! Ümumiyyətlə, hər şeydən çətin qadınlarla işləməkdir. Zavallı Rozental, axı o necə öz müştəriləri arasında ümumi dil tapmağın vacib olduğu bu qədər zəngin xanımlara malik olmağa müvəffəq olur?

Nəhayət, Maşa aşağı endi. Bu dəfə onun əynində çiçəklər və tovuz quşu təsviri olan Şərq çalarlı ağlaşımaz bir xalat vardi. Yəqin ki, şəxsi vəkilini bu görkəmdə qəbul etmək hüququna malik olduğunu güman edirdi. İpək xalat isə yeri gəlmişkən, min beş yüz dollar məbləğində idi. Bundan az olmazdı. O, yenə də divanın üzərinə əyləşdi və ayağını ayağının üzərinə aşındı. Ənlik-kırşansız Maşa bir o qədər də cazibəli görünmürdü. Görünür, o, mənə görə bəzənməyin mütləq olmadığını düşünmüdü. Dərhal da qarşısına bir qutu siqaret qoydu.

– Siz nəyi aydınlaşdırmağa müvəffəq ola bilmisinizmi?
- o elə bir tərzdə soruşdu ki, sanki aşpaz qadından onun bu günü axşam yeməyinə nə hazırladığını soruşdu.

– Bu gün mən yenə sizin ərinizin bir neçə əməkdaşı ilə səhbət etmişəm, - mən hesabata başladım. – Sizi qəmləndirmək istəməzdim, lakin mənə elə gəlir ki, sizin ərinizin ətrafında olan bir çox insanlar, məhz qətlə yetirilmiş Artur Mişarovun onun itkin düşməsinə aidiyəti olduğunu hesab edirlər.

Maşa siqaretini çıxararaq, bahalı alışqanını şaqqıldıdadıb yandırıdı və çəkməyə başladı. Bir kəlmə də olsun cavab vermədi.

– Artur Saf Göləməçələrdəki mənzildən xəbərdar idi və onu ayrı adamın adına rəsmiləşdirmək istəyirdi. – Mən onun necə reaksiya verəcəyini təsəvvürümə belə gətirmirdim, lakin bunu söyləməyə borclu idim.

Maşa uzun tüstü axını buraxdı. Sonra isə pəsdən soruşdu:

- Siz buna əminsinizmi?
- Tamamilə. O, sizin ərinizin əməkdaşlarından birinə pul ödəməyi vəd edərək, sənədləri rəsmiləşdirmək üçün yardım etməsini təklif etmişdi.
- Mən həmişə ondan şübhələnmişəm, lakin bu barədə danışmaq istəməmişəm, - Maşa fikiri halda dilləndi. – Ona etibar etdiyimə görə, mən necə də sadəlövh, səfəh olmuşam! Deməli o, mənzili özünə saxlamaq istəyirmiş?

Mənə elə gəldi ki, indi mənim təəccüblənmək zamanım yetişib. Maşanı cangudənin ərinin yoxa çıxmışındakı iştirakı qorxutmur və həyəcanlandırmır. Bu məqamda o, daha çox bu lənətə gəlmış mənzil barəsində düşündürdü. Bəlkə bu, əsəbin reaksiyasıdır?

- Artur mənzili ələ keçirəcəyini düşünüb? – Maşa kinli bir tərzdə dilləndi. – Necə də murdardır!
- Onda mənzilin ikinci açarları olub. Birincisi isə sizin ərinizdə idi.
- O, həmin mənzili qızları qəbul etmək üçün almışdı! – Maşa qəfildən qışkırdı. – Belə bir mənzilə malik olmağın vacib olduğunu qərara alıbmış. Ona mehmanxanalarla kirayə tutduğu mənzillər kifayət etmirdi. Bu azmiş kimi, o, hələ yeni mənzil də alıb, ona görə külli miqdarda pul ödəyib, açarları da Artura veribmiş.

Mən onun vəziyyətini anlayıb susurdum. Vicdanım haqqı, mən onun yerində olsaydım, daha da bərk əsəbiləşərdim.

- Kişilərə inanmağa dəyməz, - Maşa təsəlliverici olmayan nəticəyə gəldi. – Onların hamısı əclafdır. Arvadı və övladı ola-ola öz xanımcığazına hədiyyə etmək üçün mənzil almaq. – O, var gücü ilə siqaretin kötüyünü külqabında əzdi.

Maşaya nəzər salıb bir qədər heyrətlə soruştum:

- Axı, mən sizə onun bu mənzili kimin üçünsə aldığıni söyləməmişdim. Sizə bu haradan məlumdur?
- Məlumdur. - Maşa ikinci siqareti çıxardı. – Bu qisimdən olan xəbərlər tez yayılır.
- Siz onun həyatında digər qadının olduğundan xəbərdar idiniz? – mən təəccübləndim.
- Kifayətdir! – Maşa qaşlarını çatdı. – Bu barədə danışmağa belə dəyməz. Deməli, Artur hamını aldatmağı qərara alıbmış?
- Siz Lana haqda necə xəbər tutmusunuz? – mən astadan soruşdum. Çox sakit tərzdə.

O, cavab vermədi, sadəcə, siqaretini susqun bir tərzdə alışdırıldı, sonra isə qəfildən soruşdu:

- Siz bütün qadınları səfəh zənn edirsiniz? Məni heç nədən xəbərdar olmayan şüursuz sarsaq hesab edirsiniz? Ərim müxtəlif qadınlarla necə görüşürmüş, ona iş otağında necə xidmət göstəririlmiş? Lakin mən bunlara göz yumurdum, mən onları rəqib kimi qəbul etmirdim. Kişi əylənib, bu onun şəxsi işidir. Mən ümumiyyətlə, çox şeyə göz yummuşam. Çox şeyə. Sonra isə o, Lanoçkasına - Berta İosifovnanın qohumuna rast gəldi. Ciddi bir tərzdə ona aşiq oldu, dəlilik etməyə başladı. Bizim çoxlu tanışlarımız var. Artur isə onu qəşəng

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri restoranlara, qəbullara aparır, ona paltarlar, brilyantlar alırmış.

Hətta onunla birlikdə Finlandiyaya belə yollanmışdı. Mən ki axmaq deyiləm, agentliyə zəng edərək, bunu dərhal aydınlaşdırıldım, nə qədər biletin sifariş edildiyini öyrəndim. Sonra isə otelə zəng etdim...

Qısqanc arvad qısqanc kişidən heç də yaxşı olmur. Hətta lap pis olur. Mən Esmiranın Strekavin ilə Lananın münasibətlərinin artan istiqamətə doğru inkişaf etməsi barəsində kəlmələrini xatırladım. Deyəsən, bunu nəinki onun əməkdaşları, həm də arvadı da sezibmiş. Ancaq burası da var ki, bunu arvaddan gizlətmək çətin məsələdir.

- Hamısı oclafdır, - Maşa nifrət hissi ilə dilləndi, - istənilən ayqır çağırıldığı yerə qaçmağa və hər bir şeyi unutmağa hazırlıdır. Onları tapdalamaq, hamısını bir nəfər kimi tapdalamaq lazımdır! Ya da axtalamaq.
- Siz ərinizin daimi məşuqəsinin olduğunu bilirdiniz? – İndi mən buna artıq şübhə belə etmirdim.
- Özümü heç nədən xəbəri olmayan kimi göstərirdim. – Maşa ayağa qalxaraq, servanta yaxınlaşdı. Onu açaraq, oradan qatlanıb bükülmüş bir kağız çıxardı, bu kiçik kağızı açdı, onun içindəki ağ tozu ovcuna tökdü və yaladı. Əgər bu, mənim düşündüyüüm şeydirse, o halda, o, belə bir qeyri-adi «dəstək

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri alma formasına» həddindən artıq tez keçib. Maşa qayıdib divanda oturdu.

– Deməli, siz mənzil barəsində mən sizə danışmazdan əvvəl xəbər tutmusunuz? – Mənə artıq çox şey aydın olmağa başlayırdı.

O, siqaretini çəkərək, susurdu. Mən isə Maşanın əsəbiləşdiyini görürdüm.

– Mənə məlumat vermişdilər. İndi mən bu oyunu anlayıram. O, hər şeyi əvvəlcədən planlaşdırıbmış. Alçaq! O, hər şeyi əvvəlcədən düşünübümüz.

– Siz kimdən danışırsınız?

– Əlbəttə, Arturdan. O, müasir Yaqodur. O, hər dəfə mənə ərimin macəralarından bəhs edirdi, əvvəlcə eyhamla, sonra isə açıq - aşkar bir tərzdə.

– Siz məşuq idiniz?

– Necə də səfəh sualdır! Əlbəttə, yox. Lakin Artur onun kimi «maço»nun məni maraqlandırı biləcəyini qərara almışdı. Səfəh, o anlamırkı ki, kişinin bədəninin ən seksual tərəfi – onun başıdır. Arturun isə başı yox idi. Yalnız Vadimə paxıllığı və nifrəti vardı. Vadim borcunun müqabilində böyük məbləğ ödəyib, onu işə götürmüdü. Artur, dediyinə görə, borc quyusuna düşdüyüünü zənn edirdi. Minnətdarlıq əvəzinə,

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri məndən istifadə etməyin mümkün olduğunu qərara almışdı.

Hər dəfə məni səmimi söhbətə çəkməyə çalışırdı. Kişidə nə ağıl, nə də pul olmayanda, öz yumurtaları ilə fəxr etməyə başlayır. Özünü valehedici məşuq hesab edirdi. Onların hamısı bu cürdür... Mənim anam bütün ömrü boyu atamdan iztirab çəkib, mənsə Vadimə bu illər ərzində tab gətirmişəm...

Maşa susdu, ikinci siqaretinin kötüyünü əzdi və dərhal da üçüncüsünü çıxardı.

– Mən hətta maşını idarə etməyi də öyrənmişdim, - o, kinli bir tərzdə dilləndi, - bu aşiq cütlüyünü izləmək üçün. Təsəvvür edirsinizmi, mən öz «BMV»-də onların arxasında bütün şəhəri dolaşanda nələri hiss edirdim? Üstəlik, onun mənzili məşuqəsinə, yad kişini ələ keçirməkdən çəkinməyən o sənətşünasa, intellektuala hədiyyə edəcəyindən də xəbər tutmuşdum. Sizcə, Vadim Lana ilə elə–belə görüşürmüş? Heç də elə deyil! Axı o, yəhudidir, onlar isə hər şeyi əvvəlcədən ölçüb–biçirlər. Elə bibisi də uzaqgörən planlara malik idi və qardaşı qızını Vadimlə qəsdən tanış edibmiş... Lakin onlarda heç nə alınmadı...

Mən karıxmış tərzdə Maşaya baxırdım. Çox şeyi anlamağa başladım. Hər şeyi də olmasa, çox şeyi...

– Siz özünüz onu qətlə yetirmisiniz, - bu barədə düşünmək dəhşətli olsa da, mən piçilti ilə soruşdum. Maşa mənim şübhələnmədiyim yeganə adam idi.

– Onu Artur öldürüb. – O, qarşısına yorğun nəzərlərlə baxırdı. – O zaman Vadim mənə boşanacağını və ayrı qadınla evlənəcəyini söyləmişdi. Siz onun kiminlə evlənmək istədiyini bilirsiniz? O, Lana ilə evlənmək istəyirdi. Mən isə himayəmdə qızım, səfəh qardaşım və Zarayskda yaşayan işsiz anamlı qalmalı idim. Hara gedəydim? Mən əlimdə uşaqla otuz yaşında kimə lazımmam? Lakin mən Vadimə bələd idim. Əgər o, nəyisə qərara alıbsa, ondan qərarını dəyişməyi rica etmək faydasızdır. O, qatır kimi inadkar idi. Bundan savayı, bu Lana əməlli-başlı onun başını dumanlandırmışdı. O, məndən boşanmağa hazırlaşdığını bildirmişdi. Mən üç gün ağladım və qəflətən anladım ki, mənim heç nəyim yoxdur. Tamamilə heç nəyim yoxdur. Nə mənzilim, nə maşınınim, nə bağım, nə bankda hesabım, heç nəyim yoxdur. Hətta bizim maşınlarımız belə onun adına qeydiyyata alınmışdı. O, hər şeyi əlimdən almağa hazırlaşırdı.

O, yenidən ayağa qalxdı, servanta yaxınlaşdı və yenə də öz bağlamasını çıxardı. Bu dəfə onun tərkibində olan bütün tozu ovcuna tökərək, cəld bir tərzdə onu yaladı. Gözlərini yumdu, bir qədər yerində ləngər vurdu, divana oturdu və

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yenidən ayağını ayağının üzərinə aşındı. Xələtinin ucları, gözəl, yaxşı qulluq görmüş ayaqlarını çılpaq qoyub müxtəlif istiqamətlərə ayırdı.

— Artur mənə yardım etməyi qərara almışdı, — Maşa səssiz tərzdə davam etdi, — indi mən bilirəm nə üçün. O, Saf Gölmeçələrdəki mənzili onun görəcəyi iş müqabilində «özəlləşdir dikdə» susacağımı zənn edirmiş. Hamı bizim kurortda dincəldiyimizi zənn edirdi, əslində, Vadim Almaniyada idi və bizimlə vidalaşmaq üçün bir günlüyüə yanımıza gəldi. O, mənimlə Katyanın yaşayacağı üçotaqlı bir mənzil tapacağını bəyan etdi. Mən bunun son olduğunu anladım. Bizim nə bağıımız, nə pulumuz, nə də maşınız olmayıacaqdı. Vadim Moskvaya uçan kimi mən Artura zəng etdim. Restoranda Vadim tək nahar edirmiş, sonra isə oradan çıxıb, Arturun maşınına əyləşib. Onlar harasa şəhərdən kənara yollandılar, təfərrüati mənə məlum deyil, heç bunu bilmək də istəməzdəm. Arturun dediyinə görə, onun peysərinə atəş açmışdı və haradasa dəfn etmişdi. Elə bu qədər. Sonra isə geri qayıdaraq, mənə zəng etdi. — Maşa ağır—ağır nəfəs aldı. Onun gözləri yaşıla dolmuşdu. — Mən qızım barəsində düşünməyə borclu idim, — o, meydan oxuyurmuş kimi əlavə etdi, — mənim ayrı çıxış yolum yox idi.

Araya ağır sükut çökdü. Qəfildən səciyyəvi bir xışıltı eşidildi. Hər ikimiz başımızı səs gələn tərəfə çevirdik. Aşpaz qadın? Xeyr, o, mətbəxdə idi. Xışıltı səsi piləkənlərdən gəlirdi. İlahi, bircə bu olmasın! Maşa divandan sıçrayıb dəhlizə qaçıdı.

– Katya! – ana qeyri-insani səslə qışqırkı. – Sənin burada nə işin var?

Sən demə, uşaq hər şeyi eşidibmiş. O, pilləkənin üzərində oturmuşdu və tir-tir əsirdi.

– Katya! - Maşa qışqırkı. – Bunların hamısı yalandır. Mən bütün bunları uydurmuşam, Katenka...

Epiloq

Sonra daha dəhşətli idi. Maşa çırpınırdı. Katya onun əlindən çıxmaga çalışır, ağlayır, çığırır və cırmaqlaşırdı. Qızı zorla yatağa saldılar və şəhərdən qayidan dayə onun başının üstündə oturmalı oldu. Beləcə üç saat keçdi. Nəhayət, biz yenidən qonaq otağında ikilikdə qaldıq. Maşa yenidən öz tozunu – digər xəlvəti yerdən yeni bir bağlamanı çıxardı. Mən artıq tozun onun üçün özünəxas ağrıkəsici olduğunu anlamışdım. Biz masa arxasında əyləşib susurduq.

– Hər şey təkrarlanır, - Maşa qəfildən dedi, - ataların günahlarına görə övladlar cavab verir. Hər şey təkrarlanır.

Mən bu ibarəni onunla Vadimin münasibətinə şamil edə bilərdim, lakin qəfildən onun nə üçün belə söylədiyini anladım. Mən Nikolayın anasının onları hər dəfə axtara-axtara necə ağlaması, Maşanın isə balaca qardaşını evdən apararaq, onunla birlikdə qonşuda gizlənməsi barəsində olan hekayəsini xatırladım. Onların elektrik olan ataları saygaca yaxınlaşarkən ayağının altındakı nəm torpağı diqqət yetirməmişdi. Bu elektrik nəm torpağı necə diqqət yetirməmişdi? Bir də Maşa anasının hər zaman atasından əziyyət gördüğünü deyirdi. Hal-hazırda Moskvaya köçməyi arzulamayan və Zarayskda tənha qalan anası.

– Sizin atanız, - mən zorla kəlmələri ağızmanдан çıxararaq dilləndim, - həlak olub. Siz onun ananız tərəfindən qətlə yetirildiyini bilirdiniz?..

– Cürət etməyin! – o, qışkırdı. – Bu barədə danışmağa cürət etməyin.

– Xammurapi məcəlləsi, - mən Esmiranın sözlərini xatırladım, - qədim cəza məcəlləsi. – Balaca Maşa atasının ölümünü görmüş, ya da ondan xəbərdar olmuşdu. Ömrü boyu anasına nifrət etmişdi. Heç bir zaman balasının qarşısında özünə bəraət qazandırıa bilməyəcək ana üçün necə dəhşətli

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri cəza. Bu gün də vəziyyət təkrarlanırdı. Katya anasının atasının qətlində əli olduğunu öyrənmişdi. O, hələ heç nə anlamır, hər şeyi dərk etmirdi. Lakin beş, on, iyirmi il keçəcək və o, atasına nə zamansa onu atasından məhrum etdiyi üçün daha da möhkəm nifrət bəsləyəcək. Belə hallarda Tanrıya inanmağa başlayırsan.

– Siz bunu bilirdiniz? – Mən artıq dayana bilmirdim.

Maşa cavab vermədi, o, artıq mənimlə bu mövzuda söhbət etmək istəmirdi.

– Siz məni soyuqqanlı qatil hesab edirsiniz? – o, soruşturdu. – Xeyr, mən belə deyiləm. Siz yanılırsınız. Mən Artura ərimin ölümünü bağışlaya bilməzdəm. Bilməzdəm. O zaman mən başqa bir adamı muzdla tutmaq məcburiyyətində qaldım... - O, daha söhbət etməyi arzulamayan adam kimi baxışlarını kənara zillədi.

Mozaikadan ümumi təsvir yaranmağa başladı. Məndə isə lazımı faktlar peydə oldu.

– Siz heç kimi muzdla tutmamışsınız, - mən onun gözlərinin içində baxaraq, etirazımı bildirdim. – Həmin axşam Artura bir neçə adam zəng etmişdi. Onların arasında siz də vardınız, Maşa, - mən qəsdən onu adı və atasının adı ilə çağırmadım, qoy fərqi hiss etsin. – Mənə həmin gecə sizin öz «BMV»-nizdə gedərək, Arturu Saf Gölüməçələrdəki evin

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri yanında gözləməyiniz də məlumdur. Siz onunla birlikdə giriş qapısından içəri daxil olmuş və hansısa bir yolla onun silahını əldə etmişiniz. Bilmirəm, hansı yolla. Bəlkə də siz onu ilk dəfə öpmüsünüz. Yeri gəlmişkən, onun boyun nahiyyəsində sizin pomadanızın izi gözə çarğırdı. Biz sizinlə birlikdə bir-birindən neçə mərtəbələrlə ayrılan eyni küçə qapısında olmuşuq, lakin mən heç nə eşitməmişəm. Siz tapançanızı çıxararaq, iki dəfə onun kürəyinə atəş açmışınız. Sonra isə ürəyinə atəş açmaqla axırına çıxmışınız. Prokurorluqda onun qadın tərəfindən qətlə yetirildiyini zənn edirlər. Onlar adətən, baş və ya üzə atəş açmırlar. Bu isə qadınlara xas olan haldır. Sonra isə siz açarları götürərək, oranı tərk etmişiniz. Lakin siz bağa qayıdanda güclü yağış yağdırdı və siz digər maşına toxunaraq, ön fənərinizi sindirmışınız. Bu gün Pyotr Petroviç təsadüfən mənə sol fənərin dünən dəyişdirildiyini söylədi. «BMV»-ni isə yalnız siz idarə edirsiniz.

Maşa mənim gözlərimin içində baxaraq, qəfildən gülümsədi. Doğru sözümdür, o, gülümsədi.

- Mən yalnız tarazlığı bərpa etmişəm. Qatili cəzalandırmışam. Məgər mən haqsız olmuşam? O, bu mənzili satsayıdı, bu düzgün olardı?
- Onu siz güllələmisiniz?

– Silahı isə çaya tullamışam. Onun səsboğuculu gözəl bir tapançası vardı. Mən silahı tulladım, sonra isə çox heyifsiləndim. Axı, onu gizlincə Lananın əlinin altına qoymaq olardı, o zaman hamı onun Arturun qatili olduğunu qərara alardı. Lakin mən elə bir vəziyyətdə idim ki, heç nə barəsində düşünmək qabiliyyətinə malik deyildim.

Elə bu qədər. İndi mən bütün həqiqəti birlərəm. Yaxud demək olar ki, bütün həqiqəti. Strekavin arvadı ilə boşanıb, daha gənc və intellektual cəhətdən daha mütərəqqi arvad almağa hazırlaşırdı. Əyalətdən gələrək, cəhənnəmin bütün dövrəsindən keçən, yoxsulluq və məyusluq ilə üzləşən, onunla nikahını qeydiyyatdan keçirməyərək, onu yaşamaq üçün vacib olan vəsaitlərdən məhrum edən birinci ərinə davam gətirən Maşa isə özünün və qızının səadəti naminə mübarizə aparmağı qərara almışdı. Cüzi aliment onu heç cür qane etmirdi. Strekavinin vəfatından sonra o, avtomatik olaraq onun bütün mənzillərini, maşını əldə edəcəkdi və bank hesabındaki bütün pullar onun adına keçəcəkdi. Rəqibinə isə heç nə qalmayacaqdı. Mən bunu əvvəlcədən sezməli idim, axı mən peşəkar hüquqşunasam. Lakin mən tamamilə ayrı şey haqda düşünürdüm. Mənim ərsiz və yaşamaq üçün lazım olan vəsaitsiz qalan uşaqlı gənc qadına yazığım gəlirdi. Lakin bu problemə digər tərəfdən baxmaq gərək idi. Əgər Vadim

Strekavin boşanmağa hazırlaşırdisa, o, hər şeydən məhrum olurdu. Lakin əgər o, qəfildən yoxa çıxıb və ya həlak olsaydı, hər şeyi artıqlaması ilə əldə edəcəkdi. Onun necə bir seçiminin olduğunu təsəvvürünüzə gətirirsinizmi?

Əlbəttə, özünü belə nalayıq aparan Artur. Nəhayət, üç gülləyə tuş gəlib, «özəlləşdirmək» istədiyi həmin evin giriş qapısında ölümünü tapdı. Vicdan haqqı, Tanrı var, bəzən o, hər şeyi dəqiq şəkildə öz yerinə qoyur.

Mən buranı tərk etməyin gərəkli olduğunu anlayırdım. Artıq iki saat idi ki, küçədə ərimin sürücüsü gözləyirdi. Strekavinin maşınınə əyləşmək və ya taksi saxlatdırmaq istəmirdim. Bu gün bu, mənə həddindən artıq təhlükəli görünürdü. Mənə evimə, ərim ilə oğlumun yanına qayıtmaq lazımlı idi. Maşa əvvəlki kimi sigaret çəkərək, susurdu. Yəqin ki, o öz qızı barəsində, sabah ona hər şeyi necə izah edəcəyi barəsində düşünürdü. Həm də özünün anası ilə olan münasibətlərini xatırlayırdı. Bəli, hər şey təkrarlanır. Birinci halda da faciə baş vermişdi, ikinci halda da həmçinin. Görünür, biz öz taleyimizi genetik olaraq övladlarımıza ötürürük. Əgər biz boşanırıqsa, bizim övladlarımızda da avtomatik olaraq tənha ömür sürməyə şans yaranır, həm də onu nəzərə almaq lazımdır ki, digərlərinə nisbətən daha çox. Əgər biz bədbəxtiksə, öz bədbəxtliyimizi də övladlarımıza

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri keçiririk. Qız ananın taleyini təkrarlayır, oğul – atanın. Bəzi hallarda həddindən artıq yeqinlik olur.

Mən artıq Maşaya nəzər salmadan ayağa qalxdım. Mənim ona deyəcək daha heç bir sözüm qalmamışdı. Maşa bacardığı hər bir şeyi etmişdi. Kiminsə Artur və əri barəsində nəsə öyrənə biləcəyini dəqiqləşdirmək istəmişdi, öz qardaşının dilə tutmasına uyub vəkil tutmuşdu. Lakin mənim elə ilk gündən Arturla evdə görüşəcəyimdən xəbər tutub vəlvələyə düşmüdü. Mənim həqiqəti aydınlaşdıracağımı və təbii ki, mənzildən xəbər tutacağımı anlamışdı. Onun Arturu öz planına daxil etmək fikri yox idi, lakin ondan açarları götürə də bilməzdi. Arturu sağ-salamat görmək də ona ağır gəlirdi. Bu zaman Maşa bütün problemləri birdəfəyə həll edəcəyini qərara aldı. Qırılmış fənərdən savayı onun əleyhinə heç bir fakt yoxdur və ola da bilməz. Mənzilə yeni kilid salınıb və onun açarlarını gec və ya tez Maşaya təqdim edəcəklər. Onu heç nədə ittihəm edə bilməyəcəklər. Ərinin yoxa çıxmasının yeganə şahidi və müqəssiri həlak olub. Deyəsən, onda hər şey alınıb. Lakin mən onun yerində olmaq istəməzdəm. Onun Tanrı tərəfindən seçilmiş cəzası daha müdhişdir. İndi bütün yerdə qalan ömrünü o, qızına atasının ölümündə müqəssir olmadığını sübuta yetirməyi çalışacaq. Yerdə qalan bütün

www.kitabxana.net – Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri ömrünü. Mənə bundan dəhşətli görünən başqa bir cəza məlum deyil.

Evdən çıxarkən, mən qonorarımı istənilən halda əldə edə bilməyəcəyimi düşündüm. Maşınım da öz hesabımı təmir etdirməli olacam. Lakin mən bu qadından pul götürmək də istəmirdim, baxmayaraq ki, Valeriyaya onun qohumunun pullarından nə üçün imtina etdiyimi necə izah edəcəyimi də təsəvvürümə gətirmirdim. Maşa mənim arxmaxca boylanaraq, susurdu. Bir-birimizə deyəcəyimiz hər şeyi demişdik. Yalnız mən evin astanasına ayaq basanda, o, xırıltılı səslə soruşdu:

- Siz heç olmazsa, mənim nə üçün bunu etdiyimi anlayırsınız mı? Siz ki mənim vəkilimsiniz, siz mənim tərəfimdə olmalısınız.
- Xeyr. – Bəzən mən zalım oluram. – Mən sizin tərəfinizdə ola bilmərəm. Bu məqamdan etibarən mən artıq sizin vəkiliniz deyiləm. Üzr istəyirəm. Prokurorluqda mən heç nə deməyəcəyəm, özünüz özünüzü təmizə çıxarmalı olacaqsınız. Lakin mənə elə gəlir ki, siz ən düzgün variantı seçdiyinizi qərara almaqla, yanılmısınız. Əlvida, Maşa!

Mən evdən çıxaraq, maşına əyləşdim. Sürücü asta-asta maşın yoluna çıxdı. Telefonumu çıxarıb Viktora zəng etdim.

- Salam, - onun səsini eşidib şad halda dilləndim.

- Sən yenə də haradasa yubanmali olmusan? Yeri gəlmmişkən, prokurorluqdan zəng edib, səni axtarırdılar.
- Bilirəm, Viktor, mən sənə demək istəyirəm ki, səni çox sevirəm.
- Biz bu məsələni sən evə qayıtdıqdan sonra müzakirə edərik.
- Yox, elə bu dəqiqə. Mən səni çox sevirəm.
- Mən də səni sevirəm. Tez gəl, biz səni gözləyirik.
- Bilirəm. – Telefonumu yığışdırıb göz yaşı içində xoşbəxtliklə gülümsündüm. İndi mən sonuncu üç günün dəhşətinin sona yetdiyini dəqiqlik bilirdim, baxmayaraq ki, bu qəziyyənin xatırəsini ömrümün son günlərinə qədər qoruyub saxlayacağam.